

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

SAYI 5 | MART

2007

3 AYLIK

ISSN 1307-0347

FİNANSAL PİYASALAR RAPORU

- Ekonomik Gelişmeler
- Finansal Sektör Değerlendirmesi
- Bankacılık Sektörü Risk Değerlendirmesi

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

FİNANSAL PİYASALAR RAPORU / MART 2007

SAYI: 5

Bilgi ve Önerileriniz İçin:

Strateji Geliştirme Dairesi

E-posta: fpr@bddk.org.tr

Tel: (312) 455 65 29

Faks: (312) 424 08 74

BU RAPOR KAMUOYUNU BİLGİLENDİRME AMACIYLA HAZIRLANMIŞTIR. RAPORDA YER ALAN BİLGİLERE DAYANARAK ALINACAK KARARLARIN SONUÇLARINDAN BDDK SORUMLU TUTULAMAZ. RAPORDAN KAYNAK GÖSTERİLMEK SURETİYLE KISMEN ALINTI YAPILABİLİR.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU ADINA
SAHİBİ: TEVFİK BİLGİN
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: FARUK DEMİR

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
ATATÜRK BULVARI NO 191 06680 KAVAKLIDERE ANKARA-TÜRKİYE

İLETİŞİM BİLGİLERİ: STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ
TEL: (312) 455 65 29, FAKS: (312) 424 08 74

İNTERNET SİTESİ: www.bddk.org.tr

E-POSTA: fpr@bddk.org.tr

BU YAYIN TÜM İÇERİĞİ İLE BDDK İNTERNET SAYFASINDA YER ALMAKTADIR.

BDDK XEROX DOKÜMAN MERKEZİNDE 650 ADET BASILMIŞTIR.

BASIM TARİHİ: 22 AĞUSTOS 2007

ISSN: 1307-0347

AÇIKLAMA

- Temel amaçlarından biri **finansal piyasalarda güven ve istikrarı sağlamak** olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 97 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre; finansal sektörde yaşanan önemli gelişmelere, bankalar ve finansal holding şirketleri ile finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin performanslarına dair değerlendirmeleri içeren bu süreli **Raporu** yayımlamaktadır.
- Finansal Piyasalar Raporunun bu sayısı üç bölümden oluşmaktadır. Rapor uluslararası ve ulusal ekonomik gelişmelere, bankalar ile finansal kiralama, faktoring ve tüketici finansman kuruluşlarının fonksiyonel grup ve sektör bazında performanslarına, bankacılık sektörünün risklilik düzeyine ve sermaye yeterliliğine dair değerlendirmeleri içermektedir.
- Finansal Piyasalar Raporunda yer alan bankalara ilişkin veriler aksi belirtilmedikçe, bankaların yurt içi şubelerinin yanı sıra yurt dışı şubelerini de kapsamakta olup toplulaştırılarak sunulmaktadır.
- BDDK, Finansal Piyasalar Raporunda yayımlanan tablo ve grafiklerden dolayı hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.
- Finansal Piyasalar Raporunun herhangi bir sayısında yer alan dönemsel bir bilgi, takip eden sayılarda çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.
- Raporun bu sayısında katılım bankalarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler aksi belirtilmedikçe bankacılık sektörüne ilişkin bölümlerde yer almaktadır.
- Raporun bu sayısı, mizanda meydana gelen değişiklikler nedeniyle bankalara tanınan raporlama süresinin uzatılması sonucunda gecikmeli olarak yayımlanmaktadır.
- Rapor BDDK tarafından bankalardan ve banka dışı finansal kuruluşlardan 13 Temmuz 2007 tarihi itibarıyla alınmış olan verilere dayalı olarak hazırlanmıştır. Bu tarihten sonraki güncellemeler raporun kapsamı dışındadır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Global ekonomik ve finansal çerçeveye bakıldığında, 2006 yılında da son beş yıldır süren güçlü büyüme eğiliminin devam ettiği görülmektedir. Nitekim uluslararası kuruluşlar 2007 yılına dair büyüme tahminlerini yukarıya doğru revize etmektedirler. Ancak, ABD ekonomisinde oluşması öngörülen yavaşlama eğiliminin zamanlaması ve şiddetine ilişkin beklentiler global piyasalarda oynaklığı artırmaktadır. Enerji fiyatlarındaki artış eğilimi de dikkate alındığında global ekonomik koşulların daha hareketli olduğu bir döneme girildiği izlenmektedir. Nitekim son dönemde özellikle ABD emlak piyasasındaki gelişmeler küresel ölçekte beklentilerin bozulmasına ve oynaklığın artmasına neden olmuştur. Küresel makro dengesizliklerin bir sonucu olarak oluşan uluslararası kur ve faiz farklarından yararlanmaya çalışan fonlar da belirsizliklerin arttığı dönemlerde piyasa hareketliliğini artırıcı bir unsur olarak yer almaktadırlar. Finansal piyasaların içinde bulunduğu bu konjonktürün yanı sıra Orta Doğu bölgesine yönelik jeo-politik risklerin devam etmesi genel hatlarıyla risklerin arttığı bir döneme girildiğine işaret etmektedir.

Türkiye ekonomisinde, özellikle yurt içi talepteki daralma ile 2006 yılının ikinci yarısından itibaren büyüme hızı nispi olarak yavaşlamıştır. Bu dönemde devam eden yüksek dış talep, üretim artışının sürmesini sağlamıştır. Ayrıca, 2007 yılı aylık sanayi üretimi endeksindeki gelişmelere bakıldığında üretim artışının devam ettiği görülmektedir. 2007 yılının ilk dört ayında yurt içi talepteki göreceli daralmayla yavaşlayan ithalat ve güçlü dış talep nedeniyle artan ihracat, ihracatın ithalatı karşılama oranını arttırmıştır. Bu gelişme cari işlemler açığına da olumlu yansımış ve yıllıklandırılmış verilere göre cari işlemler açığı Şubat 2007'den itibaren sürekli olarak azalmıştır. Aynı dönemde sermaye hesabında doğrudan yatırımların kalemleri artarak 10 milyar ABD dolarını aşmıştır.

Talep unsurlarındaki yavaşlama eğilimi toplam bireysel krediler tutarında da kendisini göstermiştir. 2007 yılı başında kredilerin artış oranında azalma söz konusudur. Kredi kartı borç stoku reel olarak azalırken, toplam hanehalkı borcu içerisindeki payı da küçülmektedir. Ulusal hesaplarda özel nihai tüketim harcamaları ile dayanıklı mal talebindeki azalma sinyallerinin etkileri kredi piyasasında da izlenmektedir. Bireysel krediler yurt içi talep gelişmeleri ile uyumlu bir gelişim arz ederken, toplam üretim artışına ve yurt içi ekonomik aktiviteye ilişkin beklentilere de paralel olarak kredi hacmindeki genişleme de devam etmektedir. Kredi hacmindeki gelişme kredi riskine maruz pozisyonun genişlemesi anlamına gelirken, Mart 2007 verileri itibarıyla, gerek tahsili gecikmiş alacaklardaki gerekse ekonomik aktivitedeki gelişmeler söz konusu riski sınırlayıcı etki yaratmaktadır.

Türk finansal sistemine genel olarak bakıldığında, büyüme eğiliminin Mart 2007'de de sürdüğü görülmektedir. Mart 2007 itibarıyla, finansal sistemin toplam aktif büyüklüğü bir önceki yılsonuna göre %5 oranında büyüyerek 592,6 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır. Türk finansal sistemi içerisinde en yüksek paya sahip olan bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü aynı dönemde %3,2 oranında artarak 515,3 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Finansal sektörün aktif büyüklüğünün GSYİH'ye oranı %99 düzeyinde iken, bankacılık sektörü aktiflerinin GSYİH'ye oranı %86,1 seviyesindedir. Diğer taraftan finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve tüketici finansmanı şirketleri aktiflerinin GSYİH'ye oranı ise %3,3 düzeyindedir. Ekonomideki büyüme potansiyelinin yüksekliği, finansal sisteme erişim göstergelerinin gelişmiş ülke ortalamalarının gerisinde olması, yabancı sermaye ilgisinin yoğunluğu gibi faktörler, Türk bankacılık sektörünün halen doygunluk seviyesine ulaşmadığına ve gelecek için yüksek büyüme potansiyeli taşıdığına dair işaretler olarak değerlendirilmektedir.

Bankacılık sektörüne ilişkin finansal sağlık göstergeleri, sektörün yüksek oranlı sermayeye sahip olarak yasal limitlerin oldukça üzerinde sermaye yeterliliği rasyosuyla çalıştığını ve serbest sermayesini artırdığını göstermektedir. Kârlılık göstergelerindeki olumlu seyir Mart 2007'de de devam etmiş, kâr eden 44 bankanın toplam aktifler içindeki payı %99'un üzerinde gerçekleşmiştir.

Bankacılık sektörünün genelinde toplam işletme giderlerinin toplam gelirlere oranının düşmesi verimlilik açısından olumlu bulunmaktadır. Sektördeki organik büyüme eğilimine bağlı olarak personel giderlerinin işletme giderleri içerisindeki payı artmaktadır. Komisyon gelirlerinin işletme giderlerinin yarısını karşılar hale gelmesi kârlılığın sürdürülmesine yardımcı olmaktadır. Söz konusu gelişmede sektörün aracılık fonksiyonundaki gelişme eğilimi ile gelir ve ürün çeşitliliğini artırmaya dönük politikaların devam ettirilmesi etkili olmuştur. Sektördeki net faiz gelirlerinin toplam gelirler içerisindeki ağırlıklı payı sürmektedir.

Bankacılık sektörü kapasite göstergelerinden olan banka başına aktif tutarı 10,3 milyar YTL'ye yükselmiştir. Söz konusu dönemde banka başına düşen şube sayısı ise 148'dir. 2004, 2005 ve 2006 yıllarını, baz dönemi olan 2003 yılı Aralık ayının üzerinde tamamlayan. BDDK Performans Endeksinin 2007 yılı ilk dönemi itibarıyla önceki yılsonu seviyesini koruduğu görülmektedir.

Bankacılık sektörünün bilanço yapısı Mart 2007 itibarıyla incelendiğinde toplam aktiflerin 515,2 milyar YTL'ye yükseldiği ve kredi hacminin 230,4 milyar YTL'ye ulaşarak bilanço içindeki payının %44,7'ye yükseldiği görülmektedir. Finansal aracılık fonksiyonunun daha etkili olarak yerine getirilmesi sonucunda mevduatın krediye dönüşüm oranı yılın ilk çeyreğinde %72,1 düzeyine gelmiştir. 2006 yılı itibarıyla %30 seviyesi civarında yatay bir seyir izleyen kredi kartları ve tüketici kredilerinden oluşan bireysel kredilerin toplam içindeki payı 2007'nin ilk dönemi itibarıyla %32,2 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu artışta kredi faizlerinde yaşanan düşüşün etkili olduğu düşünülmektedir. 2007 yılının geri kalan bölümünde de enflasyon beklentilerine bağlı olarak nominal faiz oranlarındaki muhtemel azalışların bankacılık sektörünün kredi portföyündeki artışı olumlu etkilemesi beklenmektedir.

Menkul kıymetler portföyünün toplam aktifler içindeki payı 2007 Mart ayı itibarıyla %32,4 olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılı ilk döneminde menkul değerler portföyünde kamu borçlanma senetleri ağırlıklı yapının devam etmekte olduğu görülmektedir.

Yılın ilk çeyreğinde bankacılık sektörünün toplam kaynakları %3,1 oranında artış göstermiştir. Türk parası cinsi kaynakların toplam pasifler içerisindeki payı 2007 yılı Mart ayı itibarıyla %63; Yabancı para kaynakların payı ise %37 olarak gerçekleşmiştir. Mart 2007 itibarıyla toplam mevduat hacmi %4 artarak 319,5 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Dış piyasalardan sağlanan kaynaklar incelendiğinde 2007 yılı ilk çeyreğinde sendikasyon kredilerindeki düşüşe karşın seküritizasyon kredilerinde bir artış yaşandığı görülmektedir.

Mart ayı itibarıyla incelendiğinde bankacılık sektöründe bilanço dışı işlemlerin toplam 305,7 milyar YTL düzeyine yükselerek toplam bilanço büyüklüğüne oranının %59,3 olduğu görülmektedir. Bilanço dışı işlemlerde %93,1 oranındaki pay ile mevduat bankalarının ağırlığı devam etmektedir. Türev işlemler toplamı da 2007 yılının Mart ayı sonunda 98 milyar YTL düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde de türev işlemlerden en yüksek payı %61 ile swap işlemleri almaktadır.

2006 Mart-2007 Mart döneminde bankacılık sektörünün toplam net kârı %24,6 artarak 3,4 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Söz konusu dönemde toplam faiz gelirleri %39,5; toplam faiz

giderleri ise %46,9 artmıştır. Mart 2007 itibarıyla mevduat bankalarının dönem net kârı 3,1 milyar YTL; kalkınma ve yatırım bankalarının 194,6 milyon YTL; katılım bankalarının ise 102 milyon YTL düzeyindedir.

Ticari faaliyetlerin yürütülmesinde kredi ve banka kartı kullanımı yaygınlık kazanmaktadır. Bankalararası Kart Merkezinden alınan verilere göre Mart 2007’de banka kartı sayısı 52,7 milyona, kredi kartı sayısı ise 32,9 milyona ulaşmıştır. Kredi kartı ve banka kartı işlem hacimlerinin GSMH’ye oranı, 2007 Mart ayı itibarıyla sırasıyla %22,9 ve %22,5 seviyesindedir.

Bankacılık dışındaki mali sektörlerde 2007 yılının ilk çeyreğinde aktif büyümesi açısından farklılıklar mevcuttur. Söz konusu dönemde finansal kiralama sektörünün toplam aktiflerinde büyüme görülürken, Faktoring sektörünün aktiflerinde daha belirgin olmak üzere, faktoring ve finansman şirketleri sektörlerinin aktif toplamı; devir alınabilir alacak ve kredilendirilebilir tüketici işlemlerindeki düşüş dolayısıyla azalmıştır. Bununla birlikte, bu dönemde her üç sektörün kârlılığında ve istihdamında yükselme gözlenmektedir.

Kredi riski açısından riske maruz pozisyon olan kredi hacmindeki gelişmenin devam ettiği görülmektedir. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi tahsili gecikmiş alacaklardaki ve ekonomik aktivitedeki gelişmeler bu riski sınırlamaktadır. Son yıllarda ekonomide yaşanan olumlu gelişmeler ve istikrarlı büyüme neticesinde, takibe dönüşüm oranlarında sektörler genelinde azalış yaşandığı, 2006 yılı Mart ayında %4,57 olan takibe dönüşüm oranının Mart 2007 itibarıyla %3,65’e düştüğü gözlenmiştir. Tüketici kredilerinin toplam krediler içindeki payı da %21’den %22,2’ye yükselmiştir. Kredilerin teminatlandırma oranlarında Mart 2006-Mart 2007 dönemi boyunca genel itibarıyla azalış görülmesi, kredi riskliliği açısından olumsuz bir durum olarak değerlendirilmektedir. Kredi riski senaryo analizler sonuçlarına göre, Mart 2007 itibarıyla nakdi kredilerin %1’inin zarara dönüşmesi halinde SYR 0,58 puan azalırken, %5 zarar halinde SYR azalışı 2,91 puan olmaktadır.

Faiz oranı riski incelendiğinde ise riske maruz pozisyondaki gelişme neticesinde (ticari portföy tutarının artması) söz konusu riske duyarlılığın bir miktar arttığı görülmektedir. Mart 2007 itibarıyla uzun pozisyonlar, kısa pozisyonlara göre daha yüksek seviyede gerçekleşmiş ve net uzun pozisyonlardaki artış, sektörün faiz oranlarındaki ani olumsuz değişime görece daha duyarlı olmasına neden olmuştur.

Yabancı para riski açısından bankacılık sektörüne bakıldığında yabancı para net genel pozisyonu (YPNPG), 30 Mart 2007 tarihi itibarıyla 614 milyon dolar açık vermiştir. Söz konusu dönemde bilânço içi pozisyonun ise sektör genelinde 6,5-7 milyar ABD doları aralığında seyretmektedir. Yabancı para net genel pozisyonu tutarlarının özkaynaklara oranının %-1 düzeyinde ve yönetilebilir seviyede olduğu görülmektedir.

Yapısal faiz oranı açısından riske tabi tutar konumundaki 1 aylık YTL cinsi faiz açığı 2007 ilk çeyreğinde azalma göstermiştir. Ayrıca aktif içerisinde sabit faizli kıymetlerin payı, pasif içerisinde ise hem sabit hem de değişken faizli kıymetlerin payı azalmıştır. Yeniden fiyatlama tarihine göre YP cinsi varlık ve yükümlülükler arasındaki farkın özkaynaklara oranında gözlemlenen artış, sektörün faiz değişimlerine karşı duyarlılığını ve dolayısıyla yapısal faiz oranı riskini arttırıcı bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. İncelenen dönemde faizler yatay bir seyir izlemiş; faiz marjı da, faiz maliyetlerindeki düşüş sonucu artmıştır. Ayrıca gerçekleştirilen senaryo analizleri, sektörün faiz oranına duyarlılığının arttığını göstermektedir.

Likidite Yönetmeliğinde birinci vade dilimine (0 ila 7 gün) ilişkin olarak yabancı para likidite yeterlilik oranlarının haftalık basit ortalamasının yüzde seksenden; toplam likidite yeterlilik

oranlarının haftalık basit ortalamasının ise yüzde yüzden az olamayacağı belirtilmiştir. Bu husus dikkate alındığında, ilgili dönemde tüm banka gruplarında günlük yabancı para likidite yeterlilik oranlarının ve toplam likidite yeterlilik oranlarının belirtilen alt sınırların üstünde gerçekleştiği görülmektedir.

Banka grupları bazında, ikinci vade dilimine ilişkin (0 ila 31 gün) incelenen dönemde en yüksek likidite oranları kalkınma ve yatırım bankaları tarafından gerçekleştirilmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarını sırasıyla mevduat bankaları ve katılım bankaları takip etmiştir.

Aralık 2006 döneminde %21,9 olarak gerçekleşen sermaye yeterlilik rasyosu (SYR), Mart 2007 dönemi itibarıyla %22,2 olarak gerçekleşmiştir. Mayıs-Haziran 2006 dalgalanmasını müteakip sürekli artan bankacılık sektörü toplam özkaynakları, Mart 2007 döneminde 0,3 milyar YTL azalarak 65,2 milyar YTL olmuş, buna karşın risk ağırlıklı varlıklar 293,3 milyar YTL'ye yükselmiştir.

İÇİNDEKİLER

1. EKONOMİK ÇERÇEVE ve GELİŞMELER	1
1.1. Küresel Görünüm	1
1.1.1. Makroekonomik Gelişmeler	1
1.1.2. Global Piyasalar ve Finansal Aktifler.....	3
1.1.3. Kısa ve Uzun Vadede Beklentiler ve Risk	4
1.2. Ulusal Görünüm	7
1.2.1. Büyüme, Üretim ve İstihdam.....	7
1.2.2. Enflasyon	9
1.2.3. Ödemeler Dengesi.....	11
1.2.3. Kamu Maliyesi.....	15
1.2.4. Para ve Sermaye Piyasaları	17
1.3. Fon Talep Eden Kesimler.....	20
1.3.1. Hanehalkı	20
1.3.2. Şirketler Kesimi.....	23
2. FİNANSAL SEKTÖR DEĞERLENDİRMESİ	27
2.1. Finansal Sektörün Genel Görünümü	27
2.1.1. Finansal Sektörün Aktif Büyüklüğü.....	27
2.1.2. Finansal Sektörün Yapısal Görünümü	27
2.1.3. Finansal Sektörün Performans Göstergeleri	29
2.1.4. Yurt İçi ve Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri	29
2.2. Bankacılık Sektörü	31
2.2.1. Piyasa Yapısı Görünümü.....	31
2.2.2. Performans Göstergeleri	35
2.2.3. Finansal Tablolar Analizi.....	42
2.2.4. Küçük Ödemeler Sistemi	58
2.3. Bankacılık Sektörü Dışındaki Finansal Sektörler.....	62
2.3.1. Finansal Kiralama Faaliyetleri.....	62
2.3.2. Faktoring Faaliyetleri.....	67
2.3.3. Tüketici Finansmanı Faaliyetleri.....	74
3. BANKACILIK SEKTÖRÜ RİSK DEĞERLENDİRMESİ.....	79
3.1. Kredi Riski	79
3.1.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı.....	79
3.1.2. Risk Faktörlerine Duyarlılık	83
3.1.3. Risk Faktörlerinin Gelişimi	87
3.1.4. Risklilik Düzeyi	88
3.2. Piyasa Riski	88
3.2.1. Piyasa Faiz Oranı Riski	88
3.2.2. Hisse Senedi Fiyat Riski.....	93
3.2.3. Kur Riski.....	97
3.3. Yapısal Faiz Oranı Riski	99
3.3.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı.....	100

3.3.2.	Risk Faktörlerine Duyarlılık	100
3.3.3.	Risk Faktörlerinin Gelişimi	102
3.3.4.	Risklilik Düzeyi	103
3.4.	Likidite Riski.....	104
3.5.	Sermaye Yeterliliği	107
3.5.1.	Piyasa Riski Sermaye Yükümlülüğü.....	112
3.5.2.	Kredi Riski Sermaye Yükümlülüğü.....	112
3.6.	Kârlılık Analizi	116
EKLER	122

KUTULAR

Kutu 1: Finansal Piyasalarda 2007 Temmuz Ayı Dalgalanması	6
Kutu 2: Türk Bankacılık Sektöründe Sermaye Yapısının Analizi	33
Kutu 3: Basel 2 İkinci Sayısal Etki Çalışması (QIS-TR2) Sonuçları	110
Kutu 4: Bankacılık Sektörü Basel-II İlerleme Anketi Sonuçları	114

TABLolar

Tablo 1.1-1: Dünya Ekonomisi Temel Ekonomik Göstergeleri	2
Tablo 1.2-1: Yurtiçi Talep Göstergeleri	8
Tablo 2.1-1: Finans Sektörünün Aktif Büyüklüğü	27
Tablo 2.1-2: Finans Sektörünün Kuruluş-Şube-Personel Yapısı	28
Tablo 2.1-3: Finans Sektörü Piyasa Yapısı	28
Tablo 2.1-4: Finansal Sektördeki Kuruluşların Dönem Kârı	29
Tablo 2.1-5: Yurt İçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri	29
Tablo 2.1-6: Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri	30
Tablo 2.2-1: Bankacılığın Yapısal Göstergeleri	31
Tablo 2.2-2: Banka Ölçek Grupları İtibarıyla Yapısal Göstergeler	32
Tablo 2.2-3: Toplam Aktife Göre Yoğunlaşma Göstergeleri	32
Tablo 2.2-4: Toplam Bankacılık Sektörünün Finansal Sağlamlık Göstergeleri	35
Tablo 2.2-5: Mevduat Bankalarının Finansal Sağlamlık Göstergeleri	36
Tablo 2.2-6: Katılım Bankalarının Finansal Sağlamlık Göstergeleri	36
Tablo 2.2-7: Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Finansal Sağlamlık Göstergeleri	37
Tablo 2.2-8: Bankacılık Sektörü Verimlilik Göstergeleri	37
Tablo 2.2-9: Mevduat Bankaları Verimlilik Göstergeleri	38
Tablo 2.2-10: Katılım Bankaları Verimlilik Göstergeleri	38
Tablo 2.2-11: Kalkınma ve Yatırım Bankaları Verimlilik Göstergeleri	38
Tablo 2.2-12: Kapasite Göstergeleri	38
Tablo 2.2-13: Bankacılık Sektörü Performans Endeksi	40
Tablo 2.2-14: Derecelendirme Notu Olan Bankalar	40
Tablo 2.2-15: Rakamsal Notlarına Göre Banka Sayıları	41
Tablo 2.2-16: Ortalama Rakamsal Notlar	41
Tablo 2.2-17: Aracılık Maliyetlerindeki Gelişmeler	42
Tablo 2.2-18: Bankacılık Sektörü Fon Akımları	44
Tablo 2.2-19: Gruplar İtibarıyla Aktif Yapısı	45
Tablo 2.2-20: Gruplar İtibarıyla Menkul Değerler Portföy Yapısı	46
Tablo 2.2-21: Menkul Değerler Portföyünün Türlerine Göre Dağılımı	47
Tablo 2.2-22: Menkul Değerler Portföyünün Faiz Yapısı	47
Tablo 2.2-23: Konut Kredilerinin Gelişimi	51
Tablo 2.2-24: Gruplar İtibarıyla Kaynak Yapısı	52
Tablo 2.2-25: Mevduatın TP-YP Ayrımı	53
Tablo 2.2-26: Mevduatın Büyüklük ve Mudi Sayısına Göre Dağılımı	53
Tablo 2.2-27: Dış Piyasalardan Sağlanan Kaynakların Miktarı ve Vadesi	54
Tablo 2.2-28: Özkaynaklar	54
Tablo 2.2-29: Bilânço Dışı İşlemler	55
Tablo 2.2-30: Gelir Tablosu	57
Tablo 2.2-31: İnternet Bankacılığı Kullanan Müşteri Sayısı	61
Tablo 2.2-32: İnternet Bankacılığında Finansal İşlemler	61
Tablo 2.3-1: Finansal Kiralama Sektörüne Dair Yapısal Başlıca Büyüklükler	62
Tablo 2.3-2: Finansal Kiralama Sektörü Performansa Dair Başlıca Büyüklükler	62
Tablo 2.3-3: Finansal Kiralama Sektörü Gelişme Eğilimine Dair Başlıca Büyüklükler	63

Tablo 2.3-4: Finansal Kiralama Şirketleri Bilançosu TP-YP Kompozisyonu	65
Tablo 2.3-5: Finansal Kiralama İşlemleri Mart 2006 – Mart 2007	66
Tablo 3.1-1: Gayrinakdi Kredi Bileşenleri	80
Tablo 3.1-2: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi	82
Tablo 3.1-3: Kredilerde Vade ve Para Cinsi Dağılımı	84
Tablo 3.1-4: Kredi Kartları ve Tüketici Kredilerinin Vade Dağılımı	84
Tablo 3.1-5: Kredilerin Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı	84
Tablo 3.1-6: Kredi Türlerinin Oransal Payları	85
Tablo 3.1-7: Kurumsal ve Ticari Kredilerin Sektörel Dağılımı	86
Tablo 3.1-8: TGA İçerisinde En Yüksek Paya Sahip Alt Sektörler	86
Tablo 3.1-9: TGA'lar Teminat ve Garanti Bilgileri	87
Tablo 3.1-10: Kredi Riski Senaryo Analizler Sonuçları	88
Tablo 3.2-1: Faiz Oranı Genel Piyasa Riskine Tabi Pozisyonlar	90
Tablo 3.2-2: Yeniden Fiyatlama Tarihine Kalan Süre İtibarıyla Net Pozisyonlar	90
Tablo 3.2-3: Ticari Portföyün Menkul Kıymet Türleri İtibarıyla Dağılımı	91
Tablo 3.2-4: Spesifik Risk Tabi Kalemlerin Oransal Dağılımı	91
Tablo 3.2-5: İkinci El DİBS Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri	93
Tablo 3.2-6: Eurobond Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri	93
Tablo 3.2-7: Hisse Senetlerinin Ülke Piyasaları İtibarıyla Dağılımı	94
Tablo 3.2-8: Endekslere Göre Hisse Senetlerinin Dağılımı	95
Tablo 3.2-9: Hisse Senedi ve Yatırım Fonu Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkisi	96
Tablo 3.2-10: Yabancı Para Pozisyonlarının Para Cinsleri Bazında Dağılımı	98
Tablo 3.2-11: Kurlardaki Olası Değişimlerin Etkileri	99
Tablo 3.3-1: Varlık ve Yükümlülüklerin Faiz Yapısı	101
Tablo 3.3-2: Yeniden Fiyatlama Tarihine Göre Varlık-Yükümlülük Arasındaki Fark	102
Tablo 3.3-3: Yapısal Faiz Oranı Riskine İlişkin Senaryolar	104
Tablo 3.3-4: Yapısal Faiz Oranı Riskine İlişkin Senaryo Sonuçları	104
Tablo 3.4-1: İkinci Vade Dilimine İlişkin Yabancı Para Likidite Yeterlilik Oranları	106
Tablo 3.4-2: İkinci Vade Dilimine İlişkin Toplam Likidite Yeterlilik Oranları	106
Tablo 3.5-1: Özkaynak, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterlilik Rasyosu	108
Tablo 3.5-2: Özkaynak Bileşenleri	108
Tablo 3.5-3: Ana Sermaye ve Özkaynak Bazında Farklaştırılmış SYR	109
Tablo 3.5-4: Banka Grupları Bazında Solo ve Konsolide SYR	109
Tablo 3.5-5: Yasal Sermaye Yükümlülüğünün Dağılımı	109
Tablo 3.5-6: Piyasa Riski Sermaye Yükümlülüğü Bileşenleri	112
Tablo 3.5-7: Kredi Riskine Tabi Kalemlerin Dağılımı	112
Tablo 3.5-8: Kredi Riskine Tabi Kalemlerin Risk Ağırlıklı Aktifler İçerisindeki Payları	113
Tablo 3.6-1: Bankacılık Sektörü Özet Gelir Tablosu	117
Tablo 3.6-2: Bankacılık Sektörü Özet Bilançosu	118
Tablo 3.6-3: Kârlılığa İlişkin Göstergeler	119
Tablo 3.6-4: Özkaynaklar-Karlılık-Risk Ağırlıklı Varlıklar-Sermaye Yeterliliği	120

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1.2-1: Bazı Sektörlerde Kapasite Kullanım Oranları.....	124
Ek Tablo 2.3-1: Finansal Kiralama Varlıklarının Mal Grubu Bazında Dağılımı.....	125
Ek Tablo 2.3-2: Finansal Kiralama Bilançosu.....	126
Ek Tablo 2.3-3: Finansal Kiralama Fon Akımları Tablosu.....	127
Ek Tablo 2.3-4: Finansal Kiralama Alacakları.....	127
Ek Tablo 2.3-5: Finansal Kiralama Gelir Tablosu	128
Ek Tablo 2.3-6: Faktoring Şirketleri Bilançosu.....	129
Ek Tablo 2.3-7: Faktoring Şirketleri Fon Akım Tablosu.....	130
Ek Tablo 2.3-8: Faktoring Şirketlerinin Alacaklarının Dağılımı.....	130
Ek Tablo 2.3-9: Faktoring Şirketleri Gelir Tablosu.....	132
Ek Tablo 2.3-10: Faktoring İşlemlerinin Sektörel Dağılımı	133
Ek Tablo 2.3-11: Finansman Şirketleri Bilançosu.....	134
Ek Tablo 2.3-12: Finansman Şirketleri Fon Akım Tablosu.....	135
Ek Tablo 2.3-13: Finansman Şirketleri Kredilerinin Dağılımı	136
Ek Tablo 2.3-14: Finansman Şirketleri Gelir Tablosu	137

GRAFİKLER

Grafik 1.1-1: Dünya Ekonomilerinde Fiyat Gelişmeleri	3
Grafik 1.1-2: Gelişmiş Ülkelerde Faiz Oranları	3
Grafik 1.1-3: Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi	4
Grafik 1.1-4: Yükselen Piyasa Ekonomilerine İlişkin Finansal Göstergeler	4
Grafik 1.1-5: Enerji ve Emtia Fiyatları	5
Grafik 1.2-1: Büyüme ve Büyümeye Katkılar	7
Grafik 1.3-11: Finansal Sektörün Özel Kesim Dış Borç Stokundaki Payı	26
Grafik 2.1-1: Yurt İçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri	30
Grafik 2.1-2: Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri	30
Grafik 2.2-1: Finansal Derinleşme	35
Grafik 2.2-2: Bankacılık Sektörü Performans Endeksi	39
Grafik 2.2-3: Aktif ve Pasif Kompozisyonu	42
Grafik 2.2-4: Bilânço Dışı İşlemler	43
Grafik 2.2-5: Gelir Tablosu Kompozisyonu	43
Grafik 2.2-6: Aktif Kompozisyonu	45
Grafik 2.2-7: Kredilerin Gruplar İtibarıyla Toplam Aktif ve Mevduat İçindeki Payı	48
Grafik 2.2-8: Kredilerin Türler İtibarıyla Dağılımı	48
Grafik 2.2-9: Bireysel Kredi Hacminin Gelişimi	49
Grafik 2.2-10: Kredi Kartları Borç Bakiyesinin Gelişimi	49
Grafik 2.2-11: Tüketici Kredisi Faiz Yükünün Seyri	50
Grafik 2.2-12: Konut Kredileri ve Kredi Kartları Aylık Faiz Oranlarının Seyri	50
Grafik 2.2-13: Konut Kredilerinin Nakdi Krediler ve Bireysel Krediler İçindeki Payı	51
Grafik 2.2-14: Kaynak Yapısı	52
Grafik 2.2-15: Dış Piyasalardan Sağlanan Kaynakların Dağılımı	54
Grafik 2.2-16: Bilânço Dışı Yükümlülükler	55
Grafik 2.2-17: Türev İşlemlerin Gelişimi	56
Grafik 2.2-18: Türev İşlemler Bazında Kârlılık	56
Grafik 2.2-19: Kredi Kartı ve Banka Kartı İşlem Hacmi	58
Grafik 2.2-20: Kredi Kartı ve Banka Kartı İşlem Hacmi Reel Değerleri	58
Grafik 2.2-21: Kredi Kartı ve Banka Kartı Sayıları Değişimi	59
Grafik 2.2-22: Kredi Kartı Alacaklarının Milli Gelir ve Bankacılık İçindeki Payı	59
Grafik 2.2-23: Taksitli Kredi Kartı Alacaklarının Kredi Kartı Alacaklarına Oranı	60
Grafik 2.2-24: Kredi Kartı Limitleri ve Takipteki Kredi Kartı Alacakları	60
Grafik 2.2-25: Çek Takası Sisteminde İşlem Gören Çek Adet ve Tutarı	60
Grafik 2.2-26: İnternet Bankacılığında Finansal İşlemler Reel Değerleri	61
Grafik 2.3-1: Finansal Kiralama Aktif Kompozisyonu	63
Grafik 2.3-2: Finansal Kiralama Pasif Kompozisyonu	64
Grafik 2.3-3: Finansal Kiralama Gelir ve Giderleri	65
Grafik 3.1-1: TP ve YP Kredi Hacminin Gelişimi	79
Grafik 3.1-2: Banka Grupları Bazında Nakdi ve Gayrinakdi Krediler	80
Grafik 3.1-3: Gayrinakdi Krediler	81
Grafik 3.1-4: Krediler ile Brüt TGA'nın Toplam Aktifler İçerisindeki Payı	82
Grafik 3.1-5: Brüt ve Net TGA Tutarlarının Gelişimi	83
Grafik 3.1-6: Sektörel Bazda Takibe Dönüşüm Oranları	87
Grafik 3.2-1: Ticari Portföy ve Türev Finansal İşlemlerin Gelişimi	89
Grafik 3.2-2: İkinci El DİBS Piyasasında Ortalama Bileşik Faiz ve Oynaklığı	92
Grafik 3.2-3: Hisse Senetleri ve Yatırım Fonlarının Ticari Portföy İçerisindeki Payı	94
Grafik 3.2-4: İMKB-100 Endeksinin ve Günlük Getirilerinin Gelişimi	95
Grafik 3.2-5: İMKB-100 Endeksi Günlük Getiri Oynaklığı	96
Grafik 3.2-6: Bilânço İçi Pozisyon ve Yabancı Para Net Genel Pozisyonu	97
Grafik 3.2-7: USD ve EUR Kurları ile EUR/USD Çapraz Kurunun Gelişimi	98
Grafik 3.2-8: USD Getiri Oynaklığının Gelişimi	99

Grafik 3.3-1: Faiz Açıklarının Gelişimi	100
Grafik 3.3-2: Faiz Oranlarının Gelişimi	102
Grafik 3.3-3: Faiz Marjı ve Bileşenlerinin Gelişimi	103
Grafik 3.4-1: Günlük Yabancı Para Likidite Yeterlilik Oranlarının Gelişimi	105
Grafik 3.4-2: Günlük Toplam Likidite Yeterlilik Oranlarının Gelişimi	105
Grafik 3.4-3: Banka Grupları Bazında Yabancı Para Likidite Yeterlilik Oranları	107
Grafik 3.4-4: Banka Grupları Bazında Toplam Likidite Yeterlilik Oranları	107
Grafik 3.5-1: Özkaynak, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterlilik Rasyosu	108
Grafik 3.6-1: Seçilmiş Gelir Tablosu Kalemleri ve Payları	116
Grafik 3.6-2: Ortalama ROE, ROA	117

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliđi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Basel II	Yeni Basel Sermaye Uzlaşısı
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BİP	Bilanço İçi Açık Pozisyon
BKM	Bankalararası Kart Merkezi
BÖMB	Büyük Ölçekli Mevduat Bankaları
BRS	Bankalar Raporlama Sistemi
BTOM	Bankalararası Takas Odaları Merkezi
BVSP	Ibovespa-Bovespa Endeksi
DB	Dünya Bankası
DİBS	Devlet İç Borçlanma Senetleri
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DTH	Döviz Tevdiat Hesabı
ECB	Avrupa Merkez Bankası
EMBI	Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi
EUR	Euro
FPR	Finansal Piyasalar Raporu
FRB	Federal Merkez Bankası
GS	Goldman Sachs
GSMH	Gayri Safı Milli Hasıla
GSYİH	Gayri Safı Yurt İçi Hasıla
HH	Herfindahl Hirschman
HM	Hazine Müsteşarlığı
IMF	Uluslararası Para Fonu
IFS	Uluslararası Finansal İstatistikler
IPE	Uluslararası Petrol Borsası
İMKB	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
İSO	İstanbul Sanayi Odası
KYB	Kalkınma ve Yatırım Bankası
KÖMB	Küçük Ölçekli Mevduat Bankaları
LİBOR	Londra Bankalararası Faiz Oranı
MB	Maliye Bakanlığı
MDP	Menkul Değerler Portföyü
MSCI	Morgan Stanley Sermaye Endeksi
MXX	MXSE IPC
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OSD	Otomotiv Sanayi Derneđi
OÖMB	Orta Ölçekli Mevduat Bankaları
PE	Performans Endeksi
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
S&P	Standard and Poors
SYR	Sermaye Yeterliliği Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TMSF	Tasarruf Mevduatı ve Sigorta Fonu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TP	Türk Parası
USD	Amerikan Doları
ÜFE	Üretici Fiyatları Endeksi
VKET	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler
VOB	Vadeli İşlemler Borsası
YP	Yabancı Para
YPNGP	Yabancı Para Net Genel Pozisyonu
YTL	Yeni Türk Lirası

1. EKONOMİK ÇERÇEVE ve GELİŞMELER

1.1. Küresel Görünüm

1.1.1. Makroekonomik Gelişmeler

Beşinci yılına giren güçlü genişleme trendi ile dünya ekonomisi 2006 yılında (yüksek düzeylerde seyreden girdi ve enerji fiyatları ile yıl ortasındaki finansal dalgalanmaya rağmen) %4 büyüme göstermiştir (Tablo 1.1-1). Yılın sonlarına doğru, sıkı para politikaları, üretim kapasitesindeki sıkışıklıklar, iş çevrimleri gibi nedenlerle büyüme yavaşlama eğilimine girmiştir. 2007 yılına gelindiğinde yükselen uzun ve kısa dönemli faiz oranları, artan risk primleri, yüksek düzeylerdeki emtia fiyatları genişleme trendinin yavaşlayacağını sinyalleri olarak algılanmaktadır. Buna karşın petrol fiyatlarındaki düşme, bakır ve çinko gibi iki önemli girdi fiyatındaki düşme ve likidite bolluğunun devam etmesi dünya piyasalarındaki fren etkisinin dengeli ve pozitif senaryoya (Bkz FPR Aralık 2006) uygun gerçekleşeceğini düşündürmektedir. 2007 ve 2008'de büyüme hızının azalarak da olsa devam edeceği öngörüsü sürmektedir.

ABD'de 2007'nin ilk çeyreğinde konut yatırım harcamalarındaki azalma, büyüme oranında bir puan düşüş yaratmıştır. Konut sektöründeki yavaşlamanın 2007 yılında da süreceği düşünülmektedir. Yatırım harcamaları kredi ve işgücü piyasalarındaki olumlu şartlara rağmen canlanma göstermezken, özel tüketim harcamalarındaki canlılık büyümeyi beslemiştir. Amerikan ekonomisinde konut sektörü ile ipotek kredilerindeki olumsuz gelişmeler şimdilik ekonominin geneline güçlü olumsuz geçişlilik göstermemiştir.

Euro Alanındaki büyüme ABD'ye kıyasla daha canlı bir seyir içerisindedir. Bölgedeki yüksek kâr oranları yatırımların yüksek düzeylerde gerçekleşmesine yol açarken, özel tüketim harcamaları bu trendi beslemektedir. Almanya ile İtalya ekonomileri eğilimi yakalarken Fransa ekonomisinin daha yavaş bir büyüme içersinde olduğu gözlenmektedir.

Japonya'da 2005'ten bu yana hızlanan büyüme; özel sektör yatırımları, tüketim harcamaları ve işgücü piyasalarındaki olumlu şartlarla devam etmektedir. Düşük seyreden Yen ile güçlü dış piyasa talebi ihracattaki artışı desteklemektedir. Ülkedeki canlanma sinyalleri yeterince güçlü değildir ve enflasyon sıfır düzeyine yakın seyretmektedir. Bu nedenle ülkenin halen likidite tuzağından kurtulduğuna dair bir kanaat bulunmamaktadır. Buna karşın Japonya'da 2007 Şubat itibarıyla ikinci kez 25 baz puanlık artırımı kararı verilmiştir. Ülkenin faiz artırımına ilişkin kararları iç talep ve fiyatlar kadar Japonya'da büyümeyi sürükleyen dış talep üzerinde de etkili olacaktır. Kararın carry trade'e ilişkin boyutu 2007 şubat'ta görüldüğü gibi global piyasalar üzerinde sermaye hareketlerinin ters yönde harekete girmesine neden olmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerdeki güçlü büyüme %7,3 oranında gerçekleşerek (Tablo 1.1-1) global büyümeyi beslemiştir. Çin, yatırımlar ve ihracat sayesinde 2006'da %10 dolaylarında büyümüş, 2007 başlarında bu oranın da üzerine çıkmıştır. Hindistan'da genişleme süreci %9'un üzerinde devam etmektedir. Rusya ise yatırım canlanması ile yılın ilk çeyreğindeki zayıf performansını aşarak 2006 sonunda %7 büyümüştür. Brezilya'da da, ekonomik konjonktürdeki olumsuzluğun yerini tüketim ve yatırımda canlanma sinyallerine bıraktığı gözlenmektedir. Gelişmekte olan ülkelere gerçekleşen sermaye girişleri bu ülkelerde talep

artışı ve genişleme sürecine büyük ölçüde kaynak sağlamaktadır. Bu fonların önemli ölçüde Asya ve Avrupa'daki ülkelere dağıldığı gözlenmektedir.

Tablo 1.1-1: Dünya Ekonomisi Temel Ekonomik Göstergeleri

(Yıllık % Değişim)	2005	2006T	2007P	2008P	2009P
GSYİH Büyümesi					
Dünya	3,5	4,0	3,3	3,6	3,5
Yüksek Gelir	2,6	3,1	2,4	2,8	2,8
Euro Alanı	1,3	2,7	2,5	2,2	2,0
Japonya	2,6	2,2	2,3	2,4	2,1
ABD	3,2	3,3	1,9	3,0	3,1
Gelişmekte Olan Ülkeler	6,7	7,3	6,7	6,2	6,1
Doğu Asya- Pasifik	9,0	9,5	8,7	8,0	7,9
Çin	10,2	10,7	9,6	8,7	8,5
Avrupa ve Orta Asya	6,0	6,8	6,0	5,7	5,8
Rusya	6,4	6,7	6,3	5,6	5,8
Türkiye	7,4	6,0	4,5	5,5	5,4
Polonya	3,5	6,1	6,5	5,7	5,0
Latin Amerika ve Karaippler	4,7	5,6	4,8	4,3	3,9
Brezilya	2,8	4,8	3,5	3,7	3,6
Meksika	2,8	4,8	3,5	3,7	3,6
Arjantin	9,2	8,5	7,5	5,6	3,8
Orta Doğu ve K. Afrika	4,3	5,0	4,5	4,6	4,8
Mısır	4,6	6,9	5,3	5,4	6,0
Iran	4,4	5,8	5,0	4,7	4,5
Cezayir	5,3	1,4	2,5	3,5	4,0
Güney Asya	8,7	8,6	7,9	7,5	7,2
Hindistan	9,2	9,2	8,4	7,8	7,5
Pakistan	7,8	6,6	6,4	6,3	6,1
Bangladeş	6,0	6,2	6,0	6,1	6,4
Gelişmekte olan ülkeler					
Geçiş Ekonomileri Hariç	6,9	7,4	6,7	6,3	6,1
Çin ve Hindistan Hariç	5,2	5,9	5,3	5,0	4,9
Dünya Ticaret Hacmi	7,6	10,2	7,5	8,2	7,9
Tüketici Fiyatları					
G-7 Ülkeleri	2,5	2,6	1,6	1,7	1,7
ABD	3,4	3,2	1,9	1,5	1,9
Emtia Fiyatları (ABD Doları)					
Petrol-Dışı Ürünler	13,4	24,7	6,3	-8,6	-8,4
Petrol Fiyatı (ABD Doları/ Varil)	53,4	64,3	60,4	58,4	55,2
Petrol Fiyatı (% Değişme)	41,5	20,4	-6,0	-3,4	-5,4
Faiz Oranları					
ABD Doları, 6 Aylık (%)	3,6	5,2	5,4	4,8	4,7
Euro, 6 Aylık (%)	2,2	3,1	3,8	4,3	4,3

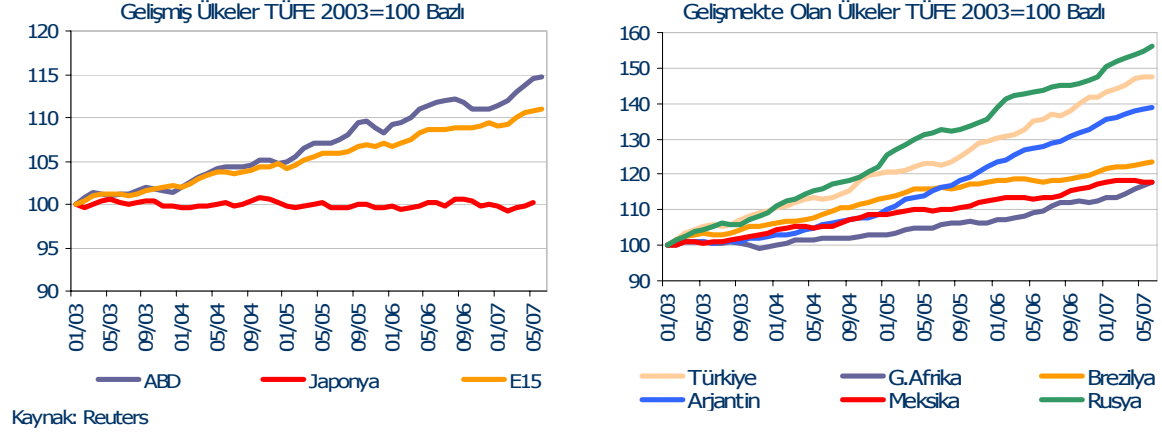
Kaynak: Dünya Bankası – The Outlook for Developing Economies

T: Tahmin

P: Projeksiyon

ABD ekonomisinde işsizlik oranı %4 dolayında seyretmekte olup, yavaşlayan konut piyasalarının etkisi henüz hissedilmemektedir. Canlı performansın sonucu olarak Euro alanı ile Japonya'da işsizlik oranları son 10-15 yılın en düşük düzeylerinde seyretmektedir. Bu ekonomilerde ücret yükselme baskısı da hissedilmemektedir.

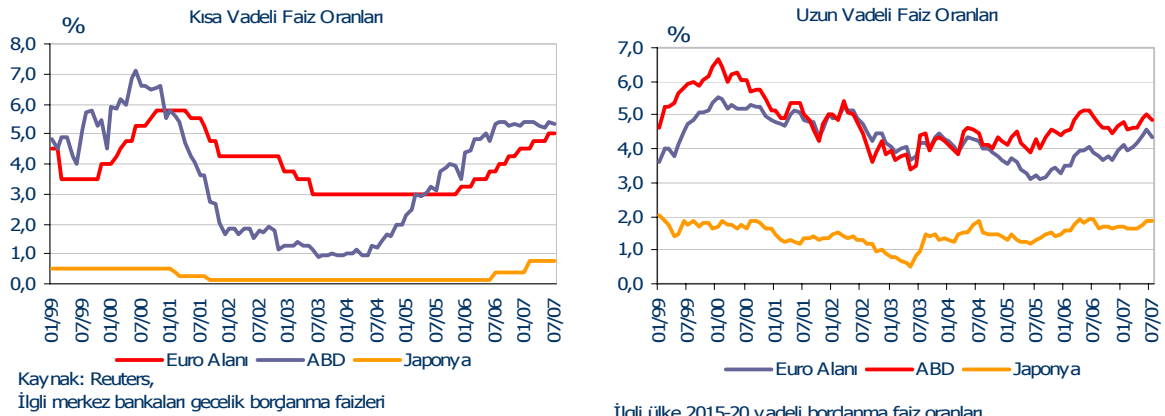
Grafik 1.1-1: Dünya Ekonomilerinde Fiyat Gelişmeleri

1.1.2. Global Piyasalar ve Finansal Aktifler

2007 yılının Şubat ve Mart aylarında global piyasalarda gerçekleşen dalgalanmanın nedeni büyük ölçüde dünya piyasalarındaki sıcak para hareketi olarak tanımlanmaktadır. Şubat ayının son günlerinde Çin borsasında yaşanan düşüşler, Amerikan ekonomisinde durgunluk sinyalleri, ECB'nin faiz artırımı beklentileri, petrol fiyat artışları gibi nedenlerle başlayan dalgalanmalar, finansal piyasalardaki pozisyonlardan çıkılarak likit varlıklara dönülmesi sonucunu doğurmuştur. Mart ayının başında ise, Japon Yeni'nin değer kazanacağı beklentisi ile dünya borsalarındaki düşüşler, (Japon Yeni ve İsviçre Frangı gibi sıcak para fon kaynağı iki ülkenin para birimleri karşısında) para birimlerinin değer kaybetmesini gündeme getirmiştir. Bununla birlikte global para ve sermaye piyasalarında yaşanan son dalgalanma da 2006 yılı ortalarında yaşanan türbülans gibi kalıcı etkiler doğurmamış, piyasalar yeniden dengeli seyrine dönmüştür. Bunda; uygulanan politikalar ile yapısal değişkenlerin düzeylerinin de etkileri bulunmaktadır.

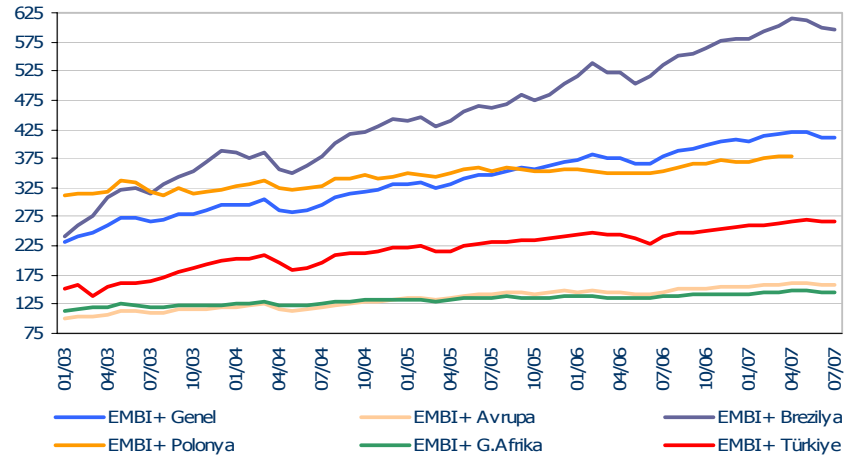
Grafik 1.1-2: Gelişmiş Ülkelerde Faiz Oranları

Hâlihazırda bono, hisse senedi ve kredi piyasalarında risk algılamaları düşük düzeylerde olup beklentiler olumlu yöndedir. Öte yandan küresel ekonomide yeralan ülkeler daha önce yaşadıkları krizlerden de yola çıkarak kırılabilirlik kaynağı olabilecek (uluslararası rezervler, açık pozisyon vb) değişkenlerini kuvvetli tutmakta, esnek makroekonomik politikalar uygulamaktadır. Yine uluslararası asgari müşterekler çerçevesinde ülkeler koordineli finansal veya ticari politikalar uygulamaya özen göstermektedir. Bu durum hâlihazırda fiili politika uygulamalarıyla ortaya çıkmaktadır. Beklentilerdeki olumluluk; çok riskli kimi ülke veya şirket bonolarının düşük risk primi ile fiyatlanması, ABD subprime (düşük geliri kesime dönük) ipotek piyasasındaki kimi kredilerle garantilenen menkul kıymetler hakkındaki olumsuz algılamaların diğer aktif piyasalarına bulaşmaması gibi gelişmelerden anlaşılmaktadır. Nitekim global piyasalardaki dalgalanmalar karşısında çabuk toparlanma sürecine girilmesi de bunun bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

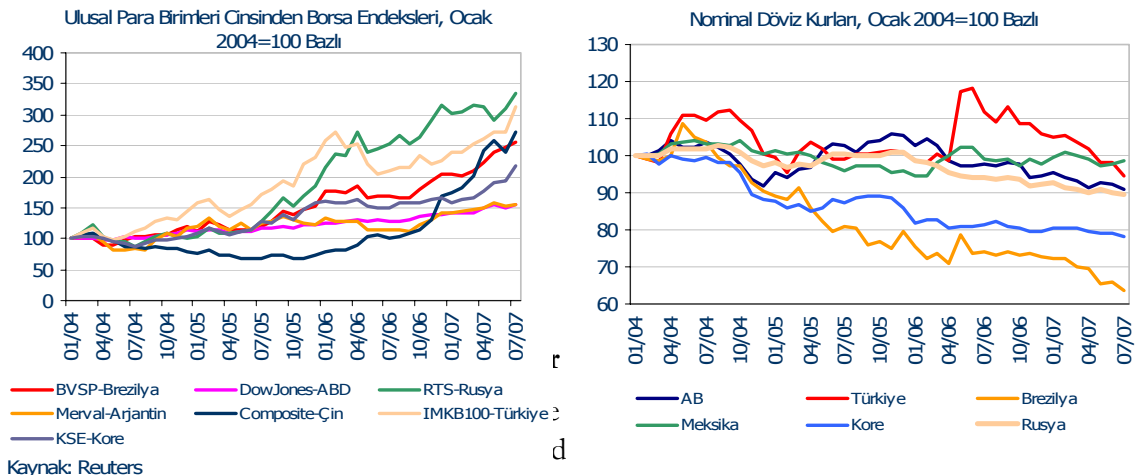
Piyasada likidite artış hızının yavaşlamaya başladığına ilişkin araştırma sonuçları dikkate almaya değerdir. İlerdeki dönemlerde daratıcı politikalarla likiditenin azalması gündeme gelebilecektir. Yine, piyasaların mali aktif fiyatlarındaki yükseklik, risk primlerinin spekülasyon düşüklüğü, potansiyel fiyat düzeltme sürecinin gerçekleşebileceğini düşündürmektedir.

Grafik 1.1-3: Gelişmekte Olan Ülkeler Tahvil Endeksi

Kaynak: Reuters

Grafik 1.1-4: Yükselen Piyasa Ekonomilerine İlişkin Finansal Göstergeler

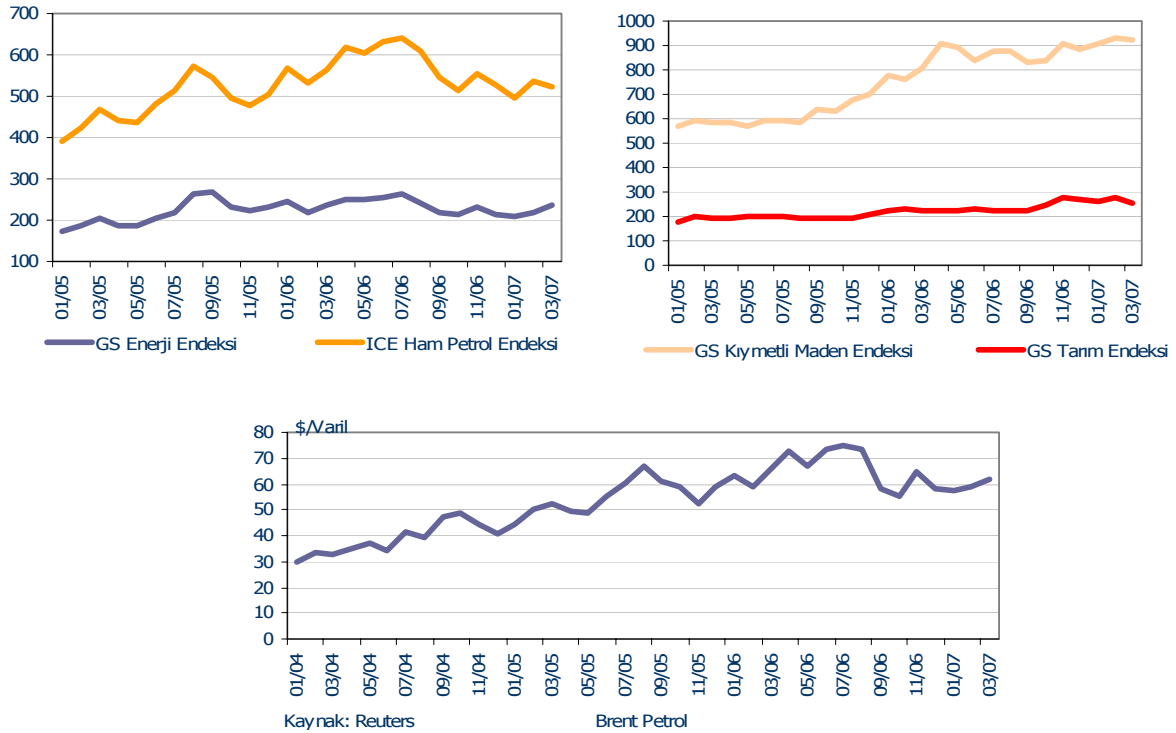

Kaynak: Reuters

Bununla beraber önceki sayıda söz edilen enerji ve emtia fiyatlarının yüksek düzeylerine ilişkin *arz yanlı riskler* ile *talep tarafındaki riskler* sürmektedir. Halihazırda Japonya ve Euro bölgesinde yükselen talep, ABD'deki yavaşlamayı telafi etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki güçlü büyümenin sürmesi beklenmektedir.

Dünya ekonomilerindeki yüksek *cari işlemler açığına* karşın diğer ekonomilerde *cari işlem fazlılarının* ortaya çıkardığı dengesizlikler devam etmektedir. Amerikan ekonomisinde GSYİH'nın %6,5'i dolaylarında seyreden cari açığın orta dönemde %6'nın altına inmesi beklenmemektedir. Bu durum Amerikan ekonomisini, dış kaynaklı fonların girişine bağımlı hale getirmektedir. Son dönemlerde ABD cari açığını finanse eden sermaye girişlerinin hisse senedi piyasasından ziyade borçlanma kâğıtlarına, bu kâğıtlar içerisinde de Hazine bonolarından daha riskli kâğıtlara doğru kaydığı izlenmektedir. Amerikan ekonomisinde kırılganlık yaratan bu durum global ekonominin önemli risklerinden birini oluşturmaktadır. Dengesizliğin makroekonomik değişkenlerin ayarlanması ile yumuşak iniş senaryosuna göre giderilmesi için iki yol bulunmaktadır: Bunlardan birincisi ülkelerarasında tasarruf-harcama eğilimlerinin değişmesi hususudur. ABD'de konut piyasasındaki yüksek kazançların ve borsa kârlarının azalmasıyla cari dönemde; tüketim eğiliminin azalarak, tasarrufların artması beklenebilir. Dünya ekonomilerinde dengenin sağlanması için, Çin'de ve petrol ihraç eden ülkelerde de talebin artarak tasarrufların azalması gerekecektir. Tasarruf-yatırım eğilimlerinin değişmesinin yanı sıra dengesizliklerin düzelmesinin diğer yolu da, döviz kurlarının gerçek değerlerinin ülkelerarasında dengelenmesidir. Bu ise, cari açığı olan ABD'nin para biriminin değerinin düşmesini, Çin, Japon, Orta Doğu ülkelerinin para birimlerinin ise değerlenmesini gerektirmektedir.

Grafik 1.1-5: Enerji ve Emtia Fiyatları

Amerika, Kanada, Fransa, İrlanda, İspanya vs gibi birçok ülkede büyümeyi sürükleyen sektör olarak öne çıkan *konut sektörü fiyatlarındaki şişkinlik* ise diğer bir risk unsurudur. Bu ülkelerde yaşanabilecek ani fiyat düşüşleri olumsuz temel senaryo sonuçlarına zemin teşkil etmektedir. Özellikle ABD’de ani fiyat hareketleri diğer sektörlerle bulaşabilecek, ekonomide tüketim harcamalarını etkileyecek, global genişleme sürecini zaafa uğratabilecektir.

Kutu 1: Finansal Piyasalarda 2007 Temmuz Ayı Dalgalanması

Temmuz ayının ikinci yarısında, teknoloji ve sanayi şirketlerinin beklenenin üzerinde gelen kârlılıklarının etkisiyle tarihinde ilk kez 14 bin barajını aşarak rekor kıran ABD borsası, Dow Jones endeksinin global piyasalara da yansıyan olumlu etkisi söz konusu ayının son haftasında tersine çevrilmiştir. ABD Haziran ayı konut satışı rakamlarının %6,6 düşmesi ve riski yüksek konut kredilerine yatırım yapan iki büyük hedge fonunun batmasını takiben 24 Temmuz’dan itibaren piyasalarda risk iştahı azalarak tüm borsalardan kaçış başlamıştır. Kaçışla birlikte dünya borsalarında ani düşüş yaşanırken *carry trade* pozisyonlarının kapatılmasından dolayı da Japon Yeni değerlendirilmiştir.

ABD’de bir önceki Merkez Bankası (FED) başkanı Greenspan döneminde düşük faizlerin de yarattığı olumlu ortamda, düşük gelirli kesime (subprime) yönelik uygun koşullu mortgage kredileri oluşturulmuştu. Beş yıldan beri uygulanan bu mortgage kredileri 4 kat artarak 2 trilyon ABD doları tutarına ulaşmış bulunmaktaydı. Ancak FED’in bu zaman zarfında faiz oranlarını kademeli olarak yükseltmesi mortgage piyasasına da yansımış ve bu piyasalardaki kredi kullanıcılarının ödeme gücünü içerisine düşmesine neden olmuştur. FED başkanı Bernanke’nin uyarılarını geçtiğimiz haftalarda dikkate almayan piyasalar Temmuz ayının son haftasında ani bir değer kaybı sürecine girmiştir.

24 Temmuz takip eden günlerde hızlanarak süren düşüşler, 26 Temmuz Perşembe günü doruğa çıkmış, haftanın son günü azalarak devam etmiştir. Bu dalgalanmanın Haziran ayının ilk haftasındaki hareketlilikten daha güçlü olduğu, Şubat sonundaki dalgalanmayla benzerlik gösterdiği düşünülmektedir. Ancak henüz borsalardaki hareketliliğin sonuna gelinmediğinden sağlıklı bir değerlendirme yapmak olanaklı değildir. Her ne kadar ABD’de 8,2 trilyon ABD doları tutarındaki mortgage piyasasında küçük bir tutar oluştursa da geri dönmeyen kredilerin etkisinin bankalara, yatırım şirketlerine, borsalara, özel derecelendirme kuruluşlarına kadar birçok kuruluşa bulaşarak, dalgalanmanın mali boyutunu büyütmesi mümkün görülmektedir. FED Başkanı Bernanke bu zararın en çok banka ve hedge fonları etkileyerek 100 milyar ABD doları civarında oluşacağı tahmininde bulunmuştur.

Sözkonusu dalgalanma, diğer piyasalarla birlikte Türkiye piyasalarını da etkilemiş, genel seçimler sonrasında olumlu bir yükselişe giren borsadaki yükselişi tersine çevirerek para piyasalarını da olumsuz etkilemiştir. Buna göre, piyasadaki fiyat hareketleri aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

Türk Piyasalarında Fiyat Düşüşleri (%)

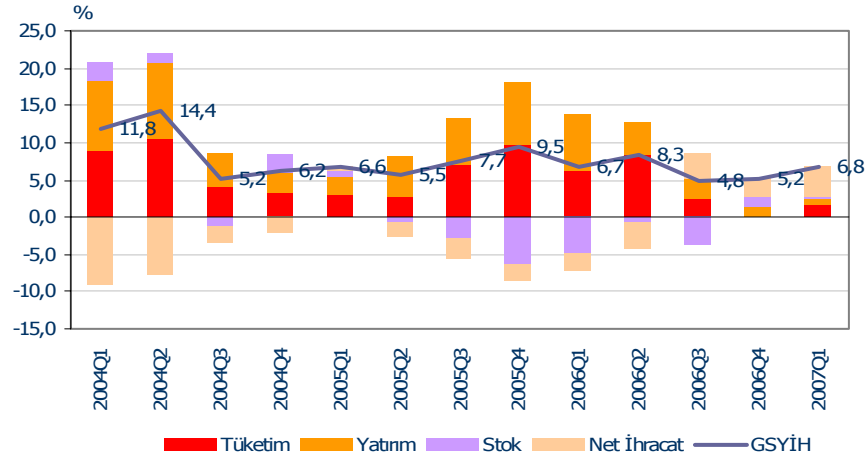
borsa	bono faizi	ABD\$
	2007 Haziran	
-6,9	0,75	4,0
	2007 Temmuz	
-10,7	0,94	7,5

1.2.Ulusal Görünüm

1.2.1. Büyüme, Üretim ve İstihdam

Türkiye ekonomisi GSMH'sı 2007 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %6,7 artış göstererek 33,8 milyon YTL olmuştur. Aynı dönemde GSYİH ise %6,8 oranında büyümüştür. Sabit fiyatlarla GSMH'nın iktisadi faaliyet kollarına göre gelişimi izlendiğinde, inşaat sektörü %16,2 ile en hızlı büyüme göstermekle birlikte; geçen sene aynı dönemdeki %27,1 oranındaki büyüme sonrasında görece bir yavaşlama sergilemektedir. Sanayi ise, ilk çeyrekte imalat sanayindeki %7,4 oranındaki genişlemenin etkisiyle %7,5 büyüme performansı sergilemiştir. Tarım %1,1 ile düşük bir performans göstermiştir. Yılın ilk çeyreğinde GSYİH harcama kalemleri itibarıyla incelendiğinde özel tüketim harcamaları ile sabit sermaye yatırımlarındaki keskin düşüş ekonomik aktivitedeki yavaşlamayı ortaya koymaktadır. Tüketim harcamalarında sadece %1,6'lık artış gerçekleşmiş olup dayanıklı tüketim mallarının talebinde gerileme yaşanması önemli bir göstergedir. Yatırımlar ise geçen yılın %32,1 oranındaki artışına karşın sadece %3 artış göstermiştir. Hem özel, hem de kamu sektöründe makine ve teçhizat alımlarında düşüşler görülürken, yatırım kalemleri içerisinde özellikle kamu sektörü bina inşaatındaki artış dikkat çekmektedir. Sıkı para ve maliye politikaları ile yavaşlayan iç talebi, dış talebin ikame etmesi ve 2007 yılındaki büyümenin dış talep ivmesiyle sürmesi beklenmektedir.

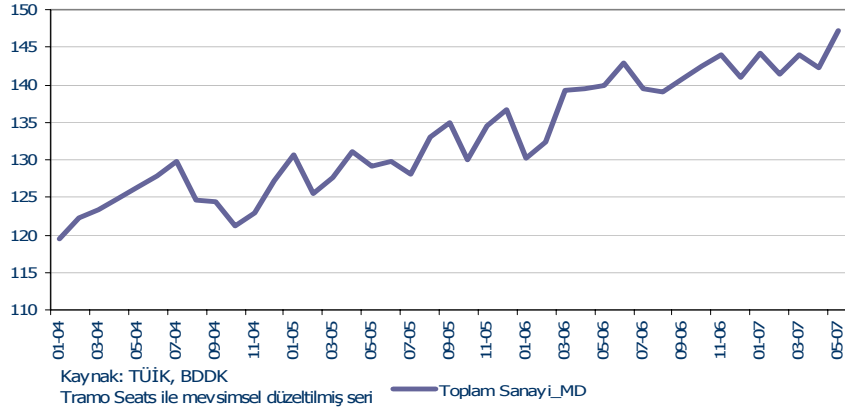
Grafik 1.2-1: Büyüme ve Büyüme Katkıları

Kaynak:TÜİK

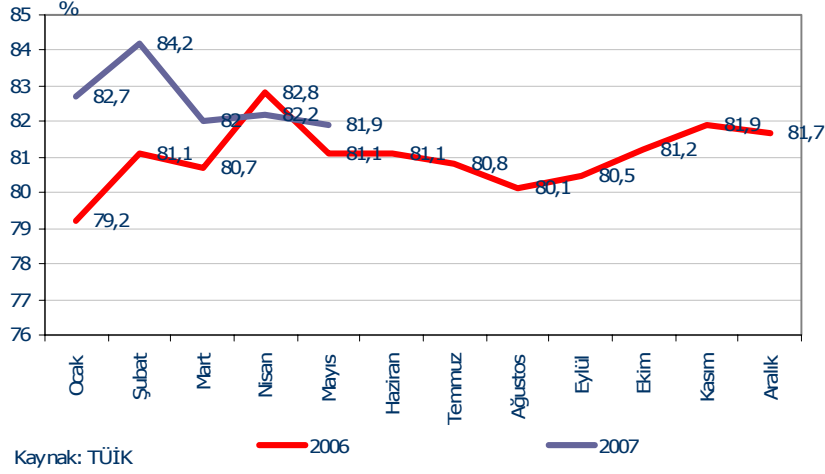
2006 yılının tamamında %5,8 artış gösteren sanayi üretim endeksi, 2007 yılının ilk çeyreğinde %7,8 ile yüksek bir performans göstermiştir. Sanayi üretimi içerisinde %87 paya sahip olan imalat sanayisinde ilk çeyrekteki artış oranı %7,6 olmuştur. Sanayi üretiminin Ocak ve Şubat aylarında hızlı seyreden artışı, Mart ayında yerini yavaşlamaya bırakmıştır. Mart ayı itibarıyla sanayi alt sektörlerinden ana metal, metal eşya, makine-teçhizat sektörlerinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla üretim artışı yavaşlaması; giyim, petrol ürünleri, toprak ürünlerinde üretim azalması yaşandığı görülmektedir. Nisan ayında kimya ve makine-teçhizat sektörlerinin de üretim azalması yaşadığı, sanayideki yavaşlamanın sürdüğü, imalat sektörünün bütününde %0,1 oranında üretim azalması doğurduğu gözlenmektedir. Buna karşın madencilik ve enerji üretimi hızlanmıştır. Enerji sektöründe son 4 yıldır devam eden istikrarlı katma değer artışı sürmektedir.

Grafik 1.2–2: Mevsimsel Düzeltilmiş Üretim Endeksi

2007 yılının ayları itibarıyla toplam imalat sanayi kapasite kullanım oranı %80'ler üzerinde seyretmiş, aylar itibarıyla gittikçe yükselerek Mayıs ayında %83,4'e ulaşmıştır. Mevsimsel düzeltilmiş serilere göre kapasite kullanım oranı %81,9 seviyesindedir. Kamu sektörü imalat sanayinde, gıda ve kimya sektörlerinde, %50 dolaylarındaki düşük kapasite kullanımını dikkat çekmektedir.

Grafik 1.2–3: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı

Tablo 1.2-1: Yurtiçi Talep Göstergeleri

Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre % Değişim	2005	2006	2007	
			Mart	Nisan
Dayanıklı Tüketim Malları Üretimi	17,9	3,2	-7,6	-13,8
Dayanıklı Tüketim Malları Satışı*	23,2	4,9	-12,1	-13,8
Beyaz Eşya Yurtiçi Satışları**	2,9	5,1	-1,2	-12,3
Toplam Otomobil Satışları	-2,8	-14,9	-34,2	-37,3
İthal Otomobil Satışları	-3,1	-15,4	-36,2	-38,4
Çimento Üretimi	9,6	15	2,6	-6,1
Kredi Hacmi***	50,7	52,5	34,4	31,11
—Bireysel Krediler	124,8	125,9	42,9	36,56

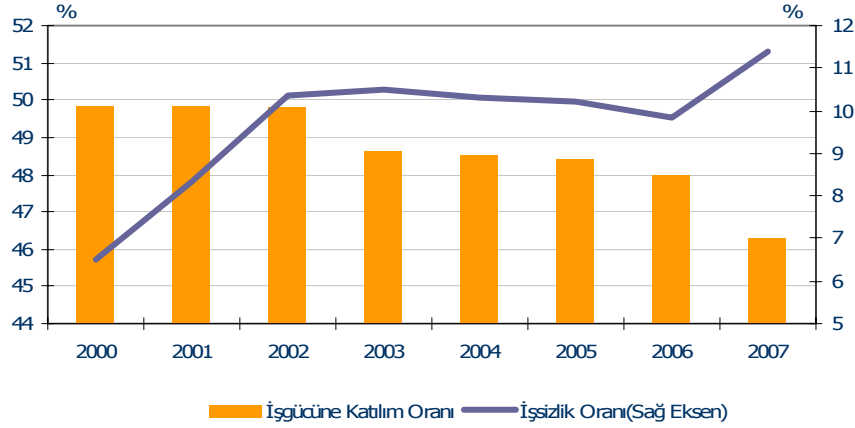
Kaynak: DPT, OSD, BDDK Haftalık Bülteni

*Satışlar, ihracatı kapsamaktadır. ** Dört ana beyaz eşya ürününü kapsamaktadır.

***Kredi serileri ayın son günü itibarıyla BDDK Haftalık Bülteni Mevduat ve KY Bankalarını içermektedir.

Türkiye ekonomisi dünyadaki olumlu ekonomik şartların da verdiği ivmeyle 5 senedir hızlı bir büyüme süreci göstermekteyse de, “yapısal işsizlik” ekonomide giderek önem arz etmektedir. 2006 yılsonunda %9,6 olan işsizlik oranı; toplam işgücünde azalma olmasına rağmen, istihdam edilen kişi sayısındaki mutlak azalma dolayısıyla; 2007 Mart itibarıyla %10,4’e yükselmiştir. 2007’nin ilk çeyreğinde gözlenen diğer bir eğilim işgücü piyasalarında son yıllarda başlayan dönüşümün kesintiye uğraması, tarım sektöründe zaman içerisinde azalma gösteren istihdam edilen kişi sayısının 2006 yılı Mart ayına göre 127 bin artmasıdır.

Grafik 1.2- 4: İşsizlik ve İşgücüne Katılım Oranları

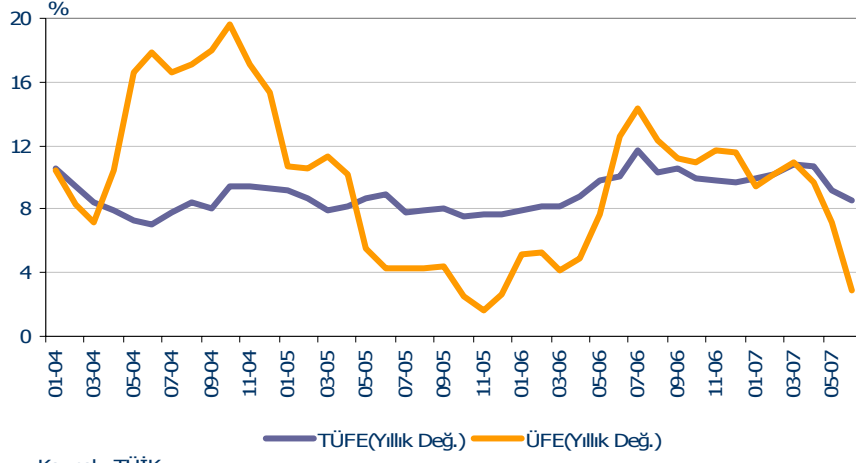

Kaynak: TÜİK

1.2.2. Enflasyon

2007 yılının ilk çeyreğinde YTL'nin değer kaybının gecikmeli etkileri, işlenmemiş gıda ürünlerindeki yüksek oranlı fiyat artışları, tütün ürünlerinde vergi yükselişleri nedeniyle enflasyon oranı %2,36'lık yüksek bir düzeyde oluşmuştur. 2007 Mayıs'ta beklenti anketlerindeki sonuçların altında aylık %0,50 çıkan TÜFE Haziran ayında -0,24 ile gerileme göstermiştir. Bu durum zayıflayan iç talebi ve döviz kurlarının azalan etkisini yansıtmaktadır. Fiyat düşüşlerine en yüksek katkı gösteren mal grupları %-1,94 ile gıda ve alkolsüz içecekler, %-0,62 ile çeşitli mal ve hizmetler, %-0,17 ile ulaştırma olmuştur. Yine TCMB tarafından enflasyonun genel eğilimini gösterdiği için izlenen işlenmemiş gıda, alkollü içkiler, tütün ürünleri, altın ve enerji hariç tutularak izlenen fiyat göstergesinin Mayıs ayındaki %1,51'lik yüksek düzeyine karşılık Haziran ayında %0,58 ile düşük bir düzeyde olması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

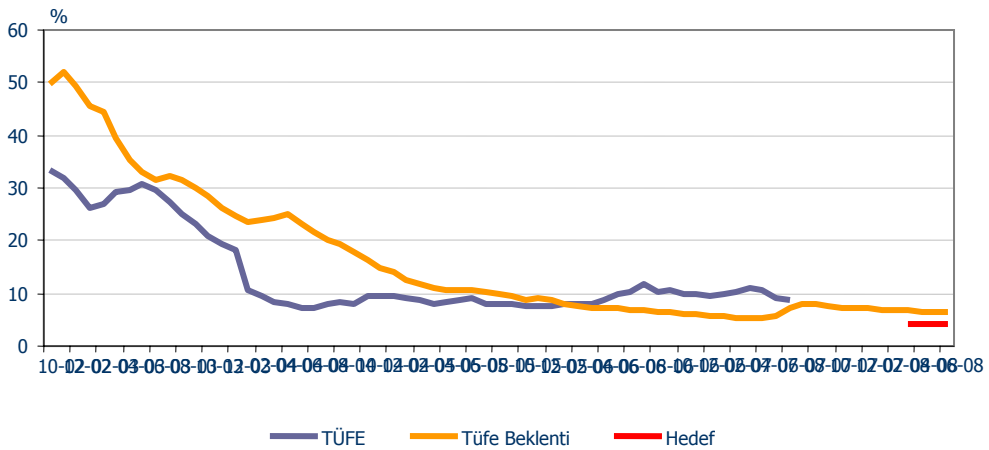
Grafik 1.2-5: TÜFE ve ÜFE Oranları

Üretici fiyatlarında (ÜFE) Mayıs'ta %0,39'luk düşük oranlı artış kurlardaki olumlu etkiyi yansıtmaktadır. Bu dönemde tarım %2,9, imalat sanayi ise %0,14'lük bir fiyat artışı göstermiştir. Mayıs'ta yavaşlayan ÜFE fiyat artış hızı Haziran'da yerini -0,11'lik düşüşe bırakmıştır. Bu ay tarım fiyat artış hızı 1,06'ya inmiş, sanayide fiyatlar gerilemiş, sektörde en yüksek paya sahip imalat sanayi fiyatları %0,24 düşmüştür. İmalat sanayi içerisinde en önemli pay sahibi iki sektör olan gıda ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatında artışlar sırasıyla %0,80 ve %-0,84'tür.

Para politikasının anahtar hedefi olan enflasyonun; 2007'de yavaşlaması öngörülmektedir. Ancak yaz aylarında genel olarak yavaşlama eğilimine giren enflasyon artışının bundan sonraki gelişimi enerji fiyatları, döviz kurundaki gelişmeler, beklentilerin yönü, fiyatlardaki katılımlar ve makroekonomik politikadaki disiplinin etkileriyle belirlenecektir.

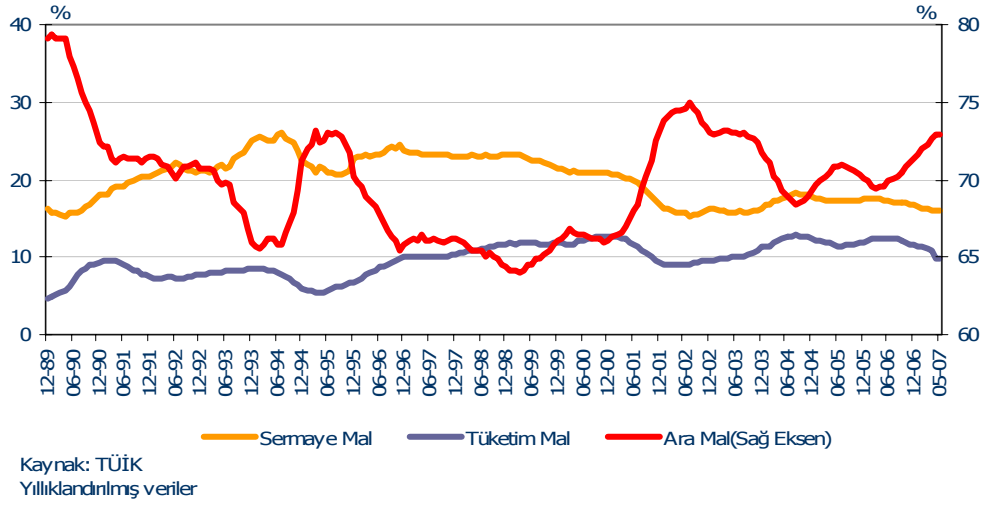
Grafik 1.2- 6: TÜFE Yıllık Beklentileri

1.2.3. Ödemeler Dengesi

Cari işlemler açığı 2007 yılı ilk çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak 32,1 milyar ABD doları, dış ticaret açığı ise 39,7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşerek, 2006 yılı sonuna yakın değerlerde kalmıştır. 2007 yılının ilk çeyreğinde ekonomide toplam tüketim ve yatırım eğiliminde azalmaya bağlı olarak yavaşlayan ithalattaki artış hızı, ihracattaki artışla birlikte, ihracatın ithalatı karşılama oranının artmasını (%70,9) sağlamıştır. Ekonomik faaliyetteki göreceli yavaşlamaya rağmen canlı seyreden dış talep ihracatın rekor düzeylerde seyretmesine yol açmış, toplam dış ticaret hacmindeki artışa katkıda bulunmuştur.

Grafik 1.2-7: İthalatın Mal Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo 1.2-2: Geniş Ekonomik Gruplara Göre İthalat

Milyon Dolar	Yıllık	% Değişim	Ocak – Nisan	% Değişim
	2006	2006/2005	2007	2007/2006
Enerji İthalatı	28.553	34,3	9.334	7,5
Enerji Dışı İthalat	109.742	14,9	38.309	18,1

Kaynak: TÜİK

2007 Ocak-Nisan dönemi itibarıyla ihracat toplamı geçen yılın aynı dönemine göre %26 dolayında artmıştır. Fasıllar itibarıyla bu dönemde de kara taşıtları ile bunların aksam ve parçaları, elektrikli cihaz-makine ve giyim ön plana çıkmaktadır.

Tablo 1.2-3: Sektörel İhracat

Milyon Dolar	Yıllık	% Değişim	Ocak – Nisan	% Değişim
	2006	2006/2005	2007	2007/2006
Toplam	85.502	16,1	31.367	25,3
Tarım ve Ormancılık	3.456	3,8	1.137	2,6
Madencilik	1.146	41,5	393	41,3
İmalat	80.011	16,3	29.538	25,8

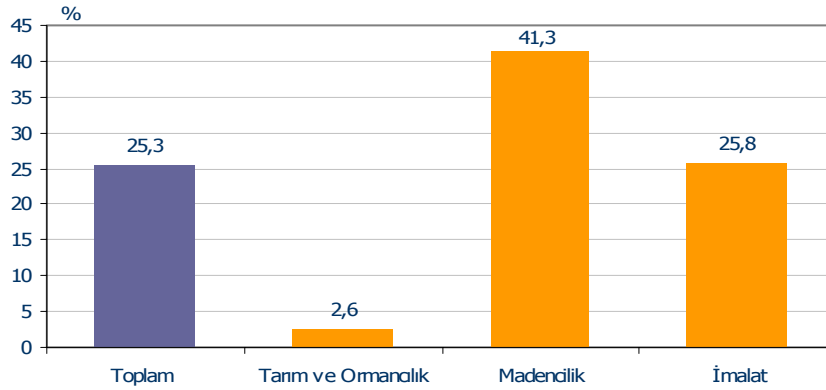
Tablo 1.2-3: Sektörel İhracat (Devam)

Seçilmiş Fasıllara Göre İhracat, Milyon Dolar	Yıllık 2006	% Değişim 2006/2005	Ocak – Nisan 2007	% Değişim 2007/2006
Kara taşıtları	11.882	24,2	4.719	36,2
Örme giyim eşyası	6.936	5,3	2.452	15,2
Elektrikli makine, cihazlar	6.313	16,4	2.070	9,9
Kazan-makine-mek.cihaz	6.502	19,8	2.618	46,4
Demir ve çelik	5.727	15,2	2.422	41,0
Örülmemiş giyim eşyası	6.268	41,5	1.668	12,8
Demir veya çelikten eşya	3.327	21,8	1.229	34,2
Mineral yakıt, mineral yağlar	3.572	35,3	1.242	23,8
Yenilen meyveler	2.380	-4,8	687	-1,4
Dokumaya elv. mad. hazır eşya	1.919	-2,6	639	6,4
Plastik ve mamulleri	2.208	28,2	816	35,4
İnci, kıymetli taş ve mamulleri	1.753	32,2	674	41,1

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin ihracatında AB %57,4 pay ile öne çıkarken Almanya, İngiltere, İtalya önemli tutarlarda ihracat yapılan ülkelerdir. Aynı dönemde ithalatta %74,6 ile ara malları önemli paya sahipken, fasıllardan mineral yakıt-yağlar ile makine ve mekanik cihazlar takip etmektedir. İthalatta da %41,1 oranı ile AB en yüksek paya sahiptir. Hizmetlerin turizm kaleminde geçen yıla göre %10 dolayında artış görülürken, inşaat hizmetlerinde durgunluk gözlenmektedir.

Grafik 1.2-8: İhracatın Sektörler İtibarıyla Artış Hızı (2007 Ocak-Nisan)

Kaynak:TÜİK

Türkiye'de yapısal olarak cari hesaptaki açığın büyük bölümü dış ticaret açığından gelmektedir. Buna karşın Türkiye'nin tam kambiyo rejimi serbestisine geçtiği 1989 yılından bu yana, kriz dönemleri dışında, cari hesaptaki açık sermaye ve finans hesabındaki fazla ile karşılanmaktadır. 2006 yılı içerisinde doğrudan yatırımların önemli ölçüde artması sonucunda yılsonunda net 19,2 milyar ABD doları ile bu kalem öne çıkmıştır. 2007 Ocak-Nisan döneminde ise yurtiçine yapılan doğrudan yatırım tutarı 10.040 milyar ABD doları (net 8.707 milyar ABD doları) ile Türkiye tarihindeki en yüksek düzeye ulaşmıştır. Sermaye hesaplarındaki bu yeni eğilimin devam etmesi, kısa vadeli sermaye hareketleri ile portföy yatırımları açısından da önemli olduğundan gelişimi yakından izlenmelidir. 2007 Ocak-

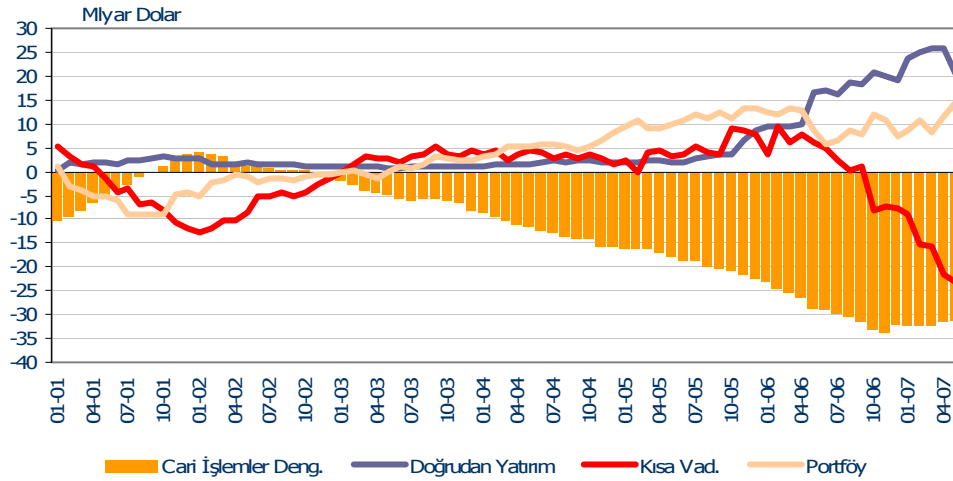
Nisan döneminde diğer öne çıkan kalem de banka dışı özel kesimin almış olduğu net kredilerdir. Bu krediler 2006 yılının aynı dönemine göre %19 dolayında azalmakla birlikte yine de önemli bir büyüklük teşkil etmektedir.

Tablo 1.2-4: Sermaye Hareketleri

Milyon Dolar	Ocak – Nisan	
	2006	2007
Sermaye ve Finansman Hesapları	12.487	9.958
1. Doğrudan Yatırımlar (net)	1.846	8.707
Yurtdışında	133	-1.333
Yurtiçinde	1.713	10.040
2. Portföy Yatırımları (net)	2.993	6.680
Hisse Senetleri	864	217
Borç Senetleri	2.597	7.725
3. Diğer Yatırımlar (net)	15.148	115
Ticari Krediler (Yük.)	35	104
Krediler (Yükümlülükler)	10.294	5.634
Merkez Bankası	0	0
Genel Hükümet	-2.463	-3.085
Bankalar	3.486	1.238
Diğer Sektörler	9.271	7.481
4. Rezerv Varlıklar	-7.500	-5.544
Net Hata Noksan	156	2.300

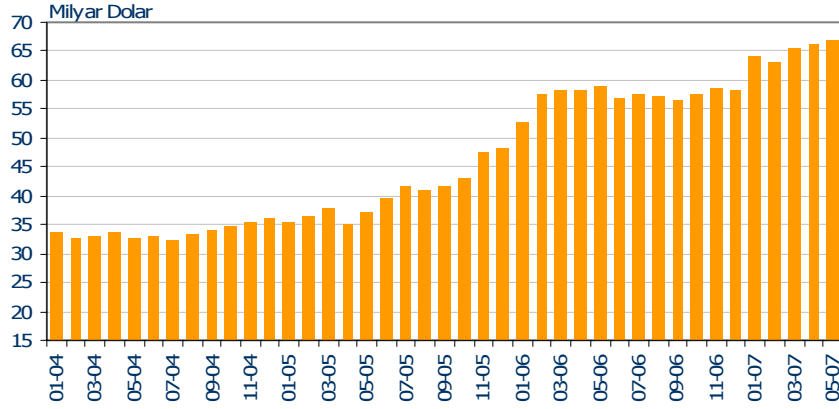
Kaynak: TCMB

Grafik 1.2- 9: Cari İşlemler Dengesi ve Seçilmiş Sermaye Hareketleri

Global piyasalardaki olumlu likidite şartları ve yükselen piyasa ekonomilerine sermaye akımlarının sürmesinin de etkisiyle, Türkiye'ye bakışta olumlu etkiler ortaya çıkmakta ve sermaye girişleri devam etmektedir. Bunda siyasi ve ekonomik istikrar ile devam eden AB üyelik sürecinin de etkisi bulunmaktadır. Bu durum sonucunda artan TCMB rezerv stoku 2006 yılsonunda 60,8 milyar ABD doları iken, 2007 Ocak-Nisan döneminde 67,3 milyar ABD dolarına yükselmiş bulunmaktadır.

Grafik 1.2–10: Merkez Bankasının Uluslararası Rezervleri

Kaynak: TCMB

Tablo 1.2–5: Dış Borç Stoku

Milyon Dolar	2002	2003	2004	2005	2006	2007 Mart
TOPLAM DIŞ BORÇ STOKU	129,7	144,3	160,8	168,8	207,4	213,4
Kamu+TCMB	85,6	93,9	95,2	83,6	85,5	87,0
Özel	44,1	50,4	65,6	85,2	122,0	126,4
Finansal Kuruluşlar	11,1	14,9	23,0	33,7	48,6	46,2
Diğer Sektörler	33,0	35,6	42,6	51,5	73,3	80,3
KISA VADELİ DIŞ BORÇLAR	16,4	23,0	31,9	37,1	42,0	36,9
Kamu+TCMB	1,7	2,9	3,3	2,8	2,6	2,5
Özel	14,8	20,2	28,6	34,3	39,5	34,4
Ticari Bankalar	6,3	9,7	14,5	17,7	19,8	14,6
Diğer Sektörler	8,4	10,5	14,1	16,6	19,7	19,8
ORTA-UZUN VADELİ DIŞ BORÇLAR	113,3	121,3	129,0	131,7	165,4	176,5
Kamu+TCMB	84,0	91,0	91,9	80,9	82,9	84,5
Finansal Kuruluşlar (*)	1,0	0,8	0,7	0,3	0,5	0,4
Özel	29,3	30,3	37,0	50,9	82,5	92,0
Finansal Kuruluşlar	4,7	5,2	8,5	16,0	28,8	31,5
Ticari Bankalar	3,0	3,1	5,8	12,2	22,1	23,8
Diğer Sektörler	24,6	25,1	28,6	34,9	53,7	60,5

Kaynak: TCMB

Hızlı seyreden büyüme oranlarına paralel olarak 2002 yılından bu yana dış borç stoku da hızlı bir gelişim içerisinde olup %65 dolayında artmıştır. Bu durum Türkiye’de yapısal olarak büyüme finansmanında yetersiz kalan yurtiçi tasarrufları dış kaynakların sağladığını göstermektedir. Dış kaynakların ağırlıklı olarak orta ve uzun vadede (%83) toplanmış olması olumludur. Özel sektör borçları içerisinde reel sektörün yurtdışından temin ettiği fonlar 60,5 milyar ABD doları ile ağırlık taşımaktaysa da finansal sektörün payı artış eğilimine girmiştir (Bkz: Bölüm 1.3.2.3).

1.2.3. Kamu Maliyesi

2007 Ocak-Nisan döneminde merkezi yönetim bütçe gelirleri 60,4 milyar YTL, giderleri de 65,8 milyar YTL olarak gerçekleşmiş ve böylece bütçe dengesi 5,4 milyar YTL açık vermiştir. Harcamaların 19 milyar YTL'si faiz, 46,8 milyar YTL'si ise faiz dışı kalemlerden oluşmaktadır. Türk Telekom'un satışından elde edilen 5,8 milyar YTL'nin ödenerek vergi dışı gelir olarak tahsil edilmesi bütçe dengesini olumlu etkilemiş, bu durum 2007 yılında bütçe hedefleri dengesinin tutturulacağı beklentilerini güçlendirmiştir. Ancak maliye politikalarında disiplinin gevşetilmemesi, makroekonomik hedeflerle uyumlu politikaların sürdürülmesi, dolaylı vergilerle finansmana başvurulmaması ve vergi reformu tedbirlerinin uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

2007 Nisan ayı sonuna kadar merkezi yönetim bütçe gelirlerinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla gelir vergisi, harçlar, banka ve sigorta muameleleri vergisinde yüksek artışlar gerçekleşirken; KDV ve ÖTV'de düşük tahsilat söz konusudur.

Tablo 1.2- 6: Merkezi Yönetim Bütçe Büyüklükleri

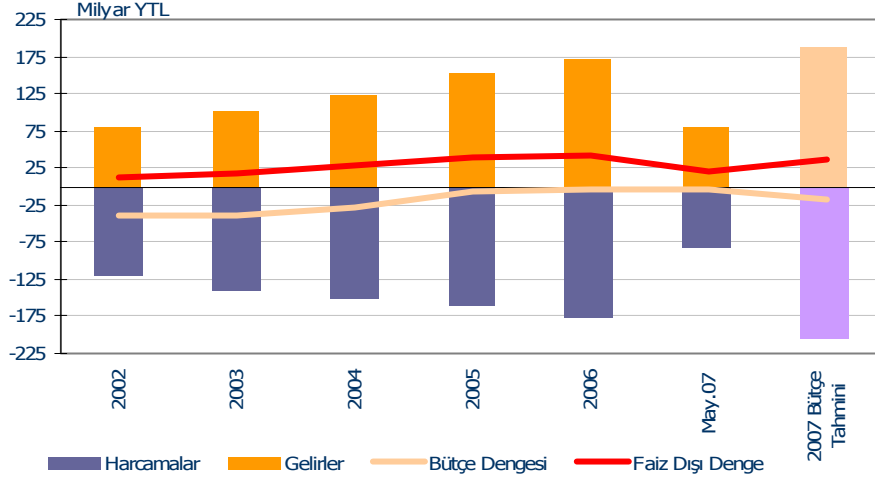
Milyon YTL	Ocak - Nisan		Artış (%)	2007 Bütçe Tah./Baş Ödeneği	Gerç. Oranı (%)
	2006	2007			
Gelirler	50.490	60.424	19,7	188.159	32,1
Genel Bütçe Gelirleri	49.656	58.831	18,5	183.460	32,1
Vergi Gelirleri	40.843	43.800	7,2	158.153	27,7
Vergi Dışı Gelirler	8.455	8.895	5,2	22.261	40,0
Sermaye Gelirleri	123	5.916	4.713,5	2.566	230,6
Alınan Bağış ve Yardımlar	235	219	-6,8	480	45,7
Özel Bütçe Gelirleri	733	923	26,0	3.264	28,3
Düz. ve Denet. Kurul. Gel.	101	670	566,4	1.435	46,7
Harcamalar	54.517	65.805	20,7	204.989	32,1
Faiz Dışı Harcamalar	39.124	46.757	19,5	152.043	30,8
Personel Giderleri	12.189	14.813	21,5	43.670	33,9
Sos. Güv. Kur. Devlet Primi	1.598	1.846	15,5	10.102	18,3
Mal ve Hizmet Alımları	3.878	5.343	37,8	15.587	34,3
Cari Transferler	17.959	20.609	14,8	60.863	33,9
Sermaye Giderleri	1.506	2.334	54,9	12.104	19,3
Sermaye Transferleri	402	715	77,8	3.647	19,6
Borç Verme	1.592	1.098	-31,0	3.695	29,7
Yedek Ödenek	0	0		2.375	0,0
Faiz Harcamaları	15.393	19.047	23,7	52.946	36,0
Bütçe Dengesi	-4.027	-5.380	33,6	-16.830	32,0
Faiz Dışı Denge	11.366	13.667	20,2	36.116	37,8

Kaynak: MB

Bunun yanı sıra kurumlar vergisinde oran azaltımı nedeniyle toplam kurumlar vergisi tahsilatı önemli ölçüde düşük seyretmektedir. Bütçe giderleri tarafında personel giderlerinde kamu personeline yapılan genel ücret zamları ve ilave zamların etkisiyle geçen yılın aynı dönemine kıyasla %21,5 artış görülmüştür. Sermaye giderleri geçen yılın aynı dönemine göre %55 artarak 2,3 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Sermaye transferleri kalemi ise KÖY-DES projesi için yerel idarelere yapılan transferden dolayı %78 gibi önemli bir oranda artmıştır. Türkiye'de Merkezi Bütçe'nin önemli gider kalemlerinden olan faiz

ödemelerinde iç borç faiz ödemelerinin 16,2 milyar YTL ile önemli ağırlığı bulunmaktadır. Toplam borç ödemeleri iki dönem arasında %24 oranında artış göstermiştir.

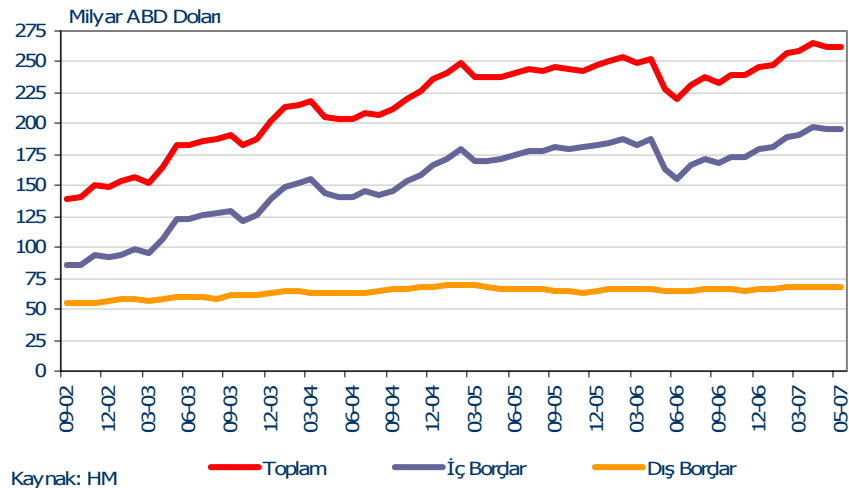
Grafik 1.2–11: Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri ve 2007 Yılı Bütçe Tahmini

Kaynak:MB

Maliye politikalarında amaç, enflasyon hedeflemesi programı ile uyumlu olarak sürdürülen sıkı para politikalarına paralel olarak faiz dışı fazla hedefine odaklanmak ve böylece borç stokunun milli gelire oranının makul seviyelere çekilmesi, vergiye ilişkin reform programlarının yürürlüğe konulması ve kayıt dışı sistemle mücadele edilmesidir. Mevcut borç stokunun çevrilmesine ilişkin olarak da, borçlanmanın ağırlıklı olarak YTL cinsinden yapılması, sabit faizli borç kağıtlarına ağırlık verilmesi, vadenin uzatılması; döviz cinsinden iç borçlanmalara ilişkin borç çevirme oranının %80'i aşmaması; nakit ve borç yönetiminde likidite riskini azaltmaya dönük olarak güçlü rezerv tutulması temel hedeflerdir.

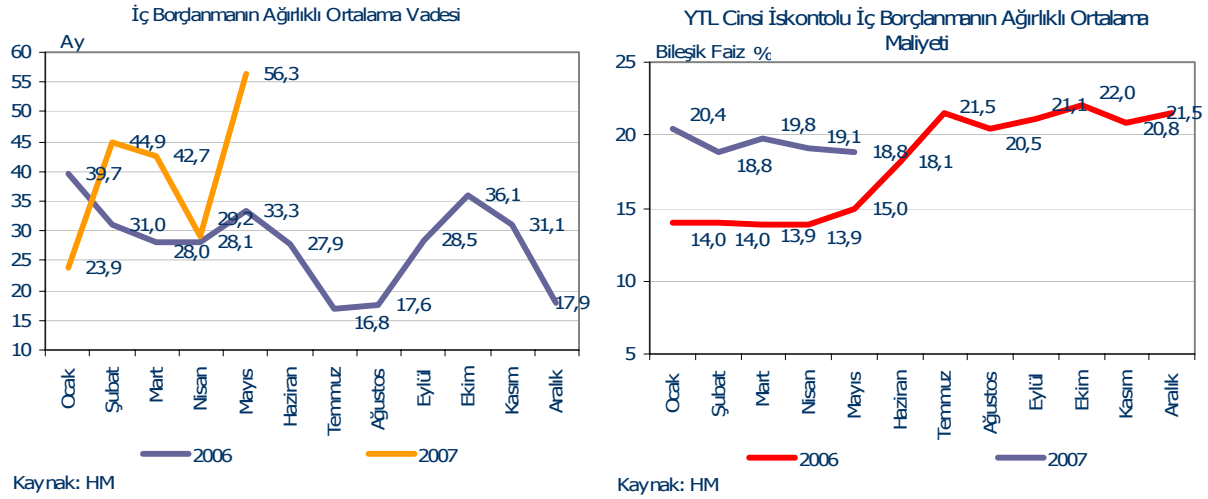
Grafik1.2–12: Merkezi Yönetim Borç Stoku

Kaynak: HM

2007 yılı Mayıs sonu itibarıyla 195 milyarı iç borç, 67 milyarı dış borç olmak üzere, merkezi yönetim bütçesi toplam borç stoku 262 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. İç borçlanma ağırlıklı olarak (%89) YTL üzerinden oluşturulmakta, bunun içerisinde sabit faizli kâğıtlar %66 paya sahip bulunmaktadır. İç borçlanmanın ağırlıklı ortalama vadesi 28 ayken, 2007 ilk 5 ayında söz konusu ortalama 37,9'a yükselmiştir. 2006 yılının ilk 5 ayı boyunca %13-15 dolaylarında seyreden ağırlıklı ortalama iç borçlanma faizi, global piyasalarda yaşanan dalgalanmanın etkisiyle, Haziran ayından itibaren %18'ler dolayından %22'ye kadar yükselmiştir ve 2006 yılı ortalama faiz oranı ise %18,1 olarak gerçekleşmiştir. Antienflasyonist politikaların etkisiyle önceki dönemlere kıyasla önemli düşüş gerçekleştiren faizlerin orta vadede yeniden düşüş eğilimine girmesi beklenmektedir. 2007 yılı Mayıs ayı sonuna dek yüksek düzeyini koruyan iç borçlanma piyasa faizleri, dış piyasalardaki gelişmelerin de etkisiyle %18-20 düzeylerinde gerçekleşmektedir.

Grafik 1.2-13: İç Borçlanma

1.2.4. Para ve Sermaye Piyasaları

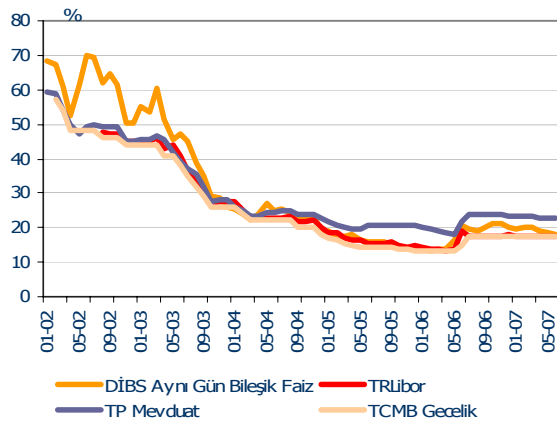
2006 yılında örtük enflasyon hedeflemesi politikasından açık enflasyon hedeflemesi politikasına geçen TCMB bu politika doğrultusunda 2006 yılı için %5, 2007 yılı için ise %4 oranında enflasyon oranı öngörmüştür. 2006 yılında TÜFE'nin %9,7 gerçekleşmiş olması beklentileri artıran bir unsurdur. 2006 yılı içerisinde sıkı para politikası uygulanmışsa da başta enerji olmak üzere, belirli mal gruplarındaki fiyat artışları ve döviz kurunun gecikmeli etkilerinin sürmesi fiyat artışının hedefi aşmasında etkili olmuştur.

Tablo 1.2–7: Merkez Bankası Analitik Bilançosu

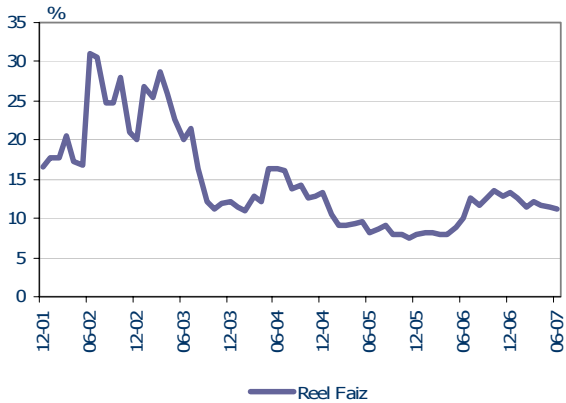
Milyon YTL	2005	2006	2007			
			Şubat	Mart	Nisan	Mayıs
Net Döviz Pozisyonu + NİV= MBP	38.547,7	41.915,6	43.885,7	40.460,0	44.010,5	49.226,9
Net Döviz Pozisyonu (NDP)	20.815,3	29.027,8	29.614,2	26.941,7	27.854,1	35.155,4
— Net Dış Varlıklar	49.480,2	67.136,3	68.603,7	75.371,3	69.940,1	70.100,6
— İç Döviz Yükümlülükleri	28.664,9	38.108,5	38.989,5	48.429,6	42.085,9	34.945,2
Net İç Varlıklar (NİV) (I + II)	17.732,4	12.887,8	14.271,5	13.518,3	16.156,3	14.071,6
I- Top. İç Kred. (1+2+3+4+5)	21.440,2	19.421,2	20.665,6	20.403,7	21.689,4	19.845,6
1- Hazinesin Borçları	19.429,1	18.774,8	18.722,2	18.939,1	19.012,9	17.115,1
a. DİBS	19.470,0	18.811,9	18.744,6	18.971,9	19.036,2	17.137,6
b. Döviz Endeksli DİBS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
c. Diğer	-40,9	-37,0	-22,4	-32,8	-23,3	-22,4
2- Değerleme Hesabı	2.009,6	645,6	1.942,8	1.464,3	2.676,2	2.729,8
3- IMF Acil Yardımı	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4- Bankalara Açılan Krd.	1,4	0,8	0,6	0,3	0,3	0,6
5- TMSF' ye Kullan. Krd.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II- Diğer	-3.707,8	-6.533,4	-6.394,1	-6.885,4	-5.533,1	-5.774,0
REZERV PARA	32.696,4	41.398,5	34.383,6	35.865,1	34.825,1	35.956,7
Emisyon	19.612,0	26.815,2	21.547,8	22.211,9	23.214,8	23.777,8
Bankalar Zor. Karş.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar Serbest Mevduat	12.898,9	14.419,9	12.726,1	13.418,5	11.465,2	12.034,5
Diğer	185,5	163,4	109,7	234,6	145,0	144,5
PARASAL TABAN	37.679,4	40.300,1	37.741,9	39.387,9	42.629,8	45.685,9
APİ' den Borçlar	4.983,0	-1.098,4	3.358,3	3.522,9	7.804,7	9.729,2
MERKEZ BANKASI PARASI	38.547,7	41.915,6	43.885,7	40.460,0	44.010,5	49.226,9
Kamu Mevduatı	868,3	1.615,5	6.143,8	1.072,1	1.380,7	3.541,0

Kaynak: TCMB

TCMB analitik bilançosunda 2006 yılsonunu takiben yükselerek Nisan ayı sonunda 2,3 milyar YTL artan net iç varlıklar, Mayıs ayında azalarak yılsonundaki tutarına yaklaşmıştır. Mayıs ayında iç varlıklardaki azalma büyük ölçüde toplam iç kredilerdeki düşüştan kaynaklanmaktadır. Bu dönemde bilançonun pasif tarafında rezerv para yılsonuna göre, emisyonadaki önemli düşüş ve bankalar serbest mevduatının azalması sonucunda, 5,4 milyar YTL azalmıştır. Buna karşın açık piyasa işlemlerinde yapılan alımların etkisi ile parasal taban 5,4 milyar YTL artarken, Merkez Bankası parası da kamu mevduatındaki artışla 7,3 milyar YTL yükselmiştir.

Grafik 1.2–14: Faiz Oranları

Kaynak: TCMB, BDDK

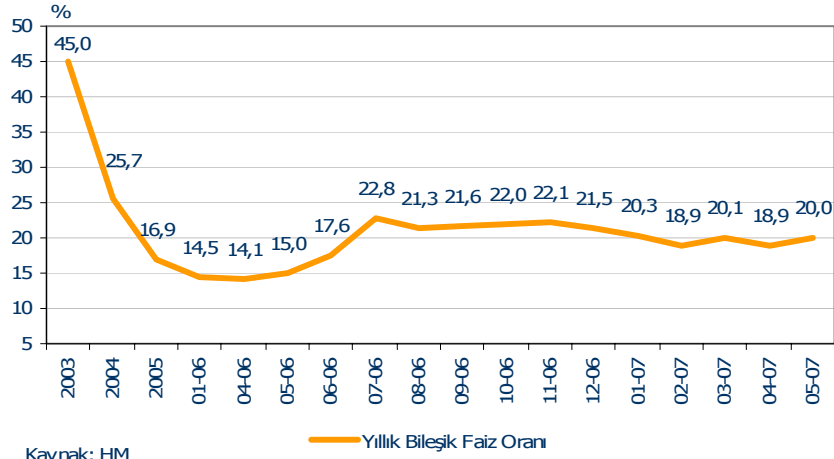

Kaynak: TCMB, TÜİK, BDDK

Analistik bilançonun aktif tarafındaki net döviz pozisyonu (NDP) incelendiğinde TCMB'nın parasal genişlemeyi yabancı varlıkları arttırarak yaptığı görülmektedir. NDP 2006 yılsonuna göre 6 milyar ABD doları artış göstermiştir. Artışın önemli bölümü net rezervlerin 59,7'den 64,9 milyar ABD dolarına yükselmesinden kaynaklanmaktadır. İç döviz yükümlülükleri ise 13,3 ile yılsonu değerinden önemli bir fark göstermemiştir. 2007 Mayıs ayında TCMB döviz alım ihalelerine devam etmiş, 700 milyon ABD doları alımda bulunmuş ve ay içerisinde Hazine'den yapılan döviz alımlarının etkisi ile NDP yükselmiştir.

Kamu iç borçlanmasında Hazine Müsteşarlığı'nın ağırlıklı ortalama bileşik faiz oranı 2006 yılı Haziran ayında %17,63 düzeyine yükselmiş ve 2007 yılı Şubat ayına kadar %21-22'ler dolaylarında seyretmiştir. 2007 yılı Şubat ayı sonlarında global piyasalarda ABD ekonomisindeki durgunluk, Japon yeninin değer kazanma beklentileri ile ortaya çıkan dalgalanmalar ve finansal aktiflerdeki değer kaybı ile risk primindeki artış Hazine borçlanma oranlarında da yukarı yönlü dalgalanmaya neden olmuştur. Bu dönemde global piyasalardaki gelişmelere bağlı olarak oluşan beklentiler faiz oranındaki gelişmeler üzerinde belirleyici olmaktadır. Bu durum mali piyasaları etkileyerek faiz oranı dalgalanmalarını arttırmıştır.

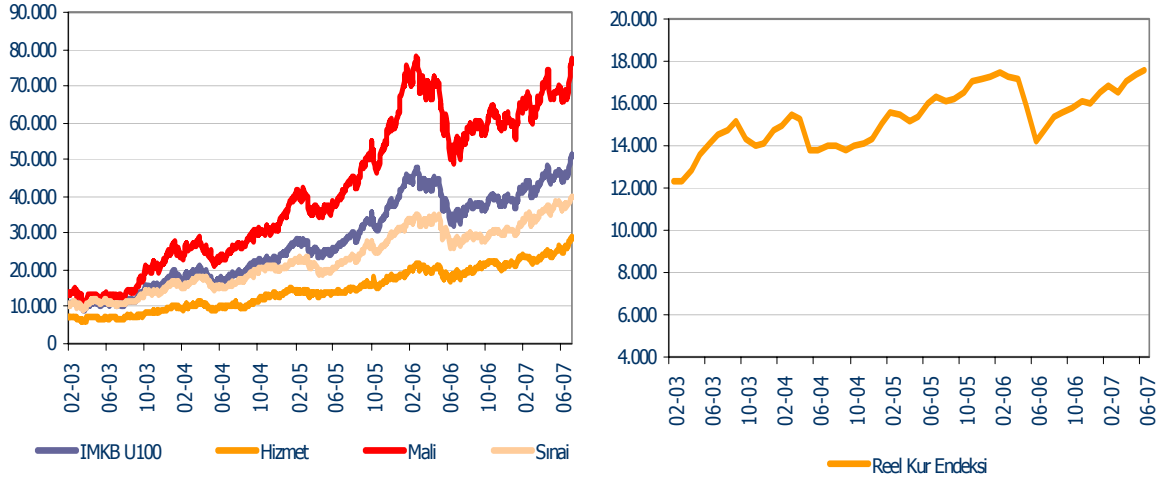
Grafik 1.2–15 İç Borçlanma Bileşik Faiz Oranı

Tam sermaye serbestisi bulunan Türkiye ekonomisinde açık enflasyon hedefleme politikası yanı sıra dalgalı kur rejimi uygulanmaktadır. Global piyasalardaki gelişmeler döviz kuru üzerinde önemli ölçüde etkili olmaktadır. Piyasalardaki likidite bolluğuna bağlı olarak yüksek seyreden döviz arzı ve iç piyasalarda döviz talebinin düşük olması, Türkiye'nin yüksek dış ticaret ve cari açık düzeylerine rağmen döviz kurunun düşük seyretmesine neden olmaktadır. Dış açığı kapatmayı ve yetersiz yerli tasarrufları yabancı tasarruflarla tamamlamayı mümkün kılan değerli kur, aynı zamanda anti-enflasyonist etki de doğurduğu için ekonomide izlenen politikalar doğrultusunda hareketler yaratmaktadır. Ancak ekonomide döviz kuru ile cari açık arasındaki nedensellik ilişkisi tek yönlü hale gelmiş olup, değerli kur cari açığı beslemekte, belirli sektörlerin rekabet gücünü kaybetmesine neden olmakta; süregelen dış açığa rağmen YTL değer kazanmaktadır. Bu durum, döviz kurunun denge fiyatının üretime bağlı reel piyasa dengelerinden kopuk düzeylerde oluştuğunu göstermektedir. Döviz kurunun bugünkü düzeyini sürdürmesi sermaye piyasalarındaki fiyat ve miktar hareketlerinden kaynaklanmakta, Türkiye'nin %10 üzerinde reel faiz ile dünyada

en yüksek reel getiri sağlayan ülkelerden biri olması, dünyadaki yoğun carry-trade hareketi ve döviz arzı bolluğu YTL'nin değerinin beklentilerle belirlenmesine neden olmaktadır. İMKB borsa endeksi de sıcak para hareketleri ve uluslararası piyasalardaki gelişmelerden etkilenmektedir. 2007 Şubat-Mart döneminde ortaya çıkan finansal piyasa dalgalanmaları sırasında dünyanın en fazla değer kaybeden borsalarından olan İMKB'de, dış piyasalardaki beklentilerin iyimserliğe dönmesiyle 2 hafta gibi kısa bir sürede endeks yeniden yükseliş trendine geçmiştir.

Grafik 1.2–16: İMKB ve Reel Kur Endeksleri

Kaynak: İMKB

Kaynak: TCMB

1.3.Fon Talep Eden Kesimler

1.3.1. Hanehalkı

2006 yılı Mayıs ve Haziran aylarında mali piyasalarda yaşanan dalgalanma sonrasında uygulanan sıkı para politikalarının etkileri, 2007 yılı içerisinde devam etmektedir. Politikalara bağlı olarak daralan yurtiçi talep yatırımlar kadar özel nihai tüketim harcamalarında da gözlenmektedir.

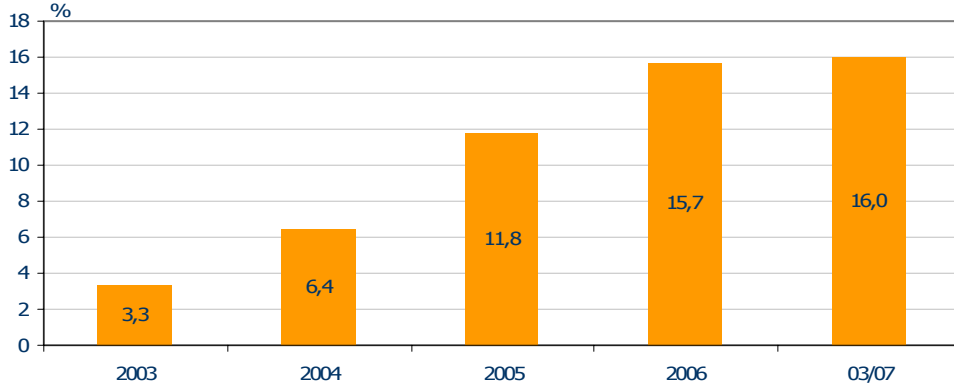
Tablo 1.3–1: Özel Tüketim Harcamalarının Gelişimi (Yıllık Reel Değişim)

Yüzde	2004	2005	2006Q1	2007Q1
Özel Nihai Tüketim Harcamaları	10,1	8,8	8,1	1,6
Dayanıklı tüketim malları	29,7	15,0	12,7	-1,0
Hizmetler	9,3	7,8	5,5	5,0
Gıda	2,8	8,2	6,6	1,8
Yarı Dayanıklı ve Dayanısız Tüketim Malları	18,8	12,9	11,8	1,1

Kaynak: TÜİK

Bir önceki yıl aynı dönemde %8,1 artan özel nihai tüketim, 2007 yılı ilk üç aylık döneminde sadece %1,6 artış göstermiştir. Harcamalar içerisinde gıda ve içkiye göreli azalma önemli yer tutarken, ekonomik büyümeye ilişkin önemli gösterge kabul edilen dayanıklı tüketim malı talebindeki reel düşüş dikkat çekicidir. Özel nihai harcamalar içerisinde bireysel kredilerin payı, 2004 yılısonundan bu yana düzenli artış göstermiştir. Sıkı parasal politikalarına rağmen 2007'de krediler Mart sonu itibarıyla artışını sürdürerek özel nihai tüketim harcamalarının %16'sına ulaşmıştır.

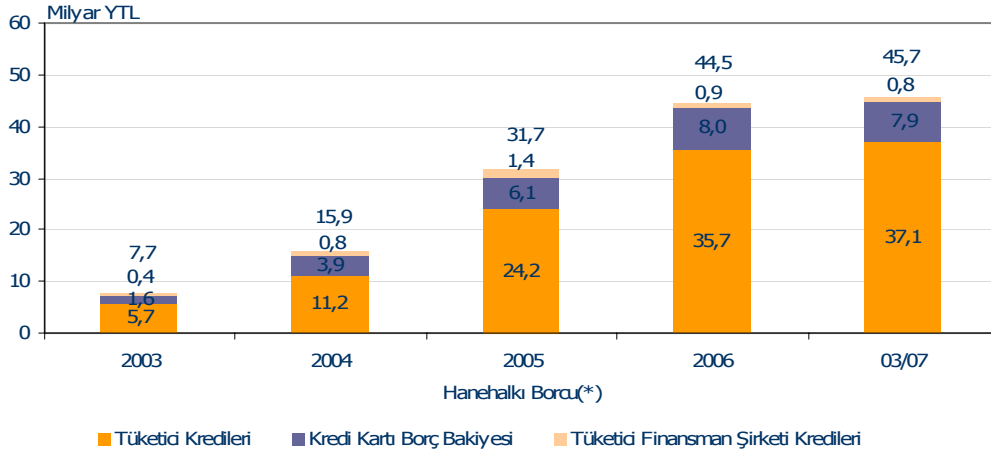
Grafik 1.3–1: Bireysel Kredilerin Özel Nihai Tüketim Harcamalarına Oranı

2005, 2006 ve 2007 yılı verileri bankalar, katılım bankaları ve tüketici finansman şirketlerinde kullanılan tüketici kredileri ile bu kredilere ilişkin tahsili gecikmiş alacakları, taksitli kredi kartı borç bakiyeleri ile tahsili gecikmiş kredi kartı alacaklarını içermektedir.
Kaynak: BDDK, TÜİK

Hane halkı bireysel kredilerine ilişkin reel seri oluşturulduğunda, 2003-2005 arasında yıllık %100 dolaylarında büyüyen toplam kredi genişleme hızının 2006 yılında uygulanan sıkı para politikalarının etkisiyle %40'a indiği; 2007 yılı birinci üç aylık dönemi içerisinde bireysel kredilerin reel olarak 1,2 milyar YTL artışla büyümeyi sürdürdüğü görülmektedir. 2007'nin birinci üç aylık döneminde bir önceki yılı aynı dönemine göre reel büyüme ise %27,3'tür. Bireysel kredi kompozisyonu içerisinde kredi kartı borçlarının payı azalarak 2007 Şubat ayında, %20 dolaylarından, %17'ye düşmüştür. Kredi kartı borçları 2007 Mart itibarıyla değer olarak da azalma göstermiştir. Buna karşın tüketici kredilerinin görece payı artarak 2004 sonundaki %70 payından, %81'e yükselmiştir. Tüketici kredileri yıllık reel seriyile 2006 yılı Mart sonuna göre %30,6 artmıştır.

Grafik 1.3–2: Hanehalkı Borç Yükünün Gelişimi

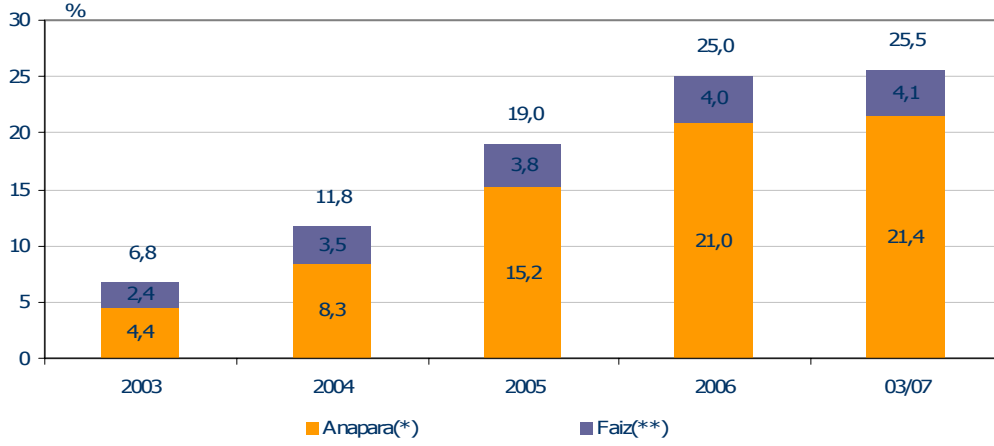

(*) Kredi tutarları tahsili gecikmiş alacakları da içeren brüt rakamlardır. Kredi kartı borç bakiyesi taksitli kredi kartı borç bakiyesi ile takipdeki kredi kartı alacaklarından oluşmaktadır.

Hanehalkı bireysel kredileri son yıllarda artış trendinde olup özel nihai tüketim harcamaları içindeki payı da artmaktadır. Hanehalkı yükümlülüklerinin hanehalkı kullanılabilir gelirine oranı 2003 yılından bu yana artış göstermiş, bireysel kredilerle bunlara ilişkin tahsili gecikmiş alacakları içeren toplam yükümlülükler, hanehalkı gelirinin %25'i dolayına

ulaşmıştır. Bununla beraber toplam bireysel kredi stokunun 2006'da 2005 yılına kıyasla daha yavaş arttığı gözlenmektedir. Yine 2007 Mart sonu itibarıyla %25,5 payla kredilerin artış hızındaki yavaşlama devam etmektedir.

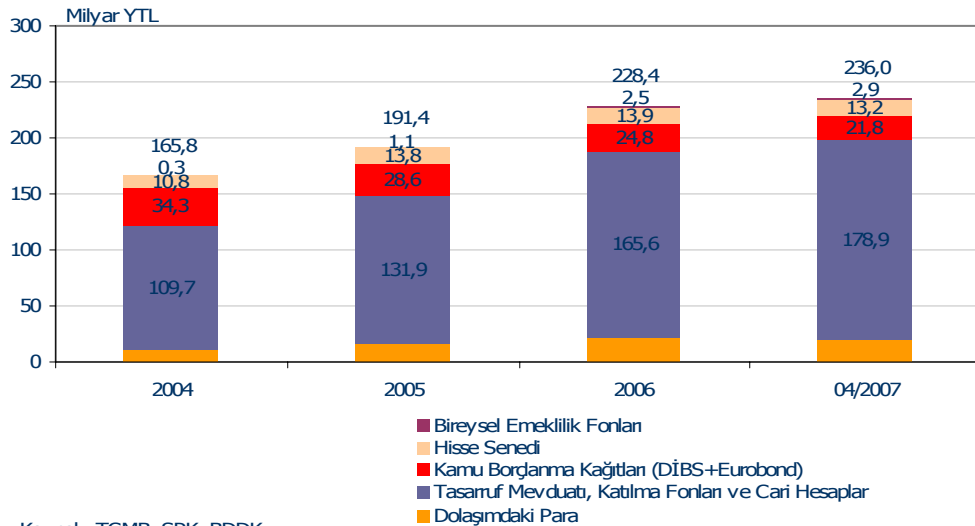
Grafik 1.3–4: Hanehalkı Yükümlülüklerinin Hanehalkı Harcanabilir Gelirine Oranı

2006 ve 2007 verileri tahmini hanehalkı kullanılabilir geliri rakamlarına dayalı olarak hesaplanmıştır.
 (*)Bankalar, katılım bankaları ve tüketici finansmanı şirketlerince kullanılan tüketici kredileri ile bu kredilere ilişkin tahsil edilmiş alacakları, taksitli kredi kartı borç bakiyeleri ile tahsil edilmiş kredi kartı alacaklarını içermektedir.
 (**)İlgili dönemde bankalara ödenen tüketici kredisi faizleri ile kredi kartı faizlerinden oluşmaktadır.
 Kaynak: BDDK, TÜİK

Hanehalkının finansal varlık portföyü reel toplam seri olarak incelendiğinde; 2005 yılında %15,4, 2006 yılında %19,3 ile artan bir hızda büyüdüğü izlenmektedir. Ancak 2007 yılının ilk 4 ayında gerçekleşen %3,3 reel büyüme, portföy genişleme hızında yavaşlamaya işaret etmektedir. Tasarruf mevduatı, katılma fonu ve cari hesap toplamındaki reel artış sürerken; dolaşımdaki para, kamu kağıt stoku ve hisse senetlerinde azalmalar görülmektedir.

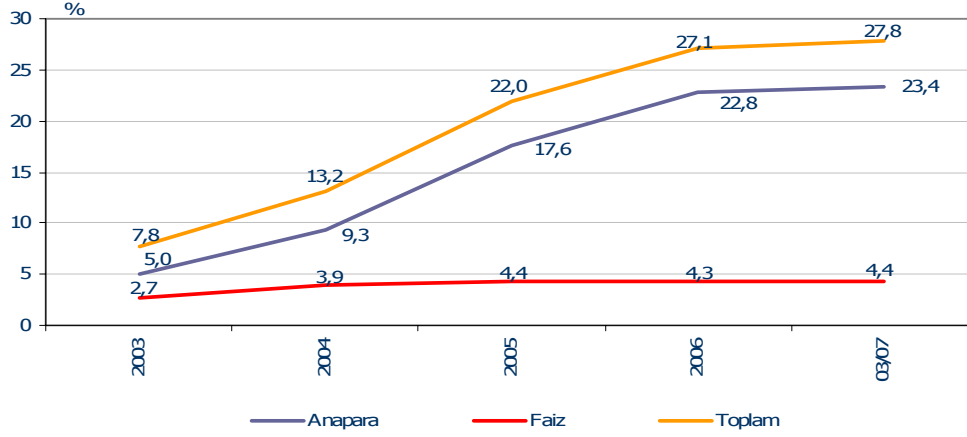
Grafik 1.3–5: Hanehalkı Finansal Varlıklarının Gelişimi

Kaynak: TCMB, SPK, BDDK

Hanehalkı finansal kaldıraç oranındaki (hanehalkı yükümlülüklerinin varlıklara oranı) artış trendi 2007 yılında da sürmüştür. 2006 yılına göre faiz dahil yükümlülüklerin finansal varlıklara oranı %0,7 artarak 2006 yılı sonu itibarıyla %27,8 olarak gerçekleşmiştir. Son 3 aylık dönemdeki artışın anapara ağırlıklı olduğu görülmektedir.

Grafik 1.3–6: Hanehalkı Finansal Kaldıraç Oranı

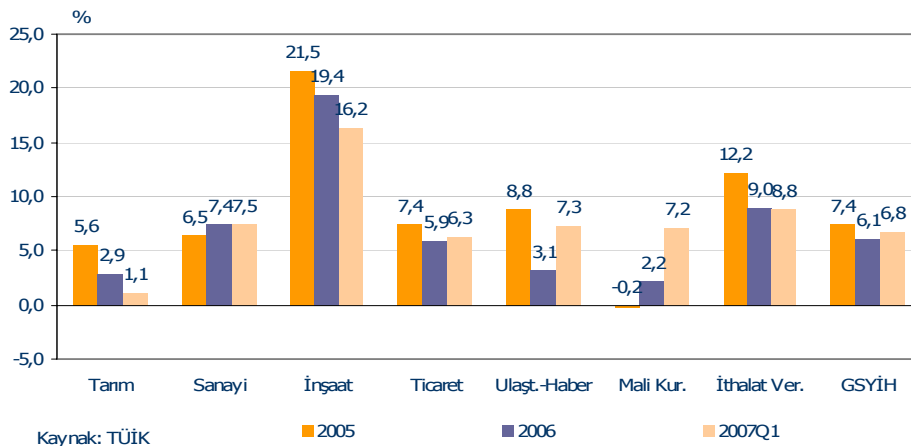
Kaynak: BDDK, TCMB, SPK

1.3.2. Şirketler Kesimi

1.3.2.1. Büyüme ve Üretim

Ulusal görünüm bölümünde de ifade edildiği gibi 2006 yılının ikinci yarısından itibaren yavaşlama trendine giren büyüme ve iç talep eğilimi 2007'nin ilk üç ayında da devam etmekle birlikte belirli sektörlerdeki canlılığın bu dönemde büyümeyi yukarı çektiği görülmektedir. Bu durum 2006'nın son çeyreğine kıyasla nispi bir hareketliliğe işaret etmektedir. Sektörler itibarıyla büyüme incelendiğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre tarım, inşaat ve ticarete ciddi düşüşler görülmüş; ancak sanayi, ulaştırma ve haberleşme, finansal kuruluşlardaki önemli oranlardaki artışlar GSYİH'nin büyümesine ivme katarak bir önceki yılda % 7 büyümeye karşın %6,8 olmasını sağlamıştır. Sanayi sektöründeki dinamik üretim yapısı imalat sanayinin yıllık %7,4 büyüme oranınının katkısıyla %7,5 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 1.3–7: Temel Sektörler İtibarıyla Büyüme Oranları

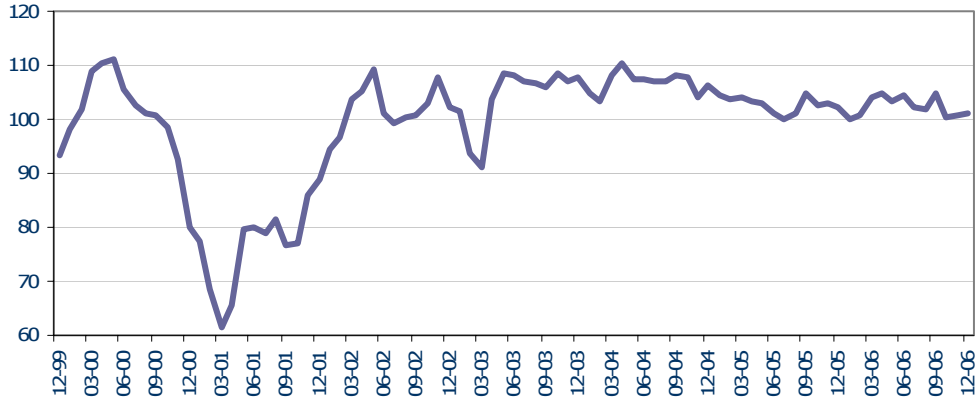
Kaynak: TÜİK

Talep azaltıcı politikalara karşın sanayideki dinamik yapı, büyüme ve istihdam açısından umut vermektedir. Ancak yüksek oranlı ara malı ithalatına bağlı olan sanayi sektörünün düşük kur politikaları sayesinde bu dinamiği yakalayabildiği unutulmamalıdır. Sanayideki üretim artışının sektörler ve ülkeler temelinde orta ve uzun vadeli programlara bağlanarak finansal kuruluşlarla koordinasyon içinde finansman kaynağı programlarının oluşturulması mali piyasalarda döviz kuru dalgalanmaları ihtimaline karşın daha istikrarlı bir büyüme tesis edilmesini sağlayabilecektir.

“Üretim, Büyüme ve Enflasyon” bölümünde de ifade edildiği üzere 2007’nin ilk üç ayında sanayi sektörü %7,8, imalat sektörü de %7,6 büyüme ile önemli bir dinamizm içerisindedir. Bu dönemde Ocak, Şubat aylarındaki mevsimsel etkiler dışında yüksek seyreden endeks, Mart’ta yerini yavaşlamaya bırakmıştır. Mevsimsel düzeltilmiş imalat sanayi kapasite kullanım oranları 2007 yılında bir önceki yılın üzerinde seyrederek %82-84 bandında hareket etmiştir. 2003 yılından beri artış trendi içinde olan endeks bu eğilimini sürdürmüştür. Kimi sektörlerdeki üretim azalmasına karşın kapasite kullanımını bir önceki senenin üzerinde değerlerdedir. (Ek Tablo 1.2-1)

TCMB reel kesim güven endeksi, 2003 yılı Nisan ayı sonrasında 100 değerinin üzerinde seyretmektedir. Dönemler itibarıyla ekonomik konjonktürdeki gelişmelere bağlı olarak artan-yükselen endeks bu dönemde 100’ün altında gerçekleşmemiştir. 2006’nın ikinci yarısında piyasalardaki olumsuz gelişmeler ertesinde endeksin Ekim, Kasım, Aralık aylarında %100 dolaylarına düştüğü görülmektedir.

Grafik 1.3–8: Reel Kesim Güven Endeksi

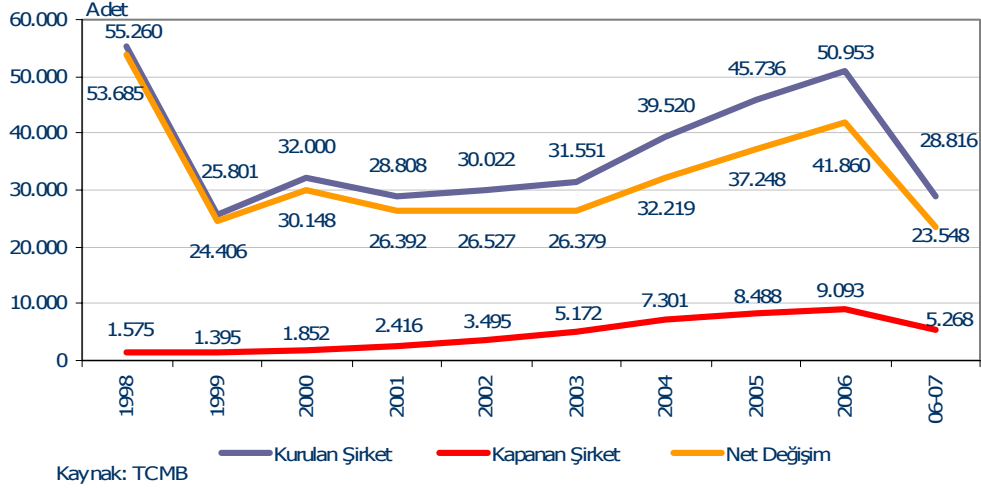
Kaynak: TCMB

1.3.2.2. Şirket Demografisi

2004 yılından bu yana açılan ve kapananan şirket sayısındaki artış sürmüştür ve net açılan şirket sayısında önemli yükselme kaydedilmiştir. Türkiye ekonomisinde 2001 krizini takiben yüksek ve süregelen büyüme oranlarının etkileri kendisini şirket demografisinde hissettirmektedir. Açılan şirket sayısının 2006 yılsonunda 50.953’ü bulmasını takiben 2007 yılı Haziran sonu itibarıyla toplam açılan şirketler 28.816 ile yüksek bir sayıya ulaşmış bulunmaktadır. 2006 yılı ikinci yarısından itibaren izlenen daraltıcı politikalara rağmen artan

bu sayının, sanayi sektöründe (özellikle imalat sanayindeki kuvvetli çekişle) artan büyüme hızına bağlı olduğu düşünülmektedir. Yine 2007 yılı başında hızlı bir şekilde yavaşlayan iç talebe karşın güçlü seyreden dış talep ve göreceli olarak yüksek seyreden sanayi kapasite kullanım oranlarının etkisiyle sanayi sektörü büyümeye devam etmekte, bu durum şirket istatistiklerine de yansımaktadır.

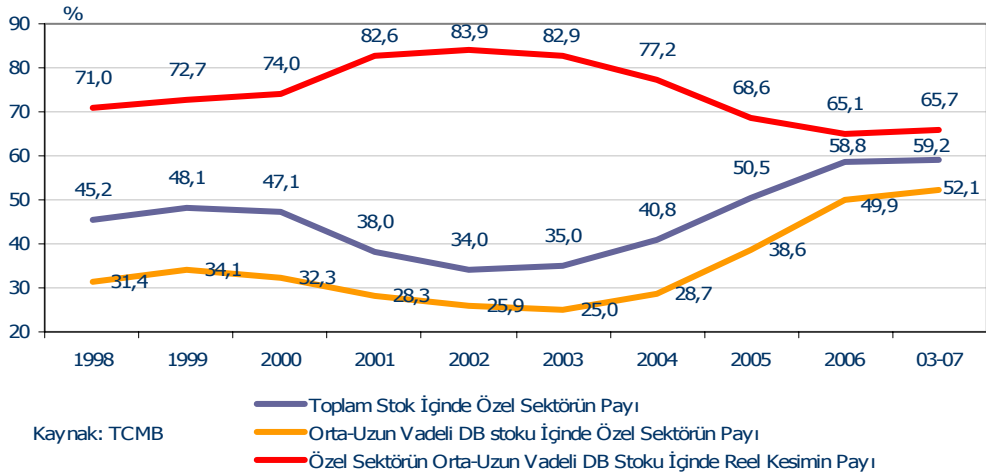
Grafik 1.3–9: Kurulan ve Kapanan Şirket Sayısı

1.3.2.3. Dış Kaynak Kullanımı

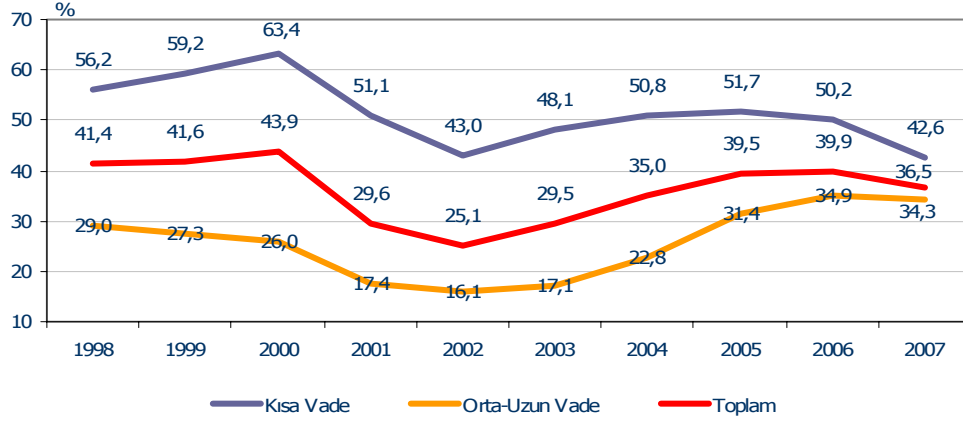
2002 yılından sonraki yıllarda olumlu makroekonomik şartlarda süregelen yüksek büyüme oranlarına bağlı olarak kamu ve özel sektörün borçlanma ihtiyacı da artmış, bu durum dış borçların da hızla yükselmesi sonucunu doğurmuştur. Yukarıda ödemeler dengesi bölümünde de söz edildiği üzere, 2007 yılı Mart ayı sonu itibarıyla 213,4 milyar ABD dolarına ulaşan toplam borç stokunun %83'ü orta ve uzun vadede yoğunlaşmaktadır. (Bkz: Bölüm 1.2.2) Toplam dış borç stoku içerisinde özel sektör borçları hem kısa hem de uzun vadeli borçlarda önemli tutarlara ulaşmıştır. Orta ve uzun vadeli dış borçlar içerisindeki payı 2005'te %50,4 dolayına yükselen özel sektör borçlarının payı 2007 Mayıs sonu itibarıyla %59,2 toplam stok tutarı da 92 milyar ABD dolarıdır.

Grafik 1.3–10: Özel Sektör ve Reel Kesim Dış Borç Stokunun Toplamdaki Payı

Özel sektör orta ve uzun vadeli dış borç stoku içinde reel sektörün payı 2007 Martta %65,7'dir. Reel sektör borcu 2000 yılında 21,6 milyar ABD doları düzeyinden, 2007 Mart sonunda 3 kata yakın artarak 60,5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Orta ve uzun vadeli özel sektör dış borç stoku içerisinde reel sektörün azalan payına karşılık, finansal sektör payı giderek yükselmektedir. Mart sonunda %34,3 olan bu payla finansal sektör toplam stok rakamı (2000 yılı 7,6 milyar ABD doları değerine göre 4 kat artarak) 31,5 milyar ABD doları olmuştur. 2007 ilk çeyreğinde finansal sektör payı hafif bir düşüş içindedir.

Grafik 1.3-11: Finansal Sektörün Özel Kesim Dış Borç Stokundaki Payı

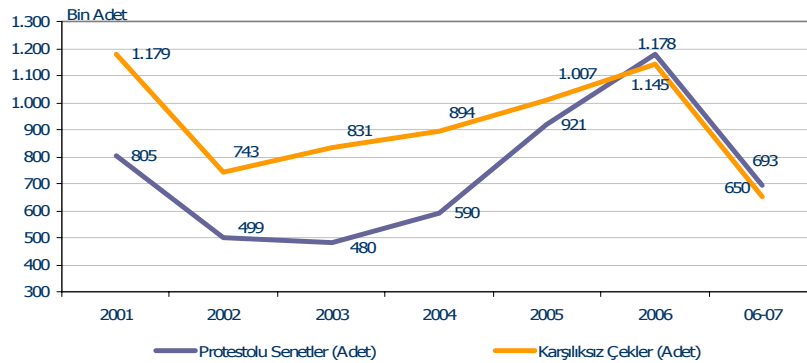

Kaynak: TCMB

1.3.2.4. Protestolu Senetler ve Karşılıksız Çekler

Şirketler kesiminin performansını ve aynı zamanda, bu kesim için mali piyasa risklerini gösteren protestolu senetler ve karşılıksız çeklere ilişkin veriler incelendiğinde, kriz yılı 2001'den sonra azalan ödenmeyen senet sayısının 2005 yılında yeniden 2001 yılı seviyesine yükseldiği, 2006 yılında da hızla arttığı görülmektedir. Geçen yılın sonunda protestolu senet sayısı %32 dolayında artış göstermiştir. 2007 yılı Haziran sonu itibarıyla protestolu senet sayısı ile karşılıksız çeklerin hızlanarak arttığı, yılın ilk yarısında 2001'den bu yana tüm yılların ortalamasından yukarıda seyrettiği görülmektedir. Söz konusu durumda ekonomik aktivite ve üretimin canlı olmasının, buna karşın uygulanan sıkı para politikaları nedeniyle dolaşımdaki paranın kısıtlı kalmasının etkisi bulunduğu düşünülmektedir.

Grafik 1.3-12: Protestolu Senetler ve Karşılıksız Çekler

Kaynak: TCMB

2. FİNANSAL SEKTÖR DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Finansal Sektörün Genel Görünümü

2.1.1. Finansal Sektörün Aktif Büyüklüğü

Mart 2007 itibarıyla, Türk finans sektörünün büyüklüğü bir önceki yılsonuna göre %5 artarak 592,6 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır. Bu yükselişte, ekonomik aktivitenin yavaşlamasıyla faktoring ve tüketici finansman faaliyetlerinde küçülme görülmesine rağmen, bankacılık kesiminin yanı sıra finansal kiralama ve yatırım ortaklıklarındaki görece yüksek büyüme etkili olmuştur. Aynı dönemde, milli gelire oran itibarıyla bakıldığında Türk finans sektörünün toplam varlıklarının Gayri Safi Yurtiçi Hâsılaya oranının %99 düzeyinde olduğu görülmektedir. Finans sektöründe bankacılık sektörünün görece ağırlığı devam etmekte olup, Mart 2007 itibarıyla finans sektörünün %86,1'ini bankacılık sektörü oluşturmaktadır. Öte yandan; finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve tüketici finansman şirketlerinin payı ise söz konusu dönemde %3,3'tür.

Tablo 2.1-1: Finans Sektörünün Aktif Büyüklüğü

(Milyar YTL)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Mar. 07	Aktif/ GSYİH (%) (Mar. 07)
Bankalar	171,9	216,7	255	313,8	406,9	499,5	515,3	86,1
Finansal Kiralama Şirketleri	2,8	3,8	5,0	6,7	6,1	10,0	10,5	1,8
Faktoring Şirketleri	1,5	2,1	2,9	4,1	5,3	6,3	5,9	1,0
Tüketici Fin. Şirketleri	0,7	0,5	0,8	1,5	2,5	3,4	3,3	0,6
Sigorta Şirketleri	4,4	5,4	7,6	9,8	14,4	17,4	18,5	3,1
<i>Emeklilik Şirketleri (1)</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>3,3</i>	<i>4,2</i>	<i>5,7</i>	<i>7,2</i>	<i>7,2</i>	<i>1,2</i>
Menk. Kıym. Aracı Kur.	0,9	1,0	1,3	1,0	2,6	2,7	3,4	0,6
Menk. Kıym. Yat. Ortaklıkları	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,5	0,6	0,1
Menk. Kıym. Yat. Fonları	4,8	9,3	19,9	24,4	29,4	22,0	25,3	4,2
Gayrimenkul Yat. Ortaklıkları	0,9	1,1	1,2	1,4	2,2	2,5	2,6	0,4
Toplam	188,0	240,1	293,7	363,0	469,9	564,5	592,6	99,0

Kaynak: BDDK, HM, SPK, TSRSB, TSPAKB, TÜİK

(1) Aralık 2006 verisidir.

2.1.2. Finansal Sektörün Yapısal Görünümü

Türk finansal sektöründe Mart 2007 itibarıyla yaklaşık 180.290 kişi istihdam edilmektedir. İstihdam kapasitesinin dağılımı da aktif büyüklüğüne benzer bir yapı arz etmekte, bankacılık kesiminin finansal sektör istihdamının %85,2'sini yarattığı görülmektedir. Finansal kesimin aktif hacmindeki büyümeye bağlı olarak istihdam kapasitesini de istikrarlı bir biçimde artırdığı ve bu eğilimin 2007 yılının ilk çeyreğinde de devam ettiği gözlenmektedir.

Tablo 2.1-2: Finans Sektörünün Kuruluş-Şube-Personel Yapısı

	Kuruluş Sayısı				Personel Sayısı (1)				Şube Sayısı			
	2004	2005	2006	Mar.07	2004	2005	2006	Mar.07	2004	2005	2006	Mar.07
Bankalar	53	51	50	50	127.944	132.973	150.793	153.640	6.219	6.276	7.296	7.431
Fin. Kiralama Şirketleri	82	84	81	75	987	1.146	1.311	1.366	4	4	5	5
Faktoring Şirketleri	92	88	86	81	1.500	2.053	2.425	2.604	0	0	3	5
Tüketici Fin. Şirketleri	7	9	9	9	-	414	443	453	4	4	6	5
Sigorta Şirketleri	39	35	35	35	12.140	12.837	15.156	16.316	13.719	14.453	15.322	15.695
Birey. Emeklilik Şirketleri	11	11	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Menk. Kıym. Yat. Ort.	23	26	30	31								
Menk. Kıym. Ar. Kur. (2)	112	108	106	104	5.906	5.916	5.995	5.911	224	234	246	247
G. Menkul Yat. Ort.	9	10	11	12								
Toplam	428	422	419	408	148.477	155.339	176.123	180.290	20.170	20.971	22.878	23.388

Kaynak: BDDK, HM, SPK, TSRSB, TSPAKB

(1) Sigorta (ve emeklilik) şirketlerinde personel sayısı eksperler, brokerler, ve acenteler nezdinde çalışan toplam kişi sayısı ifade etmektedir.

(2) Kuruluş sayısı (bankalar hariç) TSPAKB üyelerini göstermektedir.

Finans sektörünün piyasa yapısına ilişkin yoğunlaşma göstergelerinde Mart 2007'de önemli bir değişiklik olmamıştır. İlk 5 firmanın en yüksek paya sahip olduğu sektör %94,7 ile tüketici finansman sektörü, ilk 5 bankanın en düşük paya sahip olduğu sektör ise %37,6 ile faktoring sektörüdür. Bankacılık sektöründe ilk 5 bankanın payında Aralık 2006'ya göre küçük bir artış yaşanmış ve söz konusu oran %61,3 olmuştur. Piyasa yoğunlaşması göstergesi olarak kullanılan Herfindahl-Hirschman Endeksine bakıldığında da benzer bir gelişme görülmektedir. Mart 2007 itibarıyla, tüketici finansman, gayrimenkul yatırım ortaklıklarında ve bireysel emeklilik şirketlerinde görece yüksek piyasa yoğunlaşması tespit edilmektedir. Faktoring, finansal kiralama ve bankacılıkta ise söz konusu endeks daha ilımlı derecede bir yoğunlaşmaya işaret etmektedir.

Tablo 2.1-3: Finans Sektörü Piyasa Yapısı

	2004			2005			2006			Mar.07		
	İlk 5 (% Pay)	İlk 10 (% Pay)	HHI(*)	İlk 5 (% Pay)	İlk 10 (% Pay)	HHI(*)	İlk 5 (% Pay)	İlk 10 (% Pay)	HHI(*)	İlk 5 (% Pay)	İlk 10 (% Pay)	HHI(*)
Bankalar	58,1	82,0	906,0	61,4	82,9	934,7	60,9	83,5	911,1	61,3	83,6	922,5
Finansal Kiralama Şirketleri	44,7	68,9	604,9	49,0	72,0	688,0	53,8	77,7	812,0	54,1	78,1	835,0
Faktoring Şirketleri	33,4	49,9	420,5	35,0	55,0	419,2	43,5	59,8	521,3	37,6	55,1	431,0
Tüketici Fin. Şirketleri				95,4	99,3	3.613,3	95,0	100	3.088,5	94,7	100	3.005,0
Sigorta Şirketleri (1)	48,0	72,9	643,5	57,5	78,3	972,1	41,9	61,3	882,0	41,9	61,3	882,0
Bireysel Em. Şirketleri (1)	85,9	99,3	2.192,6	80,6	99,0	1.877,7	77,1	98,7	1.691,7	77,1	98,7	1.691,7
Menk. Kıym. Aracı Kur.	-	-	-	36,9	49,3	443,8	43,8	57,2	596,7	47,1	59,3	858,0
Menk. Kıym. Yat. Ortaklıkları	69,4	85,2	1.721,1	62,0	81,8	1.364,2	62,0	80,0	1.305,5	61,7	79,2	1.292,4
Gayrimenkul Yat. Ortaklıkları	86,1	100,0	3.375,4	89,1	100,0	2.652,1	89,2	100	2.741,5	89,2	99,8	2.742,5

Kaynak: BDDK, HM, SPK, TSRSB, TSPAKB

(1) Şirket bazında veri elde edilemediğinden, Mart 2007'de en güncel veri olan Aralık 2006 rakamları verilmiştir.

2.1.3. Finansal Sektörün Performans Göstergeleri

Mart 2007 itibarıyla finans sektörünün toplam kârı 4 milyar YTL düzeyinde olup bu miktarın %86'sı bankacılık sektörü kaynaklıdır. Türk finans sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, yapısal reformların katkısıyla 2002 yılından itibaren belirgin düzeyde iyileşen makroekonomik ortam ve finansal istikrar sayesinde büyüme eğilimi göstermiştir. Yurtiçi talep genişlemesinin de etkisiyle toplam aktif büyüklüğündeki artışın yanı sıra, finansal kuruluşların kârlılıklarında da olumlu bir seyir yaşanmaktadır. Bu noktada dikkat çekici husus; küresel rekabete açık olan finans sektöründe söz konusu kârlılığın sektöre dönük doğrudan yabancı yatırımlardaki artışın etkisiyle şiddetlenen rekabet ortamında gerçekleştirilmesidir.

Tablo 2.1-4: Finansal Sektördeki Kuruluşların Dönem Kârı

(Milyar YTL)	2002	2003	2004	2005	2006	Mar.07
Bankalar	2,90	5,61	6,45	5,96	11,5	3,4
Finansal Kiralama Şirketleri	0,07	0,58	0,12	0,26	0,38	0,11
Faktoring Şirketleri	0,06	0,16	0,13	0,23	0,49	0,13
Tüketici Fin. Şirketleri	0,02	0,06	0,04	0,05	0,05	0,01
Sigorta Şirketleri	0,28	0,27	0,38	0,35	0,24	0,24
Menk. Kıym. Aracı Kur. (1)	0,1	0,14	0,12	0,27	0,19	0,1
Toplam	3,41	6,82	7,24	7,12	12,8	4,0

Kaynak: BDDK, HM, SPK, TSRSB, TSPAKB

(1)TSPAKB üyesi kuruluşları kapsamaktadır.

2.1.4. Yurt İçi ve Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri

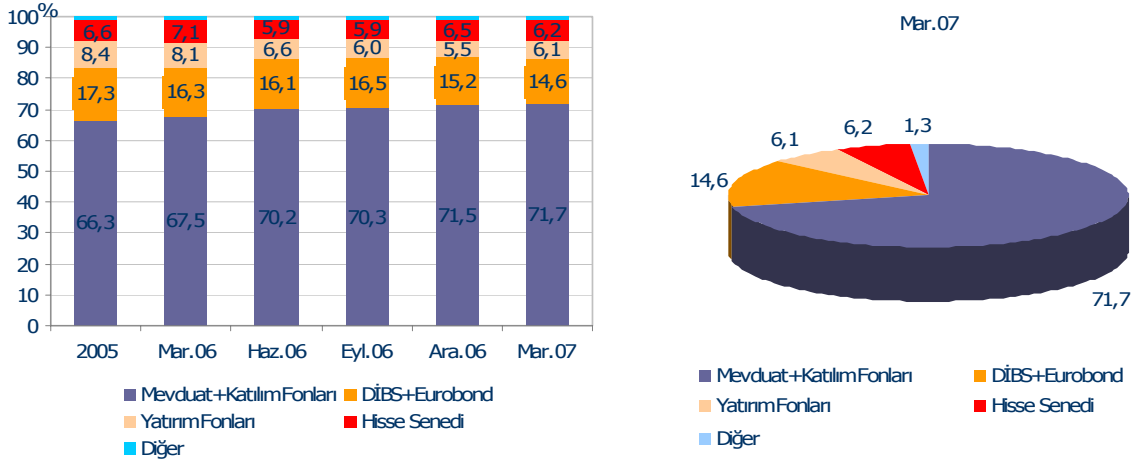
Mart 2007 itibarıyla yurt içi yerleşiklere ait toplam portföy büyüklüğü 414 milyar YTL'ye yükselmiştir. Portföyün dağılımına bakıldığında mevduatın, toplam portföyün %71,7'sini oluşturduğu görülmektedir. Aynı dönemde, yurtiçi yerleşiklerce elde tutulan DİBS'lerin toplam portföy içindeki payı %13,4 iken hisse senedi yatırımları ve yatırım fonlarının payları sırasıyla %6,2 ve %6,1'dir. Aralık 2006 dönemi ile kıyaslandığında, yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonları tercihinde belirgin bir nominal artış gerçekleşmiştir (sırasıyla %15,1 ve %13,5). 2006 yılında yaşanan finansal dalgalanmanın yurtiçi yerleşiklerin tasarruf davranışı üzerinde yabancı para mevduat (DTH) lehine yarattığı etki azalmış ve söz konusu mevduat, TP mevduata göre daha yavaş artmıştır.

Tablo 2.1-5: Yurt İçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri

(Milyon YTL)	2005	2006/3	2006/6	2006/9	2006/12	2007/03	2007/03 % Dağılım	2007/03- 2006/12 % Değ.
YTL Mevduat	141.716	152.460	163.590	163.137	168.943	174.410	42,1	3,2
DTH	82.128	83.051	96.746	101.762	108.754	111.297	26,9	2,3
Kıymetli Maden Hesapları	96	135	291	282	250,07	241	0,1	-3,5
Katılım Bank. Toplanan Fonlar	8.369	8.494	9.885	10.263	10.788	11.405	2,8	5,7
DİBS	55.276	53.618	55.857	58.138	55.781	55.297	13,4	-0,9
Eurobond	5.348	5.335	6.304	6.258	5.413	5.244	1,3	-3,1
Yatırım Fonları	29.374	29.263	25.350	23.579	22.012	25.336	6,1	15,1
Repo	1.486	2.145	2.632	2.321	2.202	1.932	0,5	-12,3
Emeklilik Yatırım Fonları	1.219	1.570	1.883	2.385	2.821	3.201	0,8	13,5
Hisse Senedi	23.020	25.612	22.572	23.077	26.256	25.752	6,2	-1,9
Toplam	348.032	361.683	385.110	391.202	403.220	414.115	100,0	2,7

Kaynak: BDDK, SPK, İMKB, TCMB, MKK

Grafik 2.1-1: Yurt İçi Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri

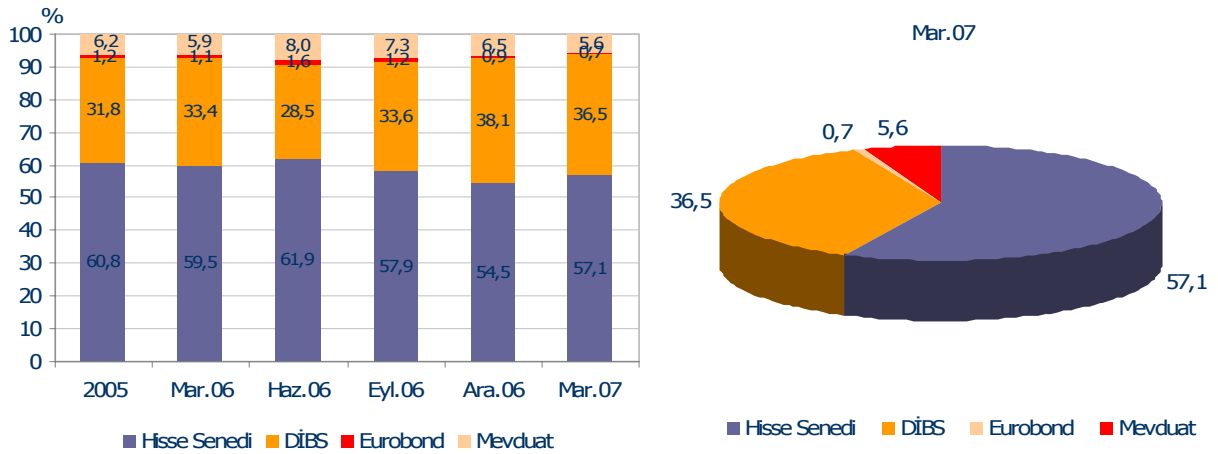
Mart 2007 itibarıyla, yurtdışı yerleşiklerin portföy yatırımları, geçen yılsonuna göre 10 milyar dolar artarak 74,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu artışta, 2006 yılı Mayıs ve Haziran aylarında yaşanan dalgalanmanın etkilerinin azalmasıyla, yabancıların Türkiye ekonomisine güven duymaya devam ederek DİBS ve hisse senedi yatırımlarını yükseltmeleri etkili olmuştur. Nitekim yurt dışı yerleşiklerin toplam yatırım tercihleri arasında en yüksek paylar %57,1 ile İMKB'deki plasmanlar ve %36,5 ile DİBS'lerdir.

Tablo 2.1-6: Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri

Milyon Dolar	2005	2006/3	2006/6	2006/9	2006/12	2007/03	2007/03- % Dağılım.	2007/03- % Değ.
Hisse Senedi	33.483	33.491	28.054	30.390	35.083	42.476	57,1	21,1
DİBS	17.528	18.790	12.910	17.623	24.512	27.171	36,5	10,8
Eurobond	634	638	727	624	555	554	0,7	-0,2
Mevduat	3.434	3.339	3.646	3.814	4.186	4.199	5,6	0,3
TOPLAM	55.079	56.258	45.337	52.451	64.336	74.400	100,0	15,6

Kaynak: BDDK, SPK, İMKB, MKK

Grafik 2.1-2: Yurt Dışı Yerleşiklerin Yatırım Tercihleri

2.2. Bankacılık Sektörü

Bu bölümde yer alan veriler, bankalara ait solo verilerin toplulaştırılmasıyla oluşturulmuştur.

2.2.1. Piyasa Yapısı Görünümü

2.2.1.1. Genel Görünüm

Bankacılık sektörü, 2007 yılı ilk çeyreğinde büyümeye devam etmiş, sektörde toplam şube sayısı 7.431'e, personel sayısı 153.640'a ve ATM sayısı 16.888'e ulaşmıştır. Her üç göstergede mevduat bankalarının sektör içinde %90 üzerindeki payını sürdürdüğü görülmektedir.

Tablo 2.2-1: Bankacılığın Yapısal Göstergeleri

	2002	2003	2004	2005	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07
Banka Sayısı	59	55	53	51	51	51	50	50
Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları	3	3	3	3	3	3	3	3
Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	20	18	18	17	17	17	14	13
TMSF	2	2	1	1	1	1	1	1
Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	15	13	13	13	13	13	15	16
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	14	14	13	13	13	13	13	13
Katılım Bankaları	5	5	5	4	4	4	4	4
Mevduat Hesabı Sayısı (Bin Adet)	67.993	78.790	80.087	82.958	84.828	86.669	86.131	85.408
Katılma Hesabı Sayısı				1.202	1.214	1.287	1.414	1.431
Toplam Kredi Müşteri Sayısı (Bin Adet)	15.784	18.707	25.168	29.153	29.528	29.078	30.685	30.555
Mevduat Bankaları			25.166	28.860	29.226	28.752	29.992	29.792
Kalkınma ve Yatırım Bankaları			3	3	3	12	14	16
Katılım Bankaları				291	299	314	679	746
Kredi Kartı Müşteri Sayısı (Bin Adet)				25.155	24.806	25.723	26.673	23.832
Mevduat Bankaları	11.752	13.518	22.634	24.771	24.418	25.296	26.168	23.278
Katılım Bankaları				384	389	427	505	554
Şube Sayısı	6.203	6.078	6.219	6.568	6.697	6.989	7.296	7.431
Mevduat Bankaları	6.169	6.046	6.186	6.241	6.368	6.642	6.898	7.023
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	34	32	33	35	35	37	42	40
Katılım Bankaları				292	294	310	356	368
Personel Sayısı	124.009	124.030	127.944	138.724	140.240	145.702	150.793	153.640
Mevduat Bankaları	118.321	118.603	122.592	127.851	129.211	134.132	138.426	140.729
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5.688	5.427	5.352	5.126	5.117	5.223	5.255	5.348
Katılım Bankaları				5.747	5.912	6.347	7.112	7.563
ATM Sayısı	12.035	12.726	13.556	14.836	15.022	15.523	16.513	16.888
Mevduat Bankaları	12.035	12.726	13.556	14.529	14.713	15.211	16.133	16.477
Katılım Bankaları				307	309	312	380	411
POS Sayısı (Bin Adet)		662	912	1.141	1.166	1.240	1.283	1.299

Kaynak: BDDK, BKM

Büyük ölçekli¹ bankaların toplam aktifler içindeki payı %75 olup, toplam şubelerin %67'sine, toplam personelin %63'üne ve toplam ATM'nin %74'üne sahiptir. Orta ölçekli bankaların toplam şube ve personel sayısı içindeki paylarının (%21) toplam aktifler içindeki paylarına kıyasla (%13) daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 2.2-2: Banka Ölçek Grupları İtibarıyla Yapısal Göstergeler

Mart 2007 (kişi, adet)	Büyük Ölçekli	Orta Ölçekli	Küçük Ölçekli
Banka Sayısı	7	6	37
Yurtiçi Şube	4.915	1.566	905
Yurtdışı Şube	30	13	2
Yurtiçi Personel	95.775	32.833	24.534
Yurtdışı Personel	401	89	8
ATM	12.498	3.470	920
Mevduat Hesabı Sayısı (Bin Adet)	77.999.354	6.044.907	2.795.235
Toplam Kredi Müşteri Sayısı (Bin Adet)	21.021.511	7.521.767	2.011.249
Kredi Kartı Müşteri Sayısı (Bin Adet)	18.014.105	4.305.004	1.513.284

2.2.1.2. Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma

2007 yılının ilk çeyreğinde Türk bankacılık sektöründe ilk 5 ve ilk 10 bankanın paylarında son dönemlere göre önemli bir değişiklik yaşanmamıştır. Aralık 2006 dönemi ile karşılaştırıldığında, ölçek bazında yapılan değerlendirmede ise orta ölçekli bankaların payında azalış ve küçük ölçekli bankaların payında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 2.2-3: Toplam Aktife Göre Yoğunlaşma Göstergeleri

Aktif (%)	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
HHI	935	914	873	871	911	923
İlk 5 Banka	61,4	60,7	58,7	58,7	60,9	61,3
İlk 10 Banka	82,9	82,4	81,8	81,8	83,5	83,6
Ölçeğe Göre Dağılım						
Büyük Ölçekli	74,0	73,4	71,6	71,8	75,3	75,7
Orta Ölçekli	16,0	16,2	18,0	17,5	14,9	13,2
Küçük Ölçekli	10,1	10,4	10,4	10,7	9,8	11,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gruplara Göre Dağılım						
Mevduat Bankaları	94,4	94,4	94,2	94,2	94,2	94,0
Kalkınma ve Yatırım	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,2
Katılım Bankaları	2,4	2,4	2,6	2,7	2,7	2,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Ölçek büyüklüğüne göre hesaplamalarda, aktif büyüklüğü %5'in üzerinde olan bankalar büyük, %1-%5 arası olan bankalar orta ve %1'in altında olan bankalar ise küçük bankalar olarak gruplandırılmıştır.

Kutu 2: Türk Bankacılık Sektöründe Sermaye Yapısının Analizi

Tablo: Sermaye Yapısı (Toplam Aktifler, Nisan 2007)

Banka Adı	Toplam Aktifler İçindeki Pay (%)	Hissedarların Kamu, Özel ve Yabancı Dağılımı (%)				
		Kamu Payı (%)	Özel Pay (%) ¹	Yabancı Pay (%)		Toplam (**)
				Oransal Pay(*)	Borsa Payı	
ABN AMRO BANK	0,2	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
ADABANK	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
AKBANK T.A.Ş.	12,0	0,0	52,1	20,0	27,9	47,9
ALTERNATİFBANK	0,4	0,0	98,9	0,0	1,1	1,1
ANADOLUBANK A.Ş.	0,5	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
ARAP TÜRK B.	0,1	15,0	20,0	65,0	0,0	65,0
BANCA DI ROMA	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
BANK MELLAT	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
BANKPOZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş.	0,1	0,0	42,5	57,6	0,0	57,6
BİRLEŞİK FON BANKASI A.Ş.	0,2	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CALYON BANK T.A.Ş.	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
CITIBANK	1,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
ÇALIK YATIRIM	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
DENİZBANK	2,3	0,0	0,0	99,8	0,2	100,0
DEUTSCHE BANK A.Ş.	0,2	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
DİLER YATIRIM	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
FİNANSBANK A.Ş.	3,2	0,0	9,7	89,6	0,7	90,3
FORTIS BANK A.Ş.	1,6	0,0	2,1	94,1	3,8	97,9
GSD YATIRIM B.	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
HABİB BANK	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
HSBC BANK	2,2	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
İLLER B.	0,9	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
JP MORGAN CHASE BANK	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
MERRILL LYNCH	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
MILLENIUM BANK	0,2	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
NUROL YATIRIM B.	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
OYAKBANK	2,3	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
SOCIETE GENERALE	0,1	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
ŞEKERBANK	0,9	0,0	52,3	34,0	13,7	47,7
T.C.ZİRAAT B.	14,5	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
T.EKONOMİ B.	1,9	0,0	43,4	42,1	14,5	56,6
T.GARANTİ B.	10,9	0,0	28,2	25,5	46,3	71,8
T.HALK B.	6,8	75,0	2,4	0,0	22,6	22,6
T.İŞ BANKASI	14,5	0,0	78,8	0,0	21,2	21,2
T.KALKINMA B.	0,2	99,1	0,9	0,0	0,0	0,0
T.SINAİ KALKINMA B.	0,9	14,2	53,1	5,1	27,5	32,7
T.VAKIFLAR B.	7,4	58,6	18,5	0,0	22,8	22,8
TAIB YATIRIM BANK	0,0	0,0	1,0	99,0	0,0	99,0
TAKASBANK IMKB	0,2	0,0	90,1	9,9	0,0	9,9
TEKFENBANK A.Ş.	0,3	0,0	30,0	70,0	0,0	70,0
TEKSTİL BANKASI A.Ş.	0,5	0,0	89,4	0,0	10,6	10,6
TURKISH BANK	0,1	0,0	94,2	5,8	0,0	5,8
TURKLAND BANK A.Ş.	0,1	0,0	9,0	91,0	0,0	91,0
TÜRK EXİMBANK	0,8	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
WESTLB AG	0,1	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
YAPI VE KREDİ B.	9,2	0,0	47,9	40,1	12,0	52,1
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	0,5	0,0	22,4	77,6	0,0	77,6
ASYA KATILIM BANKASI A.Ş.	1,0	0,0	68,2	0,0	31,8	31,8
KUVEYT TÜRK EVKAF FİNANS KURUMU A.Ş.	0,6	0,0	19,8	80,2	0,0	80,2
TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.	0,9	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
² Toplam (%)	100,0	26,1	34,8	22,1	16,9	39,0

⁽¹⁾ Yabancı (oransal ve borsa) ve kamunun (Türkiye) payları dışında kalan ve gerçek kişileri, vakıf, munzam sandık, yurt dışı yerleşiklerce tutulmayan borsa paylarını ve benzeri hissedarları da kapsayan paydır.

(*) Oransal hesaplama = (bankadaki yabancı hisse oranı * bankanın aktifleri) / sektörün toplam aktifleri

(**) Toplam = Oransal hesaplama + borsa payları.

Not: Borsa payları dağılımı Haziran 2007 itibarıdır. BDDK'da devir hususunda izin süreci biten bankalar, oransal paylarını bulunmasında kullanılmıştır.

Kaynak: BDDK (HS200AS), MKK, Bankalardan Alınan Veriler. **Aylık veriler geçici olup**, yuvarlamadan ve bilgi kaynakları arası farklılıklardan oluşan ufak hatalar bulunabilir.

Türk bankacılık sektöründe sahiplik ve sermaye yapısına ilişkin olarak BDDK-BRS çerçevesinde kullanılmakta olan hakim ortaklık üzerinden dağılıma alternatif olarak, halka açık payları da dikkate alarak hisse paylarından yola çıkılarak bir analiz yapılmıştır. Bu

analizde, bankaların BDDK'ya raporlamaları kapsamında bildirdikleri BDDK-BRS HS200AS formuna ek olarak, bankalardan elde edilmiş bilgilerden ve borsa payları için Merkezi Kayıt Kuruluşu verilerinden yararlanılmıştır. *Bu kapsamda burada sunulan oranlar, analiz'in niteliği ve kullanılan varsayımlar gereği, raporun diğer bölümlerinde ve BDDK'nın diğer yayımlarında sunulan sabiplik yapısı sınıflamaları ve oranlarından farklılaşmaktadır.*

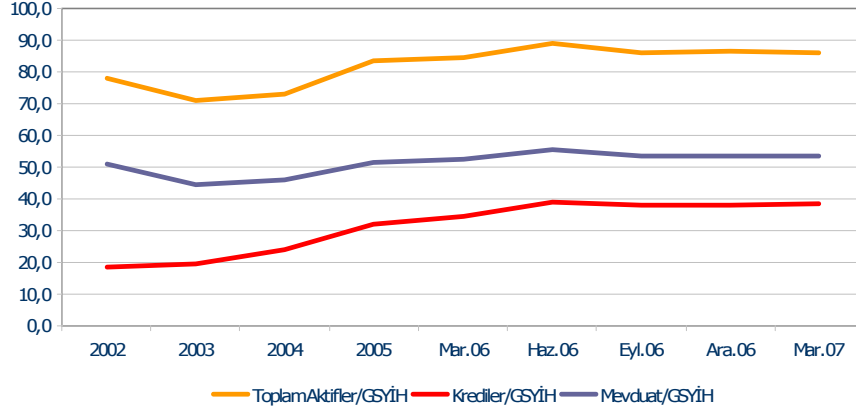
Bu çerçevede yapılan analize göre Nisan 2007 aktif büyüklüklerine göre, Türk bankacılık sektöründe "kamu" sermayesinin payı %26,1, "özel" sermayenin payı %34,8 düzeyindedir. Diğer taraftan, Nisan 2007 itibarıyla hisse devir süreci biten bankalar göz önünde tutularak ve değişen oranlarda yapılan yeni yabancı sermaye yatırımları da dikkate alınarak yapılan hesaplamalara göre, Türk bankacılık sistemindeki yabancı sermayenin oransal payı %22,1 seviyesindedir. Bu paya, yurt dışı yerleşik yatırımcılar tarafından elde tutulan hisseler (%16,9 oranında borsa payları) eklendiğinde, toplam yabancı sermaye payı %39 olmaktadır. *Ayrıca, satış süreci devam ettiği kamuoyu bilgisine sunulan Oyakbank'ın %100 ve Türkiye Finans Katılım Bankası'nın %60 yabancı sermayenin kontrolüne geçmesi halinde, yukarıda bahsedilen yabancı sermaye oransal payı %25'e yükselecektir. Bu orana borsa payları ilave edildiğinde, "toplam yabancı sermaye" payı %41,9' düzeyine erişebilecektir.*

2.2.2. Performans Göstergeleri

2.2.2.1. Finansal Derinleşme

Bankacılık sektörünün temel büyüklüklerinin milli gelire oranı şeklinde ifade edilen finansal derinleşme göstergeleri Mart 2007’de önemli bir değişim göstermemiştir. Söz konusu dönem itibarıyla toplam aktifler/GSYİH oranı %86,1 düzeyindedir.

Grafik 2.2-1: Finansal Derinleşme

2.2.2.2. Finansal Sağlamlık

Bankacılık sektörünün muhtemel kırılmalıklarının ve güçlü yanlarının izlenmesi amacıyla oluşturulan finansal sağlamlık göstergeleri sektör genelinde ve fonksiyon grupları itibarıyla izlenmektedir.

Bankacılık sektörünün yüksek oranlı sermayeye sahip olduğu, yasal limitlerin oldukça üzerinde SYR ile çalıştığı ve serbest sermayesinin arttığı görülmektedir. Aktif kalitesinin önemli bir göstergesi olarak değerlendirilebilecek tahsili gecikmiş alacakların brüt kredilerine oranında 0,1 puanlık bir artış yaşanmıştır. Kârlılık göstergelerindeki olumlu seyir Mart 2007’de de devam etmiş, kâr eden 44 bankanın toplam aktifler içindeki payı %99’un üzerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 2.2-4: Toplam Bankacılık Sektörünün Finansal Sağlamlık Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	23,7	23,1	18,4	20,3	22,3	22,2
Ana Sermaye/Risk Ağırlıklı Varlıklar	24,3	23,2	20,2	21,4	21,6	21,4
Serbest Sermaye/Toplam Özkaynaklar	65,7	67,0	63,4	65,7	72,6	73,5
Yabancı Para Net Genel Pozisyonu /Özkaynaklar	-0,2	-1,6	-1,2	0,3	0,5	-1,3
Takipteki Alacaklar/Brüt Krediler	4,8	4,5	3,8	3,8	3,8	3,9
Bireysel Krediler/Toplam Krediler	31,1	32,0	31,6	31,9	32,3	31,4
Kâr Eden Banka Sayısı/Toplam Banka Sayısı	45/51	41/51	35/51	39/51	41/50	44/50
Kâr Eden Bankaların Aktifleri/Toplam Aktifler	93,9	99,1	92,2	98,9	99,4	99,3
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	1,7	1,7	1,7	2,4	2,5	2,5
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	10,9	11,4	13,1	18,1	19,2	20,6
Proviz. Son. Net Faiz Gelirleri/To.plam Brüt Gelir(1)	30,8	27,4	26,0	26,7	26,9	26,7
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler	52,0	79,4	101,8	88,6	79,3	71,1

(1) Toplam Brüt Gelirler= Faiz Gelirleri+Faiz Dışı Gelirler

Fonksiyon grupları itibarıyla finansal sağlamlık göstergelerinin izlenmesinin karşılaştırmalı analizler için gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla aşağıda grup bazında finansal sağlamlık göstergeleri sunulmaktadır.

Mevduat bankalarının SYR'si %20,3 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bireysel kredilerin toplam krediler içindeki payında 0,3 puanlık bir azalma görülmüştür. Tahsili gecikmiş alacakların brüt kredilere oranı ise söz konusu dönemde 0,1 puan artmıştır.

Tablo 2.2-5: Mevduat Bankalarının Finansal Sağlamlık Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	21,6	21,1	16,3	18,1	20,0	20,3
Ana Sermaye/Risk Ağırlıklı Varlıklar	22,4	21,3	18,3	19,4	19,3	19,4
Serbest Sermaye/Toplam Özkaynaklar	62,1	63,5	58,5	61,4	69,1	70,2
Yabancı Para Net Genel Pozisyonu /Özkaynaklar	-0,5	-2,1	-1,6	0,2	0,5	-1,6
Takipteki Alacaklar/Brüt Krediler	4,9	4,6	3,8	3,8	3,8	3,9
Bireysel Krediler/Toplam Krediler	31,8	32,7	32,7	33,0	33,4	33,1
Kâr Eden Banka Sayısı/Toplam Banka Sayısı	30/34	28/34	23/34	27/34	28/33	29/33
Kâr Eden Bankaların Aktifleri/Toplam Aktifler	93,6	99,1	92	98,9	99,5	99,3
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	1,5	1,5	1,5	2,3	2,4	2,4
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	10,6	11,0	12,9	18,9	20,4	22,0
Proviz. Sonrası Net Faiz Gelirleri/Top.Brüt Gel.(1)	30,1	27,1	25,9	26,2	26,3	25,9
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler	51,1	74,8	94,2	85,0	77,3	71,5

(1) Toplam Brüt Gelirler= Faiz Gelirleri+Faiz Dışı Gelirler

2006 yılında SYR'de önemli bir artış sağlayan katılım bankalarında söz konusu oran, Mart 2007'de de olumlu seyretmiştir. Bu gruptaki bankalarda, kur riskini yönetmede geçen yılın son çeyreğinde yasal limitler içerisinde olmakla beraber bir bozulma yaşanmış, son dönemde ise kur riski yönetiminde önemli bir iyileşme kaydedilmiştir. Bireysel kredilerin krediler portföyündeki payı yaklaşık 7 puan artmıştır. Grupta yer alan 4 bankanın tamamı son dönemde kâr etmiş, ancak kârlılık oranlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Söz konusu dönemde kâr payı dışındaki gelirlerin kâr payı dışındaki giderleri karşılama oranı düşmüştür.

Tablo 2.2-6: Katılım Bankalarının Finansal Sağlamlık Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	12,5	12,2	14,1	14,8	16,5	16,6
Ana Sermaye/Risk Ağırlıklı Varlıklar	12,7	12,4	14,2	14,8	16,7	16,7
Serbest Sermaye/Toplam Özkaynaklar	69,6	73,3	78,2	79,7	79,6	80,0
Yabancı Para Net Genel Pozisyonu /Özkaynaklar	4,8	3,1	0,7	0,8	-4,1	1,4
Takipteki Alacaklar/Brüt Krediler	4,6	4,4	4,2	4,1	3,8	4,2
Bireysel Krediler/Toplam Krediler	13,6	15,2	14,7	13,8	12,3	19,1
Kâr Eden Banka Sayısı/Toplam Banka Sayısı	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4	4/4
Kâr Eden Bankaların Aktifleri/Toplam Aktifler	100	100	100	100	100	100
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	3,0	2,9	3,2	3,3	2,9	3,3
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	26,3	26,4	23,9	25,0	25,3	30,1
Proviz. Sonrası Net Faiz Gelirleri/Top.Brüt Gel.(1)	29,2	19,1	15,9	21,8	24,4	28,4
Kâr Payı Dışındaki Gel./Kâr Payı Dışındaki Giderler	57,0	97,3	254,0	155,2	112,7	71,4

(1) Toplam Brüt Gelirler= Faiz Gelirleri+Faiz Dışı Gelirler

Kalkınma ve yatırım bankaları çok yüksek bir sermaye yapısına sahip olmakla beraber sermaye yeterliliği standart rasyosu Aralık 2006- Mart 2007 döneminde %84,2 düzeyine gerilemiştir. Takipteki alacakların brüt kredilere oranının, sektör ortalamasının altında seyrettiği görülmektedir. Söz konusu banka grubunda kârlılık oranları Mart 2007 itibarıyla düşmüştür.

Tablo 2.2-7: Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Finansal Sağlamlık Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	104,3	105,1	97,4	102,9	86,2	84,2
Ana Sermaye/Risk Ağırlıklı Varlıklar	99,3	101,7	94,8	100,0	138,8	83,5
Serbest Sermaye/Toplam Özkaynaklar	92,5	92,5	93,4	93,7	94,2	94,4
Yabancı Para Net Genel Pozisyonu /Özkaynaklar	2,1	1,0	1,1	0,8	1,6	0,4
Takipteki Alacaklar/Brüt Krediler	2,6	2,4	2,3	2,4	2,5	2,3
Bireysel Krediler/Toplam Krediler	0,4	0,5	0,5	0,7	0,8	1,2
Kâr Eden Banka Sayısı/Toplam Banka Sayısı	11/13	9/13	8/13	8/13	9/13	11/13
Kâr Eden Bankaların Aktifleri/Toplam Aktifler	99	98,5	92,4	96,1	95,7	97,4
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	5,8	6,6	6,1	5,6	5,2	4,8
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	10,9	12,8	12,0	11,0	9,7	9,4
Proviz. Sonrası Net Faiz Gelirleri/Top.Brüt Gel.(1)	59,0	41,9	44,5	51,2	52,4	62,9
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler	89,6	213,4	168,1	123,4	99,0	52,3

(1) Toplam Brüt Gelirler= Faiz Gelirleri+Faiz Dışı Gelirler

2.2.2.3. Verimlilik Göstergeleri

Bankacılık sektörünün genelinde Mart 2007'de toplam işletme giderlerinin toplam gelirlere oranının düşmesi verimlilik açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Ancak sektördeki personel sayısındaki artışa paralel olarak işletme giderleri içinde personel giderleri artma eğilimini sürdürmektedir. Aracılık fonksiyonunun daha etkili bir biçimde yerine getirilmesi, gelir ve ürün çeşitliliğini artırmaya dönük politikaların devam ettirilmesi sonucu sektörün komisyon gelirleri işletme giderlerinin yarısını karşılar hale gelmiştir. Bu eğilimin kârlılığın sürdürülmesine de yardımcı olacağı değerlendirilmektedir. Ancak, sektörde toplam gelirlerin faiz gelirleri ağırlıklı yapısı sürmektedir.

Tablo 2.2-8: Bankacılık Sektörü Verimlilik Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07
Toplam İşletme Giderleri/Toplam Gelirler ²	65,5	51,1	45,8	50,4	48,7
Personel Giderleri/Toplam İşletme Giderleri	28,9	35,8	35,4	36,0	38,4
Komisyon Gelirleri/Toplam İşletme Giderleri ³	35,5	45,6	45,6	46,0	50,0
Net Faiz Gelirleri/Toplam Gelirler	64,8	58,5	51,5	58,7	64,0

Mevduat bankaları sektördeki ağırlığı nedeniyle verimlilik göstergelerindeki yapı da önemli ölçüde belirleyici durumundadır. Mevduat bankaları grubunda Mart 2007'de personel giderlerinin işletme giderleri içindeki payındaki artış eğiliminin devam ettiği, komisyon gelirlerinin işletme giderlerini karşılama oranının yükselmekte olduğu görülmektedir. Mevduat bankaları grubunda faiz gelirleri, ağırlıklı gelir kalemi olmaya artarak devam etmektedir.

² Toplam İşletme Giderleri = Faiz Dışı Giderler-Genel Karşılık Provizyonu; Toplam Gelirler= Net Faiz Gelirleri+Faiz Dışı Gelirler

³ Komisyon Gelirleri = Kredilerden Alınan Komisyonlar + Bankacılık Hizmetleri Gelirleri

Tablo 2.2-9: Mevduat Bankaları Verimlilik Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07
Toplam İşletme Giderleri/Toplam Gelirler	66,7	52,5	47,9	51,2	49,0
Personel Giderleri/Toplam İşletme Giderleri	28,3	35,6	35,1	35,8	37,7
Komisyon Gelirleri/Toplam İşletme Giderleri	35,4	46,4	46,0	46,6	50,3
Net Faiz Gelirleri/Toplam Gelirler	64,7	59,7	53,1	59,1	63,7

Katılım bankalarının işletme giderleri bir önceki yılsonuna göre artış eğiliminde olup, Mart 2007 itibarıyla sektör ortalamalarının üzerine çıkmıştır. İşletme giderleri içerisinde özellikle personel giderlerinin payı artmaktadır. Sektör genelinde geçerli olan ürün ve gelir çeşitliliğini artırma yönündeki politikalar sonucu komisyon gelirlerinin artmaya devam etmesi olumlu karşılanmaktadır. Katılım bankalarında da toplam gelirler içinde net kâr payı gelirlerinin payı artmaktadır.

Tablo 2.2-10: Katılım Bankaları Verimlilik Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07
Toplam İşletme Giderleri/Toplam Gelirler ⁴	76,8	57,4	28,5	49,3	56,3
Personel Giderleri/Toplam İşletme Giderleri	30,9	34,3	37,3	34,5	44,3
Komisyon Gelirleri/Toplam İşletme Giderleri	46,9	46,8	57,8	52,4	59,5
Net Kâr Payı Gelirleri/Toplam Gelirler	55,1	43,4	25,3	43,0	57,4

Kalkınma ve yatırım bankaları grubunda Mart 2007 itibarıyla personel giderlerinin işletme giderleri içindeki payını 10 puan artırdığı görülmektedir. Kalkınma ve yatırım bankalarında net faiz gelirleri en önemli gelir kalemi olma özelliğini artarak sürdürmektedir.

Tablo 2.2-11: Kalkınma ve Yatırım Bankaları Verimlilik Göstergeleri

%	2005	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07
Toplam İşletme Giderleri/Toplam Gelirler	31,0	23,5	26,7	32,6	33,4
Personel Giderleri/Toplam İşletme Giderleri	52,7	45,3	44,4	44,0	54,5
Komisyon Gelirleri/Toplam İşletme Giderleri	20,7	15,5	14,5	14,6	19,2
Net Faiz Gelirleri/Toplam Gelirler	71,9	48,6	53,7	67,0	81,8

2.2.2.4. Bankacılık Sektörü Kapasite Göstergeleri

Banka, personel, şube ve kişi başına temel büyüklüklerin gelişimi aracılığıyla bankacılık sektörünün kapasite göstergeleri oluşturulmuştur. Bu bağlamda sektörde banka başına temel büyüklüklerin artması sektördeki kapasite artışına işaret etmektedir.

Tablo 2.2-12: Kapasite Göstergeleri

	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Banka Başına Aktif, Milyon YTL	7.979	8.288	9.167	9.288	9.993	10.305
Banka Başına Şube	129	131	137	139	146	148
Banka Başına Çalışan Sayısı	2.720	2.750	2.857	2.907	3.016	3.068
Banka Başına ATM	291	295	304	314	330	338
Bir Şubeye Düşen Aktif, Milyon YTL	62,0	63,1	66,9	66,6	68,5	69,6
Bir Şubeye Düşen Çalışan Sayısı	21	21	21	21	21	21
Banka Başına Düşen 1000 Kişi	1.413	1.417	1.422	1.426	1.459	1.466
Bir Şubeye Düşen Kişi	10.972	10.795	10.376	10.227	10.002	9.909
Bir Banka Çalışanına Düşen Kişi	519	515	498	491	484	478

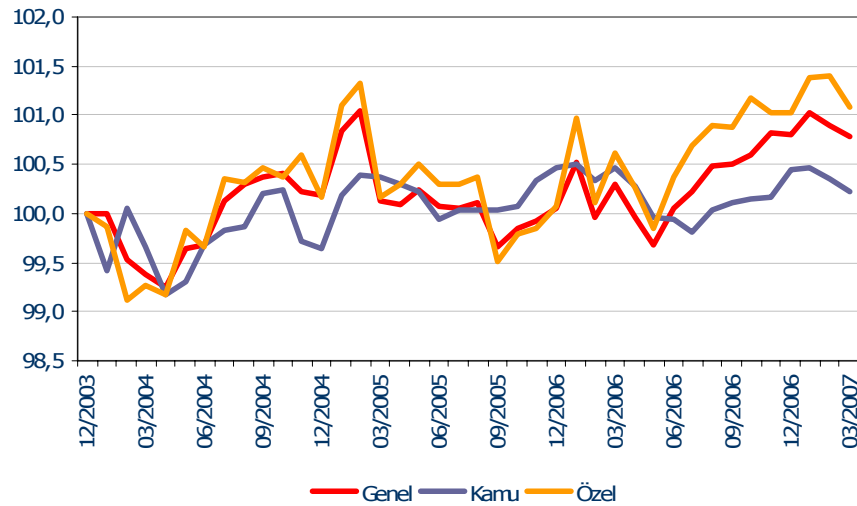
4 Toplam İşletme Giderleri = Kâr Payı Dışındaki Giderler-Genel Karşılık Provizyonu; Toplam Gelirler= Net Kâr Payı Gelirleri+Kâr Payı Dışındaki Gelirler

2.2.2.5. Bankacılık Sektörü Performans Endeksi

Bankacılık sektörünün performansını izlemek amacıyla oluşturulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Performans Endeksi'ne (BDDK-PE) ilişkin 2007 yılı ilk çeyreğinde yaşanan gelişmeler aşağıda değerlendirilmektedir.

- BDDK-PE 2004, 2005 ve 2006 yıllarını, baz dönemi olan 2003 yılı Aralık ayının üzerinde tamamlamıştır. Endeksin 2007 yılı ilk dönemi itibarıyla önceki yılsonu seviyesini koruduğu görülmektedir.
- 2006 yılı boyunca baz değerinin üzerinde olumlu bir seyir izleyen kârlılığın 2007 yılında da aynı eğilimi devam ettirdiği ve önceki yılsonuna göre yükseldiği görülmektedir. Söz konusu yükselişte sektörün aracılık fonksiyonunu daha etkili yerine getirmesi sonucunda kredilerden elde edilen komisyon ve faiz gelirlerindeki artış ve bu artış paralelinde özel bankaların aktif ve özkaynak kârlılıklarında meydana gelen yükseliş etkili olmuştur.
- Benzer şekilde aktif kalitesi de 2006 yılında sürdürdüğü pozitif gelişmeyi 2007 yılının ilk döneminde de devam ettirmektedir. Sektörün duran varlıklarındaki azalma, takipteki alacakların brüt kredilere oranında yaşanan düşme ve kredi portföyündeki genişlemeye bağlı olarak krediler/mevduat oranının yükselerek Mart 2007'de şu ana kadarki en yüksek seviyeye ulaşmış olması söz konusu gelişmede etkili olmuştur.
- Endeksin kur riski bileşeninde 2007 yılı itibarıyla düşüş yaşandığı gözlenmektedir. Bu düşüşte, önceki döneme göre Mart 2007'de, sektörün döviz yükümlülüklerinin sektörün döviz varlıklarına oranla daha hızlı artmasının ve YTL'nin değer kazanmasının etkili olduğu görülmektedir.

Grafik 2.2-2: Bankacılık Sektörü Performans Endeksi

- Özkaynak bileşeni 2007 yılı ilk döneminde önceki yılsonuna göre nispi olarak yükselmiştir. Bu yükselişte sektörün serbest sermaye tutarındaki artış etkili olmuştur.
- Yılın ilk çeyreği itibarıyla, özel bankaların performans endeks değerinde önceki yıl sonu değerine göre bir değişim gözlenmemiştir. Bu gelişmenin kârlılık bileşenindeki artışa

rağmen kur riski faktöründeki olumsuz gelişim sonucu ortaya çıktığı görülmektedir. Kamu bankalarının performans endeks değerinde kur riskindeki yükseliş paralelinde bir düşüş meydana gelmiştir.

Tablo 2.2-13: Bankacılık Sektörü Performans Endeksi

	PE	Özkaynak	Kur Riski	Kârlılık	Aktif Kalitesi
12/2003	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
12/2004	100,2	99,5	100,1	99,8	101,3
12/2005	100,0	99,4	99,8	98,6	102,3
01/2006	100,5	99,8	99,4	100,7	102,3
02/2006	100,0	99,8	97,4	100,3	102,4
03/2006	100,3	99,5	98,3	100,9	102,5
04/2006	100,0	99,3	97,3	100,7	102,5
05/2006	99,7	97,9	97,6	100,5	102,7
06/2006	100,0	97,6	99,2	100,5	102,9
07/2006	100,2	98,2	99,2	100,6	102,9
08/2006	100,5	98,6	99,5	100,9	102,9
09/2006	100,5	98,5	99,8	100,8	102,9
10/2006	100,6	99,2	99,3	100,9	103,1
11/2006	100,8	99,6	99,9	100,7	103,1
12/2006	100,8	99,5	100,1	100,5	103,1
01/2007	101,0	99,8	99,6	101,6	103,1
02/2007	100,9	99,8	99,8	100,9	103,1
03/2007	100,8	99,6	99,1	101,2	103,2

2.2.2.6. Bankaların Derecelendirme Notlarının Gelişimi

Türkiye’de faaliyet gösteren 50 bankadan 37’sinin uluslararası derecelendirme kuruluşlarından kredi notunun bulunduğu görülmektedir. Derecelendirme notu bulunmayan bankaların çoğunluğu kalkınma ve yatırım bankası olup, bunların toplam aktifler içindeki payı %2,6’dır.

Tablo 2.2-14: Derecelendirme Notu Olan Bankalar

	S&P	Fitch	Moody’s	Derecelendirme Notu Olmayan Bankalar
Mevduat	16	26	23	5
Kalkınma Ve Yatırım	2	5	4	7
Katılım	1	3	-	1
Toplam	19	34	27	13

Not: Derecelendirme notları 18 Temmuz 2007 itibarıyla olup, derecelendirme kuruluşlarının internet sayfalarından alınmıştır.

Farklı derecelendirme şirketlerinin notlarını karşılaştırılabilir hale getirmek için en yüksek nottan aşağıya doğru rakamsal bir dönüşüme göre Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların notları aşağıda sunulmuştur. Tabloya göre S&P ve Fitch derecelendirme şirketlerinin verdikleri notlar ülke puanı seviyesinde veya üzerindeyken Moody’s’in verdiği notlar ülke notunun altında yoğunlaşmıştır.

Tablo 2.2-15: Rakamsal Notlarına Göre Banka Sayıları

Rakamsal Notlar	S&P	Fitch	Moody's
6	-	1	-
7	-	2	1
8	-	0	14
9	8	7	-
10	1	10	-
11	-	-	1
12	1	-	-
15	1	1	-
16	1	1	-
17	1	1	2
18	4	5	2
19	1	3	2
20	1	1	3
21	-	-	2

Kaynak: S&P, Fitch Ratings, Moody's

Not: Derecelendirme şirketlerinden S&P tarafından verilen notlar kredi notu (credit rating), Moody's tarafından verilen notlar uzun dönem banka mevduatı notu (long term bank deposits), Fitch tarafından verilen not ise uzun dönem notu (long term rating) olarak verilmektedir. Türkiye'nin ülke kredi notunun rakamsal karşılığı S&P, Moodys ve Fitch için 9 olmaktadır.

Bankalar, fonksiyon grupları itibarıyla incelendiğinde, kalkınma ve yatırım bankalarının ortalama notunun görece yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca yabancı sermayeli bankaların kredi notlarının yatırım yapılabilir seviyenin üzerinde olması sektör ortalamalarının yükselmesinde etkili olmaktadır.

Tablo 2.2-16: Ortalama Rakamsal Notlar

	S&P	Fitch	Moody's
Mevduat	13	12	13
Kalkınma ve Yatırım	14	13	14
Katılım	12	9	-
Ortalama	13	12	13
Türkiye'nin Notu	9	9	9

Kaynak: S&P, Fitch Ratings, Moody's

2.2.2.7. Aracılık Maliyetlerindeki Gelişmeler

2006 yılının ikinci çeyreğinde yaşanan finansal dalgalanmanın sonucu faiz oranlarında yükselme yaşanmış ve mevduat faiz oranları yılın geri kalan kısmında ve 2007'nin ilk çeyreğinde yüksek düzeylerini korumuştur. Bunun sonucu genel olarak faiz giderleri üzerinden alınan vergi ve benzeri yükümlülüklerin toplam kredi maliyetleri içindeki payında önemli bir değişiklik olmamıştır. Mart 2007 itibarıyla faiz marjı 6,5 puan civarında seyretmekte, kamusal yükümlülüklerin kredi maliyeti içindeki payı ise %25 düzeyinde bulunmaktadır.

Tablo 2.2-17: Aracılık Maliyetlerindeki Gelişmeler

(%)	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
(a) Mudiye ödenen net faiz (c-b)	16,6	15,9	18,2	19,2	19,0	19,0
(b) Mudi tarafından ödenen vergi (puan)	3,6	3,5	4,0	4,2	4,2	4,2
(c) Bankaca ödenen faiz	20,2	19,4	22,2	23,4	23,2	23,1
(d) Mevduat üzerindeki kamusal yük (puan)	1,2	1,1	1,3	1,4	1,3	1,3
(e) Kredi faiz oranı (c+d)	21,4	20,5	23,5	24,8	24,5	24,5
(f) Kredi müşterisine ödenen vergiler (puan)	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0
(g) Müşteri üzerindeki toplam kredi maliyeti (e+f)	22,1	21,3	24,5	25,8	25,5	25,4
(h) Faiz marjı (puan) (g-a)	5,5	5,4	6,3	6,6	6,3	6,4
(i) Top. kredi maliyeti içerisinde kamusal yüküm. payı (h/g)	25,0	25,5	25,6	25,4	24,7	25,2

- (a) Söz konusu dönemlerdeki kamusal yükümlülükler düşüldükten sonra mudinin eline geçen net faiz oranıdır.
(b) Tasarruf sahipleri üzerindeki gelir vergisi stopajı, özel işlem vergisi olarak alınan kamusal yükümlülüklerdir.
(c) Banka tarafından söz konusu ayda mudiye verilen 1 ay vadeli yıllık YTL mevduat faiz oranıdır.
(d) Banka tarafından mudiden toplanan fonlar üzerindeki TMSF primi, BDDK giderlerine katılma payı, disonibilite ve zorunlu karşılık yükümlülüklerinden oluşan kamusal nitelikli ödemelerdir.
(e) Banka tarafından kâr ve operasyonel gider marjları sıfır varsayılarak hesaplanan başabaş kredi faiz oranıdır.
(f) Kurumsal kredi müşterisi üzerindeki BSMV ile gider kabul edilen vergilerin vergi matrahından düşülmesinin maliyet azaltıcı etkisi dikkate alınmıştır.

2.2.3. Finansal Tablolar Analizi⁵

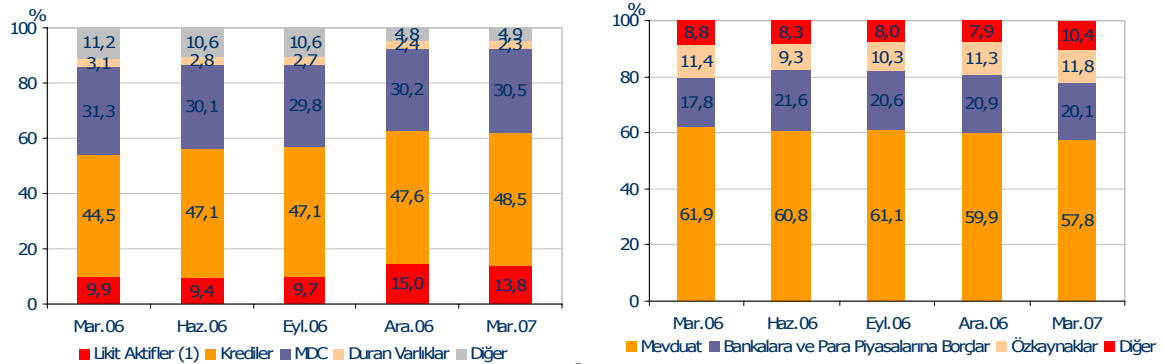
2.2.3.1. Konsolide Finansal Tablolar⁶

Bu bölüm, 32 adet bankanın konsolide finansal tabloları verilerini içermekte olup söz konusu veriler, bu sebepten dolayı bankacılık sektörü toplamından düşüktür.

Konsolide aktif büyüklüğü Aralık 2006'dan itibaren %3,7 oranında artarak Mart 2007 itibarıyla 444,7 Milyar YTL düzeyine ulaşmıştır. Kredilerin konsolide aktifler içindeki payı da yükselmiş ve %48,5 düzeyine ulaşmıştır. Söz konusu dönemde konsolide aktiflerin %61,7'si Türk parası, % 38,3'ü ise yabancı paradır.

Son yıllarda sektörün aktif yapısındaki en belirgin gelişme olarak gözlenen kredilerin payındaki artış temel olarak konsolide finansal tablolarda da gözlenmektedir. 2006 yılı Mart ayından itibaren krediler %9 oranında artmıştır. Söz konusu dönemde konsolide duran varlıklar ise %24 oranında azalmıştır.

Grafik 2.2-3: Aktif ve Pasif Kompozisyonu

(1) Likit Aktifler= Nakit Değerler, Merkez Bankası, Para Piyasası, Bankalar ve Diğer Mali Kuruluşlardan Alacaklar.

Değerlendirmesi” başlıklı bölümünde yer verilmektedir.

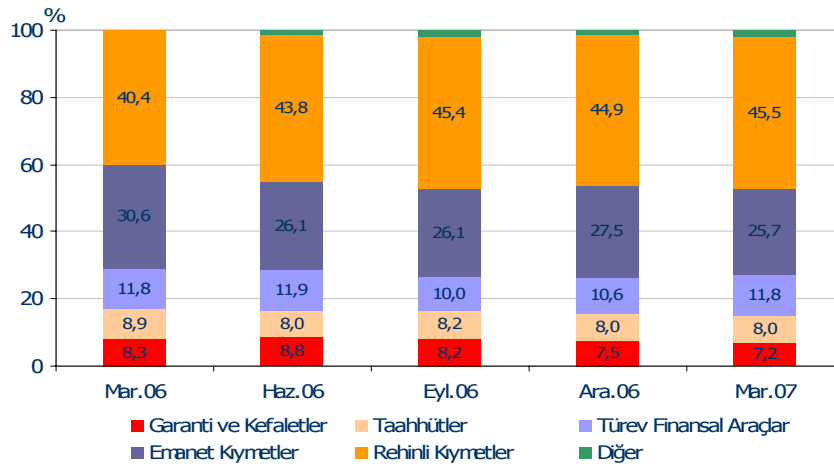
⁶ Katılım bankaları hariç, çapraz kontrol içermeyen bankacılık sektörü konsolide finansal tablo raporlamaları esas alınmıştır.

Konsolide pasif yapısı incelendiğinde Mart 2007 itibarıyla YP pasiflerin toplam pasif içerisindeki payının azalarak %43,9 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu düşüşteki en büyük etken nominal döviz kurlarındaki gerilemedir.

Mevduat büyüklüğü 256,9 milyar YTL'dir. Mevduatın konsolide pasifler içindeki payı Aralık 2006'ya kıyasla azalmış ve %57,8 seviyesine gelmiştir.

Bilanço dışı işlemlerin yapısı incelendiğinde, rehinli kıymetlerin %45,5 ile en büyük paya sahip olduğu görülmektedir. Rehlinli kıymetlerin toplam büyüklüğü 471,7 milyar YTL olup; bunun %28,7'sini gayrimenkuller; %11,6'sını ise teminat senetleri oluşturmaktadır.

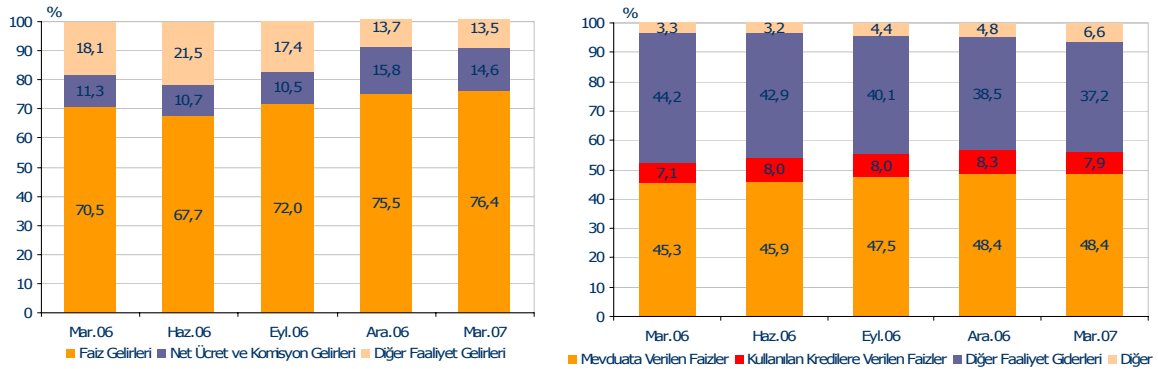
Grafik 2.2-4: Bilanço Dışı İşlemler

Konsolide dönem net kârı Mart 2007 itibarıyla 2,8 milyar YTL düzeyindedir. Faiz gelirleri toplamı 13,9 milyar YTL olup, toplam gelirlerin %76'sını oluşturmaktadır. Söz konusu dönemde kredilerden alınan faizler 8 milyar YTL, menkul değerlerden alınan faizler ise 4,4 milyar YTL'dir.

Mart 2007 döneminde mevduata verilen faizler, 6,7 milyar YTL olup toplam giderlerin %48,4'ünü oluşturmaktadır. Kullanılan kredilere verilen faizler ise 1 milyar YTL düzeyindedir. Son dönemlerde diğer faaliyet giderlerinin toplam giderler içindeki payında azalma görülürken mevduata verilen faizlerin payı artış eğilimi göstermektedir.

Grafik 2.2-5: Gelir Tablosu Kompozisyonu

2.2.3.2. Fon Akımı

Aralık 2006-Mart 2007 dönemi fon akım tablosu incelendiğinde, bankacılık sektörüne toplam fon girişinde 28,8 milyar YTL düzeyinde bir artış olduğu gözlenmektedir. Bu dönemde yeniden tahsis edilebilir fonlardaki artışın %41,4'ü mevduatta, %16,3'ü ise özkaynaklarda meydana gelen artıştan kaynaklanmaktadır. Mevduat hacmindeki artış, toplam artış içerisinde ağırlıklı yapısını korumuştur.

Bu dönemde sağlanan fonların kullanıldığı alanlar incelendiğinde, kredilerin toplam plasmandaki değişimin %47,3'ünü oluşturduğu görülmektedir. Bu kalemi %32,9 ile menkul değerler portföyü izlemektedir. Muhtelif alacaklardaki artış ise toplam plasmandaki değişimin %12,3'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 2.2-18: Bankacılık Sektörü Fon Akımları

Aralık 2006- Mart 2007 Fon Akımları- Milyon YTL					
	Toplam	Yüzde		Toplam	Yüzde
Aktif Artışlar	24.075	100,0	Aktif Azalışlar	8.549	29,7
Menkul Değerler Portföyü (net)	7.931	32,9	Nakit Değerler	1.116	3,9
Krediler	11.378	47,3	Bankalardan (TCMB, Para Piyasaları dahil) Alacaklar	4.416	15,4
İştirakler (net)	385	1,6	Finansal Kiralama Alacakları	59	0,2
Sabit Kıymetler (Net)	3	0,0	Zorunlu Karşılıklar	1.601	5,6
Takipteki Krediler (Net)	155	0,6	Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskonları	1.357	4,7
Muhtelif Alacaklar	2.964	12,3			
Diğer Aktifler	1.259	5,2			
Pasif Azalışlar	4.664	100,0	Pasif Artışlar	20.191	70,3
Fonlar	393	8,4	Ödenecek Vergi Res. Harç Prm.	56	0,2
Alınan Krediler	3.621	77,6	Mevduat (Toplanan Fonlar)	11.902	41,4
Muhtelif Borçlar	650	13,9	Faiz (Kâr Payı) ve Gider Reeskontları	391	1,4
			Karşılıklar	690	2,4
			Sermaye Benzeri Krediler	553	1,9
			Özkaynaklar	4.681	16,3
			Finansal Kiralama Borçları (net)	8	0,0
			Diğer Pasifler	1.909	6,6
Toplam	28.740	100,0	Toplam	28.740	100,0

2.2.3.3. Aktif Yapısı

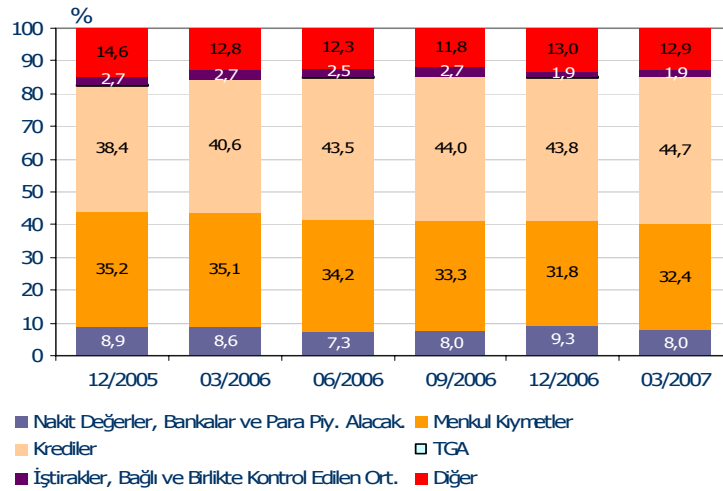
Bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 2007 yılının ilk çeyreğinde 515,3 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. 2003=100 temel yılı ÜFE kullanılarak yapılan reel hesaplama göre yılın ilk çeyreğinde toplam aktif büyüklüğünün önceki yılsonuna göre %2,2 oranında arttığı görülmektedir. Fonksiyonel gruplar itibarıyla bakıldığında, kalkınma ve yatırım ile katılım bankalarının toplam aktif içerisindeki paylarında 2006 yılının son çeyreğine göre çok küçük bir artış yaşandığı görülmektedir. Bu dönemde TP aktiflerin toplam aktifler içerisindeki payı 1,2 puanlık bir artışla %68,0 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.2-19: Gruplar İtibarıyla Aktif Yapısı

	Milyar YTL					% Pay				
	Ara.05	Mart.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Mart.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07
Mevduat B.	384,1	399,0	440,4	470,6	484,1	94,4	94,4	94,2	94,2	94,0
-TP	262,6	277,2	288,4	312,3	327,2	68,4	69,5	65,5	66,4	67,6
-YP	121,5	121,8	152,0	158,3	156,9	31,6	30,5	34,5	33,6	32,4
KYB	12,9	13,4	14,8	15,3	16,3	3,2	3,2	3,2	3,1	3,2
-TP	8,7	9,2	9,7	10,5	11,0	67,7	68,7	65,4	68,4	67,7
-YP	4,2	4,2	5,1	4,8	5,3	32,3	31,3	34,6	31,6	32,3
Katılım B.	9,9	10,2	12,3	13,7	14,9	2,4	2,4	2,6	2,7	2,9
-TP	8,4	8,9	10,7	11,2	12,3	84,8	87,6	86,8	81,8	82,9
-YP	1,5	1,3	1,6	2,5	2,5	15,2	12,4	13,2	18,2	17,1
TOPLAM	406,9	422,7	467,5	499,7	515,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
-TP	279,7	295,4	308,8	334	350,5	68,7	69,9	66,1	66,8	68,0
-YP	127,2	127,3	158,7	165,7	164,7	31,3	30,1	33,9	33,2	32,0

Bankacılık sektörünün yurt içi ekonomik faaliyetlerdeki istikrara ve diğer ekonomik göstergelerdeki gelişmelere paralel olarak kamu kesimini finanse eden bir aktif yapısından şirketler ve hane halkını finanse eden bir plasman yapısına yöneldiği görülmektedir. Nitekim son yıllarda, sektörün aktif yapısında menkul kıymetlerin payındaki düşüşe karşın kredilerin payında genel bir artış eğilimi söz konudur. Yılın ilk çeyreğinde kredilerin payında gerçekleşen artışın yanında, menkul değerler portföyünün payında da (MDP) artış yaşanmıştır. Bankacılık sektörünün menkul değerler portföyü, yılın ilk çeyreğinde Aralık 2006 dönemine göre % 5 oranında artarak 166,9 milyar YTL'ye yükselmiştir. Ayrıca MDP'nin toplam aktifler içerisindeki payı bu dönemde % 0,6 artmış ve %32,4 olmuştur.

2007 yılı ilk çeyreği itibarıyla likit aktifler (Nakit Değerler, Merkez Bankasından Alacaklar, Para Piyasasından Alacaklar, Bankalardan Alacaklar) kaleminde nispi bir azalma meydana gelmiş ve bu kalemin aktifler içerisindeki payı %8'e gerileyerek Eylül 2006 seviyesine dönmüştür.

Grafik 2.2-6: Aktif Kompozisyonu

Tablo 2.2-20: Gruplar İtibarıyla Menkul Değerler Portföy Yapısı

	Milyar YTL						Pay (%)					
	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Mevduat B.	140,9	146,5	157,9	155,8	157,2	165,0	98,4	98,7	98,9	98,9	98,9	98,8
Alım-Satım Amaçlı	16,8	17,4	17,5	17,1	14	13,7	11,9	11,9	11,1	11,0	8,9	8,3
Satılmaya Hazır	76,6	82,3	88,3	89,6	94,9	105,7	54,4	56,2	55,9	57,5	60,4	64,1
VKET	47,4	46,8	52,1	49,1	48,3	45,6	33,6	31,9	33,0	31,5	30,8	27,7
KYB.	2,2	1,9	1,7	1,8	1,7	1,9	1,5	1,3	1,1	1,1	1,1	1,2
Alım-Satım Amaçlı	0,5	0,7	0,6	0,4	0,3	0,3	22,7	36,8	35,3	20,9	16,1	15,2
Satılmaya Hazır	1,3	0,9	0,8	1,2	1,3	1,4	59,1	47,4	47,1	64,1	71,6	74,0
VKET	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	13,6	15,8	17,6	14,9	12,3	10,9
Katıl. B. (Milyon YTL)	19,3	19,3	5,4	5,4	5,3	13,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Alım-Satım Amaçlı	1,6	1,6	0,6	0,9	0,9	2,1	8,3	8,3	11,1	15,7	16,5	15,9
Satılmaya Hazır	17,7	17,7	4,8	4,6	4,4	4,4	91,7	91,7	88,9	84,3	83,5	32,5
VKET	-	-	-	-	-	6,9	-	-	-	-	-	51,6
TOPLAM	143,1	148,4	159,6	157,6	158,9	166,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Alım-Satım Amaçlı	17,3	18,1	18,1	17,5	14,3	16,1	12,1	12,2	11,3	11,1	9,0	8,4
Satılmaya Hazır	77,9	83,2	89,1	90,8	96,2	111,5	54,4	56,1	55,8	57,6	60,5	64,2
VKET	47,7	47,1	52,4	49,4	48,5	52,7	33,3	31,7	32,8	31,3	30,5	27,5

VKET: Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler (Net)

Gruplar itibarıyla MDP'nin yapısı incelendiğinde mevduat bankalarının toplam menkul değerler portföyünün %98,8'ine sahip olduğu görülmektedir. MDP'nin %8,4'ü Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden, %64,2'si Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden, %30,5'i ise VKET'ten oluşmaktadır. Söz konusu dönemde katılım bankalarının menkul değerler portföyünde VKET menkul değerler tutmaya başladığı görülmektedir.

2007 yılı ilk döneminde MDP'nin türleri itibarıyla dağılımı incelendiğinde kamu borçlanma senetleri ağırlıklı yapının devam etmekte olduğu görülmektedir. Mevduat bankalarının menkul değerler portföyünün toplam büyüklüğü 165,0 milyar YTL'ye yükselmiş olup, kamu borçlanma senetleri toplamda 162,2 milyar YTL ile portföyün % 98,3'ünü oluşturmaktadır. Hisse senetlerinin portföydeki payı ise % 0,2 düzeyindedir. Söz konusu dönemde Kalkınma ve Yatırım Bankalarının menkul değerler portföyü büyüklüğü 1,9 milyar YTL'ye yükselmiştir. Bunun %94,2'si, 1,6 milyar YTL ile kamu borçlanma senetlerinden oluşmaktadır. Katılım Bankalarının menkul değerler portföy büyüklüğü ise 6,5 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir. Portföyün % 36,1'i hisse senetlerinden, % 31,9'u yurtdışında ihraç edilen Kâr/Zarar Ortaklığı Belgelerinden %21,3'ü ise Yatırım Fonu Katılma Belgelerinden oluşmaktadır. 2006 yılsonu itibarıyla 200 bin YTL olarak gerçekleşen Yatırım Fonu Katılma Belgeleri bu yılın ilk çeyreği itibarıyla 2,1 milyon YTL'ye ulaşmıştır.

Tablo 2.2-21: Menkul Değerler Portföyünün Türlerine Göre Dağılımı

Milyar YTL	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07			Mar.07 %
					TP	YP	Toplam	Pay
Mevduat B	140,8	146,4	157,7	157,2	112,4	52,6	165,0	100
Kamu Borç. Senetleri	138,0	144,0	155,1	151,1	110,4	51,8	162,2	98,3
Devlet Tahvilleri	115,9	120,4	132,6	131,5	109,6	28,3	137,9	83,6
Hazine Bonoları	3,1	4,0	2,2	0,4	0,9	0,0	0,9	0,5
Döviz Endeksli Senetler	5,2	4,7	1,6	1,6	0,0	1,5	1,5	0,9
Eurobond	13,9	14,8	18,6	17,6	0,0	21,9	21,9	13,3
Hisse Senetleri	0,8	0,6	0,6	0,3	0,3	0,0	0,3	0,2
Diğer	1,9	1,8	2,0	5,6	1,6	0,8	2,5	1,5
Kal-Yat. B.	2,2	1,9	1,7	1,7	1,5	0,4	1,9	100
Kamu Borç. Senetleri	1,9	1,8	1,7	1,6	1,4	0,4	1,8	94,2
Devlet Tahvilleri	1,5	1,2	1,3	1,4	1,4	0,1	1,6	81,0
Hazine Bonoları	0,2	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6
Döviz Endeksli Senetler					0,0	0,0	0,0	0,0
Eurobond	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	11,6
Hisse Senetleri	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,6
Diğer	-	-	-	0,1	0,0	0,0	0,1	3,2
Katılım B. (Milyon YTL)	19,3	19,3	5,4	5,3	3,7	2,8	6,5	100
Hisse Senetleri	15,7	15,7	2,7	2,9	2,4	0,0	2,4	36,1
Yatırım Fonu Katılma Belgeleri	1,6	1,6	0,3	0,3	1,4	0,0	1,4	21,3
Yurtdışında İhr. Edil.K/Z Ortaklığı Belgeleri	2,0	2,0	2,4	2,1	0,0	2,1	2,1	31,9
Diğer	-	-	-	-	0,0	0,7	0,7	10,6

2007 yılı ilk dönemi itibarıyla toplam menkul değerler portföyü faiz açısından incelendiğinde, değişken faizli menkul değerlerin payındaki düşüğe paralel olarak sabit faizli menkul değerlerin payında bir artış meydana gelmiştir. Faiz oranına bağlı olmayan getiriye sahip menkul değerlerin payı ise %0,4 seviyesindedir.

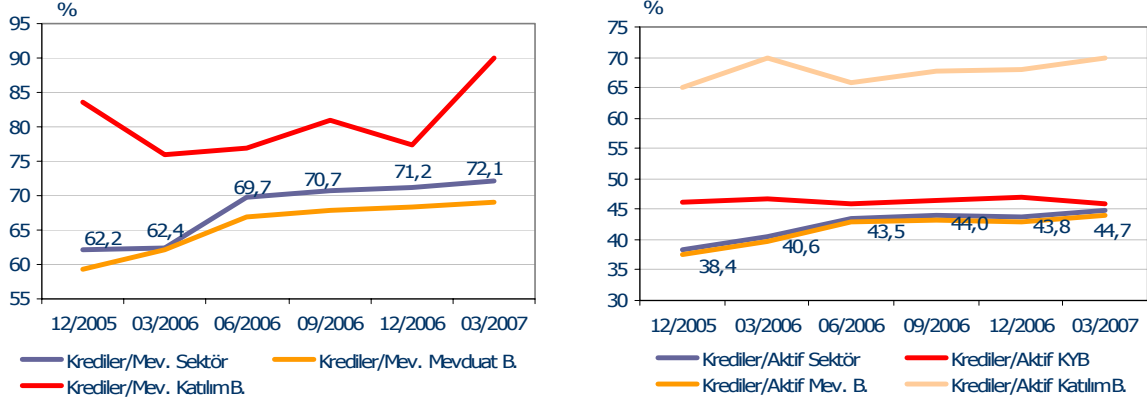
Tablo 2.2-22: Menkul Değerler Portföyünün Faiz Yapısı

Milyar YTL	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Mar.07 % Pay
Sabit Faizli	51,2	56,9	62,1	61,4	63,1	71,4	42,8
Değişken Faizli	90,5	90,5	96,5	95,4	95,3	94,9	56,9
Faiz Or. Bağlı Olmayan	1,3	0,9	0,9	0,6	0,5	0,6	0,4
Toplam	143,0	148,3	159,5	157,4	158,9	166,9	100

2007 yılı ilk dönemi itibarıyla toplam kredi hacmi Aralık 2006 dönemine göre %5 oranında artarak 230,4 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Kredilerin toplam aktif içerisindeki payı ise 0,9 puanlık artışla %44,7'ye yükselmiştir. Bu yükselişte, mevduat bankaları itibarıyla kredilerin toplam aktif içerisindeki payında gözlenen 0,9 puanlık artışın belirleyici olduğu görülmektedir. Katılım bankalarında 2,1 puanlık artış meydana gelmiş buna karşın kalkınma ve yatırım bankalarında ise 1,1 puanlık bir düşüş yaşanmıştır. Sektör aracılık fonksiyonunu yerine getirme kapsamında sahip olduğu olumlu eğilimi sürdürmektedir. Bu çerçevede mevduatın krediye dönüşüm oranı 2007 yılının ilk çeyreği itibarıyla en yüksek seviyesine

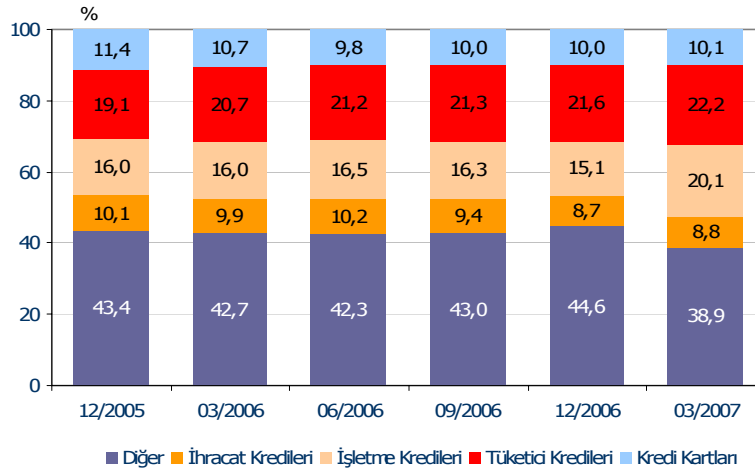
ulaşarak %72,1 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu oranın katılım bankalarında yüksek olmasının bu yükselişte etkili olduğu düşünülmektedir.

Grafik 2.2-7: Kredilerin Gruplar İtibarıyla Toplam Aktif ve Mevduat İçindeki Payı

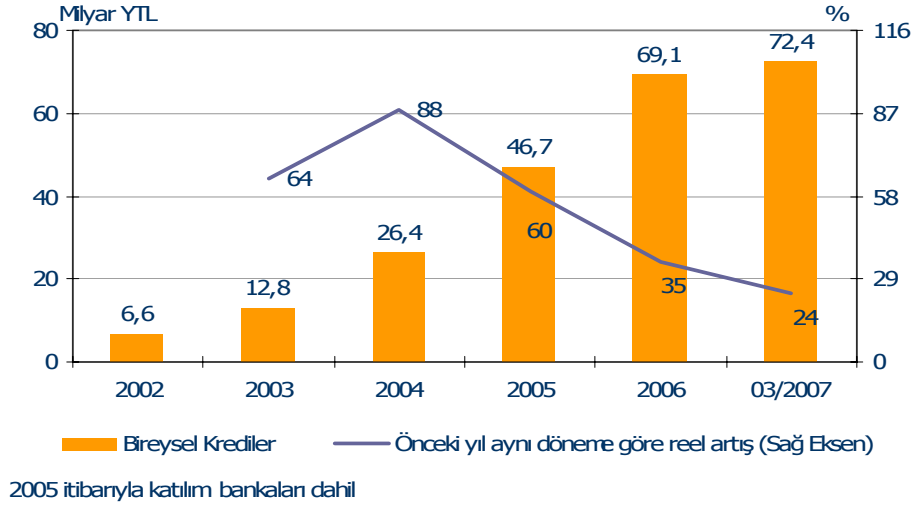
Kredi hacmi türleri itibarıyla incelendiğinde 2006 yılında %30 civarında yatay bir seyir izleyen kredi kartları ve tüketici kredilerinden oluşan bireysel kredilerin toplam krediler içindeki payı 2007'nin ilk dönemi itibarıyla %32,2'ye yükselmiştir. 2006 Aralık ayı itibarıyla krediler içindeki payı %15,1 olarak gerçekleşen işletme kredileri, bu yılın ilk dönemi itibarıyla payını 5 puan arttırmıştır.

Grafik 2.2-8: Kredilerin Türler İtibarıyla Dağılımı

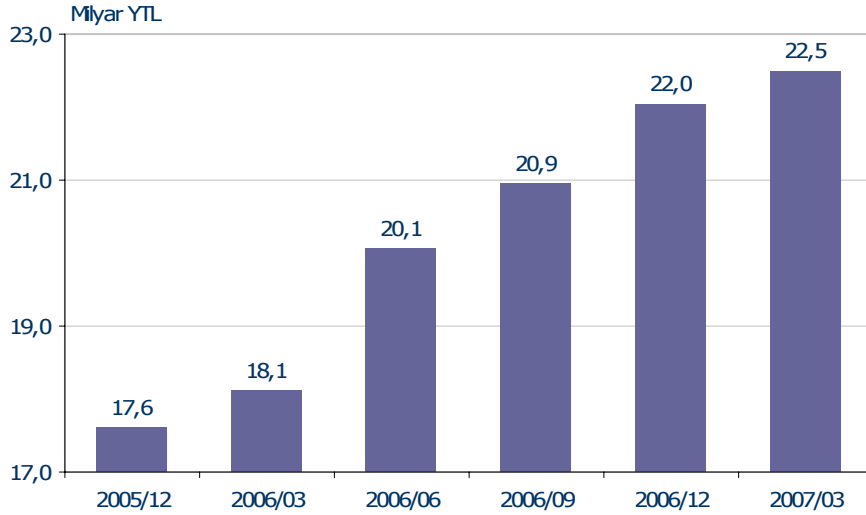
2007 yılı ilk dönemi itibarıyla bankacılık sisteminin bireysel kredi hacmi (tüketici kredileri+kredi kartları) 72,4 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam önceki yılın aynı dönemine göre reel olarak (TÜFE 2003=100) %24'lük bir büyümeye tekabül etmektedir. Bireysel krediler içerisinde en büyük payı %33,8 ile konut kredileri almış, bunu %30,3 ile bireysel kredi kartları borç bakiyesi, %23,8 ile ihtiyaç kredileri ve %8,6 ile taşıt kredileri izlemiştir. Bireysel krediler içerisinde bir önceki yıla göre en hızlı büyüyen kalem %7,3'lük reel büyüme oranı ile ihtiyaç kredileri olmuştur. Aynı dönemde reel olarak taşıt kredileri %8,8, konut kredileri %2,6, kredi kartları ise %0,5 oranında düşmüştür. Tüketici kredileri içerisinde bu gruplara girmeyen diğer krediler ise reel olarak %33,4 oranında yükselmiştir.

Grafik 2.2-9: Bireysel Kredi Hacminin Gelişimi

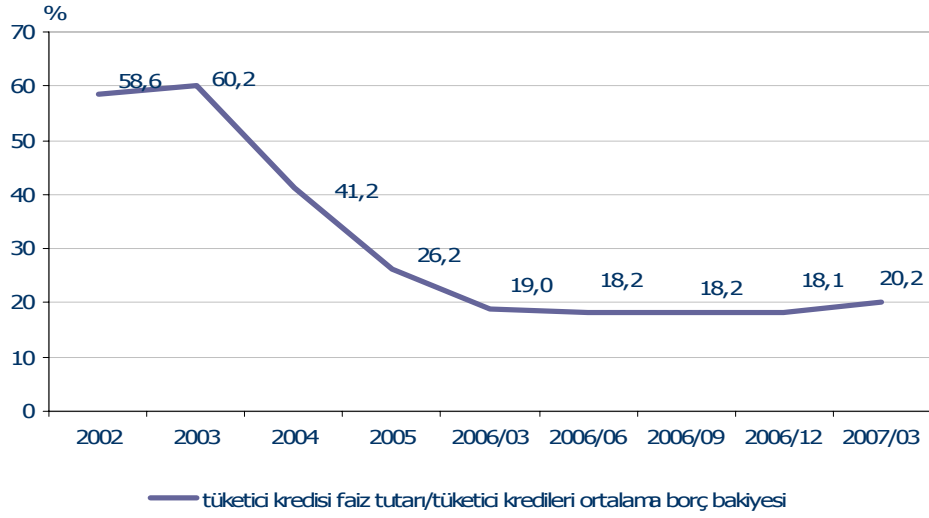
Kredi kartları borç bakiyesindeki artışın son aylarda yavaşladığı gözlenmektedir. 2007 yılının ilk döneminde bir önceki yılsonuna göre 500 milyon YTL artış gösteren kredi kartları borç bakiyesi 22,5 milyar YTL'ye ulaşmıştır.

Grafik 2.2-10: Kredi Kartları Borç Bakiyesinin Gelişimi

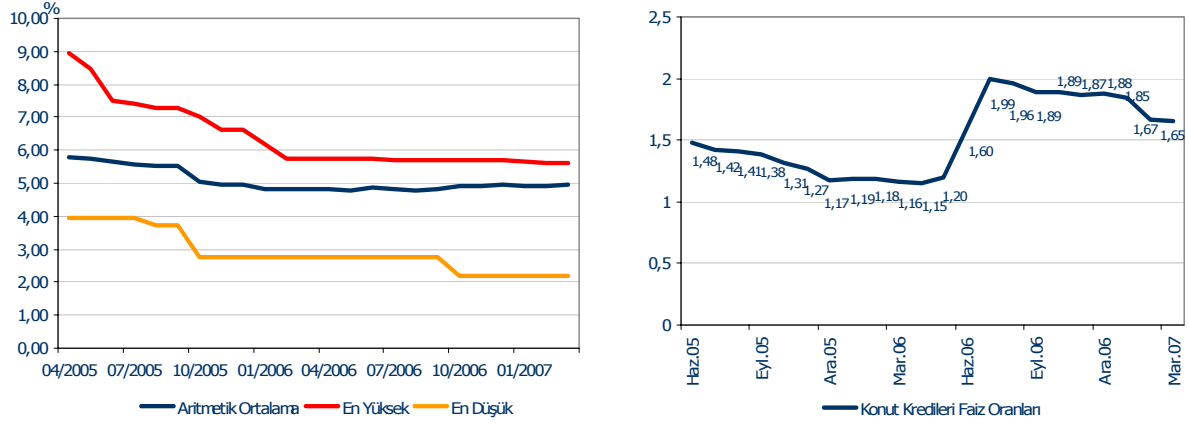
Hanehalkı finansman dengesi açısından önem taşıyan efektif bireysel kredi faiz yükü Aralık-Mart döneminde artmıştır. Tüketici kredisi faiz ödemelerinin ortalama tüketici kredisi borç bakiyesine oranı %18,1'den %20,2 seviyesine yükselmiştir. Faiz yükündeki artışın, önceki dönemlerde düşük faiz oranları üzerinden alınan tüketici kredilerinin toplam bireysel krediler içindeki ağırlığının azalmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Grafik 2.2-11: Tüketici Kredisi Faiz Yükünün Seyri

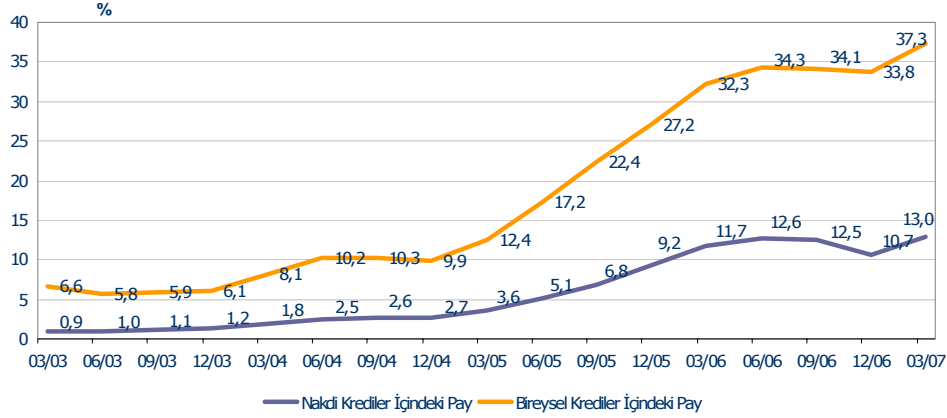
Öte yandan, 2006 Mayıs ayına kadar düşme eğiliminde olan ve bu tarihten sonra artma eğilimine girerek Temmuz ayında aylık %1,99 değerine ulaşan konut kredileri ortalama faiz oranı tekrar düşüş eğilimi arz etmektedir. 2006 yılı Aralık itibarıyla aylık %1,88 oranına inen konut kredileri ortalama faiz oranı düşmeye devam ederek, bu yılın ilk döneminde %1,65 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu düşüşte, Konut Finansmanına İlişkin Kanunun yürürlüğe girmesi etkili olmuştur.

Grafik 2.2-12: Konut Kredileri ve Kredi Kartları Aylık Faiz Oranlarının Seyri

Kredi kartı faiz oranlarında 2006 yılında görülen yatay seyir devam etmektedir. Kredi kartı ortalama faiz oranı 2007 yılı ilk dönemi itibarıyla aylık %4,94 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.2-13: Konut Kredilerinin Nakdi Krediler ve Bireysel Krediler İçindeki Payı

Makroekonomik göstergelerin iyileşmesinin katkısıyla konut kredileri 2005 yılında hızlı bir artış göstermiş 2006 yılının ikinci yarısından itibaren ise artış hızında azalma gözlenmiştir. Bununla birlikte 2007 yılı itibarıyla konut kredilerinin nakdi krediler ve bireysel krediler içindeki payında artış meydana gelmiş ve sırasıyla bu rakamlar %37,3 ve %13 olarak gerçekleşmiştir.

2007 yılı ilk dönemi itibarıyla, konut kredilerinin toplam aktif içerisindeki payı %4,8 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut piyasa koşullarında, konut kredisi arzının ve talebinin bir süre daha baskı altında kalması ve bu durumda kısa vadede konut kredisi hacminin düşük bir hızla artması olası gözükmemektedir.

Tablo 2.2-23: Konut Kredilerinin Gelişimi

Dönem	Konut Kredileri Mio. YTL	Yıl Sonuna Göre Artış %	T.Aktifler İçin. Pay %	Top. Krediler İçinde Pay %	Takipteki Konut Kredileri Milyon YTL	Takibe Dön. Oranı * %	Konut Kred. Ayrılan Karş. Mio.YTL
Ara.02	460	-	0,2	0,9	11	2,3	4
Ara.03	786	70,9	0,3	1,2	10	1,2	5
Ara.04	2.631	234,8	0,9	2,7	14	0,5	11
Ara.05	12.407	371,5	3,1	8,4	16	0,1	13
Mar.06	17.039	37,3	4,3	11,4	20	0,1	13
Haz.06	21.551	73,7	4,6	12,6	26	0,1	19
Eyl.06	22.183	78,8	4,7	12,5	37	0,2	29
Ara.06	23.377	88,4	4,7	10,7	56	0,2	42
Mar.07	24.529	4,9	4,8	10,7	86	0,3	59

- Brüt TGA / (Canlı Krediler + Brüt TGA)

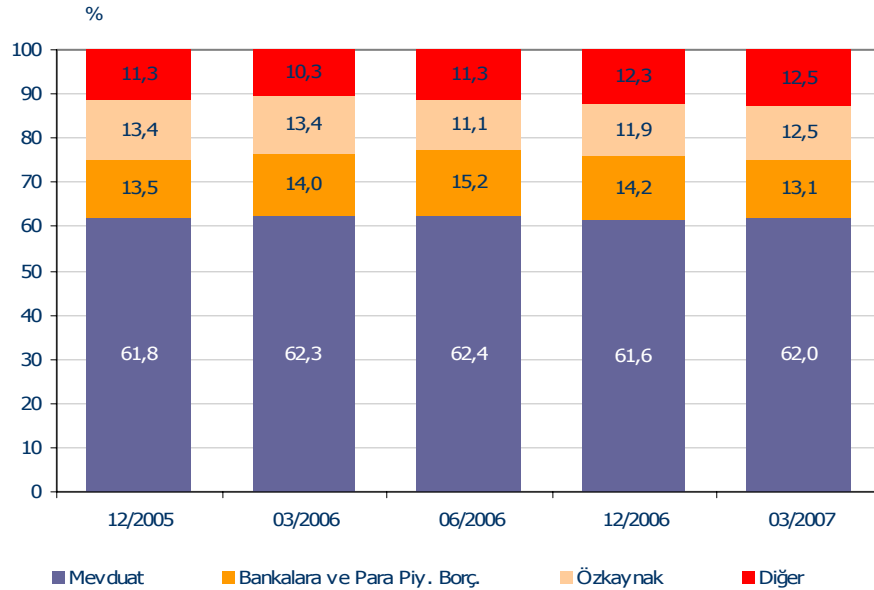
2.2.3.4. Pasif Yapısı

Yılın ilk çeyreğinde bankacılık sektörünün toplam kaynakları %3,1 oranında artış göstermiştir. 2007 yılı Mart ayı itibarıyla TP pasiflerin toplam pasifler içerisinde payı %63 olurken, YP pasiflerin payı %37 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.2-24: Gruplar İtibarıyla Kaynak Yapısı

	Milyar YTL						%Pay					
	Ara.05	Mart.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Mart.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Mev. B.	384,1	399	440,4	446,2	470,6	484,1	94,4	94,4	94,2	94,2	94,2	94,0
-TP	137,5	257,3	267,9	275,3	293,3	305,8	64,2	64,5	60,8	61,7	62,3	63,2
-YP	246,6	141,7	172,5	170,9	177,3	178,3	35,8	35,5	39,2	38,3	37,7	36,8
KYB	12,8	13,4	14,8	14,6	15,3	16,3	3,2	3,2	3,2	3,1	3,1	3,2
-TP	8,5	8,5	9	9,4	10,2	11,1	66,5	63,7	60,9	64,4	66,7	68,3
-YP	4,3	4,9	5,8	5,2	5,1	5,2	33,5	36,3	39,1	35,6	33,3	31,7
Katılım B.	9,9	10,2	12,3	12,7	13,7	14,9	2,4	2,4	2,6	2,7	2,7	2,9
-TP	5,7	6,2	7,6	7,4	7,3	7,6	57,8	61	61,8	58,3	53	51,2
-YP	4,2	4	4,7	5,3	6,4	7,3	42,2	39	38,2	41,7	47	48,8
TOPLAM	406,9	422,7	467,5	473,6	499,7	515,3	100	100	100	100	100	100,0
-TP	260,9	272,1	284,5	292,1	310,8	324,6	64,1	64,4	60,8	61,7	62,2	63,0
-YP	146	150,6	183	181,5	188,9	190,7	35,9	35,6	39,2	38,3	37,8	37,0

Grafik 2.2-14: Kaynak Yapısı

Mevduatın gelişimine bakıldığında, Mart 2007 itibarıyla toplam mevduat hacminin, %4 artarak 319,5 milyar YTL'ye ulaştığı görülmektedir. Bu dönemde mevduat bankalarının mevduat hacmi %3,9 oranında, katılım bankalarının fon hacmi ise %4,5 oranında artmıştır.

Mevduatın TP-YP ayrımı incelendiğinde ise hem TP hem de YP mevduatın arttığı görülmektedir. Söz konusu dönemde TP mevduat %4,5 oranında artarken, YP mevduat ise %3 oranında artmıştır. Böylece toplam mevduatın içerisinde TP mevduatın payı %60,9 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.2-25: Mevduatın TP-YP Ayrımı

	Milyar YTL						%Pay					
	Ara.05	Mart.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Mart.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Mevduat	243,1	254,7	281,7	284,6	296,5	308,0	96,7	96,8	96,6	96,5	96,4	96,4
-TP	154,6	165,7	177,9	176,5	181,1	189,3	63,6	65	63,1	62	61,1	61,5
-YP	88,5	89	103,8	108,1	115,4	118,6	36,4	35	36,9	38	38,9	38,5
Katılım	8,3	8,5	9,8	10,2	11,1	11,6	3,3	3,2	3,4	3,5	3,6	3,6
-TP	4,4	4,8	5,6	5,5	5,2	5,3	53,1	56,5	57,3	53,8	46,6	45,6
-YP	3,9	3,7	4,2	4,7	5,9	6,3	46,9	43,5	42,7	46,2	53,4	54,4
Toplam	251,5	263,2	291,6	294,8	307,6	319,5	100	100	100	100	100	100,0
-TP	159	170,5	183,6	182	186,3	194,6	63,2	64,8	63	61,7	60,6	60,9
-YP	92,5	92,7	108	112,8	121,3	124,9	36,8	35,2	37	38,3	39,4	39,1

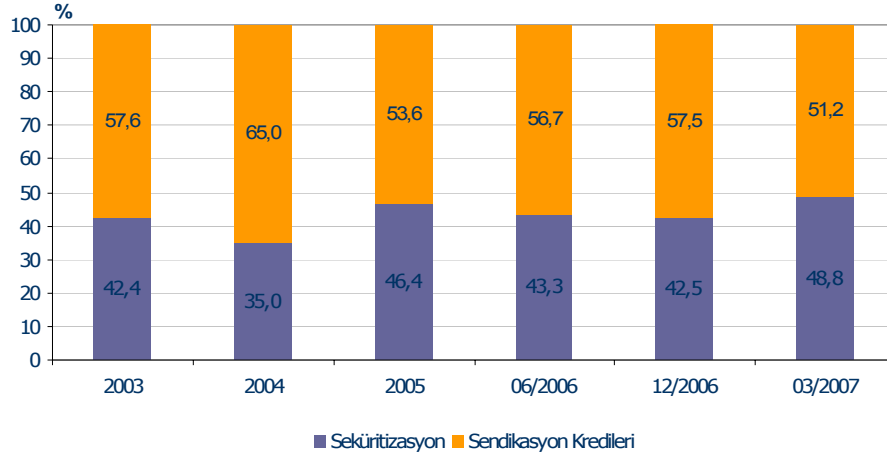
Mart 2007 itibarıyla mevduatın büyüklük itibarıyla dağılımına bakıldığında 1 milyon YTL'den büyük montanlı hesapların toplam mevduat içindeki payının %40,0; 250 bin YTL-1 milyon YTL dilimindeki hesapların payının %13,5 ve 51bin YTL-250 bin YTL dilimindeki hesapların payının da %21,3 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aralık 2006 itibarıyla 72,5 milyon olan mevduat dilimlerine göre net mudi sayısı Mart 2007'de 72,1 milyon seviyesine gerilemiştir. Mudi başına mevduat büyüklüğü geçen yılsonuna göre %4,4 artarak 4,269 YTL olmuştur.

Tablo 2.2-26: Mevduatın Büyüklük ve Mudi Sayısına Göre Dağılımı

	Mevduat Toplamı (%)			Mudi Sayısı (%)			Mudi Başına Mev. (BinYTL)		
	Ara.05	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Ara.06	Mar.07
1 milyon YTL'den büyük	39,0	39,7	40,0	0,02	0,02	0,02	7.452,0	7.086,1	6.943,3
250 bin YTL-1 milyon YTL	12,9	13,5	13,5	0,08	0,13	0,13	529,9	441,2	441,8
51 bin YTL-250 bin YTL	20,0	21,1	21,3	0,65	0,97	0,99	106,8	89,0	91,7
11 bin YTL-50 bin YTL	18,2	17,1	16,9	2,64	3,15	3,13	23,8	22,2	23,1
10 bin YTL'den az	10,0	8,6	8,3	96,61	95,73	95,73	0,4	0,4	0,4
Toplam	100	100	100	100	100	100	3,5	4,1	4,3

Bankacılık sektörünün diğer önemli fon kaynağı olan bankalara borçlar kaleminin toplam pasifler içindeki payı 2006 yılsonuna göre 1,2 puan azalarak 2007 Mart ayı sonunda %13 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmede bankacılık sektörünün son birkaç yıldır geçmiş dönemlere göre belirgin ve istikrarlı bir şekilde artmış olan yurt dışı banka ve benzeri kuruluşlardan sağladığı fonların yılın son çeyreğinde görece olarak artması etkili olmuştur. Mart 2007 itibarıyla sendikasyon kredisi azalmış, seküritizasyon kredilerinin dış piyasalardan sağlanan kaynaklardaki payı ise 6,3 puan artarak %48,8 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.2-15: Dış Piyasalardan Sağlanan Kaynakların Dağılımı

Tablo 2.2-27: Dış Piyasalardan Sağlanan Kaynakların Miktarı ve Vadesi

Milyar Dolar	2003	2004	2005	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07	Ağırlıklı Ort. Vade (Yıl)
Sendikasyon Kredileri	3,8	6,5	8,1	10,5	11,2	12,5	10,4	1,8
Seküritizasyon Kredileri	2,8	3,5	7,0	7,6	8,6	9,2	9,8	7,3
Toplam	6,6	10,0	15,1	18,1	19,8	21,7	20,2	4,3

Bankacılık sektörü özkaynaklarının yılın ilk üç aylık döneminde %7,9 oranında arttığı görülmektedir. Özkaynakların toplam pasifler içerisindeki payı bir önceki yıl sonuna göre 0,6 puan artarak %12,5 olarak gerçekleşmiştir. 2007 Mart ayı itibarıyla sektörün dönem kârı bir önceki yılın aynı ayına göre %21,4 oranında artış göstermiştir.

Tablo 2.2-28: Özkaynaklar

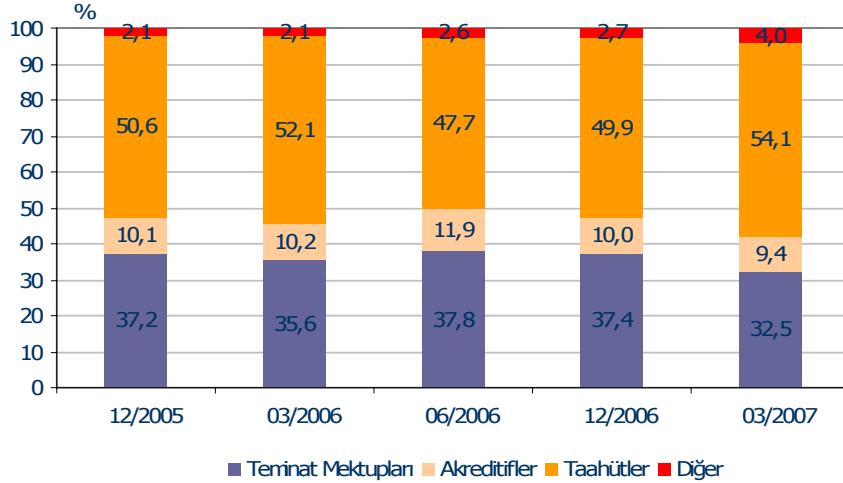
Milyar YTL	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Ödenmiş Sermaye	20,9	22,2	23,6	24,6	26,2	27,6
Yedek Akçeler	42,6	41,1	41,4	40,7	38,6	43,1
Dönem Kârı (Zararı)	6,0	2,8	5,2	8,7	11,5	3,4
Diğer	-14,7	-9,4	-18,1	-16,4	-16,8	-9,9
Toplam Özkaynaklar	54,7	56,7	52,2	57,6	59,5	64,2

2.2.3.5. Bilânço Dışı İşlemler Analizi

Bilânço dışı işlemlerin hacmi Mart 2007 dönemi itibarıyla toplam 305,7 milyar YTL düzeyine yükselmiştir. Yılın ilk çeyreğinde toplam aktifler %3,1 oranında artarken; bilânço dışı işlemlerin hacmindeki artış %10,2 oranında gerçekleşmiştir. Böylece bilânço dışı işlemlerin toplam aktif büyüklüğüne oranı da 3,8 puan artarak %59,3'e yükselmiştir. Gruplar itibarıyla dağılım analiz edildiğinde yılın ilk üç aylık döneminde katılım bankaları dışındaki gruplarda bilânço dışı işlemlerin bilânço büyüklüğüne oranının arttığı görülmektedir. Mevduat bankalarına ait bilânço dışı işlemlerin, toplam bilânço dışı işlemlerin %93,1'ini oluşturduğu görülmektedir. Gayri nakdi kredilerin toplam krediler içindeki payı %38,3 düzeyindedir.

Tablo 2.2-29: Bilânço Dışı İşlemler

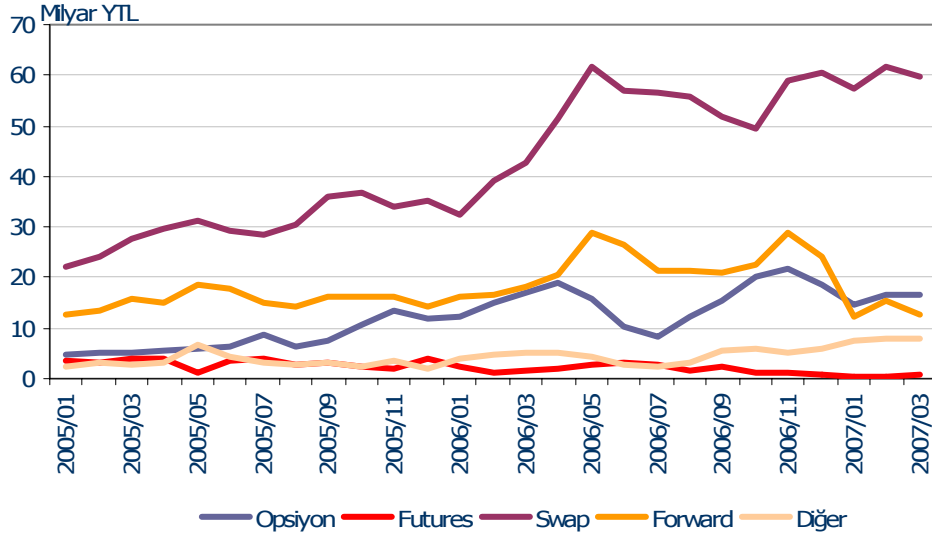
	Milyar YTL					Bilânçoya oran (%)					Toplam İçinde Pay Mart.07
	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07	Ara.05	Mar.06	Haz.06	Ara.06	Mar.07	
Mevduat B.	191,3	211,9	237,5	257,6	284,6	49,8	53,1	53,9	86,9	58,8	93,1
Gynkd. Kr. ve Yük.	63,1	64,3	76	75	76,0	16,4	16,1	17,3	25,3	15,7	86,2
Taahhütler	128,2	147,6	161,4	182,6	208,6	33,4	37,0	36,6	61,6	43,1	95,9
Kalkın. ve Yat. B.	7,6	7,8	11,1	7,3	8,2	59,1	58,2	74,9	47,6	50,1	2,7
Gynkd. Kr. ve Yük.	1,7	2	1,9	2	2,1	13,2	14,9	12,8	13,0	12,6	2,3
Taahhütler	5,9	5,9	9,2	5,2	6,1	45,9	44,0	62,1	33,9	37,4	2,8
Katılım B.	7,1	8,5	10,6	12,5	13,0	71,4	83,0	86,3	90,9	87,5	4,3
Gynkd. Kr. ve Yük.	5,7	6	7,8	9,7	10,1	57,3	58,6	63,5	70,5	68,2	11,5
Taahhütler	1,4	2,5	2,8	2,8	2,9	14,1	24,4	22,8	20,4	19,3	1,3
Toplam	206	228,3	259,3	277,4	305,7	50,6	54,0	55,5	55,5	59,3	100,0
Gynkd. Kr. ve Yük.	70,6	72,3	85,8	86,7	88,2	17,4	17,1	18,4	17,3	17,1	100,0
Taahhütler	135,4	156	173,5	190,7	217,6	33,3	36,9	37,1	38,2	42,2	100,0

Grafik 2.2-16: Bilânço Dışı Yükümlülükler

2007 Mart itibarıyla bilânço dışı işlemler içinde taahhütler %54,1 ile en yüksek paya sahip olup, 91,8 milyar YTL tutarındaki taahhütler içerisinde en yüksek pay 46,3 milyar YTL ile kredi kartı harcama limiti taahhütlerine aittir.

2006 yılsonunda toplam 110 milyar YTL olan türev işlemler toplamı 2007 yılının Mart ayı sonunda 98 milyar YTL düzeyine gerilemiştir.

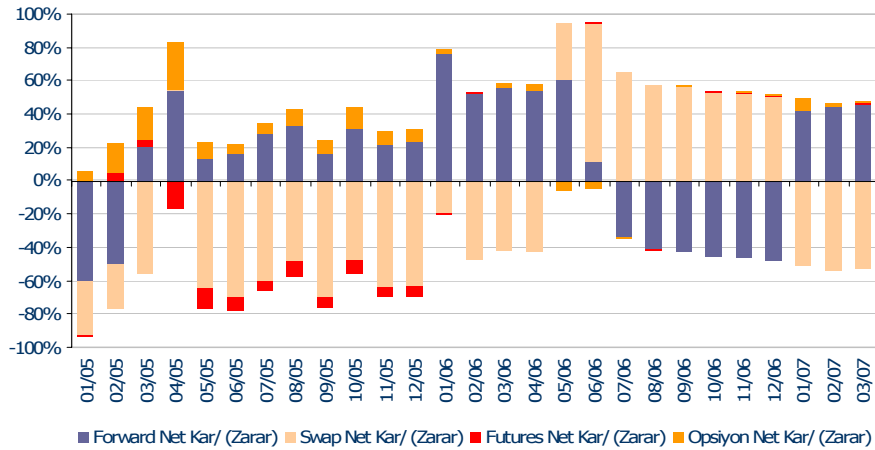
Grafik 2.2-17: Türev İşlemlerin Gelişimi

Türev işlemler türler itibarıyla incelendiğinde Mart 2007’de de söz konusu işlemlerden en fazla payı %61 ile swap işlemleri almaktadır. Bu dönemde en belirgin değişiklik forward işlemlerin hacmindeki görece gerileme olmuş ve yılsonunda %24 olan toplam içindeki payı %13,1’e gerilemiştir. Swap işlemleri 2006 yılının ilk yarısındaki hızlı artış ile ulaştığı 60 milyar YTL’lik düzeyini 2007 yılı Mart ayında da sürdürmektedir. Bu dönemde, forward işlemleri 12,8 milyar YTL; opsiyon işlemleri ise 16,8 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir.

Türev işlemler bazında kârlılığın kaynağı 2007 yılı başından itibaren forward işlemleridir. Mart ayı itibarıyla türev işlemlerden elde edilen kâr 47,6 milyon YTL düzeyindedir. Kârlılıktaki bu düşüşte özellikle 2007 yılında swap işlemlerinden elde edilen zarar etkili olmuştur.

Grafik 2.2-18: Türev İşlemler Bazında Kârlılık

2.2.3.6. Gelir Tablosu Analizi

2006 Mart-2007 Mart döneminde bankacılık sektörünün toplam net kârı %24,6 artarak 3,4 milyar YTL'ye ulaşmıştır.

Tablo 2.2-30: Gelir Tablosu

	Milyon YTL		% Dağılım		% Değişim
	Mar.06	Mar.07	Mar.06	Mar.07	06/07
Kredilerden Alınan Faizler	6,0	8,8	50,6	52,9	45,7
Alım-Satım Amaçlı Menkul Değerlerden Alınan Faizler	0,4	0,4	3,5	2,7	6,1
Satılmaya Hazır Menkul Değerlerden Alınan Faizler	2,7	3,9	23,0	23,3	41,5
VKET Menkul Değerlerden Alınan Faizler	1,6	1,8	13,1	10,8	15,9
Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Gelirler	0,4	0,7	3,1	4,4	98,8
Toplam Faiz Gelirleri	11,9	16,6	100,0	100,0	39,5
Mevduata Verilen Faizler	6,0	8,4	83,1	79,9	41,4
Bankalara Verilen Faizler	0,9	1,3	11,9	11,9	47,0
Repo İşlemlerine Verilen Faizler	0,3	0,8	4,0	7,4	171,8
Diğer Faiz ve Faiz Benzeri Giderler	0,0	0,1	0,7	0,6	16,9
Toplam Faiz Giderleri	7,2	10,6	100,0	100,0	46,9
Net Faiz Geliri (Gideri)	4,7	6,1	-	-	28,2
Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar	0,4	0,5	11,6	14,0	22,9
Alınan Kâr Payları	0,1	0,1	3,2	3,4	6,4
Diğer Faiz Dışı Gelirler	1,0	0,9	30,8	27,4	-9,9
Toplam Faiz Dışı Gelirler	3,4	3,4	100,0	100,0	1,3
Personel Giderleri	1,5	1,8	34,9	37,0	19,8
Provizyonlar	0,7	0,7	15,7	13,8	-0,4
Diğer Faiz Dışı Giderler	1,4	1,6	33,3	32,6	10,8
Toplam Faiz Dışı Giderler	4,2	4,8	100,0	100	13,2
Sermaye Piyasası İşlemleri Kârları (Zararları) (Net)	0,5	0,1	148,0	24,8	-86,9
Kambiyo Kârları (Zararları) (Net)	-0,2	0,2	-48,0	75,5	-222,9
Toplam Diğer Faiz Dışı Gelirler (Giderler)	0,3	0,3	100,0	100,0	-21,7
Vergi Öncesi Kâr (Zarar)	3,6	4,2	-	-	16,3
Vergi Provizyonu	0,9	0,8	-	-	-9,6
Dönem Net Kârı (Zararı)	2,8	3,4	-	-	24,6

Söz konusu dönemde toplam faiz gelirleri %39,5 artarken, toplam faiz giderleri %46,9 artmış; net faiz gelirinde ise %29,8'lik bir artış yaşanmıştır. Aynı şekilde, faiz dışı giderlerde faiz dışı gelirlere oranla daha yüksek bir artış yaşanmıştır. Söz konusu dönemde faiz dışı gelirler, %1,3 oranında artarken, faiz dışı giderler %13,2 oranında artmıştır.

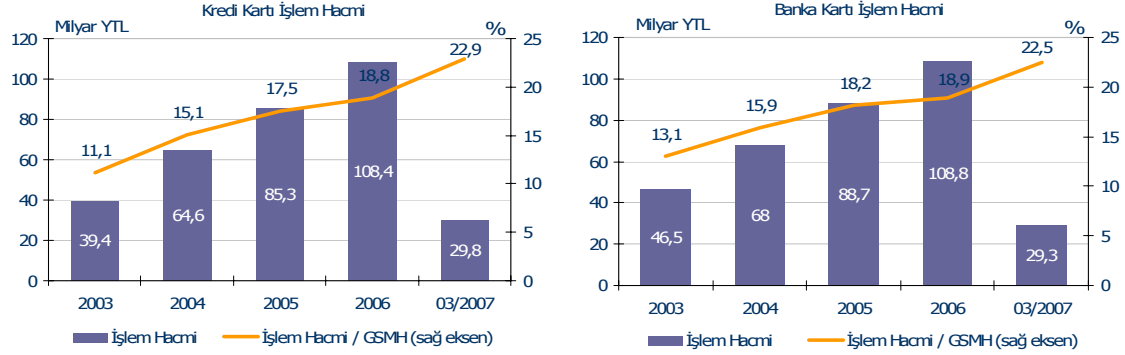
Bununla birlikte söz konusu dönemde vergi provizyonundaki %9,6 düzeyindeki azalma, dönem net kârındaki artışı olumlu etkileyen bir faktör olmuştur.

Mart 2007 itibarıyla mevduat bankalarının dönem net kârı 3,1 milyar YTL; kalkınma ve yatırım bankalarının 194,6 milyon YTL; katılım bankalarının ise 102 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir.

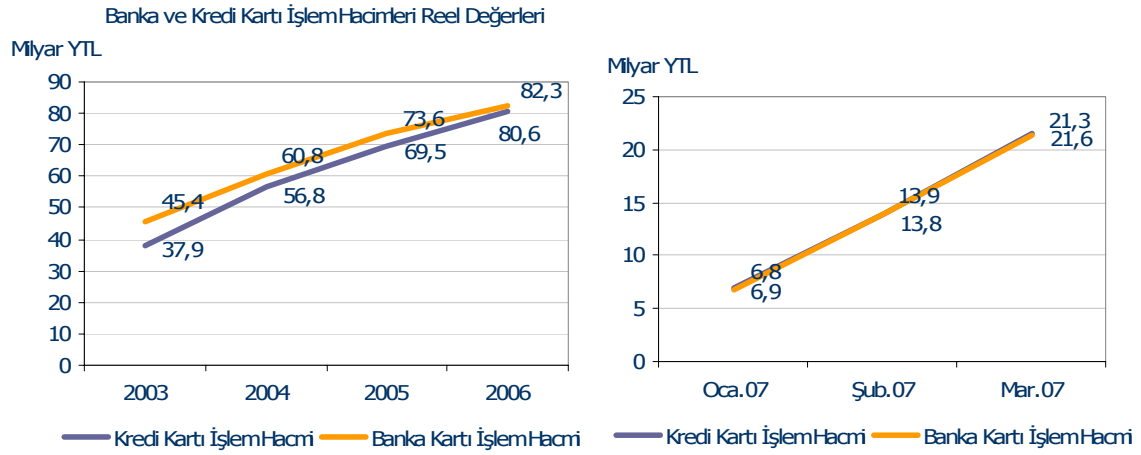
2.2.4. Küçük Ödemeler Sistemi

Bankalararası Kart Merkezinden alınan verilere göre Mart 2007’de banka kartı sayısı 52,7 milyona, kredi kartı sayısı ise 32,9 milyona ulaşmıştır. Kredi kartı ve banka kartı işlem hacimlerinin GSMH’ye oranı, 2007 Mart ayı itibarıyla sırasıyla %22,9 ve %22,5 seviyesindedir.

Grafik 2.2-19: Kredi Kartı ve Banka Kartı İşlem Hacmi

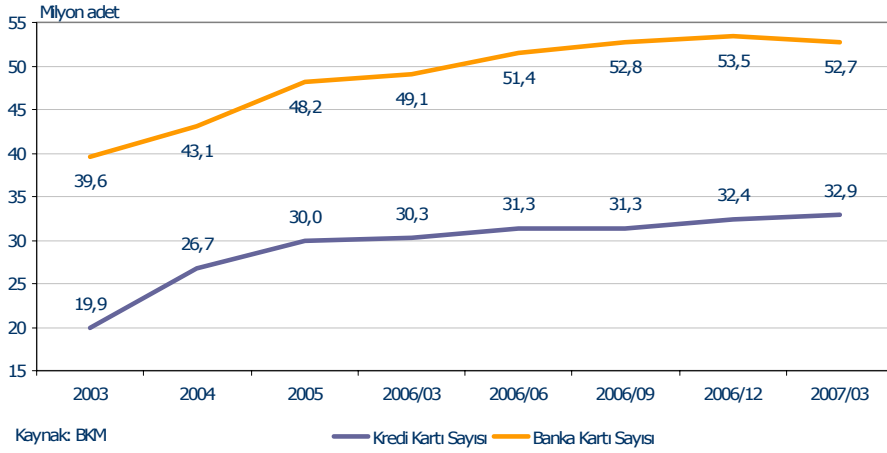

Grafik 2.2-20: Kredi Kartı ve Banka Kartı İşlem Hacmi Reel Değerleri

Kredi kartı ve banka kartı işlem hacimlerinin reel değerlerine bakıldığında ise, 2006 yılı sonunda banka kartı işlem hacminin 82,3 milyar YTL; kredi kârı işlem hacminin ise 80,6 milyar YTL olduğu görülmektedir. 2007 Mart itibarıyla bu rakam sırasıyla 21,3 ve 7,9 milyar YTL’dir.

Grafik 2.2-21: Kredi Kartı ve Banka Kartı Sayıları Değişimi

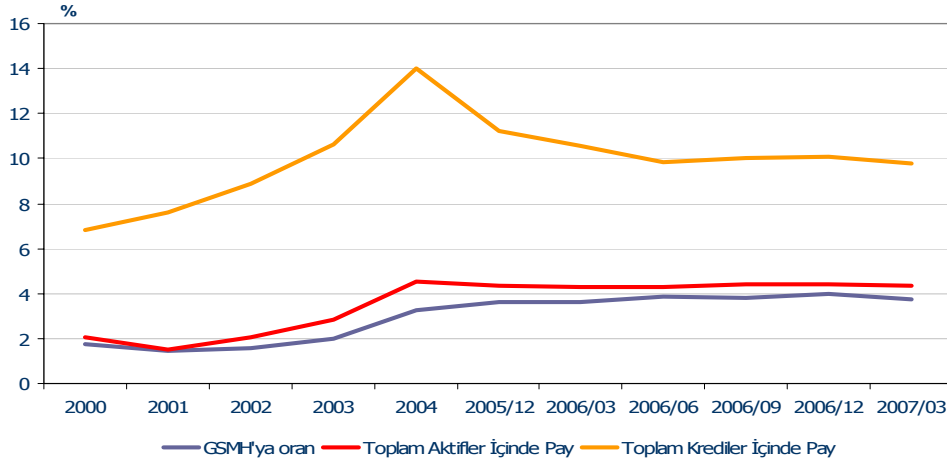

Buna paralel olarak BKM verileri, üye işyerlerine ait POS makinesi sayısının 2007 Mart itibarıyla 1.299.446'ya ulaştığına işaret etmektedir. Sanal POS ile yapılan e-ticaret işlemleri Aralık 2006- Mart 2007 döneminde %25,8 oranında artarak 1.063 milyon YTL seviyesine gelmiştir. 2006 yılı sonunda 16.511 olan ATM sayısı 2007 Mart itibarıyla 16.869 seviyesine yükselmiştir.

Ticari faaliyetlerin yürütülmesinde kredi ve banka kartı kullanımı yaygınlık kazanmaktadır. Bu ödeme aracını kullanan işyeri sayısı 2006 yılında 850 bin iken Mart 2007 itibarıyla 870 bini aşmıştır.

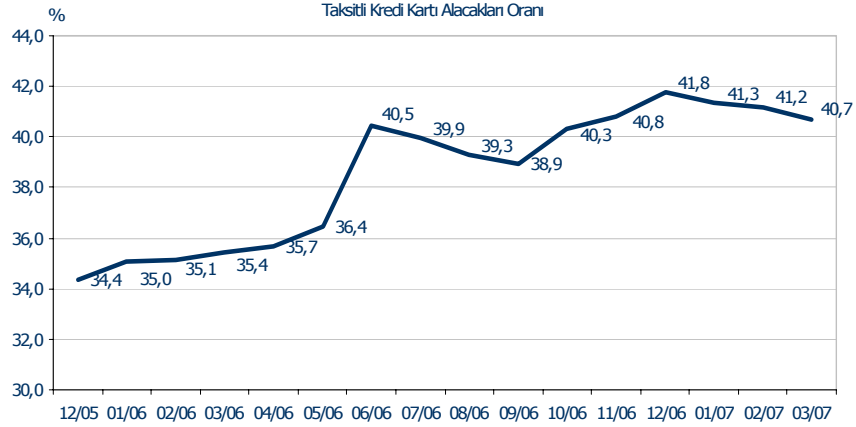
Kredi kartı alacaklarının, milli gelire oranı ile bankacılık sistemi kredileri ve aktifleri içerisindeki payının son aylarda önemli oranda değişmediği gözlenmektedir.

Grafik 2.2-22: Kredi Kartı Alacaklarının Milli Gelir ve Bankacılık İçindeki Payı

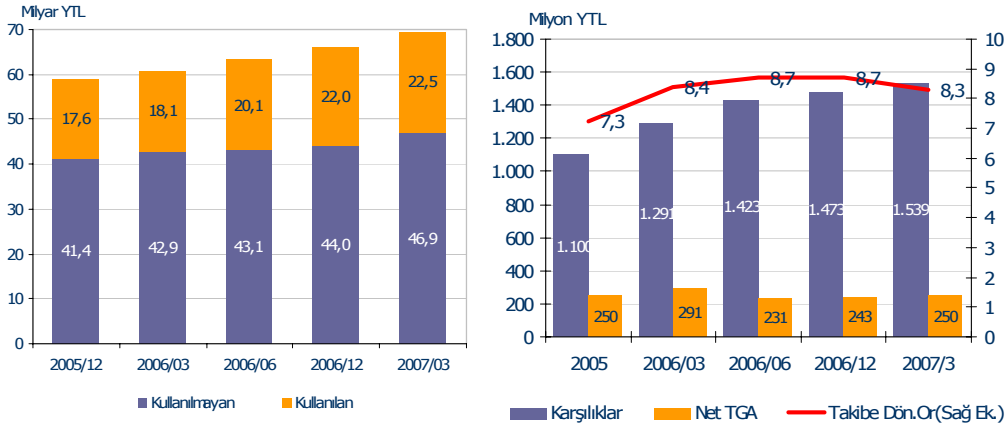
2000'li yılların başlarında %7-8 civarında seyreden kredi kartı alacaklarının toplam krediler içerisindeki payı 2004 yılında %14 ile son yıllardaki en yüksek değere ulaşmış, 2007 yılı Mart ayında %9,8 seviyesine gerilemiştir. Benzer şekilde, 2000'li yılların başlarında %2 civarında bulunan toplam aktifler içerisindeki pay, 2004 yılı sonunda %4,5'e çıkmış ve 2007 yılı Mart ayında %4,4'e düşmüştür.

Grafik 2.2-23: Taksitli Kredi Kartı Alacaklarının Kredi Kartı Alacaklarına Oranı

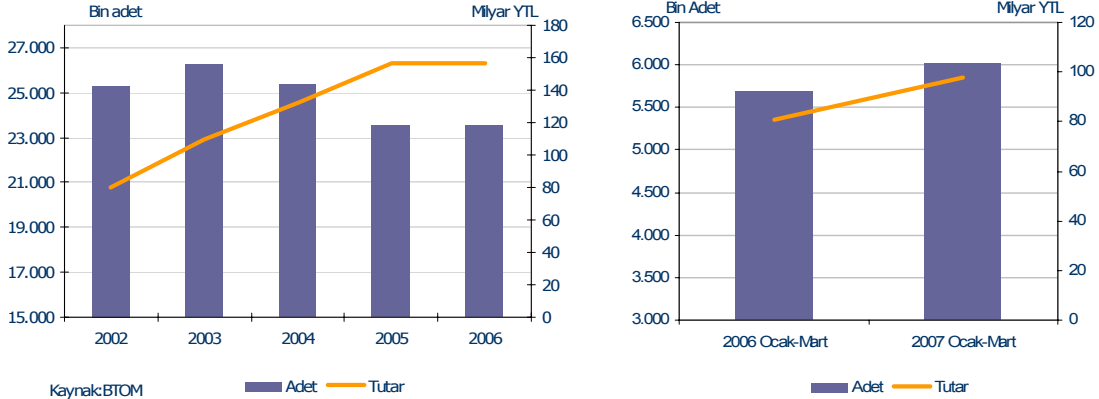
Kredi kartı limitlerinin 2007 Mart itibarıyla artarken limit kullanım oranının azaldığı görülmektedir. Buna göre, 2006 yılı sonunda %33,3 düzeyindeki limit kullanım oranı 2007 Mart ayında %32,4 düzeyine gerilemiştir.

Grafik 2.2-24: Kredi Kartı Limitleri ve Takipteki Kredi Kartı Alacakları

2004 yılından itibaren toplam kredi kartı alacaklarına kıyasla daha hızlı artan takipteki kredi kartı alacakları, Haziran-Eylül döneminde sınırlı bir gerileme göstermiş, söz konusu dönemden itibaren de artmaya devam etmiştir. Buna paralel olarak 2005 yılı sonunda %7,3 olan takibe dönüşme oranı, 2006 yılı sonunda %8,7 düzeyinde gerçekleşmiş, 2007 Mart itibarıyla %8,3 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 2.2-25: Çek Takası Sisteminde İşlem Gören Çek Adet ve Tutarı

Çek takası sisteminde 2006 Ocak-Mart döneminde 5,7 milyon adet çek işlem görmüş olup, bu rakam 2007 Ocak- Mart döneminde 6,0 milyon adete yükselmiştir. Söz konusu dönemde işlem gören çek hacmi ise %21,8 oranında artarak 98 milyar YTL düzeyine gelmiştir.

İnternet bankacılığı hizmetleri kullanılarak yapılan ödemeler incelendiğinde, kayıtlı bireysel müşteri sayısının Mart 2007 itibarıyla 17,3 milyon düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bu dönemde yaklaşık 3 milyon bireysel müşteri tarafından en az bir kez internet bankacılığı işlemi yapılmıştır. Kayıtlı müşteri sayısının %18'i aktif olarak internet bankacılığı hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Tablo 2.2-31: İnternet Bankacılığı Kullanan Müşteri Sayısı

Bireysel müşteri sayısı	2005	Mart 2006	Haz. 2006	Eyl. 2006	Ara. 2006	Mar.2007	Yılsonu. Değ.
Aktif	2.803.482	2.350.461	2.478.523	2.686.697	2.976.292	3.059.573	2,8
Kayıtlı	13.319.566	14.741.561	15.368.206	15.676.090	16.613.873	17.385.363	4,6
Aktif / kayıtlı müşteri (%)	21	16	16	17	18	18	-

Kaynak: TBB

TBB üyesi 26 banka verilerinden oluşmaktadır

Tablo 2.2-32: İnternet Bankacılığında Finansal İşlemler

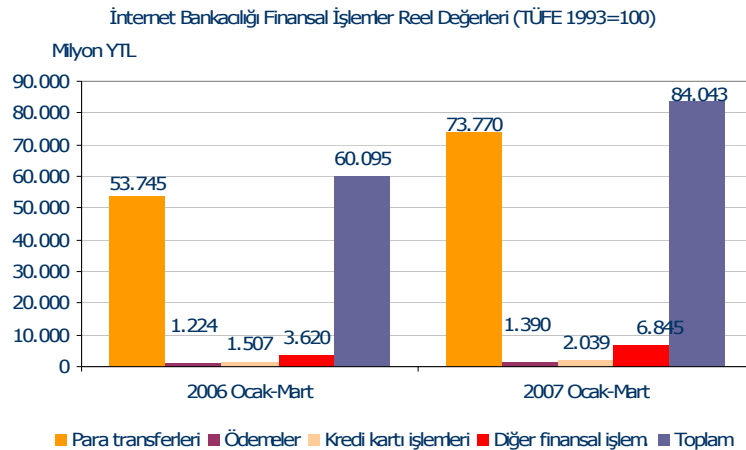
İşlem Adedi (Bin)	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Para transferleri	79.938	21.893	46.265	70.731	95.031	26.615
Ödemeler	22.487	8.300	16.834	26.275	36.507	11.709
Kredi kartı işlemleri	11.652	3.472	7.363	11.498	15.556	5.052
Diğer finansal işlem.	3.791	840	1756	2613	2.987	1.640
Toplam	117.867	33.665	72.218	111.117	150.081	45.016
İşlem Hacmi(Milyon YTL)	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Para transferleri	286.555	66.740	160.736	257.996	348.931	101.559
Ödemeler	6.127	1.520	3.104	4.990	1.921	1.913
Kredi kartı işlemleri	6.223	1.871	4.257	6.771	4.819	2.807
Diğer finansal işlem.	79.931	4.495	10.255	16.334	23.893	9.423
Toplam	378.836	74.626	178.352	286.091	379.564	115.702

Kaynak: TBB

TBB üyesi 26 banka verilerinden oluşmaktadır.

Ocak-Mart 2007 dönemi itibarıyla, internet bankacılığı hizmeti kullanılarak yapılan yatırım işlemleri dışındaki finansal işlemlerin toplam adedi 45 milyon; tutarı ise 115,7 milyar YTL olmuştur. EFT, havale ve döviz transferi işlemlerini kapsayan para transferleri işlemleri yatırım işlemleri dışındaki finansal işlem hacminin %88'ini oluşturmaktadır.

Grafik 2.2-26: İnternet Bankacılığında Finansal İşlemler Reel Değerleri

İnternet bankacılığı üzerinden gerçekleştirilen finansal işlemlerde, 2007 Ocak-Mart döneminde 2006 Ocak-Mart dönemine göre para transferlerinde reel olarak %52,2; kredi kartı işlemlerinde %50 oranında artış gerçekleşmiştir. Toplam işlem hacmi ise %40 oranında artarak 84 milyar YTL düzeyine yükselmiştir.

2.3. Bankacılık Sektörü Dışındaki Finansal Sektörler

2007 yılı Mart ayı itibarıyla faaliyette bulunan 75 finansal kiralama⁷, 81 adet faktoring ve 9 adet de tüketici finansman şirketi bulunmaktadır. Finansal kiralama şirketlerinin toplam 3, faktoring şirketlerinin toplam 5 ve tüketici finansman şirketlerinin toplam 5 adet şubesi bulunmaktadır.

Bu bölümde toplam aktiflerde %1'e kadar pay sahibi olan şirketler küçük ölçekli şirketler; %1 ile %5 arasında pay sahibi olan şirketler orta ölçekli şirketler ve %5'in üzerinde pay sahibi olan şirketler büyük ölçekli şirketler olarak gruplandırılmıştır.

2.3.1. Finansal Kiralama Faaliyetleri

Finansal kiralama sektörüne bakıldığında, Mart 2007 itibarıyla sektörde 1.366 adet personel istihdam edildiği ve 75 adet kuruluşun faaliyette bulunduğu görülmektedir. Son 1 yıllık dönemde temel yapısal büyüklüklerdeki en dikkat çekici gelişme, müşteri sayısının 36.500'den yaklaşık 53.000'e yükselmesidir. Sektörün Mart ayı aktif büyüklüğü 10,5 milyar YTL'ye ulaşmıştır.

Tablo 2.3-1: Finansal Kiralama Sektörüne Dair Yapısal Başlıca Büyüklükler

Yapısal Göstergeler	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Şirket Sayısı	84	83	83	83	81	75
Şube Sayısı	5	5	5	5	5	3
Çalışan Sayısı	1.146	1.194	1.273	1.285	1.311	1.366
HH Endeksi	688	722	700	672	812	835
Aktif Yoğunlaşma (İlk 5 Şirket Payı %)		52	50,9	48,3	53,8	54,1
Müşteri Sayısı		36.488	41.076	42.582	43.908	52.817

Tablo 2.3-2: Finansal Kiralama Sektörü Performansa Dair Başlıca Büyüklükler

	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Takipteki Alacaklar/Brüt Alacaklar %	2,9	3,3	2,9	2,9	3,1	3,4
Zarar eden Şirket Sayısı	24	20	17	19	18	19
Dönem Kârı/Özkaynak Toplamı %	5,6	5,3	9	14,6	19,1	5,5
Dönem Kârı/ Aktif Toplamı %	2	1,3	1,9	3	3,8	1,0
YP net Pozisyon/ Özkaynaklar %		-13	-11	-9	-5,5	-12,9
Şirket Başına Aktif (milyon YTL)**	112	130	168	175	185	191
Şirket Başına Çalışan (kişi)**	21	22	24	24	24	25
İşlem Sınırı Rasyosu (< 30)	3,6	3,3	4,0	4,0	4,7	4,9
Maliyetler/Gelirler >0,8 olan şirket*		35	41	36	40	27

*Maliyetler Faiz Hariç Hesaplanmıştır.

** Raporlamada bulunan şirket sayısı dikkate alınarak hesaplanmıştır.

⁷ Ayrıca bünyelerinde finansal kiralama işlemi yapan 10 adet kalkınma-yatırım bankası ve 4 adet katılım bankası bulunmaktadır.

Tablo 2.3-3 Finansal Kiralama Sektörü Gelişme Eğilimine Dair Başlıca Büyüklükler

	2005	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Toplam aktifler (milyon YTL)	6.092	7.051	9.096	9.453	9.968	10.521
Dönem Kârı	128	90	169	284	381	112
Alacak veya Krediler/Toplam Aktifler%	86	82	82	83	85	85,2
Özkaynaklar/ Toplam Pasifler %	29	24	21	21	20	19,4

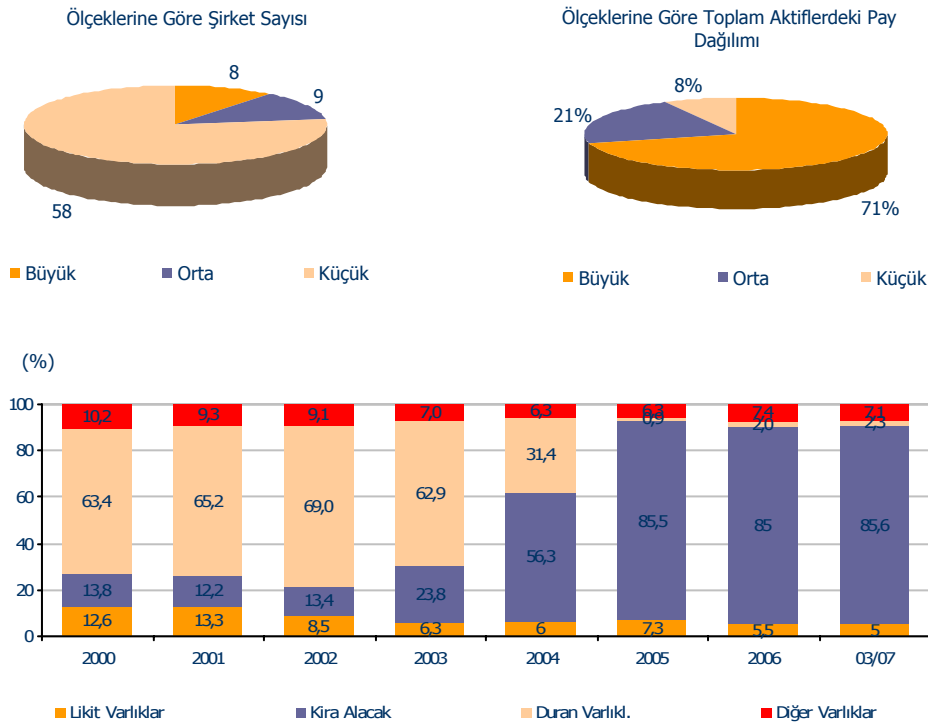
2.3.1.1. Bilânço Analizi

Finansal Kiralama sektöründe Mart 2007 tarihi itibarıyla 2006 yıl sonuna göre nominal olarak %5,5 oranında aktif büyümesi gerçekleşmiştir. Bu büyüme sabit fiyatlarla (ÜFE, 2003=100 kullanılarak) %3,6 oranına tekabül etmektedir (Ek Tablo 2.3-2). Bu büyüme daha önceki büyüme oranlarına göre bir yavaşlamayı göstermektedir. Mart 2007 aktif kalemlerinde önemli paya sahip hiçbir kaleme anlamlı bir pay değişikliği veya büyüme görülmemektedir. Bununla birlikte, takipteki alacakların büyüme hızının alacakların büyüme hızını aşması dikkat çekmektedir.

Bilânçodaki büyümenin kaynakları, fon akımı tablosu çerçevesinde incelendiğinde; sektöre 612,8 milyon YTL fon girişi sağlandığı görülmektedir. Sağlanan fonların (Ek Tablo 2.3-3) %95,1'i pasifteki artışlardan sağlanmıştır. Bu fonların %80,4'ü finansal kiralama alacaklarında kullanılmıştır.

Bilânço şirket grupları açısından irdelendiğinde, aktif ve pasif kalemlerinin bilânçodaki payı açısından orta ve büyük ölçekteki şirketlerin benzer nitelikler göstermeye devam ettiği gözlenmektedir. Büyük ölçekli şirketlerin toplam aktiflerdeki payı %70,9; orta ölçekli şirketlerin %21,2 ve küçük ölçekli şirketlerin payı %7,9 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki döneme kıyasla orta ölçekli şirketlerin payında %1,6 oranında düşüş görülürken, küçük ölçekli şirketlerin payında %1 oranında bir yükselme söz konusudur.

Grafik 2.3-1: Finansal Kiralama Aktif Kompozisyonu

Bilançoda, finansal kiralama alacakları hemen hemen aktiflerin ortalama büyüme oranında büyüdüğünden oransal payında önemli bir değişiklik olmamıştır. Finansal kiralama alacaklarının aktifler içerisindeki payı orta ve büyük ölçekli şirketlerde %85-%87 düzeyindeyken, küçük ölçekli şirketlerde %67 düzeyindedir (Ek Tablo 2.3-2).

Mart 2007 döneminde, takipteki alacakların payı bir önceki döneme göre %14 oranında artış göstermiş ve %1,43 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu oran, sektörün risk yönetimi açısından uygun sınırlar dahilinde görülmekle birlikte büyüme oranı, alacakların büyüme oranından yüksektir.

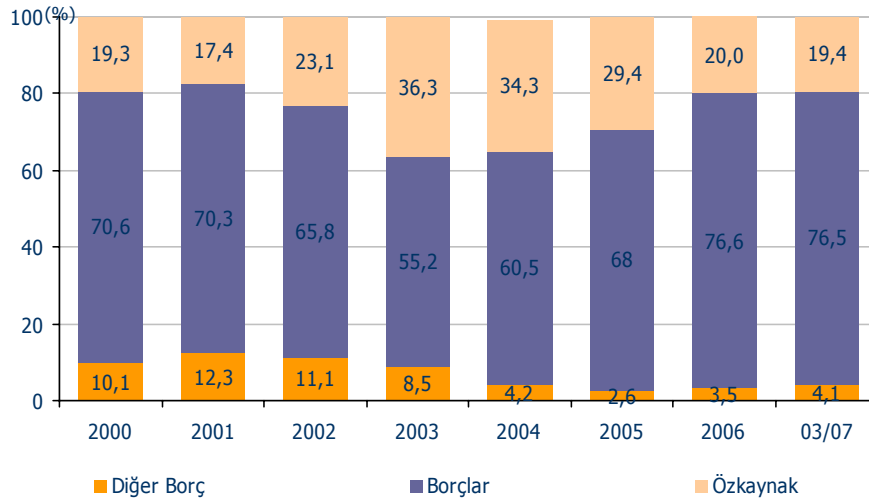
Finansal kiralama alacakları daha önceki dönemlerle benzer yapısını sürdürmüştür. Finansal kiralama alacaklarının %44,9'u sanayi mallarına, %47,8'i ise hizmetler sektörlerine aittir (Ek Tablo 2.3-4).

Alacakların grup bazında dağılımı incelendiğinde, büyük ölçekli şirketlerin %72,5 orta ölçekli şirketlerin %21,4 ve küçük ölçekli şirketlerin %6,1 oranında paya sahip olduğu görülmektedir. Bu dönemde orta ölçekli şirketlerin payında 2,5 puanlık artış gerçekleşmiştir. Alacakların %95,8'i uzun vadeli. Finansal kiralama şirketlerinin alacaklarının ağırlıklı ortalama vadesi 1.155 gün, borçlarının ağırlıklı ortalama vadesi ise 496 gündür. Alacakların bilançodaki %85'lik payının borçların %76,5'lik payından daha uzun vadeli olması nedeniyle finansal kiralama şirketlerinde borç ve alacaklar açısından vade uyumsuzluğunu önleyecek düzeyde bulunmamaktadır.

Alacakların takibe alınma oranı %0,9'dur. Bu dönemde takibe alınma oranının en yüksek olduğu sektör % 0,28 ile tekstil, deri ve giyim sektörüdür.

Finansal kiralama alacakları müşterilerin türlerine göre, ticari işletmelerde %62, bireysel işletmelerde %20,3, bankalarda %2,6 ve diğer sektörlerde %15,1 oranında dağılım göstermektedir. Ticari işletmelerde alacaklar en fazla %20,2 pay ile inşaat sektöründe yoğunlaşmaktadır.

Grafik 2.3-2: Finansal Kiralama Pasif Kompozisyonu

Finansal kiralama şirketlerinin pasiflerinde en önemli kalem %76,5 paya sahip olan borçlar kalemidir. Borçlar (mali ve ticari) bir önceki döneme göre %5,4 oranında büyüme göstermiştir (Ek Tablo 2.3-2). Borçlar, şirket ölçeği açısından incelendiğinde; orta ve büyük ölçekli şirketler grubunun %77-%80 ile yüksek oranda, küçük ölçekli şirketler grubunun ise %60,4 ile daha düşük oranda borçlandığı görülmektedir.

Finansal kiralama şirketlerinin özkaynaklarının artışı oranı (%2,4), pasiflerin büyüme hızının altında yer almış ve dolayısıyla bu kalemin pasifler içindeki göreceli payı, bir önceki döneme göre %0,6 oranında azalmıştır (Ek Tablo 2.3-2).

Finansal kiralama şirketlerinin dönem bilançosunun TP-YP kompozisyonu (Ek Tablo 2.3-4) incelendiğinde; sektör olarak çok düşük bilanço içi pozisyon riski taşıdıkları, orta ve küçük ölçekli şirketlerin sırasıyla yükümlülüklerden %3 ve %8 daha fazla oranda YP varlıklara sahipken, büyük ölçekli şirketlerin %5 oranında açık pozisyon riski taşıdıkları görülmektedir.

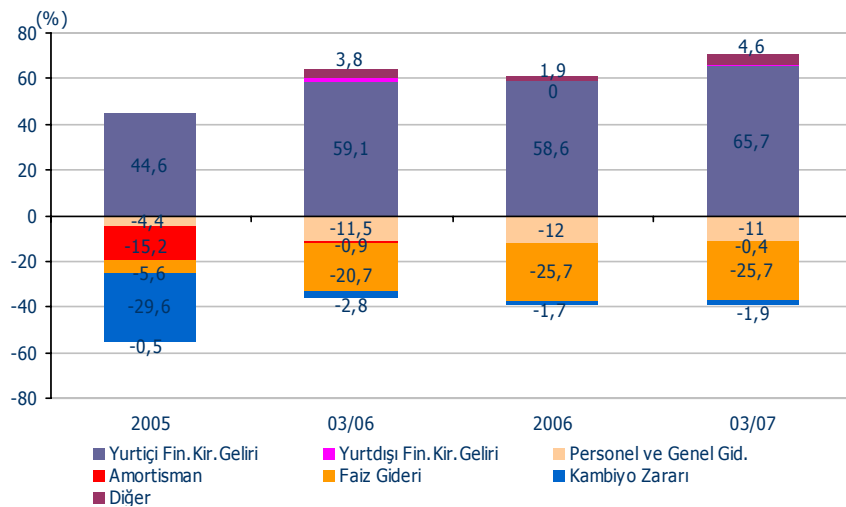
Tablo 2.3-4: Finansal Kiralama Şirketleri Bilançosu TP-YP Kompozisyonu

(% Pay)	Sektör				Grup Bazında		
	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Büyük	Orta	Küçük
Aktif							
TP	31	30	29	29	31	20	35
YP	69	70	71	71	69	80	65
Pasif							
TP	28	28	28	27	26	23	43
YP	72	72	72	73	74	77	57

2.3.1.2. Gelir Tablosu Analizi

Finansal kiralama şirketlerinin finansal gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %51 ve toplam gelirleri (kambiyo gelirleri net alınmak üzere) %48,6 oranında artış göstermiştir. Ocak-Mart döneminde finansal kiralama net kârı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %23,6 oranında yükselme göstermiştir (Ek Tablo 2.3-5).

Grafik 2.3-3: Finansal Kiralama Gelir ve Giderleri

Gelir tablosu, şirket ölçeği açısından incelendiğinde; faiz giderlerinin, finansal kiralama gelirlerine oranının orta ölçekli şirketlerde diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Büyük ölçekli şirketlerin, kısa vadeli faiz giderleri daha fazlayken, orta ve küçük ölçekli şirketlerin uzun vadeli faiz giderleri daha fazladır. Diğer taraftan, şirket ölçeği küçüldükçe faaliyet (personel, komisyon, amortisman ve diğer) giderlerinin finansal kiralama gelirlerine oranı yükselmektedir. Toplam finansal kiralama gelirlerinin %68'ini sağlayan büyük ölçekli şirketler toplam dönem kârının %78'ini elde ederken, finansal kiralama gelirlerinin %13,4'ünü sağlayan küçük ölçekli şirketler dönem karının %5'ini elde etmiştir.

2.3.1.3. Finansal Kiralama İşlemleri

Finansal kiralama şirketlerince 2007 yılı Mart sonuna kadar yapılan işlem miktarı 1.968 milyon YTL olup, 2006 yılının aynı dönemine göre %17,5 oranında gerileme göstermiştir. İşlemlerdeki azalmanın en belirgin görüldüğü sektör inşaat sektörüdür. İnşaat sektörü işlemleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %66 oranında daralmıştır. Diğer taraftan cari dönem itibarıyla büyüme kaydeden sektörler, imalat sanayi kategorisinde yer alan sektörlerdir. Bu sektörlerden tekstil ve tekstil ürünleri sanayi dışındaki sektörlerin finansal kiralama işlemlerinde önemli bir payı bulunmamaktadır (Ek Tablo 2.3-5).

Finansal kiralama şirketlerinin işlemlerinin mal grupları bazında dağılımı incelendiğinde; makine ve ekipmanların payının %24,4 olup bir önceki döneme göre %20,1 oranında arttığı görülmektedir. Diğer taraftan, %20 paya sahip olan iş ve inşaat makineleri kalemi %16,8 büyüme göstermiştir. Finansal kiralama varlıklarındaki dönemsel büyüme %25,8'dir (Ek Tablo 2.3-1).

Tablo 2.3-5: Finansal Kiralama İşlemleri Mart 2006 – Mart 2007

Milyon YTL	Pay Dağılımı %		Büyüme %	Pay Değişimi %		
	03/07	03/06				
Tarım, Hayvancılık, Ormancılık	91,2	132,4	4,6	5,5	-31,1	-0,9
Madenlerin Çıkarılması	40,8	33,3	2,1	1,4	22,6	0,7
Gıda, Meşrubat ve Tütün San.	77,2	95,1	3,9	4,0	-18,8	-0,1
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	211,5	129,7	10,7	5,4	63,0	5,3
Kağıt Ham. ve Kağıt Ürünli. Basım San.	107,9	52,7	5,5	2,2	104,9	3,3
Kauçuk ve Plastik Ürünleri San.	75,5	36,1	3,8	1,5	108,9	2,3
Metal Ana San.i ve İşlenmiş Madde Ür.	109,1	75,8	5,5	3,2	43,9	2,4
Makine ve Techizat San.	65,5	41,0	3,3	1,7	59,7	1,6
Ulaşım Araçları San.	27,7	19,7	1,4	0,8	41,0	0,6
Başka Yerde Sınıflandırılmamış İmlt San	62,4	39,6	3,2	1,7	57,6	1,5
İnşaat	387,5	1.143,3	19,7	47,9	-66,1	-28,2
Toptan ve Pera. Tic. Mot. Servis Hiz.	61,3	50,2	3,1	2,1	22,1	1,0
Otel ve Restorantlar (Turizm)	43,2	18,1	2,2	0,8	138,8	1,4
Taşımacılık, Depolama ve Haberleşme	147,4	101,7	7,5	4,3	45,0	3,2
Finansal Aracılık	125,5	81,0	6,4	3,4	55,0	3,0
Emlak Komisyon, Kiralama ve İşl.Faal.	28,3	33,1	1,4	1,4	-14,5	0,1
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	80,1	127,4	4,1	5,3	-37,2	-1,3
Diğer Toplumsal Sosyal ve Kişisel Hiz.	17,3	20,4	0,9	0,9	-15,1	0,0
Diğer	208,7	155,5	10,6	6,5	34,3	4,1
GENEL TOPLAM	1.968,1	2.386,2	100,0	100,0	-17,5	0,0

2.3.2 Faktoring Faaliyetleri

2.3.2.1. Piyasa Yapısı Görünümü

Mart 2007 itibarıyla faktoring sektörü, 2.604 personel ve 81 firmayla faaliyette bulunmaktadır. Bir önceki dönemle kıyaslandığında sektörde yoğunlaşmanın azaldığı gözlenmektedir.

Tablo 2.3-6: Faktoring Sektörüne Dair Yapısal Başlıca Büyüklükler

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Şirket Sayısı	88	87	87	86	81
Şube Sayısı	0	0	0	3	5
Çalışan Sayısı	2.164	2.247	2.323	2.425	2.604
HH Endeksi	426,3	415,5	424,8	521,3	430,9
Aktif Yoğunlaşması (İlk 5 sektör payı)	37,7	37,3	37,8	43,5	37,6
Müşteri Sayısı	52.022	57.254	56.763	59.824	66.147

2.3.2.2. Performans Göstergeleri

Mart 2007 itibarıyla, faktoring şirketlerinin toplam aktiflerinde azalma görülmesine karşın özkaynak kârlılıklarındaki yükselme devam etmektedir. Diğer taraftan zarar eden şirket sayısında artış ve toplam alacaklar içinde takibe dönüşen alacakların payında 0,2 puanlık yükselme gözlenmektedir.

Tablo 2.3-7: Faktoring Sektörü Performansa Dair Başlıca Büyüklükler

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Takipteki Alacaklar/Brüt Alacaklar %	2,5	2	2,1	2,3	2,5
Zarar eden Şirket Sayısı	10	18	11	11	14
Dönem Kârı/Özkaynak Toplamı %	4,4	3,4	25,1	28	7
Dönem Kârı/ Aktif Toplamı %	1,3	0,8	7,4	7,8	2,2
YP net Pozisyon/ Özkaynaklar %	-37	-45	-35,1	-43,3	-41
Şirket Başına Aktif (milyon YTL)	51,7	58,5	65,2	72	73
Şirket Başına Çalışan (kişi)	24,6	25,8	26,4	28,3	32,1
İşlem Sınırı Rasyosu (< 30)	2,8	3,3	2,8	3,0	3,0
Maliyetler / Gelir oranı > 0,80 Şirk. Sayısı*	12	16	10	12	12

*Maliyetler Faiz hariç alınmıştır.

Tablo 2.3-8: Faktoring Sektörü Gelişme Eğilimine Dair Başlıca Büyüklükler

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Toplam aktifler (milyon YTL)	4.552	5.087	5.672	6.332	5.928
Dönem Kârı	57	43	421	494	130
Alacak veya Krediler / Toplam Aktifler %	78	81	81	81	85,2
Özkaynaklar/ Toplam Pasifler %	28	24	29	28	29

Mart 2007 döneminde faktoring şirketlerinin aktif büyüklüğündeki %6,4 oranındaki düşüşe karşın, dönem kârlarında yükselme söz konusudur. Bir önceki döneme göre alacakların aktiflerdeki payı yaklaşık 4 puan yükselmiştir. Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere faktoring şirketleri Mart 2007 dönemi itibarıyla müşteri sayısını 66.147'ye yükseltmiştir.

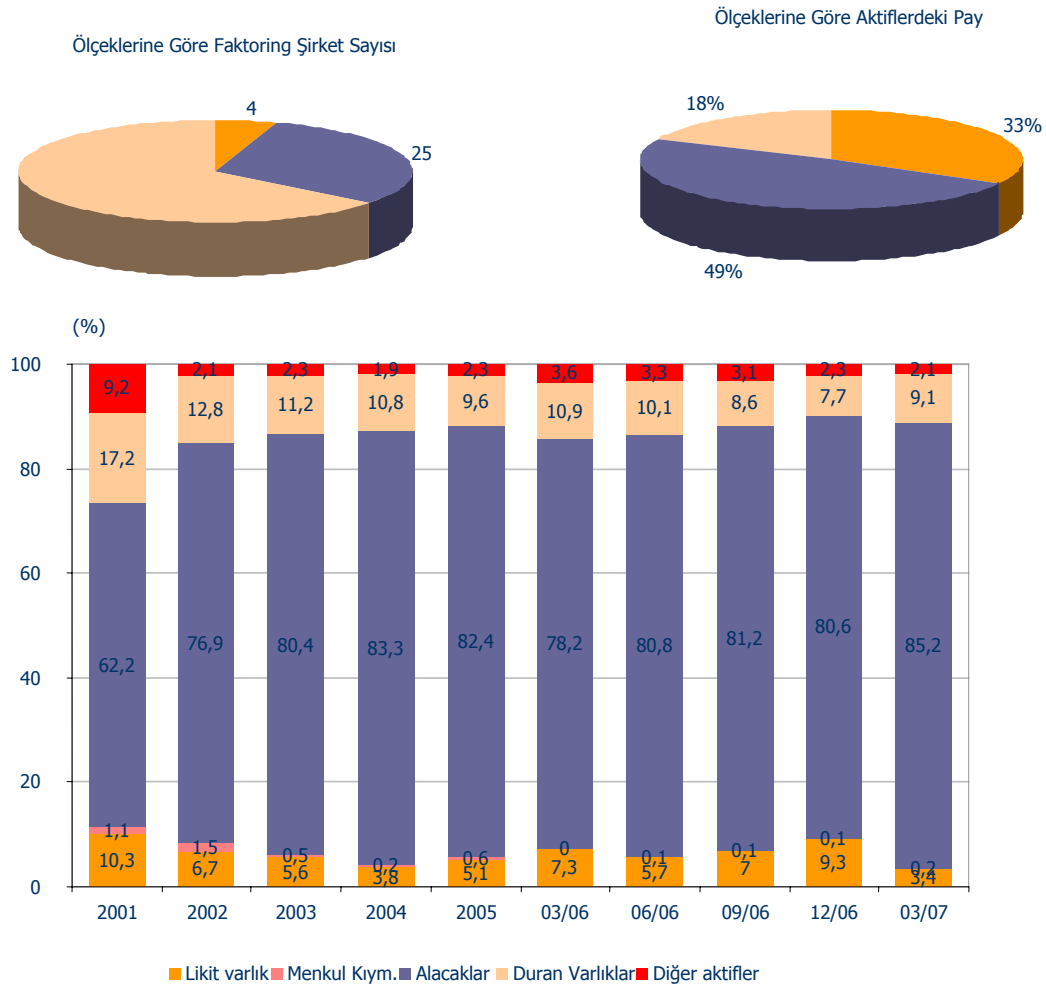
2.3.2.3. Bilânço Analizi

Factoring sektörü bir önceki döneme göre nominal olarak %6,4; reel olarak %8,1 oranında küçülmüştür. Bilânço kalemlerinin kendi içinde oransal dağılımında belirgin bir değişiklik görülmemektedir (Ek Tablo 2.3.6).

Bir önceki dönemle karşılaştırıldığında; aktiflerin büyüme hızının oldukça altında küçülen (%1 düzeyinde) factoring alacaklarının bilânçodaki payı %80,6'dan %85,2'ye yükselmiştir. Söz konusu dönemde, bilânçodaki payı büyük olmamakla birlikte, bankalarda tutulan varlıklardaki %68,5 oranındaki küçülme dikkat çekmektedir. Diğer taraftan takipteki alacakların bir önceki döneme göre %41 oranında büyüdüğü görülmektedir.

Aralık 2006-Mart 2007 döneminde 572,5 milyon YTL yeni kaynak girişi sağlamıştır. Sağlanan kaynağın %68,4'ü bankalardaki aktiflerin azalışından ve %10,7'si özkaynak (ağırlıklı yedek akçe) artışından kaynaklanmıştır. Sağlanan bu kaynağın %86,1'i mali borçların ödenmesinde ve %8'i iştirakler, bağlı ortaklıklar ve birlikte kontrol edilen ortaklıklarda değerlendirilmiştir (Ek Tablo 2.3-7).

Grafik 2.3-4: Factoring Şirketlerinin Bilânçosunun Aktif Kompozisyonu

Tablo2.3-9: Faktoring Şirketlerinin Bilânçosunun TP-YP Kompozisyonu

(% Pay)	Sektör				Grup Bazında		
	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Büyük	Orta	Küçük
Aktif							
TP	86	86	88	89	78	93	96
YP	14	14	11	11	22	7	4
Pasif							
TP	70	76	76	76	76	88	94
YP	30	24	24	24	24	12	6

Aktiflerde, büyük ölçekli şirketler %33,2, orta ölçekli şirketler %48,9 ve küçük ölçekli şirketler %17,9 paya sahiptir. Bu haliyle büyük ve küçük ölçekli şirketlerin payı düşerken orta ölçekli şirketlerin payının arttığı görülmektedir.

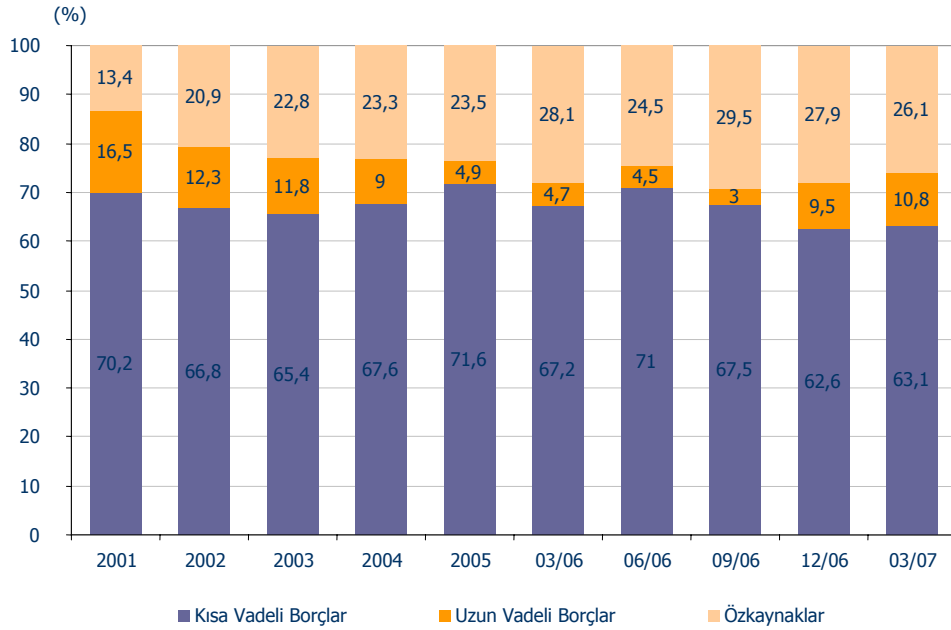
Faktoring şirketlerinin aktiflerinde en önemli paya sahip olan “faktoring alacakları” kaleminin, büyük ve orta ölçekli şirketlerin bilançosunda sırasıyla %91,1 ve %85,3 paya sahip olduğu, küçük ölçekli şirketlerde ise bu oranın %73,7 olduğu görülmektedir. Büyük ölçekli şirketlerin faktoring alacaklarının payı bir önceki döneme göre dikkate değer bir artış göstermesine rağmen orta ve küçük ölçekli şirketlerde önemli bir değişiklik olmamıştır.

Faktoring şirketlerinde şirket ölçeği büyüdükçe, takipteki alacakların payı azalmaktadır (Ek Tablo 2.3-6).

Faktoring alacaklarının sektörel dağılımında önemli bir değişiklik görülmemektedir (Ek Tablo 2.3-8). Alacakların %72,7’si sanayide, %25’i ise hizmetlerde yoğunlaşmaktadır. Bir önceki döneme göre, metal ana sanayi payında küçük bir düşüş görülürken, gıda meşrubat tütün payında 2,7 puanlık artış söz konusudur. Bu dönemde, bir önceki dönemden farklı olarak orta ölçekli şirketlerin alacaklardaki payı, büyük ölçekli şirketlerin payını aşmıştır. Alacakların %85,3’ü kısa vadelidir. Faktoring alacakların ağırlıklı ortalama vadesi 147 gün, borçların ağırlıklı ortalama vadesi 112 gündür. Alacakların takibe dönüşme oranı %2,1 olup, alt sektörler itibarıyla en yüksek oran daha önceki dönemlerde olduğu gibi tekstil, deri ve giyim sektöründedir. Müşteri grubu açısından bakıldığında, faktoring alacaklarının %82,5’inin ticari şirketlerde yoğunlaştığı görülmektedir.

Faktoring şirketlerinin pasif kalemleri incelendiğinde, Mart 2007 döneminde mali borçların payındaki 3,8 ve dönem karındaki 5,6 puanlık azalış ve özkaynakların payındaki 2,9 puanlık artışın dışında belirgin bir değişiklik görülmemektedir. Aynı tabloda, şirket ölçeği büyüdükçe, şirketlerin bilançosundaki dış kaynak payının yükselmesi ve özkaynakların payının azalması eğiliminin bu dönemde de devam ettiği görülmektedir (Ek Tablo 2.3-6).

Grafik 2.3-5: Faktoring Şirketleri Bilânçosu Pasif Kompozisyonu

Aralık 2006 dönemine kıyasla borçların vadesinde belirgin bir azalma gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, alacakların bilânçodaki payının %85,2 ve borçların (mali ve ticari) payının %63,6 olması, faktoring şirketlerinin borç ve alacakları arasındaki vade uyumuna katkı sağlamaktadır.

Sektör genelinde aktif toplamının %13'ü kadar, açık pozisyon taşınmakla birlikte, büyük ölçekli şirketlerin açık pozisyonunun aktiflerinin %2'si büyüklüğünde olduğu görülmektedir (Tablo 2.3.9). Bu oran orta ve küçük ölçekli şirketlerde sırasıyla %5 ve %2 kadardır. Bir önceki döneme kıyasla büyük ölçekli şirketlerin açık pozisyonlarındaki önemli düşüş dikkat çekmektedir.

2.3.2.4. Gelir Tablosu Analizi

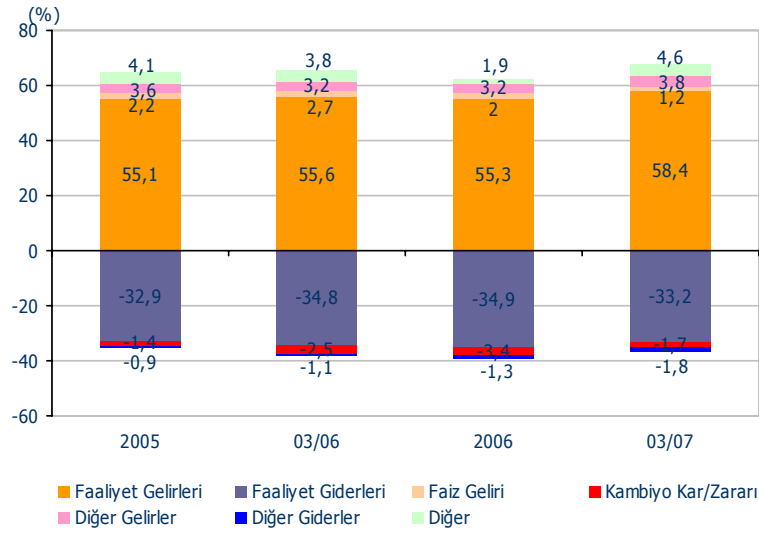
Faktoring şirketlerinin toplam gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %56,9 oranında, dönem kârı ise %129,7 oranında artmıştır. Bu büyüme sabit fiyatlarla (ÜFE 2003=100 kullanılarak) ifade edilirse toplam gelirler %41,4 ve dönem kârı ise %107,2 oranında büyümüştür.

Faktoring şirketlerinin gelir tablosu incelendiğinde, toplam gelirlerin, Mart 2006 döneminde 299 milyon YTL iken Mart 2007 döneminde 468,6 milyon YTL'ye yükseldiği gözlenmektedir. Toplam gelirlere en önemli katkısı yapan gelir kalemi faaliyet gelirleri olup, bu kaleme bir önceki yılın aynı dönemine göre %70,2 oranında büyümüştür. Sağlanan dış kaynağa paralel olarak kısa vadeli borçlanma gideri %57,8 orta ve uzun vadeli borçlanma giderleri de %86,1 oranında büyüme göstermiştir. Dönem itibarıyla kambiyo kârlarının artış oranı kambiyo zararlarının 3 puan üzerinde gerçekleşirken takipteki alacak karşılık gideri %23,7 oranında azalış ve diğer karşılık giderleri %192,8 oranında artış göstermiştir. Diğer

bir dikkat çekici husus toplam gelirler içinde oransal olarak küçük bir paya sahip olmasına rağmen alınan kâr payları kaleminin %1308 oranında artış göstermesidir (Ek Tablo 2.3-9).

Dönem itibarıyla, faaliyet gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %67,8 oranında, faaliyet giderleri de %52,3 oranında büyüme göstermiştir.

Grafik 2.3-6: Faktoring Şirketleri Gelir-Giderleri

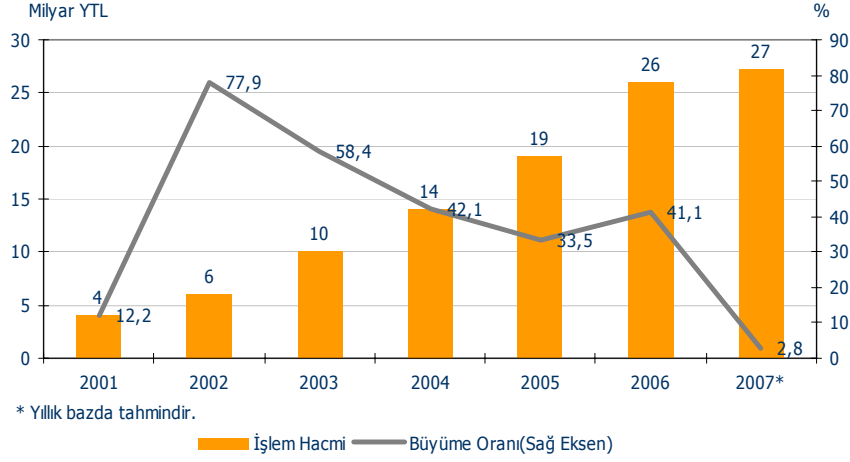

Diğer taraftan faktoring şirketlerinde, ölçek açısından faaliyet gelirlerinin toplam gelirler içindeki payının büyük ölçekli şirketlerde, orta ve küçük ölçekli şirketlerin gerisinde bulunduğunu gözlenmektedir.

- Şirket ölçeği küçüldükçe faaliyet giderlerinin toplam gelirlere oranı büyümektedir. Faaliyet giderlerinin faaliyet gelirlerine oranı büyük, orta ve küçük ölçeklilerde sırasıyla % 50, %53 ve %75 oranında gerçekleşmiştir.
- Büyük, orta ve küçük ölçekli şirketlerin diğer faaliyetlerden sağladıkları gelirlerin bu faaliyetlere ilişkin giderlerin üzerinde sırasıyla %50, %47 ve %25 oranında gerçekleştiği görülmektedir.
- Tüm gruplar kâr ederken, büyük,orta ve küçük ölçekli şirketlerin dönem kârının toplam gelirlere oranı sırasıyla %21,3 , %35,2 ve % 16,6 oranında gerçekleşmiştir. Faktoring şirketlerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %129,7 oranında kâr artışı olmuştur.

Faktoring şirketlerinin Mart 2007 döneminde gerçekleştirdikleri işlem miktarı 6.791 milyon YTL'dir.

Grafik 2.3-7: Faktoring İşlemleri ve Büyüme Oranları

Faktoring sektöründe gerçekleştirilen işlemlerin %87,6'sı yurt içi işlemlerden oluşmaktadır. Yurtdışı işlemlerin payı %12,4'tür. İşlemlerin %69,9'u sanayi sektöründe, %25,5'i hizmetler sektöründe, %1,1'i tarım sektöründe ve %4,4'ü diğer sektörlerde gerçekleştirilmiştir. Sanayi sektöründe en yüksek paya sahip alt sektör %15,9 ile tekstil ve tekstil ürünleri; sanayi ve hizmetlerde en yüksek paya sahip alt sektör %8,2 ile inşaat sektörüdür (Ek Tablo 2.3-10).

Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, faktoring işlemlerinde yıllar itibarıyla tekstil sektörü başat konumunu sürdürmeye devam ederken, Mart 2007 döneminde sektörlerdeki oranlarda önemli bir değişiklik söz konusu değildir. Ancak sektörler için miktar olarak yapılan 2007 yıl sonu tahminine göre elektrikli ve optik aletler sanayinde dikkate değer bir düşüş, metal ana sanayi ve işlenmiş madde üretiminde ise önemli bir artış görülmektedir. Faktoring işlemlerinde belirli sektörlerde yoğunlaşma azalmaya devam etmektedir.

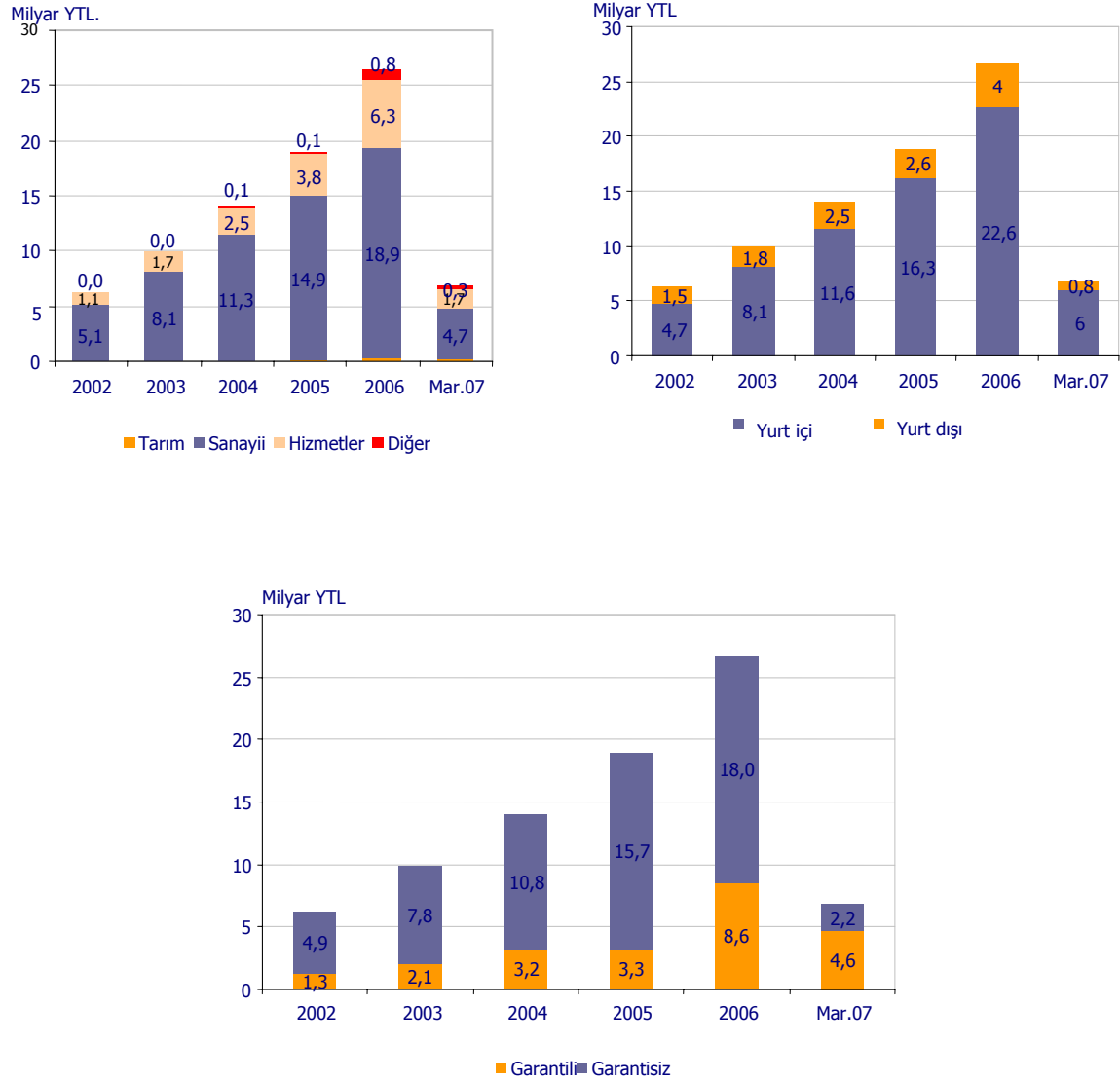
Tablo 2.3-10: Faktoring İşlemlerinin Sektörel Dağılımı

Milyon YTL	2003	2004	2005	2006	Mar.07	2007*
Tekstil ve Tekstil Ürünleri Sanayi	1.890	2.703	3.329	4.532	1.081	4.325
İnşaat	182	325	650	1.930	560	2.241
Ulaşım Araçları Sanayi	956	1.720	1.922	1.786	397	1.589
Toptan ve Perakende Ticaret Mot. Ar. Servis Hizmetleri	705	1.213	1.282	1.611	409	1.638
Metal Ana Sanayii ve İşlenmiş Madde Üretimi	752	967	1.512	1.550	727	2.906
Gıda, Meşrubat ve Tütün Sanayi	672	1.054	1.345	1.550	440	1.760
Kağıt Ham. ve Kağıt Ürünleri Basım Sanayi	595	858	1.232	1.365	327	1.309
Kimya ve Kimya Ürünleri ile Sentetik Lif. Sanayi	925	838	893	1.292	309	1.236
Makine ve Teçhizat Sanayi	261	418	781	1.163	287	1.150
Elektrikli ve Optik Aletler Sanayi	273	177	245	1.095	161	646
Diğer	2.667	3.762	5.755	8.740	2.092	8.366
Toplam	9.878	14.035	18.946	26.612	6.791	27.165

*Mart dönemi baz alınarak 2007 yılı için yapılan tahminidir.

Faktoring şirketlerince Mart 2007 döneminde gerçekleştirilen işlemlerin ekonomik sektörlere göre dağılımı aşağıda yer alan grafikte verilmiştir. Faktoring işlemlerin %70'i sanayi sektöründe yer almaktadır. Hizmetlerin payı %25 iken, tarım ve diğer sektörlerin payları sırasıyla %4 ve %1'dir. Aynı grafikte teminat işlevi içermeyen faktoring işlemlerinin toplam işlemler içinde %32 paya sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 2.3-8: Faktoring İşlemlerinin Dağılımı

2.3.3. Tüketici Finansmanı Faaliyetleri

2.3.3.1. Piyasa Yapısı Görünümü

Mart 2007 döneminde tüketici finansman şirketlerinin sayısında değişiklik olmamakla birlikte şube sayılarında ve sektördeki yoğunlaşmada azalış gözlenmektedir.

Tablo 2.3-11: Tüketici Finansman Sektörüne Dair Yapısal Başlıca Büyüklükler

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Şirket Sayısı	9	9	9	9	9
Şube Sayısı	4	4	4	6	5
Çalışan Sayısı	417	433	436	443	453
HH Endeksi	3.554	3.390	3.194	3.088,5	3.005,1
Aktif Yoğunlaşması (İlk 5 sektör payı)	98,7	97,7	96,1	95	95
Müşteri Sayısı	82.736	105.499	107.180	103.620	93.491

Tüketici finansman şirketlerinin çalışan sayısı 2006 yıl sonunda 443 iken Mart 2007'de 453'e yükselmiş olup, dönem sonu itibarıyla müşteri sayısı 93.491'dir.

2.3.3.2. Performans Göstergeleri

Mart 2007 dönemi itibarıyla tüketici finansman şirketlerinin başlıca performans göstergeleri olan özkaynak kârlılığı ile aktif kârlılığı olumlu bir görünüm sergilemektedir. Diğer taraftan, sektörde zarar eden bir şirket bulunmaktadır.

Aşağıda tabloda görüldüğü üzere, tüketici finansman şirketlerinin alacaklarının ve özkaynaklarının bilançodaki payında bir önceki döneme kıyasla sırasıyla 1'er puanlık düşüş ve artış gözlenmiştir.

Tablo 2.3-12 : Tüketici Finansman Sektörü Performansa Dair Başlıca Büyüklükler

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Takipteki Alacaklar/Brüt Alacaklar %	1,4	1,6	1,7	2,4	2,0
Zarar eden Şirket Sayısı	2,0	0,0	1,0	0	1
Dönem Kârı/Özkaynak Toplamı %	4	10	16	19	6
Dönem Kârı/ Aktif Toplamı %	0,3	0,7	1,2	1,4	0,4
YP net Pozisyon/ Özkaynaklar %	-167	-211	-113	-153	-157
Şirket Başına Aktif (milyon YTL)	295	343	353	376	367
Şirket Başına Çalışan (kişi)	46	48	48	49	50
İşlem Sınırı Rasyosu (< 30)	13,1	14,2	13,3	13,6	13,0
Maliyetler / Gelir oranı > 0,80 Şirk. Sayısı*	2	1	1	0	0

*Maliyetler faiz hariç alınmıştır.

Tablo 2.3-13: Tüketici Finansman Sektörü Gelişimine Dair Başlıca Büyüklükler

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Dönem Kârı	7	21	37	46	14
Toplam Aktifler (milyon YTL)	2.659	3.085	3.181	3.384	3.305
Krediler / Toplam Pasifler %	95	98	95	95	94
Özkaynaklar/ Toplam Pasifler %	7	7	7	7	8

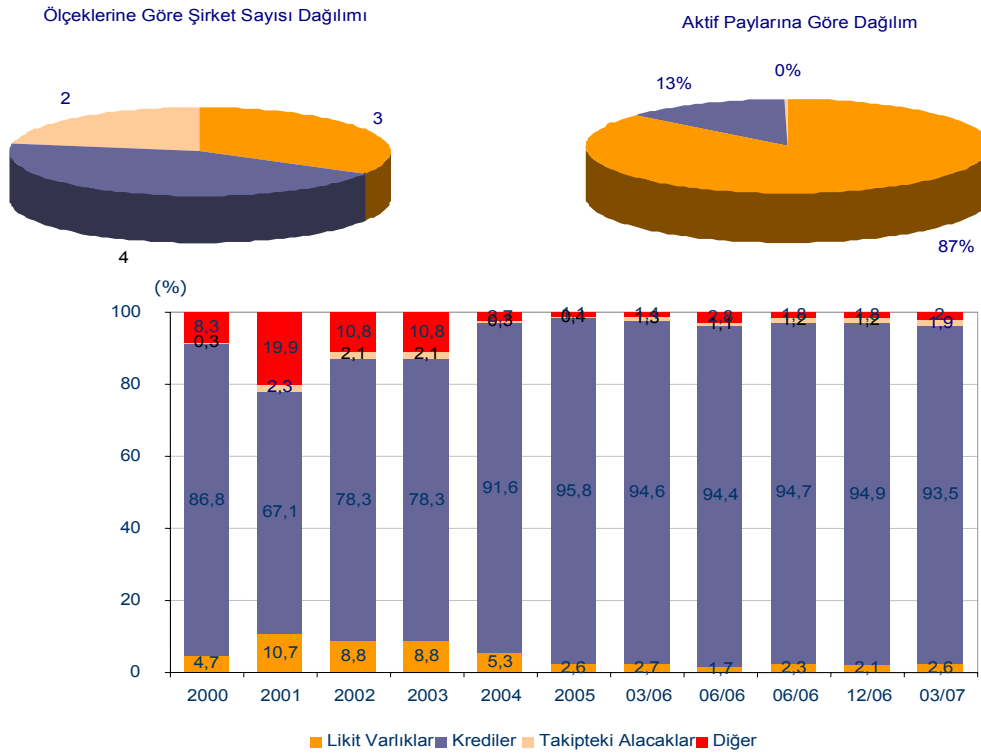
2.3.3.3. Bilânço Analizi

Tüketici finansman şirketlerinin aktifleri Mart 2007 sonunda, nominal olarak Aralık 2006 dönemine göre %2,3, (ÜFE 2003=100 alınarak) sabit fiyatlarla %4,1 azalmıştır (Ek Tablo 2.3-11). Aktiflerde %93,5 paya sahip olan kredilerin büyüme oranı bir önceki döneme göre %3,8 küçülmüştür.

Fon akım tablosu incelendiğinde, Aralık 2006-Mart 2007 dönemi itibarıyla finansman şirketleri, 177 milyon YTL fon girişi sağlamış olup, sağlanan fonların %68,7'sinin verilen kredilerden, %14,7'sinin faiz ve gider reeskontlarından ve %7,8'inin özkaynak artışından kaynaklandığı görülmektedir. Sağlanan fonların %66,7'si mali borçların, %7,2'si ticari borçların ödenmesinde kullanılırken, %11,9'u takipteki alacaklar için kullanılmıştır (Ek Tablo 2.3-12).

Tüketici finansman şirketleri büyüklüklerine göre sınıflandırıldığında, büyük ölçekli olarak sınıflandırılan 3 şirketin sektörün aktif büyüklüğünün %86,5'ine ve verilen kredilerin %81,6'sına sahip oldukları görülmektedir. Orta ölçekte sınıflandırılan 4 şirketin aktiflerdeki payı %13,2; kredilerdeki payı %11,9 düzeyindedir.

Grafik 2.3-9: Finansman Şirketlerinin Bilânçosunun Aktif Kompozisyonu

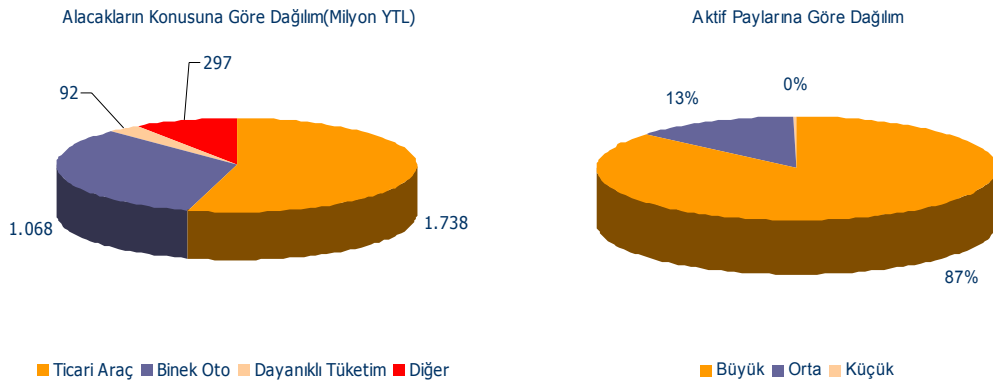

Tüketici finansman şirketlerinin mevcut kredileri Mart 2007 sonu itibarıyla 3.091 milyon YTL olup bir önceki dönem sonuna göre %3,8 oranında azalma göstermiştir. Mevcut kredilerin 62,9'u ulaşım araçlarında yoğunlaşmıştır. Kredilerin %87'si büyük ölçekli şirketlerce verilmiştir. Kredilerin %67'si bir yıldan uzun vadeli, %9'u kısa vadeli olup, %25'inin vadesi belirtilmemiştir. Kredilerin takibe alınma oranı ise %1,6 düzeyindedir. Mevcut krediler müşteri grupları açısından sınıflandırıldığında; kredilerin %35'inin hane

halkı, %19,2'sinin mali olmayan ticari işletmeler, %16,1'inin KOBİ'ler ve %29,7'sinin diğer kişiler tarafından kullanıldığı görülmektedir. Dönem itibarıyla, hane halkı kredi kullanım payının 2,3 puan düştüğü görülmektedir. Sektörler itibarıyla, bir önceki döneme kıyasla ulaşım araçları sektörü başta olmak üzere sanayi sektörünün oransal payında düşme görülürken, taşımacılık ve haberleşme ile inşaat sektörü başta olmak üzere hizmetler sektörünün payında yükselme görülmektedir.

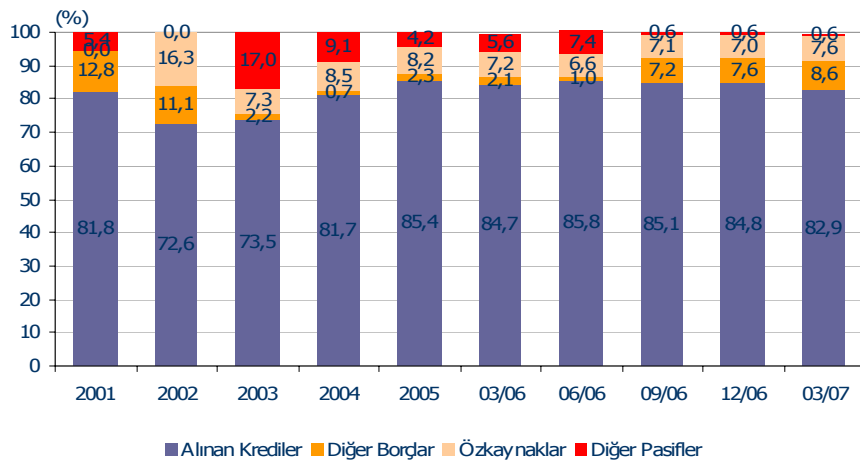
Diğer taraftan, bir önceki döneme kıyasla işlemlerde orta ölçekli şirketlerin payında 1,6 puan artış gerçekleşirken, büyük ölçekli şirketlerin payında aynı oranda düşme görülmektedir.

Grafik 2.3-10: Finansman Şirketleri Kredilerinin ve Müşterilerinin Dağılımı

Finansman şirketlerinin pasifinde, mali borçların oransal paylarında daralmanın devam ettiği görülmektedir. Dönem itibarıyla, mali borçların toplam pasif içindeki payının değişimi 1.6 puan; geçmiş yıllar kâr(zararı)nın pay değişimi 1 puan; özkaynakların payındaki değişim 0,6 puandır. Diğer kalemlerin oransal payında 1 puanı aşmayan bir pay değişimi görülmektedir. Tüketici finansman şirketlerinin alacaklarının ağırlıklı ortalama vadesi 694 gün ve borçlarının ağırlıklı ortalama vadesi 316 gündür. Bir önceki döneme kıyasla alacakların ağırlıklı ortalama vadesinde 30 günlük bir düşüş görülürken borçların ağırlıklı ortalama vadesinde ise 15 günlük bir artış görülmektedir (Ek Tablo 2.3-11).

Grafik 2.3-11: Finansman Şirketleri Bilânçosu Pasif Kompozisyonu

Alacakların bilançodaki payı %93,5; borçların bilançodaki payı ise %82,9'dur. Alacakların vadesinin borçlara göre uzun olması, tüketici finansman şirketlerinin borç ve alacakları arasında vade uyumsuzluğuna neden olmaktadır. Bilançoda büyük ölçekli şirket rakamlarının sektör ortalamalarına çok yakın oluşu, sektördeki yoğunlaşmaya işaret etmektedir.

Tablo 2.3-14 : Finansman Şirketleri Bilançosunun TP-YP Kompozisyonu

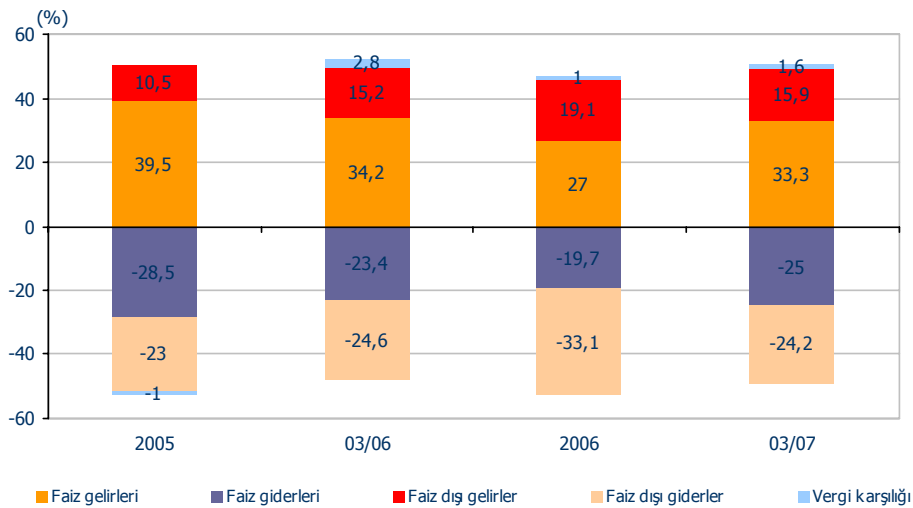
(% Pay)	Sektör					Grup Bazında		
Aktif	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07	Büyük	Orta	Küçük
TP	89	83	83	82	81	84	64	97
YP	11	17	17	18	19	16	36	3
Pasif								
TP	75	71	75	71	69	70	65	100
YP	25	29	25	29	31	30	35	0

Tüketici finansman şirketleri bilançosunun TP-YP kompozisyonuna ilişkin Tablo 2.3-14 incelendiğinde; toplam aktiflerde, %19 oranındaki YP varlıklara karşılık, %31 oranında YP yükümlülüğün bulunduğu görülmektedir. Mevcut yapısıyla sektör kur riski taşımaya devam etmektedir.

2.3.3.4. Gelir Tablosu Analizi

Finansman şirketlerinin gelir tablosuna göre, temel gelir kaynaklarını teşkil eden faiz gelirlerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre %28,9 artış göstermesine rağmen oransal payında 10,1 puan azalma olmuştur. Toplam gelirler bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %48,6 oranında artış gösterirken, bu gelirlerin %66,4'si faaliyet, %33,6'i ise faaliyet dışı gelirlerden kaynaklanmıştır. Bu büyüme sabit fiyatlarla (2003 yılı =100 alınmak üzere) ifade edilirse toplam gelirlerin %34 ve dönem kârının %80,3 oranında büyüme gösterdiği görülmektedir (Ek tablo 2.3-14).

Grafik 2.3-12: Finansman Şirketlerinin Gelir ve Giderleri

Küçük ölçekli finansman şirketlerinin sektördeki payları her anlamda çok düşüktür. Orta ölçekli şirketlerin faaliyet gelirlerinin toplam gelirlerdeki payı büyük şirketlere göre bir önceki dönemdeki gibi yüksektir. Büyük ölçekli şirketlerin kısa vadeli borçlanma giderlerinin toplam gelirlere oranı daha yüksek iken, orta ölçekli şirketlerin orta ve uzun vadeli borçlanma giderlerinin toplam gelirlere oranı daha yüksektir. Büyük ölçekli şirketler ölçek ekonomisinden yararlandıklarından, personel giderlerinin toplam gelirlere oranı orta ölçekli şirketlere göre daha düşük kalırken, takipteki alacaklar karşılığının toplam gelirlere oranı orta ölçekli şirketlere göre daha yüksek kalmaktadır.

Finansman şirketlerinin Mart 2007 tarihli gelir tablolarının incelenmesi sonucunda; faaliyet gelirlerinin toplam gelirlere oranının %66,8 ve faiz gideri dahil toplam faaliyet giderlerinin oranının ise %66 olduğu görülmektedir.

Finansman şirketlerinin dönem kârının toplam gelirlere oranının %7,1 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu kârın 2,5 puanlık bölümünün faaliyet kârından; 4,6 puanlık bölümünün ise diğer faaliyetlerden kaynaklandığı görülmektedir.

3. BANKACILIK SEKTÖRÜ RİSK DEĞERLENDİRMESİ

3.1.Kredi Riski

Kredi riski, kredi müşterisinin kredi sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini kısmen veya tamamen yerine getirmemesinden kaynaklanan, bankaların cari ve gelecek dönemlerdeki sermayeleri ile gelirlerinin olumsuz yönde etkilenmesine yol açabilecek zarar riskini ifade etmektedir.

Kredi riskine yönelik değerlendirmede sektörün kredi riskine maruz pozisyon tutarının belirlenmesi amacıyla toplam krediler ile tahsili gecikmiş alacaklar incelenmekte ve pozisyonların çeşitli açılardan kredi riski faktörlerine olan duyarlılığı analiz edilmektedir. Ayrıca risk faktörlerinin gelişimi ile kredilerin çeşitli oranlarda takibe dönüşmesi durumunda ortaya çıkacak zarar miktarına yönelik senaryo analizlerine de yer verilmektedir.

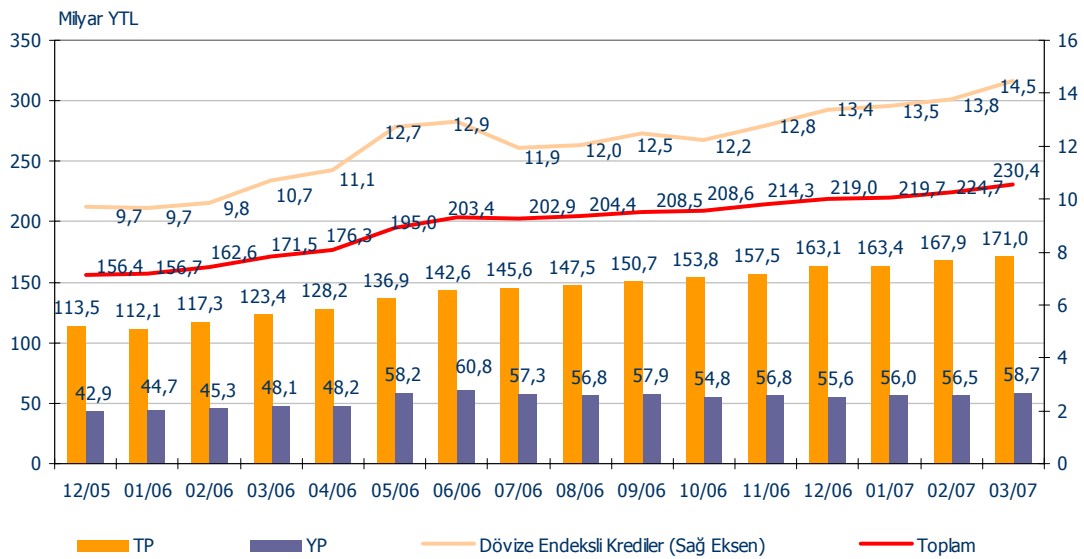
3.1.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı

Kullandırılan krediler bankaların maruz kaldığı kredi riskinin başlıca kaynağı durumundadır. Bu bölümde sektörde riske maruz pozisyon tutarının belirlenmesi amacıyla canlı krediler portföyü ile tahsili gecikmiş alacaklar portföyü incelenmektedir.

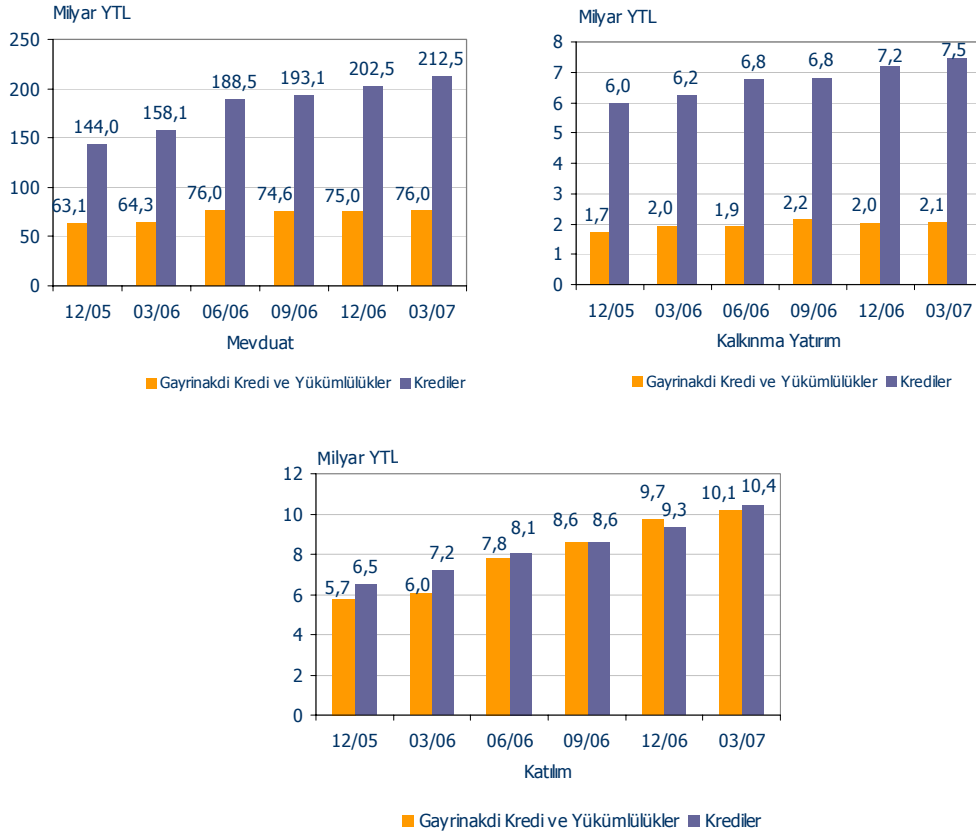
3.1.1.1. Krediler

Toplam krediler, kredi riskine maruz pozisyonları oluşturan kalemlerin başında gelmektedir. Krediler 2006 yılı boyunca artış eğiliminde olmuştur. 2006 yılının ilk yarısında 37 milyar YTL artan krediler, ikinci altı aylık süreçte 15,6 milyar YTL artmış, 2007 yılı ilk çeyreğinde ise 11 milyar YTL artmıştır. Kredi artış hızındaki yavaşlama; YP kredilerdeki azalmadan ve 2006'nın ilk yarısındaki artış hızını koruyamayan TP kredilerden kaynaklanmaktadır. Krediler, 2006 Mart – 2007 Mart döneminde de %34'lük artışla, 171 milyar YTL'den 230 milyar YTL'ye çıkmıştır. Toplam kredilerde gerçekleşen bu artış TP kredilerde ve dövizle endeksli kredilerde meydana gelen artışın bir sonucudur. Diğer taraftan, YP krediler hem YTL karşılığı olarak hem de dolar bazında artmaya devam etmiştir. (Grafik 3.1-1).

Grafik 3.1-1: TP ve YP Kredi Hacminin Gelişimi

Grafik 3.1-2: Banka Grupları Bazında Nakdi ve Gayrinakdi Krediler

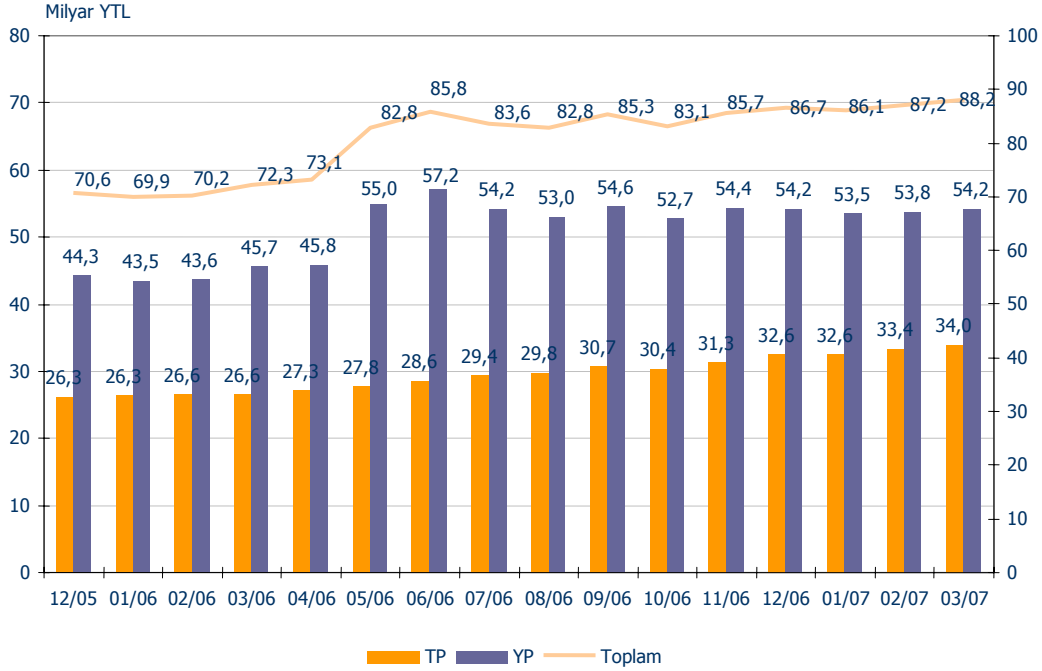
Farklı niteliğe sahip olmalarına karşın kredi riskine maruz pozisyonu oluşturan diğer bir kalem olan gayrinakdi kredilerin de analiz edilmesi gereklidir. İnceleme döneminde gayrinakdi kredi tutarları, tüm banka gruplarında artış göstermiştir (Grafik 3.1-2). Mart 2007 itibarıyla gayrinakdi krediler içinde teminat mektupları %34,9 ile en yüksek paya sahipken, kredi kartlarının %26'lık pay ile ikinci sırayı aldığı görülmektedir (Tablo 3.1-1).

Tablo 3.1-1: Gayrinakdi Kredi Bileşenleri

%	Mart 06		Aralık 06		Mart 07	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP
Teminat Mektupları	17,1	18,0	18,3	18,6	17,9	17,0
Kabul Kredileri	0,0	1,8	0,0	1,6	0,0	1,5
Akreditif Kredileri	0,2	9,8	0,0	9,9	0,0	9,7
Prefinansman Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredi Kartları	28,8	0,5	25,6	0,4	25,6	0,4
Dğr. Taahh.	18,6	3,1	19,1	3,7	20,4	5,0
Diğer Garanti ve Kefaletler	0,7	1,3	0,9	1,9	0,8	1,6
Toplam	100,0		100,0		100,0	

Gayri nakdi kredilerin para birimi itibarıyla dağılımı incelendiğinde; YP kredilerin ağırlığını koruduğu, son 3 aylık dönemde ise TP kredilerin artış eğilimine girdiği görülmektedir. YP gayrinakdi kredi tutarı 2007 yılının ilk çeyreğinde değişmezken, TP gayrinakdi krediler tutarı 1,4 milyar YTL artışla 34 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir (Grafik 3.1-3).

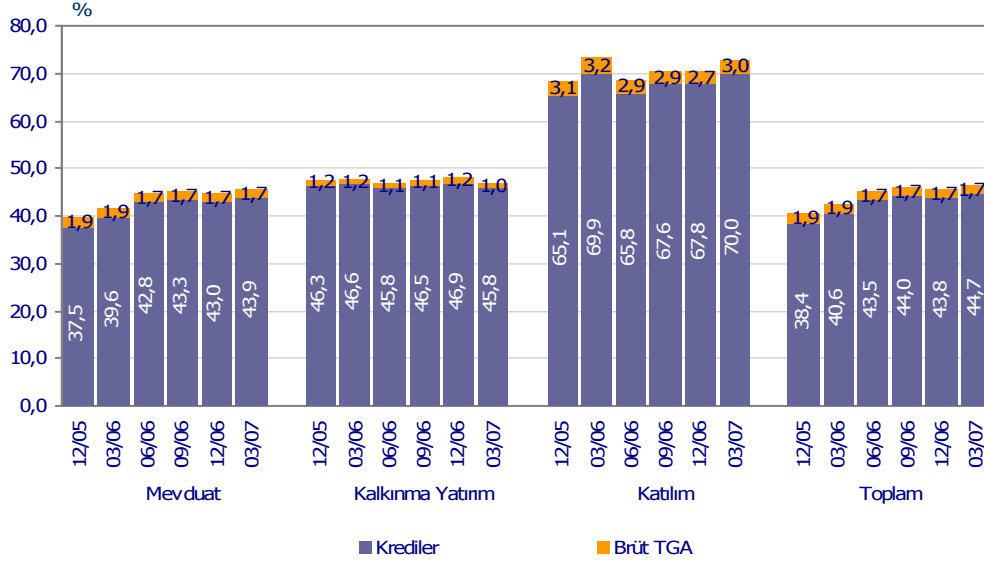
Grafik 3.1-3: Gayrinakdi Krediler

3.1.1.2. Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Kredilerin toplam aktifler içerisindeki payının Aralık 2006-Mart2007 döneminde 0,9 puan artarak Mart 2007 itibarıyla %44,7'e yükseldiği görülmektedir. Bu durum, aynı dönemde kredilerin artış hızının toplam aktiflerin artış hızından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Brüt TGA tutarının toplam aktiflere oranı incelendiğinde, söz konusu oranın değişmediği ve %1,7 seviyesinde kaldığı görülmektedir. Bu durum, ilgili dönemde brüt TGA'nın ve toplam aktiflerin artış hızlarının aynı olmasından kaynaklanmaktadır. Toplam aktiflerine oranla en fazla kredi kullandıran banka grubunun katılım bankaları grubu olduğu görülmektedir. Söz konusu oran, Aralık 2006-Mart 2007 döneminde mevduat bankaları ve katılım bankaları gruplarında sırasıyla 0,9 puan ve 0,2 puan artarken, kalkınma yatırım bankaları grubunda 1,1 puan azalmıştır. Sektör genelinde kredilerin toplam aktifler içerisindeki payının 0,9 puanlık artışı ve brüt TGA tutarının toplam aktifler içerisindeki payının değişmemesi dikkate alındığında, diğer risklere kıyasla görece önemi hali hazırda yüksek olan kredi riskinin bu dönemde arttığı değerlendirilmektedir (Grafik 3.1-4).

Grafik 3.1-4: Krediler ile Brüt TGA'nın Toplam Aktifler İçerisindeki Payı

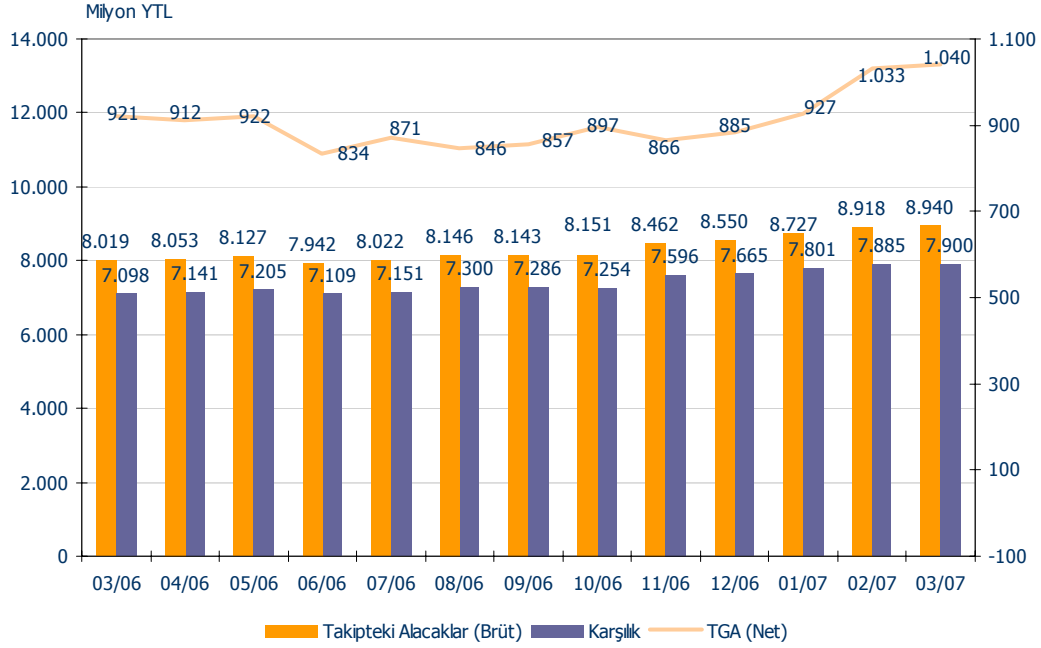
Aralık 2006-Mart 2007 döneminde brüt TGA tutarının %4,6 artışla 8.940 bin YTL'ye, karşılık tutarının ise %3,1 artışla 7.900 bin YTL'ye yükseldiği görülmektedir. Söz konusu artışlar, büyük ölçüde mevduat bankalarından kaynaklanmaktadır. Bu durum, kredi riskine maruz tutar olan kredilerin en fazla mevduat bankalarında artmasından ileri gelmektedir. İlgili dönemde sadece kalkınma ve yatırım bankaları grubunda brüt TGA tutarının azaldığı görülmektedir (Tablo 3.1-2).

Tablo 3.1-2: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

Bin YTL	Takipteki Alacaklar (Brüt)			Takipteki Alacaklar Karşılığı			Karşılıklar / Brüt TGA (%)		
	Mar.06	Ara.06	Mar.07	Mar.06	Ara.06	Mar.07	Mar.06	Ara.06	Mar.07
Mevduat	7.536	7.997	8.329	6.746	7.251	7.466	89,5	90,7	89,6
KYB	156	184	170	147	175	164	94,3	95,0	96,8
Katılım	327	369	441	205	239	269	62,8	64,9	61,0
TOPLAM	8.019	8.550	8.940	7.098	7.665	7.900	88,5	89,7	88,4

2006 yılı boyunca devam eden yüksek karşılık ayırma politikası 2007 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir. Kalkınma yatırım bankaları %96,8 ile en yüksek karşılık ayırma oranına sahipken bu banka grubunu, %89,6 ile mevduat bankaları ve %61,0 ile katılım bankaları takip etmektedir.

Grafik 3.1-5: Brüt ve Net TGA Tutarlarının Gelişimi

Mayıs 2006'ya kadar sürekli artış eğiliminde olan brüt ve net TGA tutarları, Haziran ayı itibarıyla düşmüş, Haziran 2006-Aralık 2006 döneminde dalgalı bir seyir izlemiş ve Aralık 2006'dan itibaren bir artış eğilimine girmiştir. İnceleme dönemleri içerisinde brüt TGA ve net TGA'nın en yüksek değerlerine Mart 2007'de ulaşılmıştır (Grafik 3.1-5). 2006 yılı süresince dalgalı bir seyir izleyen net TGA tutarı 2007 yılının ilk çeyreğinde %17,5 oranında artmıştır. Bu gelişmeyle beraber, 2006 Aralık – 2007 Mart döneminde sektör toplamında karşılık oranının %3 artması kredi riskinde dikkat çekici bir gelişmenin olmasını engelleyici bir husustur.

3.1.2. Risk Faktörlerine Duyarlılık

Bu bölümde, kredi riskine maruz pozisyonlar içerisinde en büyük paya sahip olan kredilerin vade ve para cinsi dağılımı, portföydeki çeşitli açılardan görülen yoğunlaşmaların seviyesi, temerrüt olasılıklarının belirleyicisi olan takibe dönüşüm oranları ve teminatlandırma seviyeleri incelenmektedir.

3.1.2.1. Vade ve Para Cinsi Dağılımı

Aralık 2006-Mart 2007 döneminde, kredilerin ortalama vadesinin uzadığı görülmektedir. Kısa vadeli toplam kredilerin payı 0,8 puan azalarak %46'ya düşerken, orta ve uzun vadeli krediler aynı oranda artarak %54 düzeyine çıkmıştır (Tablo 3.1-3). İncelenen dönemde orta ve uzun vadeli TP kredilerin payı 0,1 puan artarken YP kredilerin payı 0,7 puan artmıştır. Toplam krediler içindeki TP kredilerin payı Aralık 2006 dönemine göre, 0,3 puanlık bir düşüşle %74,3 düzeyine inmiştir.

Tablo 3.1-3: Kredilerde Vade ve Para Cinsi Dağılımı

Kredilerin Vade ve Para Cinsi Dağılımı (%)	Mart 06	Aralık 06	Mart 07
Kısa Vadeli Toplam	48,6	46,8	46,0
TP	38,1	37,7	37,5
YP	10,5	9,1	8,6
Orta ve Uzun Vadeli Toplam	51,4	53,2	54,0
TP	33,4	36,8	36,9
YP	18,0	16,4	17,1
Toplam	100,0	100,0	100,0
TP	71,5	74,6	74,3
YP	28,5	25,4	25,7

Tablo 3.1-4: Kredi Kartları ve Tüketici Kredilerinin Vade Dağılımı

%	Kredi Kartları		Tüketici Kredileri	
	Aralık 06	Mart 07	Aralık 06	Mart 07
Kısa Vadeli Toplam	94,9	94,8	9,8	10,5
TP	94,7	94,5	9,8	10,5
YP	0,2	0,3	0,0	0,0
Uzun Vadeli Toplam	5,1	5,2	90,2	89,5
TP	5,1	5,2	90,2	89,5
YP	0,0	0,0	0,0	0,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0
TP	99,8	99,7	100,0	100,0
YP	0,2	0,3	0,0	0,0

Kredi kartları ve tüketici kredilerinin vadelerine ilişkin bilgiler Tablo 3.1-4'de yer almaktadır. Tüketimin finansmanında kredi kartlarının kısa vadede, tüketici kredilerinin ise (konut kredileri gibi) uzun vadede yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Her iki kredi türü de ağırlıklı olarak TP cinsinden kullanılmıştır. Bu kapsamda, Mart 2007 itibarıyla kredi kartlarının %94,8'i kısa vadede ve %99,7'si TP cinsinden kullanılırken, tüketici kredilerinin %89,5'si uzun vadede ve tamamına yakın kısmı TP cinsinden kullanılmıştır.

3.1.2.2. Kredi Büyüklüğü Açısından Yoğunlaşmalar

Müşteri sayısının oransal dağılımı incelendiğinde, her kredi ölçeğinde müşteri sayısının artmış olduğu ancak müşteri sayısındaki artışın eşit bir dağılım göstermediği dikkat çekmektedir. 51 bin YTL'den az kredilerin %95,9 ile artışın büyük bir bölümünü oluşturduğu görülmektedir. Tutar olarak meydana gelen artışın ise %40,4'lük kısmı 51 bin YTL'den az kredilerden ve %26,1'lik kısmı da 101 bin-500 bin YTL arası kredilerden kaynaklanırken, bu kredi ölçeklerindeki müşteri sayıları yüzde olarak kredi büyüklüklerinden daha az arttığı için müşteri başına kredi tutarı, dolayısıyla maruz kalınan kredi riski matrahı artmıştır. Ayrıca; müşteri başına kredi tutarları tüm kredi grupları için artış göstermiştir, bu durum kredi riski açısından olumsuz bir gelişme olarak değerlendirilmektedir (Tablo 3.1-5).

Tablo 3.1-5: Kredilerin Büyüklük ve Müşteri Sayısı Açısından Dağılımı

KREDİ TUTARI	Kredi Toplamı (%)			Müşteri Sayısı (%)			Müşteri Başına Kredi Tutarı (bin YTL)		
	Mar.06	Ara.06	Mar.07	Mar.06	Ara.06	Mar.07	Mar.06	Ara.06	Mar.07
1 milyon YTL'den büyük	41,46	42,36	40,62	0,04	0,05	0,05	5.985	6.146	6.211
501 bin YTL-1 milyon YTL	4,80	4,87	5,10	0,04	0,05	0,05	710	710	723
101 bin YTL-500 bin YTL	11,74	12,48	13,15	0,34	0,46	0,49	199	199	201
51 bin YTL-100 bin YTL	6,34	6,75	7,26	0,52	0,71	0,77	70	70	71
51 bin YTL'den az	35,67	33,55	33,88	99,07	98,72	98,63	2	3	3
Genel Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	6	7	8

3.1.2.3. Kredi Türlerine Göre Portföyün Yapısı

Mart 2006-Mart 2007 döneminde kredi türlerinin oransal paylarında en önemli artış 5,0 puanla işletme kredilerinde meydana gelirken, taşıt kredilerinde 1,2 puanlık bir azalma görülmüştür. İncelenen dönemde; tüketici kredilerinde 1,2 puan, ihtiyaç kredilerinde 1,6 puan ve ihtisas kredilerinde 2,2 puanlık artışlar gerçekleşmiştir. Tüketici kredilerinin toplam krediler içindeki payının %21'den %22,2'ye ulaştığı ve bu artışın 1,6 puanlık kısmının ihtiyaç kredilerinden kaynaklandığı görülmektedir. Taşıt kredilerindeki 1,2 puanlık düşüğe rağmen tüketici kredilerinde oluşan bu artışta 0,5 puan artan konut kredilerinin de rolü vardır.

Tablo 3.1-6: Kredi Türlerinin Oransal Payları

(%)	Mar.06	Ara.06	Mar.07
İşletme Kredileri	15,1	14,2	20,1
İhracat Kredileri	10,3	9,0	8,8
Tüketici Kredileri	21,0	21,9	22,2
Konut	10,0	10,6	10,5
Taşıt	3,9	3,1	2,7
İhtiyaç	6,2	7,5	7,8
Diğer	0,8	0,8	1,1
Kredi Kartları	11,1	10,4	10,1
Fon Kaynaklı Krediler	2,6	2,2	1,9
Diğer Yatırım Kredileri	4,9	4,9	5,2
İhtisas Kredileri	3,4	5,5	5,6
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	1,2	0,9	0,8
İskonto ve İştirah Senetleri	0,4	0,4	0,4
Kıymetli Maden Kredileri	0,2	0,2	0,2
Factoring İşlemlerinden Alacaklar	0,2	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,1	0,1	0,1
İthalat Kredileri	0,1	0,1	0,1
Diğer Krediler	29,5	30,3	24,7
TOPLAM KREDİLER	100	100	100

3.1.2.4. Sektörel Bazda Kredilerin Dağılımı

Kredilerin sektörel dağılımı incelendiğinde kısa ve uzun vadeli nakdi kredilerin sektörel dağılımlarının farklı olduğu görülmektedir. Kısa vadeli krediler içinde, sanayi sektörüne kullanılan kısa vadeli kredilerin %48,18 ile ilk sırada olduğu, bu kredileri %45,07 ile hizmetler sektörünün takip ettiği görülürken, orta ve uzun vadeli kredilerde ise %62,58 ile hizmetler sektörünün en yüksek oranda kredi kullandığı, sanayi sektörünün %33,29'lük pay aldığı görülmektedir. Toplam kredilerde ise hizmetler sektörü ilk sıradaki yerini korumuştur. Toplamda sanayi sektörüne sağlanan kredilerin yaklaşık %93,1'lik bölümü ise imalat sanayine kullanılmıştır (Tablo 3.1-7).

Sektörel bazda takibe dönüşüm oranları incelendiğinde, Aralık 2006 döneminden farklı olarak sanayi sektörüne kullanılan kredilerin %5,17 ile ilk sırada olduğu ve ortalama takibe dönüşüm oranı olan %3,65'in çok üzerinde yer aldığı görülmektedir. Tarım sektörünün takibe dönüşüm oranı Aralık 2006 dönemine göre düşüş göstermesine rağmen ortalamanın üzerinde kalmaktadır. Hizmetler sektörünün takibe dönüşüm oranı Aralık 2006 dönemine göre küçük ölçüde bir azalış göstermiş ve yine ortalamanın altında bir değer almıştır. Toplam kurumsal ve ticari kredilerin hizmetler sektörüne kıyasla daha az bir bölümünün tarım ve sanayi sektörlerine kullanılmış olmasına rağmen, söz konusu

sektörlere ait takibe dönüşüm oranlarının hizmetler sektörünün üzerinde yer alması dikkat çekicidir. Gayrinakdi kredilerde ise, toplam nakdi kredilerde de olduğu gibi hizmetler sektörü en yüksek paya sahipken, sanayi sektörü ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 3.1-7).

Tablo 3.1-7: Kurumsal ve Ticari Kredilerin Sektörel Dağılımı

Mart 07 (%)	Nakdi Kredilerin Sektörel Dağılımı			Takibe Dön. Oranı	Gayri Nakdi Krediler
	Kısa Vadeli	Orta-Uzun V.	Toplam (Brüt)		
Tarım	6,75	4,14	5,52	4,05	0,85
Sanayi	48,18	33,29	41,66	5,17	44,67
Madencilik	1,90	1,31	1,58	0,06	2,78
İmalat Sanayi	45,57	29,96	38,80	5,10	39,71
Elektrik-Gaz-Su	0,71	2,02	1,29	0,00	2,18
Hizmetler	45,07	62,58	52,82	2,73	54,48
Toplam	100,00	100,00	100,00	3,65	100,00
Top. Kur.ve Tic. Kred (Milyar YTL)	84,75	79,02	163,77	6,61	88,15
Kur. ve Tic. Kred./Toplam Kredi	76,50	63,01	66,81	73,92	65,26

3.1.2.5. Sektörel Bazda Tahsili Gecikmiş Alacakların Dağılımı

Aralık 2006-Mart 2007 döneminde alt sektörler itibarıyla tahsili gecikmiş alacaklar incelendiğinde tekstil, toptan ticaret ve komisyonculuk, gıda, meşrubat ve tütün sanayii ve ferdi krediler alt sektörlerinin TGA paylarında artış gerçekleştiği görülmektedir (Tablo 3.1-8).

Tablo 3.1-8: TGA İçerisinde En Yüksek Paya Sahip Alt Sektörler

	Ara.06			Mar.07		
	TGA İçindeki Payı (%)	TGA / Toplam Krediler (%)	Nakit Krediler İçindeki Payı (%) ve Sıralaması	TGA İçindeki Payı (%)	TGA / Toplam Krediler (%)	Nakit Krediler İçindeki Payı (%) ve Sıralaması
Kredi Kartları	20,1	7,4	9,7 (2)	20,0	7,5	9,3 (2)
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	14,2	11,5	4,2 (6)	17,1	13,8	4,0 (6)
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	4,7	3,0	5,9 (5)	5,6	3,6	5,7 (5)
Gıda, Meşrubat ve Tütün San.	4,1	4,4	3,5 (10)	4,4	5,0	3,2 (10)
İnşaat	5,0	4,5	4,1 (7)	4,2	3,8	4,0 (7)
Tarım	3,9	4,2	3,4 (11)	3,5	4,1	3,0 (11)
Bireysel Kredi	2,5	1,2	7,9 (3)	3,3	1,5	8,4 (4)
Diğer	12,5	6,0	7,5 (4)	11,4	4,6	9,0 (3)

Tekstil ve tekstil ürünleri sanayi sektörünün ve kredi kartları sektörünün TGA içindeki payları ilk iki sırada yer alırken; inşaat sektörünün TGA oranının ve toplam TGA içindeki payının azaldığı görülmektedir. Ayrıca, ferdi krediler ve diğer alt sektörlerin toplam nakdi krediler içindeki payları Aralık 2006'ya göre artış göstermiştir.

3.1.2.6. Tahsili Gecikmiş Alacaklarda Teminatların Dağılımı

Mart 2006-Mart 2007 döneminde toplam donuk alacaklar %11,5 oranında bir artışla 8.940 milyon YTL düzeyine yükselmiştir (Tablo 3.1-9). Ancak, söz konusu artışın önemli bir bölümünün II. ve III. Grup teminatlara sahip olan kredilerde gerçekleşmiş olması, söz konusu kredilerden kaynaklanabilecek kayıpları sınırlamaktadır. İncelenen dönemde kredilerin teminatlandırma oranlarında 2006 Mart- 2007 Mart dönemi boyunca genel

itibarıyla azalış görülmesi, kredi riski açısından takip edilmesi gereken bir durum olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3.1-9: TGA'lar Teminat ve Garanti Bilgileri

KALEMLER	Brüt Bakiye (bin YTL)			Teminata Göre Oransal Dağılım (%)			Toplam Teminat/Kredi (%)		
	Mar 06	Ara 06	Mar 07	Mar 06	Ara 06	Mar 07	Mar 06	Ara 06	Mar 07
Toplam Donuk Alacaklar	8.019	8.550	8.940	100,0	100,0	100,0	44,9	38,0	36,2
a) I. Grup Teminata Sahip Olanlar	13	19	13	0,2	0,2	0,1	85,9	52,6	78,8
b) II. Grup Teminata Sahip Olanlar	3.120	3.382	3.359	38,9	39,6	37,6	77,8	71,0	66,2
c) III. Grup Teminata Sahip Olanlar	1.228	1.374	1.506	15,3	16,1	16,8	81,1	51,1	57,2
d) IV. Grup Teminata Sahip Olanlar	219	224	227	2,7	2,6	2,5	76,1	61,4	60,5
e) Teminatsız Olanlar	3.438	3.552	3.835	42,9	41,5	42,9			
Yeniden Yapılandırılan Alacaklar	1.380	1.477	1.514						
Yeni İtfa Planına Bağlı Alacaklar	747	583	553						

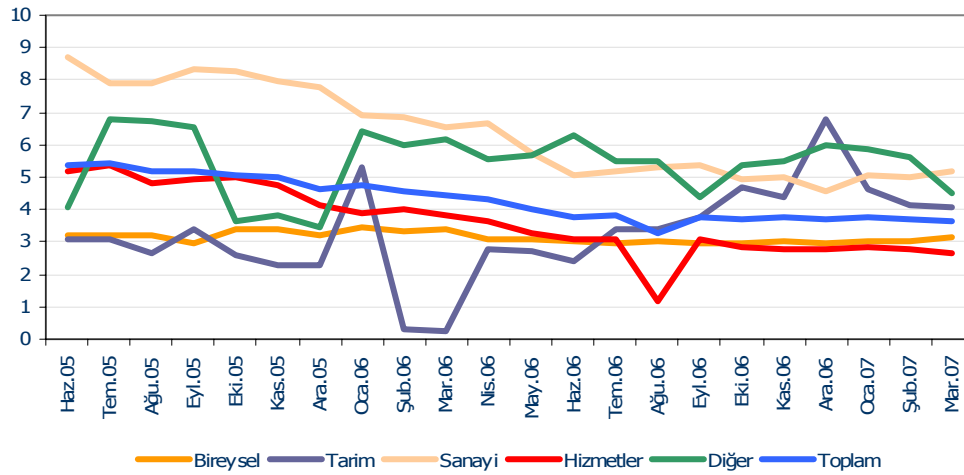
3.1.3. Risk Faktörlerinin Gelişimi

Kredi riski için risk faktörleri temerrüt olasılıkları, temerrüt halinde kayıp oranları ve temerrüt tutarlarıdır. Bu bölümde, kredi riski açısından temel risk faktörü olan temerrüt olasılıklarının birer tahmin edicisi olarak sektörel takibe dönüşüm oranları analiz edilmektedir.

3.1.3.1. Takibe Dönüşüm Oranları

Son yıllarda ekonomide yaşanan olumlu gelişmeler ve istikrarlı büyüme neticesinde, takibe dönüşüm oranlarında sektörler genelinde azalış görülmektedir. Bir önceki yılın aynı ayında %4,57 olan takibe dönüşüm oranı Mart 2007 itibarıyla %3,65'e düşmüştür.

Grafik 3.1-6: Sektörel Bazda Takibe Dönüşüm Oranları

Sektörler genelinde takibe dönüşüm oranında 2006 yılında görülen azalış eğilimi 2007 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir. Sektörler bazında ise tarım sektörünün ve diğer sektörlerin oynaklıklarının görece olarak daha yüksek oldukları görülmektedir.

3.1.4. Risklilik Düzeyi

Bu bölümde sektörün risklilik düzeyi çeşitli senaryolar kullanılarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu senaryolar çerçevesinde, nakdi ve gayri nakdi kredilerin %1 ve %5 zarara uğraması halinde, sektör sermaye yeterlilik rasyosu ve zarar tutarları hesaplanmıştır. Senaryo analizleri incelendiğinde; Eylül 2006, Aralık 2006 ve Mart 2007 dönemi sonuçlarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Mart 2007 itibarıyla nakdi kredilerin %1'inin zarara dönüşmesi halinde SYR 0,58 puan azalırken %5 zarar halinde SYR azalışı 2,91 puana kadar çıkmaktadır. Gayri nakdi kredilerin %1 ve % 5 zarara dönüşmesi halinde ise SYR sırasıyla 0,14 ve 0,72 puan düşmektedir.

Tablo 3.1-10: Kredi Riski Senaryo Analizler Sonuçları

Senaryo	Eylül 2006		Aralık 2006			Mart 2007			
	Zarar (mio. YTL)	SYR (%)	SYR Değişimi (Puan) *	Zarar (mio. YTL)	SYR (%)	SYR Değişimi (Puan) **	Zarar (mio. YTL)	SYR (%)	SYR Değişimi (Puan) ***
Nakdi Kredilerin %1'inin Zarara Dönüşmesi	1.686	18,46	-0,59	1.758	20,36	-0,59	1.852	20,70	-0,58
Nakdi Kredilerin %5'inin Zarara Dönüşmesi	8.429	16,07	-2,98	8.790	17,97	-2,97	9.259	18,36	-2,91
Gayri Nakdi Kredilerin %1'inin Zarara Dönüşmesi	146	19,00	-0,05	450	20,79	-0,15	465	21,13	-0,14
Gayri Nakdi Kredilerin %5'inin Zarara Dönüşmesi	734	18,79	-0,26	2.255	20,19	-0,75	2323	20,55	-0,72

Not: İller Bankası verileri hariç tutulmuştur.

* Eylül 2006 dönemi ortalama SYR %20,3'tür.

** Aralık 2006 dönemi ortalama SYR %21,9 'tür.

*** Mart 2007 dönemi ortalama SYR %22,2'dir.

3.2. Piyasa Riski

Bankaların taşıdıkları önemli risklerden birisi de kuşkusuz piyasa riskidir. Piyasa riski, finansal piyasalardaki dalgalanma ve şoklardan kaynaklanan faiz, kur ve hisse senedi fiyat değişmelerine bağlı olarak bankaların bilanço içi ve bilanço dışı hesaplarda tutmuş oldukları pozisyonlarda ortaya çıkan zarar etme ihtimali olarak tanımlanmaktadır. Bu risk, özellikle yüksek oynaklık gözlemlenen finansal piyasalar için daha fazla öneme sahiptir.

Diğer taraftan, raporun bu bölümünde piyasa riski içerisinde incelenen faiz oranı riski sadece ticari portföyü⁸ kapsamakta iken, raporun ilerleyen bölümlerinde incelenecek olan yapısal faiz oranı riski, tüm bilanço içi ve bilanço dışı pozisyonları kapsamaktadır.

3.2.1. Piyasa Faiz Oranı Riski

Piyasa faiz oranı riski; bankaların ticari hesaplarında izlenen, getirisi faiz oranları ile ilişkilendirilmiş finansal araçlarla, bu araçlara dayalı türev enstrümanlara ilişkin pozisyonların ve hisse senedine dayalı türevlere ilişkin nakdi pozisyonların değerinde faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle ortaya çıkabilecek zarar olasılığını ifade etmektedir.

Piyasa faiz oranı riski; riske maruz pozisyonlar, söz konusu pozisyonların risk faktörlerine duyarlılıkları ve risk faktörlerinin gelişimi çerçevesinde analiz edilmektedir.

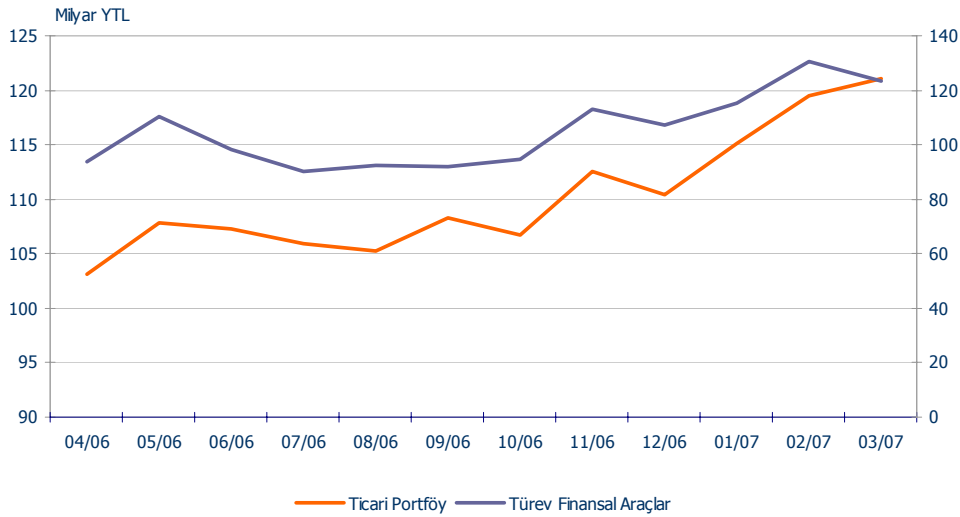
⁸ Raporun bu bölümünde kullanılan ticari portföy terimi gerçeğe uygun değer farkı kar-zarara yansıtılan menkul değerler ile satılmaya hazır menkul değerleri ifade etmektedir.

3.2.1.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı

Piyasa riski kapsamında değerlendirilen faiz oranı riski, ticari portföy içinde yer alan ve değeri/nakit akışları piyasa faizleri ile ilişkili finansal araçlara bağlı olarak ortaya çıkmaktadır.

Piyasa faiz oranı riskine tabi pozisyonlardan ticari portföy ve türev finansal araçların tutarlarında Mart 2006 - Mart 2007 döneminde gerçekleşen değişim Grafik 3.2-1'de yer almaktadır. Ticari portföy tutarının yıl boyunca 80 milyar YTL seviyesinde gerçekleştiği ancak yılın son çeyreğinde 120 milyar YTL seviyesine yükseldiği görülmektedir. Türev finansal araçlar ise durağan bir seyir izlemiştir. Türev finansal araçların ticari portföyle yaklaşık aynı seviyeye gelmesi dikkat çekicidir. Riske maruz pozisyon tutarlarındaki değişimin incelenmesi, tek başına risklilik düzeyinin değişiminin saptanmasında bir gösterge olarak kabul edilmemektedir. Risklilik düzeyindeki değişimin sağlıklı biçimde değerlendirilebilmesi için, risk faktörlerinin gelişiminin ve bu faktörlere karşı duyarlılıkların analizi gerekmektedir.

Grafik 3.2-1: Ticari Portföy ve Türev Finansal İşlemlerin Gelişimi

3.2.1.2. Risk Faktörlerine Duyarlılık

Piyasa faiz oranı riski açısından risk faktörlerine duyarlılığın değerlendirilmesinde, pozisyonların yeniden fiyatlandırma tarihlerine kalan süreler ve menkul kıymetlerin türler itibarıyla dağılımları dikkate alınmaktadır.

Tablo 3.2-1'de yer alan veriler incelendiğinde Aralık-Mart döneminde sektör genelinde, uzun ve kısa pozisyonları oluşturan kalemlerin dağılımının önemli değişiklikler gösterdiği görülmektedir. Uzun pozisyonlar içerisinde menkul kıymetlerin payı 23 puan artarken, reponun payı 3 puan, türev işlemlerin payı 20 puan azalmıştır. Bu durum, temel olarak mevduat ile kalkınma ve yatırım bankalarında etkisini göstermiştir. Kısa pozisyonlar içerisinde ise reponun payı 3 puan artarken türev işlemlerin payı 7 puan azalmıştır. Kısa pozisyonlar içerisindeki kalemlerdeki değişimde mevduat ile kalkınma ve yatırım bankaları etkili olmuştur.

Tablo 3.2-1: Faiz Oranı Genel Piyasa Riskine Tabi Pozisyonlar

%	Mevduat		KYB		Katılım		Toplam	
	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07
Uzun Pozisyonlar	100	100	100	100	100	100	100	100
MDP	23	45	12	14	2	0	22	45
Repo	14	11	2	1	0	0	14	11
Türev İşlemler	58	38	82	77	98	100	59	39
Diğer	5	6	4	8	0	0	5	6
Kısa Pozisyonlar	100	100	100	100	100	100	100	100
Repo	19	22	3	1	0	0	18	21
Türev İşlemler	75	68	93	84	100	100	76	69
Diğer	6	10	4	15	0	0	6	10

Mart 2007 itibarıyla, daha önceki dönemlerde olduğu gibi bankalar için bir alacak hakkını temsil eden uzun pozisyonlar, bir yükümlülük niteliğinde olan kısa pozisyonlardan yüksek seviyelerde gerçekleşmiştir. Bu durum, faiz oranı genel piyasa riskine tabi pozisyonlar açısından bankacılık sisteminin olası faiz artışlarından olumsuz etkilenmesine neden olabilecektir. Faiz oranlarının düşüş eğiliminde olması, uzun pozisyonların tutarında %50'lik artışa neden olmuştur. Ancak net uzun pozisyonadaki bu artış, sektörün faiz oranlarındaki ani olumsuz değişime duyarlı olmasına neden olmuştur.

Tablo 3.2-2: Yeniden Fiyatlandırma Tarihine Kalan Süre İtibarıyla Net Pozisyonlar

Mart 2007 (%)	Mevduat Bankaları	KYB	Katılım Bankaları	Toplam
1 Ay	-2,9	-163,2	-241,5	-2,8
1-3 Ay	29,8	-226,1	444,5	29,9
3-6 Ay	40,5	-635,1	-57,1	40,8
6-12 Ay	-0,5	-193,1	-46,0	-0,4
1-2 Yıl	16,1	-653,7	0,0	16,4
2-3 Yıl	10,3	969,8	0,0	9,9
3-4 Yıl	1,4	-28,6	0,0	1,4
4-5 Yıl	-2,7	66,4	0,0	-2,8
5-7 Yıl	2,3	14,8	0,0	2,3
7-10 Yıl	0,1	109,5	0,0	0,0
10-15 Yıl	2,3	904,7	0,0	1,9
15-20 Yıl	0,6	-7,7	0,0	0,6
20+ Yıl	2,8	-57,5	0,0	2,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Mart 2007 itibarıyla toplam uzun pozisyonlar/toplam kısa pozisyonlar oranı 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca uzun pozisyonlar ve kısa pozisyonlar arasındaki farkın arttığı görülmektedir.

Tablo 3.2-2 incelendiğinde, sektör genelinde net pozisyonların %67,9'unun 6 aydan daha kısa vadelerde toplandığı görülmektedir. Söz konusu yoğunlaşma mevduat ve katılım bankalarından kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan, kalkınma ve yatırım bankaları 2 yıla kadar tüm vade dilimlerinde negatif net pozisyon taşımaktadır. Bu durum, faiz oranı genel piyasa riskine tabi pozisyonlar açısından, bankacılık sisteminin kısa vadeli faiz oranlarındaki olası düşüşlerden olumsuz etkilenmesine neden olabilecektir.

Finansal araçlar, ihraç edenlerin kredi kalitesine, ihraç edilen para birimine ve finansal araca ilişkin piyasa likiditesine bağlı olarak farklı özellikler gösterebilir. Bu nedenle, finansal

araçlar vadeye kalan süreleri veya nitelikleri açısından tamamen aynı olsalar bile, faiz oranlarında meydana gelen değişikliklerden her zaman aynı hız ve oranda etkilenmemektedirler. Bu nedenle, aynı koşul/vadeye sahip ve aynı para birimi cinsinden olsalar dahi devlet tahvilleri ile özel sektör tahvilleri ve Hazine tarafından ihraç edilen TP ve YP cinsinden DİBS'ler, faiz oranı riskinin incelenmesinde ayrı ayrı dikkate alınmalıdır.

Tablo 3.2-3 incelendiğinde, Mart 2007 itibarıyla ticari portföydeki TP kıymetlerin payında artış, YP kıymetlerin payında ise azalış ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durumun, incelenen dönemde kurlarda önemli bir değişim görülmemesi sebebiyle kur etkisinden bağımsız gerçekleştiği düşünülmektedir. Kamu menkul kıymetlerinin toplam menkul kıymetler içerisindeki payı %84,22'den %85,31'e yükselmiştir. Ayrıca portföy içerisinde değişken faizli menkul kıymetlerin payı azalırken, sabit faizli menkul kıymetlerin payında artış oluşmuştur.

Tablo 3.2-3: Ticari Portföyün Menkul Kıymet Türleri İtibarıyla Dağılımı

	TP (%)		YP (%)		Toplam (%)	
	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mart.07
DİBS	64,26	63,88	19,96	21,43	84,22	85,31
Değişken Faizli	35,13	35,35	15,37	13,67	50,51	49,02
Sabit Faizli	29,13	28,53	4,59	7,76	33,71	36,29
Döviz Endeksli Menkul Kıymet	0,00	0,00	0,94	0,00	0,94	0,00
Eurobond	0,00	0,00	13,45	12,52	13,45	12,52
Değişken Faizli	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01
Sabit Faizli	0,00	0,00	13,45	12,52	13,45	12,52
Hisse Senedi ve Yatırım Fonu	0,04	0,37	0,00	0,06	0,04	0,42
Diğer	0,02	0,02	1,32	1,73	1,34	1,75
Sabit Faizli	0,00	0,00	0,01	0,07	0,01	0,07
Değişken Faizli	0,02	0,01	1,31	1,40	1,33	1,41
Faize Bağlı Olmayan	0,00	0,01	0,00	0,25	0,00	0,27
Toplam	64,33	64,27	35,67	35,73	100,00	100,00
Değişken Faizli	35,13	35,36	16,32	15,07	51,46	50,43
Sabit Faizli	29,15	28,54	19,35	20,53	48,50	49,07
Diğer	0,04	0,37	0,00	0,13	0,04	0,49

Yukarıda ele alınan risk faktörlerinin yanında, riske maruz pozisyonları oluşturan finansal araçları ihraç veya garanti eden ya da ödeme yükümlülüğünü üstlenen kuruluşların kredibilitesindeki değişimler nedeniyle meydana gelebilecek zarar riski olarak tanımlanan spesifik riskin de incelenmesi gerekmektedir. Tablo 3.2-4 incelendiğinde, yoğunlaşmaların devam ettiği ve spesifik riske maruz pozisyonların büyük ölçüde kamu menkul kıymetlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu husus yoğunlaşmayı artırması sebebiyle genel piyasa riskini artırıcı bir unsur olmakla birlikte, kamu kurumlarının kredi kalitesinin yüksek olması nedeniyle spesifik risk açısından olumlu değerlendirilmektedir.

Tablo 3.2-4: Spesifik Riske Tabi Kalemlerin Oransal Dağılımı

	Mart 07 (%)	Spesifik Risk Yükümlülüğü	Mevduat B.	KYB	Katılım B.	Sektör
Kamu Menkul Kıymetleri	0		99,8	100,0	0,0	99,8
Nitelikli Menkul Kıymetler		0,0025 - 0,0 - 0,016*	0,1	0,0	100,0	0,1
Diğer	0,08		0,1	0,0	0,0	0,1

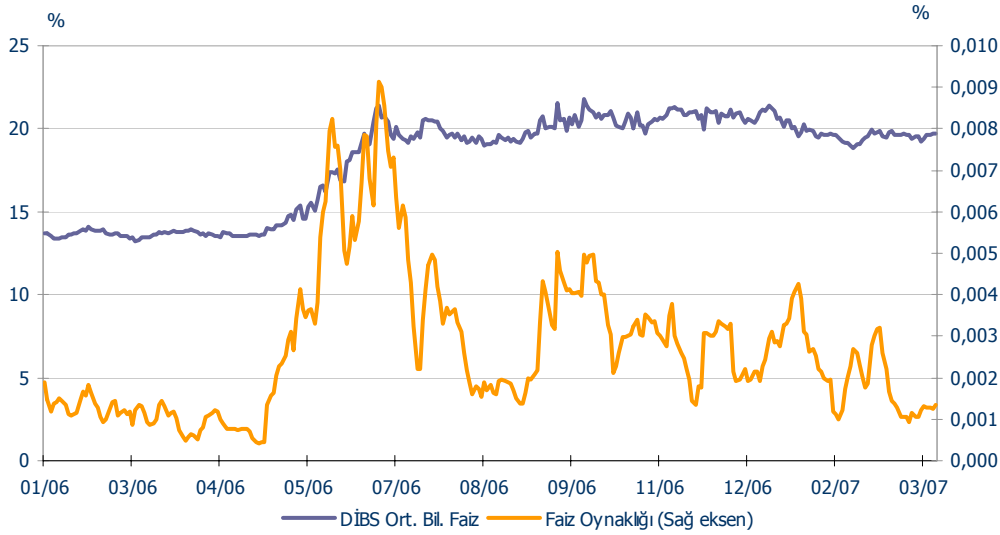
* Söz konusu katsayılar menkul kıymetin vadeye kalan gün sayısı dikkate alınarak belirlenmektedir. Kamu menkul kıymetleri ve diğer menkul kıymetler kaleminde ise vadeye kalan süreler dikkate alınmamaktadır.

3.2.1.3. Risk Faktörlerinin Gelişimi

DİBS faiz oranları, gerek piyasa faiz oranlarındaki genel eğilimlerin öncüsü ve belirleyicisi olması nedeniyle dolaylı olarak, gerekse de ülkemiz bankalarının yatırımlarının önemli bir bölümünü teşkil etmeleri nedeniyle doğrudan doğruya faiz oranı riskine maruz kalemlerin değerini etkileyen en önemli risk faktörü durumundadır.

Grafik 3.2-2 incelendiğinde, DİBS için ikincil piyasada gerçekleşen ortalama bileşik faizlerin Mayıs-Haziran 2006 döneminde %20 seviyelerine çıkmasının ardından son aylarda yatay bir seyir izlediği, Eylül-Aralık 2006 döneminde ise %20'nin üstünde gerçekleşirken, Aralık 2006-Mart 2007 döneminde %20'nin altında gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıca Haziran 2006-Mart 2007 döneminde faiz oranlarındaki oynaklık, Mayıs-Haziran 2006 dönemine kıyasla önemli ölçüde azalmıştır. Bu durum, sektörün maruz kaldığı piyasa faiz oranı riskini azaltıcı bir gelişmedir.

Grafik 3.2-2: İkinci El DİBS Piyasasında Ortalama Bileşik Faiz ve Oynaklığı

3.2.1.4. Risklilik Düzeyi

Bu alt bölümde, faiz oranlarında meydana gelmesi olası değişimlere ilişkin senaryolar aracılığı ile özkaynaklarda meydana gelebilecek değişikliklerin tahmin edilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 3.2-5 incelendiğinde, DİBS fiyatlarındaki değişimlerden en çok, portföylerinde buldukları sabit faizli DİBS toplamının sermayelerine oranı yüksek olan mevduat bankalarının etkileneceği görülmektedir. Ayrıca, Aralık 2006 dönemi sonuçları ile kıyaslandığında, ticari portföyde yer alan sabit faizli DİBS toplamı özkaynak tutarlarından göreceli olarak daha fazla artmıştır. Bu durum senaryo sonuçlarının göreceli olarak daha olumsuz gerçekleşmesi sonucunu doğurmuştur. Söz konusu tabloya ilişkin iki dönem arası kıyaslamalarda sermaye yeterliliği hesaplamasında farklı portföylerin dikkate alındığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 3.2-5: İkinci El DİBS Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri

Mart 2007 (Milyon YTL)				İkinci El DİBS Faizlerindeki Değişim					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Sabit Faizli DİBS	Özk.	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat	105.660	43.074	54.605	-7,9	-3,9	-0,8	0,8	3,9	7,9
KYB	1.422	866	7.951	-1,1	-0,5	-0,1	0,1	0,5	1,1
Toplam	107.082	43.940	62.556	-7,0	-3,5	-0,7	0,7	3,5	7,0
Aralık 2006 (Milyon YTL)				İkinci El DİBS Faizlerindeki Değişim					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Sabit Faizli DİBS	Özk.	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat	108.852	37.201	51.218	-7,3	-3,6	-0,7	0,7	3,6	7,3
KYB	1.531	940	7.624	-1,2	-0,6	-0,1	0,1	0,6	1,2
Toplam	110.383	38.141	58.842	-6,5	-3,2	-0,6	0,6	3,2	6,5

DİBS fiyatları için yapılan değerlendirmelerin Eurobond fiyatları için de geçerli olduğu görülmektedir. Ayrıca, Aralık 2006 dönemi sonuçları ile kıyaslandığında, ticari portföyde yer alan sabit faizli Eurobond toplamının özkaynak tutarlarından görece olarak daha fazla artmış olması, senaryo sonuçlarının daha olumsuz gerçekleşmesi sonucunu doğurmuştur.

Eurobond tutarlarında en yüksek oranda değişim mevduat bankalarında ortaya çıkmıştır. Mart 2007 dönemi sonuçları incelendiğinde, Eurobond fiyatlarında meydana gelebilecek değişimlere en duyarlı grubun mevduat bankaları olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2-6: Eurobond Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkileri

Mart 2007 (Milyon YTL)				Eurobond Fiyatlarındaki Değişim (%)					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Sabit Faizli Eurobond	Özk.	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mev. Bank	105.660	14.983	54.605	-2,7	-1,4	-0,3	0,3	1,4	2,7
KYB	1.422	171	7.951	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2
Toplam	107.082	15.154	62.556	-2,4	-1,2	-0,2	0,2	1,2	2,4
Aralık 2006 (Milyon YTL)				Eurobond Fiyatlarındaki Değişim (%)					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Sabit Faizli Eurobond	Özk.	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mev. Bank	108.852	13.219	51.218	-2,6	-1,3	-0,3	0,3	1,3	2,6
KYB	1.531	122	7.624	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2
Toplam	110.383	13.341	58.842	-2,3	-1,1	-0,2	0,2	1,1	2,3

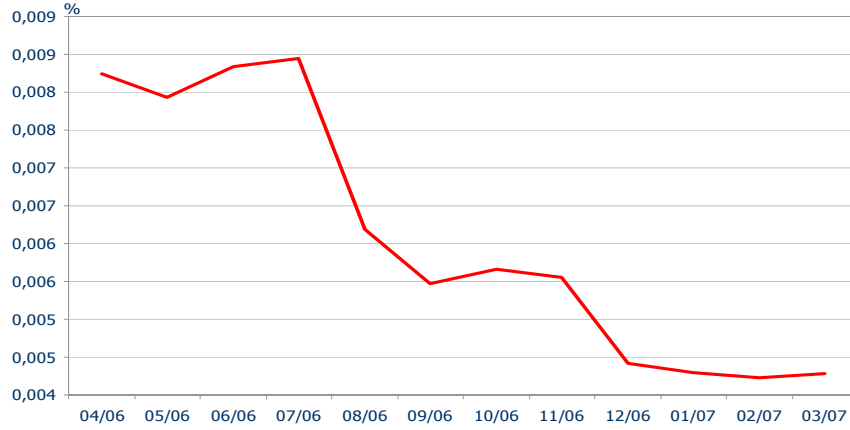
3.2.2. Hisse Senedi Fiyat Riski

Hisse senedi fiyat riski, bankaların ticari hesaplarında izlemiş oldukları hisse senetlerinin ve hisse senedine dayalı türev işlemlerin piyasa fiyatlarındaki beklenmedik değişimler nedeniyle karşı karşıya kalabilecekleri zarar olasılığını ifade etmektedir.

3.2.2.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı

Hisse senetleri ve yatırım fonlarının ticari portföy içerisindeki payı, Haziran-Eylül 2006 döneminde azalırken Eylül-Aralık 2006 döneminde %0,5 seviyesinde devam etmiştir. Aralık 2006'da biraz daha düşerek %0,4 seviyesine inmiş ve Mart 2007'ye kadar bu seviyede yatay bir seyir izlemiştir. Bu çerçevede, portföy içerisinde %0,5'lik bir paya sahip olan bu kıymetlerin fiyatlarında ortaya çıkabilecek olumsuz gelişmeler, bankacılık sektöründe önemli boyutlarda kâr ya da zarara sebep olmayacaktır.

Grafik 3.2-3: Hisse Senetleri ve Yatırım Fonlarının Ticari Portföy İçerisindeki Payı

3.2.2.2. Risk Faktörlerine Duyarlılık

Hisse senetlerinde risklilik, hisse senedi fiyatlarının genel seviyesindeki değişimlerden kaynaklanan sistematik risk ve münferit bir firmanın kendi tipik özelliklerine bağlı olarak hisse senedi fiyatlarında ortaya çıkan dalgalanmalardan kaynaklanan sistematik olmayan risk olmak üzere iki temel bileşenden oluşmaktadır.

Bu hususlar dikkate alındığında, hisse senedi pozisyonlarının risk faktörlerine duyarlılıklarının, bu kıymetlerin borsalar bazında yoğunlaşmaları ve bu senetlerin temel bir endekse dahil olup olmadıkları dikkate alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Mart 2007 itibarıyla, toplam hisse senedi portföyü içerisinde İMKB’de işlem gören hisse senetlerinin payının düştüğü görülmektedir. Bu durum, hisse senedi portföyünde çözülmenin ve dolayısıyla maruz kalınan hisse senedi fiyat riski seviyesinin düştüğünü göstermektedir. Söz konusu tabloya ilişkin iki dönem arası kıyaslamalarda sermaye yeterliliği hesaplamasında farklı portföylerin dikkate alındığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 3.2-7: Hisse Senetlerinin Ülke Piyasaları İtibarıyla Dağılımı

(%)	Mevduat		KYB		Katılım		Toplam	
	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07
Türkiye	94,1	68,8	100,0	100,0	100,0	100,0	94,3	69,2
Diğer	5,9	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	5,7	30,8

Temel bir endekse dâhil olan hisse senetlerinin likiditesinin daha yüksek ve piyasa fiyatlarının daha istikrarlı olduğu kabul edilmekte ve özellikle spesifik risk açısından bu senetler düşük riskli varlıklar olarak değerlendirilmektedir. Tablo 3.2-8 incelendiğinde, sektör genelinde temel bir endekse dahil olan hisse senetlerinin toplam hisse senetleri portföyü içindeki payı görülmektedir. Söz konusu tabloya ilişkin iki dönem arası kıyaslamalarda sermaye yeterliliği hesaplamasında farklı portföylerin dikkate alındığı göz önünde bulundurulmalıdır. Temel endekslere dahil olan hisse senetlerinin payındaki küçük miktardaki azalış, hisse senedi pozisyon riskini az da olsa artırıcı bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 3.2-8: Endekslere Göre Hisse Senetlerinin Dağılımı

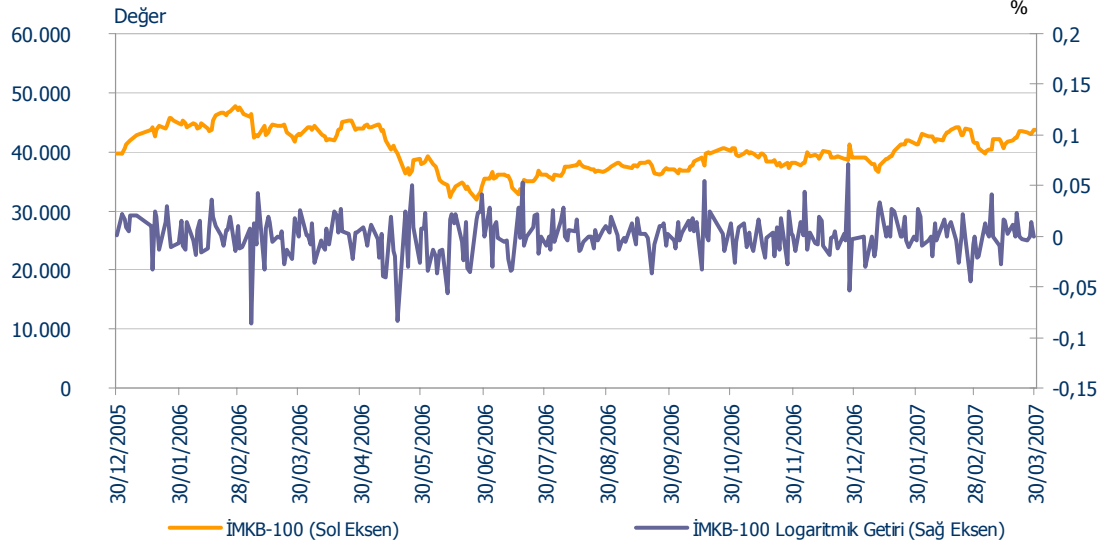
Endeks (%)	Endekse Dahil Hisse Senetleri		Endekse Dahil Olmayan Hisse Senetleri	
	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07
Mevduat	81,3	80,9	18,7	19,1
KYB	0,0	0,0	100,0	100,0
Katılım	35,4	32,0	64,6	68,0
Toplam	79,9	80,1	20,1	19,9

3.2.2.3. Risk Faktörlerinin Gelişimi

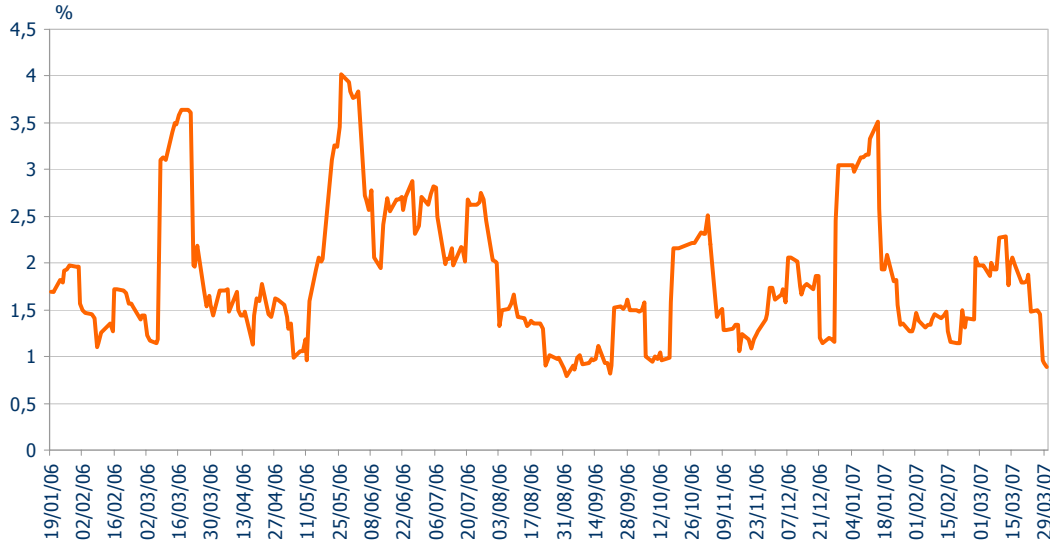
Bankalarda gerçekleşen hisse senedi portföyünde yer alan yatırımların önemli bir bölümünün işlem gördüğü İMKB'deki fiyat hareketleri, hisse senedi fiyatlarının ve bu senetlerden oluşan pozisyonların değerini belirleyen en önemli risk faktörü konumundadır. Bu nedenle İMKB-100 endeks getiri oranları ve bu oranlarda gözlemlenen oynaklığın da hisse senedi riskine ilişkin analizlerde dikkate alınması gerekmektedir.

Endeks, Mayıs-Haziran 2006 dönemindeki önemli düşüşün ardından, Haziran-Eylül döneminde yatay bir seyir izlemiş; Eylül-Aralık döneminde yükselişe geçip zaman zaman 40.000 üzerine çıkmış ve Mart 2007'de 43000'e ulaşmıştır. Benzer şekilde, Haziran-Eylül 2006 döneminde düşük olan endeks getiri oynaklığı da Aralık-Mart döneminde zaman zaman yükselmiştir. Aralık 2006'da %3'ün üstüne çıkan oynaklık, Mart 2007'de % 1'in altına inmiştir (Grafik 3.2-5). Oynaklığın düşmesi riskliliği azaltıcı bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Grafik 3.2-4: İMKB-100 Endeksinin ve Günlük Getirilerinin Gelişimi

Grafik 3.2-5: İMKB-100 Endeksi Günlük Getiri Oynaklığı

3.2.2.4. Risklilik Düzeyi

Bu kısımda, hisse senedi ve yatırım fonlarının fiyatlarında meydana gelmesi olası değişimlere ilişkin senaryolar aracılığı ile özkaynaklarda meydana gelebilecek değişikliklerin hesaplanması amaçlanmaktadır.

Hisse senedi ve yatırım fonu fiyat değişimleri; sektörün kârlılığı üzerinde, önemli boyutta olmasa da, Mart 2007 itibarıyla risk oluşturmaktadır. İki dönem arasında hisse senedi ve yatırım fonu pozisyonlarında, özkaynaklara kıyasla görülen daha yüksek orandaki artışlar sebebiyle, Mart 2007 dönemi risklilik düzeyi analizleri, Aralık 2006'ya kıyasla özkaynakları azaltıcı sonuçlar ortaya koymuştur. Söz konusu tabloya ilişkin iki dönem arası kıyaslamalarda sermaye yeterliliği hesaplamasında farklı portföylerin dikkate alındığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 3.2-9: Hisse Senedi ve Yatırım Fonu Fiyatlarındaki Olası Değişimlerin Etkisi

Mart 2007 (Milyon YTL)				HS+YF Fiyatlarındaki Değişim (%)					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Hisse Senedi ve Yatırım Fonu	Özk.	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat	105.660	444	54.605	-0,08	-0,04	-0,01	0,01	0,04	0,08
KYB	1.422	70	7.951	-0,09	-0,04	-0,01	0,01	0,04	0,09
Toplam	107.082	514	62.556	-0,08	-0,04	-0,01	0,01	0,04	0,08
Aralık 2006 (Milyon YTL)				HS+YF Fiyatlarındaki Değişim (%)					
				-10	-5	-1	1	5	10
	Ticari Portföy	Hisse Senedi ve Yatırım Fonu	Özk.	Fiyatlardaki Değişimin Sermayeye Etkisi (%)					
Mevduat	108.852	25	51.218	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KYB	1.531	1	7.624	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	110.383	25	58.842	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

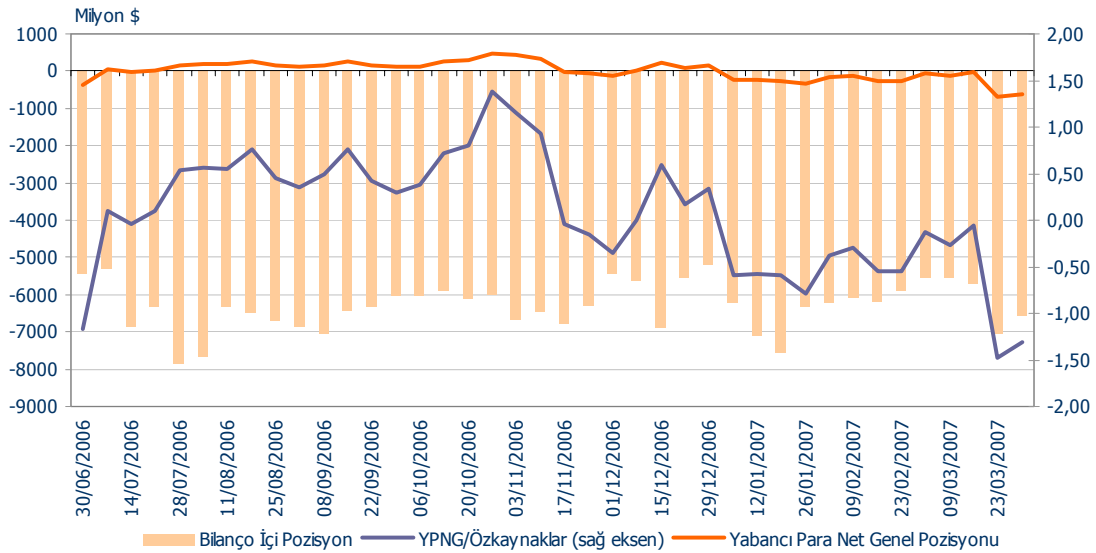
3.2.3. Kur Riski

Bankalar, döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle maruz kalabilecekleri zarar olasılığını ifade eden kur riski için tüm döviz varlıkları ve yükümlülükleri, vadeli döviz işlemleri, swaplar gibi kur riski içeren türev sözleşmeleri üzerinden hesaplayacakları miktarda sermaye bulundurmaya zorundadırlar. Bu çerçevede kur riski için riske maruz pozisyon tutarı bilanço içi ve dışı YP açık pozisyonlardır.

3.2.3.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı

Bilanço içi ve genel YP açık pozisyonun gelişimi incelendiğinde (Grafik 3.2-6), bilanço içi açık pozisyon (BİP) Mayıs-Haziran 2006 dalgalanması sonrasında 8 milyar dolara yükselmiş, Ekim ayında tekrar 6 milyar dolar seviyesine düşmüş, Ocak 2007 sonunda tekrar 7 milyar dolar sınırını geçmiştir. Analiz dönemi sonunda ise 6,5 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir. Sektör genelinde Temmuz ayının son haftasında pozitif dönen yabancı para net genel pozisyonu (YPNPG), 2006 sonuna kadar pozitif değerini korumuş, 30 Mart 2007 tarihi itibarıyla 614 milyon dolar açık vermiştir.

Grafik 3.2-6: Bilanço İçi Pozisyon ve Yabancı Para Net Genel Pozisyonu

Haziran 2006 döneminde \pm %3 bandında dalgalanan YPNGP/Özkaynak oranı Eylül 2006–Mart 2007 döneminde \pm %1,5 bandında dalgalandığı görülmektedir (Grafik 3.2-6).

3.2.3.2. Risk Faktörlerine Duyarlılık

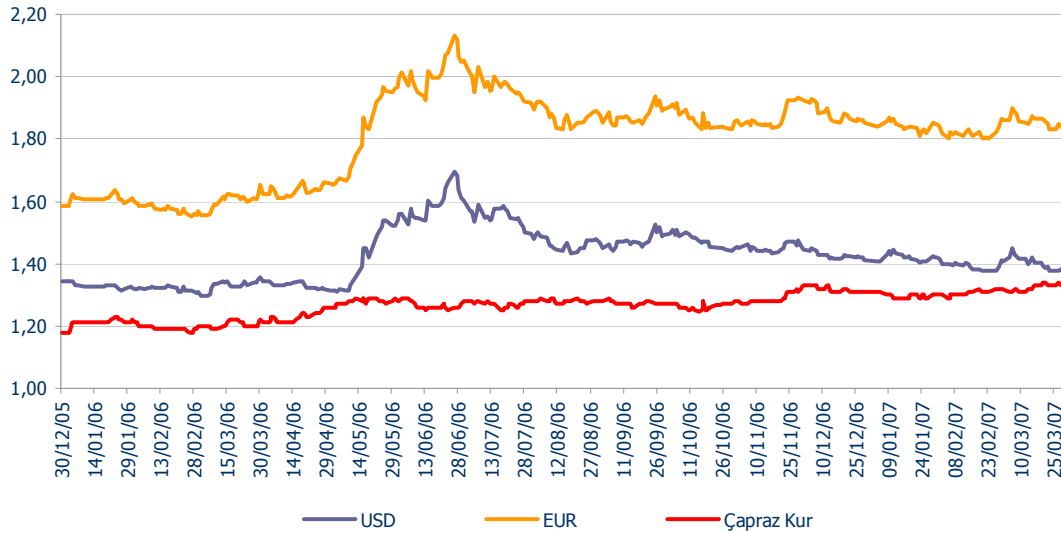
Sektörün yabancı para pozisyonunun çeşitli döviz cinsleri itibarıyla dağılımı incelendiğinde, Mart 2007 itibarıyla uzun ve kısa pozisyonların yaklaşık %65'inin USD ve yaklaşık %31'inin EUR cinsinden olduğu, Mart 2007 döneminde USD'nin ve EUR'un paylarında görece bir değişim olmadığı görülmektedir. Bu durum, yoğunlaşmadan kaynaklanan riskleri etkilememekle birlikte, halen maruz kalınan kur riski büyük ölçüde USD ve EUR kurlarında meydana gelebilecek değişimler ile açıklanabilmektedir. Yabancı para pozisyonlarının para cinsleri bazında dağılımı Tablo 3.2-10'da yer almaktadır.

Tablo 3.2-10: Yabancı Para Pozisyonların Para Cinsleri Bazında Dağılımı

Döviz Kodu	Uzun Pozisyonlar								Kısa Pozisyonlar								Net Pozisyon	
	(Toplam Uzun Pozisyona Göre Dağılım)								(Toplam Kısa Pozisyona Göre Dağılım)								(Toplam Net Pozisyona Göre Dağılım)	
	Bilanço İçi Pozisyon		Bilanço Dışı Vadeli İşlemler		Gayri nakdi Krediler		Toplam Uzun Pozisyon		Bilanço İçi Pozisyon		Bilanço Dışı Vadeli İşlemler		Gayri nakdi Krediler		Toplam Kısa Pozisyon		Toplam Net Pozisyon	
Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	Ara 06	Mar 07	
USD	42,0	41,4	9,6	9,8	13,4	13,4	65,3	65,3	46,1	45,2	4,8	5,3	14,0	13,9	65,1	65,2	-52,0	-58,4
EUR	23,9	23,9	2,4	2,3	5,7	5,5	32,0	31,7	21,7	22,3	4,4	3,5	6,0	5,9	32,1	31,8	-50,7	-40,7
Diğer	1,1	1,1	1,0	1,1	0,7	0,7	2,8	3,0	1,5	1,5	0,5	0,7	0,7	0,8	2,7	3,0	2,6	-0,9
Toplam	67,1	66,4	12,9	13,2	19,8	19,7	100,0	100,0	69,2	69,1	9,7	9,4	20,7	20,6	100,0	100,0	-100,0	-100,0

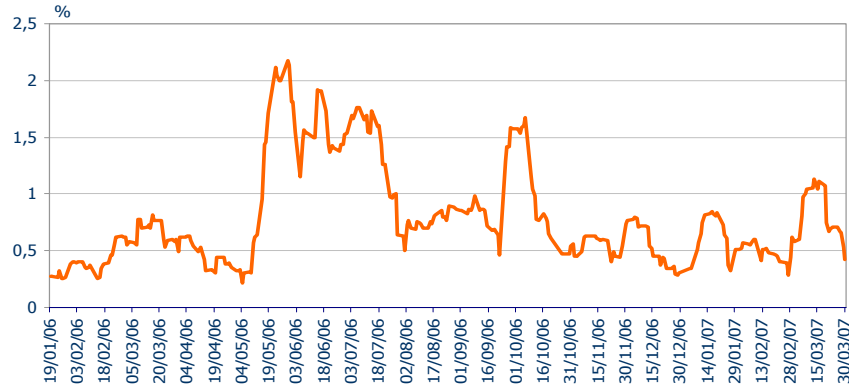
3.2.3.3. Risk Faktörlerinin Gelişimi

Sektörün maruz kaldığı kur riski için temel risk faktörleri USD ve EUR kurlarıdır. Kurların fiyat değişimi incelendiğinde, Mayıs 2006'da yaşanan dalgalanma sonrası kurlardaki önceki döneme kıyasla oynaklığın azalmış olduğu görülmektedir.

Grafik 3.2-7: USD ve EUR Kurları ile EUR/USD Çapraz Kurunun Gelişimi

Dünya genelinde yaşanan dalgalanmanın etkisiyle Mayıs 2006'da artan USD getiri oynaklığı yıl sonuna doğru düşmüştür (Grafik 3.2-8). USD kurundaki düşüşle birlikte değerlendirildiğinde, oynaklıktaki bu azalma, USD cinsi kalemler nedeniyle maruz kalınan kur riskini azaltan bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Grafik 3.2-8: USD Getiri Oynaklığının Gelişimi

3.2.3.4. Risklilik Düzeyi

Bu kısımda, döviz kurlarındaki değişimlerin özkaynaklar üzerindeki etkileri, senaryolar aracılığı ile değerlendirilmektedir.

Mart 2007’de tüm senaryolarda olası kur değişimlerinin sermayede neden olabileceği değişimler mutlak değer olarak, mevduat bankalarında Aralık 2006 dönemine göre azalırken, katılım ile kalkınma ve yatırım bankalarında Aralık 2006 dönemine göre artmıştır (Tablo 3.2-11). Diğer taraftan, azalmaya rağmen bilanço içi pozisyon tutarlarının özkaynaklarına oranı yüksek olan mevduat bankalarının kur artışlarına en duyarlı grup olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2-11: Kurlardaki Olası Değişimlerin Etkileri

	(Milyon USD)					Kurlardaki Değişim Oranı (%)					
	Bilanço İçi Pozisyon (BİP)	Özk.	BİP/Özk. (%)	YPNGP	YPNGP/Özk. (%)	-20	-10	1	5	25	50
Mevduat	-7.232	54.605	-13,2	-656	-1,2	2,65	1,32	-0,13	-0,66	-3,31	-6,62
Kalkınma	457	7.950	5,7	26	0,3	-1,15	-0,57	0,06	0,29	1,44	2,87
Katılım	17	1.661	1,0	17	1,0	-0,20	-0,10	0,01	0,05	0,26	0,51
Toplam	-6.758	64.216	-10,5	-613	-1,0	2,10	1,05	-0,11	-0,53	-2,63	-5,26

*Dönem sonu Merkez Bankası kuru kullanılmıştır.

3.3. Yapısal Faiz Oranı Riski

Yapısal faiz oranı riski, piyasa riski kapsamında dikkate alınan faiz oranı riskinden farklı olarak, bankanın tüm aktif ve pasif kalemleri arasındaki yeniden fiyatlandırma sürelerindeki uyumsuzluktan kaynaklanan bir risktir. Aktif ve pasif kalemleri arasında yeniden fiyatlandırma sürelerinde uyumsuzluk bulunması durumunda, faiz oranlarında meydana gelen değişimler faiz gelir ve giderlerine eşanlı olarak yansımamakta, bu durum kar veya zarara sebep olmaktadır. Örneğin aktif kalemlerin yeniden fiyatlandırma süresi, pasif kalemlerin yeniden fiyatlandırma süresinden daha uzun ise, faizlerin düşmesi durumunda kâr ortaya çıkarken, faizlerin arttığı bir durumda zarar ortaya çıkmaktadır.

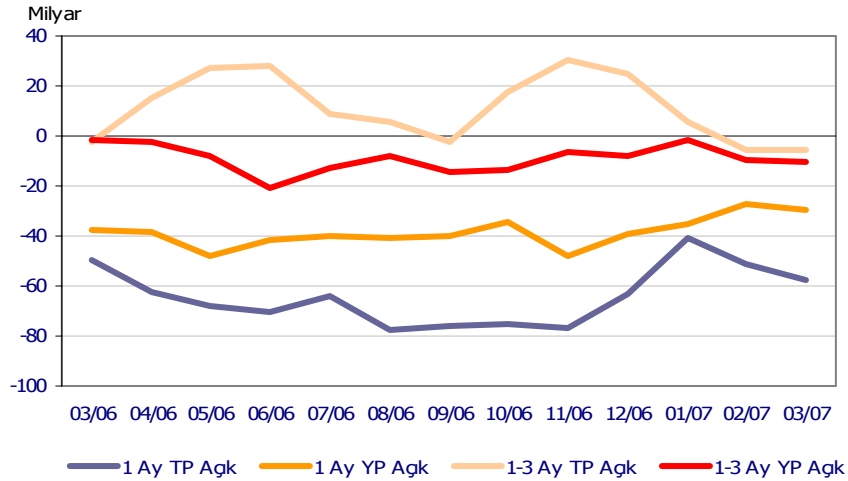
Yapısal faiz oranı riskinin analizinde iki temel yaklaşım kullanılmaktadır. Birinci yaklaşımda, faiz oranlarındaki muhtemel artış veya azalışların, aktif ve pasifin bugünkü değerini değiştirmek suretiyle özkaynakların bugünkü değerinde ortaya çıkardığı değişimler analiz edilmektedir. İkinci yaklaşımda ise faiz oranı değişimlerinin faiz gelir ve gideri üzerine etkileri incelenmektedir. Raporda verilere ilişkin kısıtlar dikkate alınarak, ikinci yaklaşımın kullanılması esası benimsenmiştir.

3.3.1. Riske Maruz Pozisyon Tutarı

Yapısal faiz oranı riski için riske maruz pozisyon, ilgili vade diliminde yeniden fiyatlanacak varlıklar ile yükümlülükler arasındaki fark olarak tanımlanan faiz açıklarıdır. 2006 Mart-2007 Mart döneminde 1 aylık TP açık 7,8 milyar YTL artışla -57,5 milyar YTL olarak gerçekleşirken, 1-3 aylık TP açık 3,5 milyar YTL artarak -5,7 milyar YTL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde 1 aylık YP açık 7,9 milyar YTL azalarak -29,9 milyar YTL düzeyine inerken, 1-3 aylık YP açık 8,9 milyar YTL artarak -10,1 milyar YTL düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik 3.3-1).

Dönem içindeki değişime bakıldığında, 1 aylık açık 2006 yılının ilk üç çeyreğinde TP'de mutlak değer olarak artmış ancak söz konusu açıktaki 2006 yılının son çeyreğinde önemli bir azalma meydana gelmiştir. Fakat, 2007 yılı ilk çeyreğinde ise tekrar bir artış görülmektedir. 1 aylık YP açık ve 1-3 aylık YP açık düzeylerinde ise, Mart 2006-Mart 2007 dönemi boyunca önemli bir değişiklik yaşanmamıştır. 1-3 aylık TP fazla Mayıs-Haziran 2006 dönemine benzer şekilde 2006 yılının son çeyreğinde önemli oranda artmış fakat Mart 2007 itibarıyla Mart 2006 seviyesinin de altına düşerek açığa dönüşmüştür.

Grafik 3.3-1: Faiz Açıklarının Gelişimi

3.3.2. Risk Faktörlerine Duyarlılık

3.3.2.1. Varlık ve Yükümlülüklerin Faiz Yapısı

Aralık 2006-Mart 2007 döneminde, sabit faizli YP aktiflerin payı 1,6 puan azalarak %62,5 seviyesine inmiş, değişken faizli pozisyonların payı ise 1,6 puan artarak %35,7 seviyesine ulaşmıştır (Tablo 3.3-1). Aynı dönemde YP yükümlülükler içerisinde sabit faizli pozisyonların payı 0,2 puan azalarak %85,6 olarak gerçekleşirken, değişken faizli pozisyonların payı 0,4 puan azalarak %13,1'e inmiştir. Mart 2007 itibarıyla YP varlıklardaki

değişim YP yükümlülükler içerisinde değişken faizli pozisyonlar haricinde 2006 yılındaki gerçekleşmelerle aynı yönde olmuştur.

Söz konusu dönemde TP varlıklar ve yükümlülükler incelendiğinde, sabit faizli varlıkların 1,5 puan azalarak %56,3'e indiği, değişken faizli varlıkların ise 1 puan artarak %36,2'ye ulaştığı, ayrıca sabit faizli yükümlülüklerin 2,3 puan azalarak %92,1'e indiği, değişken faizli yükümlülüklerde ise önemli bir değişikliğin olmadığı görülmektedir.

2007 yılının ilk çeyreğinde TP ve YP varlıklardaki gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, varlıklar içinde sabit faizli pozisyonların payı azalırken değişken faizli pozisyonların payının arttığı, yükümlülüklerde ise hem sabit faizli pozisyonlarda hem de değişken faizli pozisyonlarda azalma yönünde bir gelişme yaşandığı gözlemlenmiştir. Bu durum gelecek dönemde, faiz artışları olması durumunda banka kârlılıklarını görece arttırıcı, faiz düşüşleri olması durumunda ise banka kârlılıklarını görece azaltıcı bir gelişmedir.

Tablo 3.3-1: Varlık ve Yükümlülüklerin Faiz Yapısı

Mart.06 (%)		Aktif			Pasif		
		Sabit Faizli	Değişken Faizli	Diğer	Sabit Faizli	Değişken Faizli	Diğer
Mevduat	TP	59,6	31,2	9,2	95,5	0,0	4,5
	YP	68,1	29,9	2,0	91,8	7,5	0,7
KYB	TP	86,3	4,1	9,5	59,0	0,0	40,9
	YP	47,5	52,1	0,4	39,5	57,2	3,3
Sektör	TP	60,1	30,7	9,2	95,1	0,0	4,9
	YP	67,3	30,8	1,9	89,8	9,4	0,8
Ara.06 (%)		Aktif			Pasif		
		Sabit Faizli	Değişken Faizli	Diğer	Sabit Faizli	Değişken Faizli	Diğer
Mevduat	TP	56,7	36,2	7,1	95,0	0,5	4,4
	YP	65,1	33,1	1,8	87,5	11,9	0,7
KYB	TP	88,3	5,1	6,6	42,5	0,0	57,5
	YP	35,6	63,9	0,5	32,9	63,6	3,5
Sektör	TP	57,8	35,2	7,1	94,4	0,5	5,1
	YP	64,1	34,1	1,8	85,8	13,5	0,7
Mart.07 (%)		Aktif			Pasif		
		Sabit Faizli	Değişken Faizli	Diğer	Sabit Faizli	Değişken Faizli	Diğer
Mevduat	TP	55,2	37,3	7,5	92,5	0,4	7,1
	YP	63,1	35,1	1,9	87,3	11,5	1,2
KYB	TP	88,5	5,2	6,3	63,1	0,0	36,9
	YP	46,5	53,0	0,4	35,5	61,3	3,1
Sektör	TP	56,3	36,2	7,4	92,1	0,4	7,5
	YP	62,5	35,7	1,8	85,6	13,1	1,3

3.3.2.2. Yeniden Fiyatlama Tarihine Göre Varlık ve Yükümlülük Farkı

Söz konusu dönemde yeniden fiyatlama tarihine göre varlık ve yükümlülükler arasındaki farkın özkaynaklara oranlarının mevduat bankalarında 1 aya kadar vadelerde negatif olduğu, kalkınma ve yatırım bankalarında ise söz konusu oranın tüm vadelerde genellikle pozitif olduğu dikkat çekmektedir. Sektör geneli değerlendirildiğinde, 3 aya kadar vadelerde TP cinsi kalemlerde varlıklar ve yükümlülükler arasındaki farkın özkaynaklara oranının azaldığı, YP cinsi kalemlerde ise arttığı görülmektedir.

Mart 2007 itibarıyla sektör genelinde 1 aya kadar vadelerde TP cinsi varlık ve yükümlülükler arasındaki farkın özkaynaklara oranının YP cinsi varlık ve yükümlülükler arasındaki farkın özkaynaklara oranına göre mutlak olarak daha yüksek çıkması, bankaların kısa vadede TP faizlerdeki değişime YP faizlerdeki değişime göre daha hassas olduklarının bir göstergesidir.

Tablo 3.3-2: Yeniden Fiyatlama Tarihine Göre Varlık-Yükümlülük Arasındaki Fark

Özkaynaklara Oran (%)	Para Cinsi	Aralık 06					Mart 07				
		1 Ay	1-3 Ay	3-6 Ay	6-12 Ay	12+ Ay	1 Ay	1-3 Ay	3-6 Ay	6-12 Ay	12+ Ay
Mevduat	TP	-126,8	46,5	32,3	39,1	86,5	-130,3	-11,5	87,3	20,8	122,2
	YP	-77,5	-14,1	39,4	3,5	42,2	-79,5	-18,9	20,1	8,3	65,1
KYB	TP	27,2	9,6	10,8	15,3	46,4	66,3	8,0	14,2	8,6	7,0
	YP	1,6	-9,3	-1,6	12,9	4,7	-8,3	4,0	1,5	3,5	3,3
Sektör	TP	-106,8	41,7	29,5	36,0	81,3	-105,6	-9,1	78,1	19,3	107,7
	YP	-67,2	-13,5	34,1	4,7	37,4	-70,5	-16,0	17,8	7,7	57,3

Yeniden fiyatlandırma tarihine göre YP cinsi varlık ve yükümlülükler arasındaki farkın özkaynaklara oranında gözlemlenen artış, sektörün faiz değişimlerine karşı duyarlılığını ve dolayısıyla yapısal faiz oranı riskini artırıcı bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

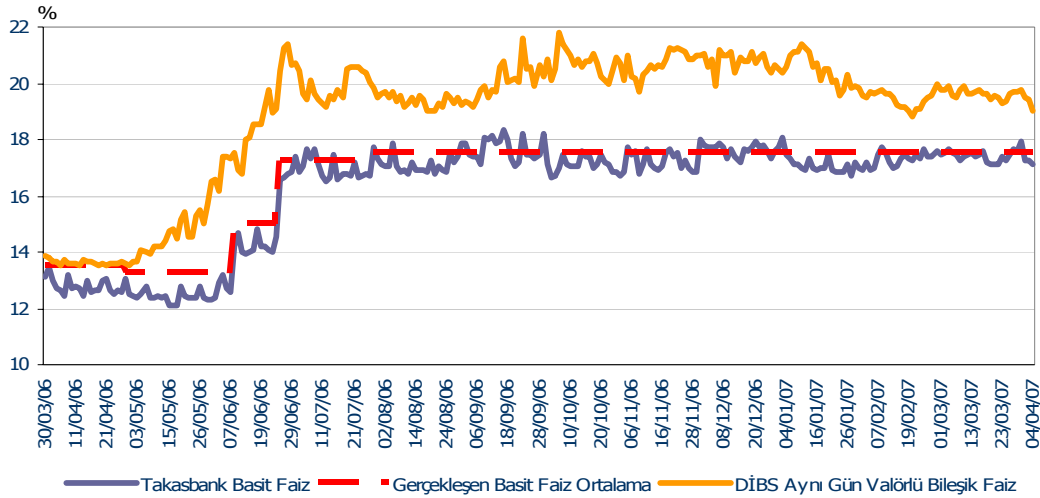
3.3.3. Risk Faktörlerinin Gelişimi

Bu bölümde, yapısal faiz oranı riski için temel risk faktörleri olarak kabul edilen TP ve YP faiz oranları ele alınmaktadır.

3.3.3.1. Faiz Oranlarının Gelişimi

Finansal piyasalarda Mayıs 2006'da başlayan dalgalanma sonucunda artan faiz oranları yatay seviyede seyrine devam etmektedir (Grafik 3.3-2). Temmuz 2006-Mart 2007 döneminde Takasbank basit faizi %17,5-18,5 bandında seyretmeye devam etmiş, DİBS aynı gün valörlü bileşik faiz ise 2007 yılı ilk çeyreğinde %21 seviyesinden %19 seviyesine düşmüştür. Merkez Bankası Para Politikası Kurulu Mart 2007 döneminde kısa vadeli faiz oranlarında herhangi bir değişiklik yapmamış, faizlerin sabit tutulmasına karar vermiştir. Faizlerin aynı seviyede kalması, bankaların Mayıs-Haziran 2006 dalgalanmadan sonra ilave zarara uğramalarını engellemiştir.

Grafik 3.3-2: Faiz Oranlarının Gelişimi

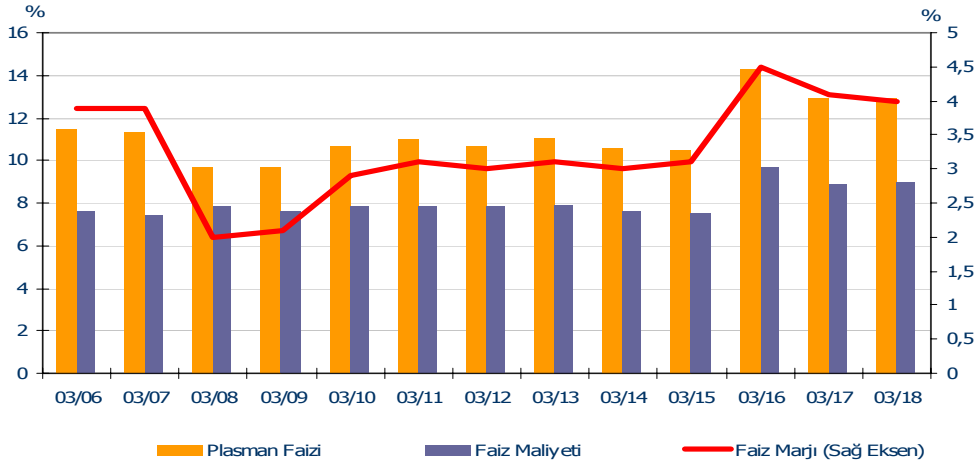

3.3.3.2. Faiz Marjı ve Bileşenlerinin Gelişimi

Faiz oranlarındaki değişimler, varlık ve yükümlülüklerin yeniden fiyatlanma tarihlerine bağlı olarak, faiz gelir ve giderlerine farklı zamanlarda yansiyabilmektedir. Bu çerçevede yapısal faiz oranı riski analizlerinde faiz oranlarındaki gelişmelerin yanı sıra faiz marjı ve bileşenlerindeki gelişmeler de incelenmelidir.

Sözkonusu dönemde ortalama plasman faizinin yaklaşık 2,4 puan artışla %12,9'a, ortalama faiz maliyetinin ise 1,5 puan artışla %9'a yükseldiği görülmektedir. Aralık 2006 itibarıyla %3,1 olarak gerçekleşen faiz marjı Mart 2007 itibarıyla %4'e yükselmiştir.

Grafik 3.3-3: Faiz Marjı ve Bileşenlerinin Gelişimi

3.3.4. Risklilik Düzeyi

Bu bölümde, sektörün maruz kaldığı yapısal faiz oranı riski seviyesinin belirlenmesi amacıyla yapılan çeşitli senaryo analizlerine ve sonuçlarına yer verilmektedir. Analizlerde, bankanın varlık ve yükümlülüklerinin yeniden fiyatlamaya tarihlerine kalan süreler ve ortalama plasman faizi ile kaynak maliyeti veri iken, faiz değişimlerinin banka kârlılığı üzerindeki etkisi hesaplanmaktadır. Hesaplamalarda, bankanın varlık ve yükümlülüklerinin faize duyarlılığının analiz dönemi boyunca değişmediği varsayılmaktadır. Ayrıca analizlerde yeni kaynak girişinin olmadığı varsayılmış ve paranın zaman değeri ihmal edilmiştir. Dönemler itibarıyla faiz değişimlerinin yer aldığı aşağıdaki tabloya göre; 3 numaralı senaryoda YTL faizler 1 ay sonra 1 puan, 1-3 ay arasındaki dönemde 2 puan, 3-6 ay arasındaki dönemde 3 puan ve 6-12 ay arasındaki dönemde 6 puan artmaktadır.

Tablo 3.3-3: Yapısal Faiz Oranı Riskine İlişkin Senaryolar

Senaryolar	TP Faizlerdeki Değişim (puan)				YP Faizlerdeki Değişim (puan)			
	1 ay	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1 ay	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay
Senaryo 1	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Senaryo 2	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Senaryo 3	1,00	2,00	3,00	6,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Senaryo 4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,50	0,75	1,50
Senaryo 5	1,00	1,00	1,00	1,00	0,50	0,50	0,50	0,50
Senaryo 6	10,00	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00
Senaryo 7	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	5,00	0,00
Senaryo 8	-1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Senaryo 9	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,00	0,00	0,00	0,00
Senaryo 10	-1,00	-2,00	-3,00	-6,00	-0,25	-0,50	-0,75	-1,50

Uygulanan senaryolar sonucunda, TP ve YP kalemlerde ortaya çıkan alternatif kazanç ve kayıplar incelendiğinde, tüm senaryolarda toplam kazanç ve kayıp değerlerinin Mart 2007 döneminde Aralık 2006 dönemine kıyasla mutlak değer olarak daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3-4: Yapısal Faiz Oranı Riskine İlişkin Senaryo Sonuçları

Kazanç/Kayıp (Milyon YTL)	Eylül 06			Aralık 06			Mart 07		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Senaryo 1	-1.140	0	-1.140	-940	0	-940	-1.006	0	-1.006
Senaryo 2	0	-598	-598	0	-591	-591	0	-672	-672
Senaryo 3	-9.163	0	-9.163	-5.476	0	-5.476	-9.775	0	-9.775
Senaryo 4	0	-3.747	-3.747	0	-2.732	-2.732	0	-4.076	-4.076
Senaryo 5	-4.400	-2.408	-6.809	-2.787	-1.850	-4.638	-4.206	-2.589	-6.795
Senaryo 6	-11.407	-2.993	-14.400	-9.406	-2.959	-12.365	-10.069	-3.362	-13.431
Senaryo 7	-12.259	-9.124	-21.383	-9.214	-6.013	-15.227	-10.468	-9.833	-20.301
Senaryo 8	1.140	0	1.140	940	0	940	1.006	0	1.006
Senaryo 9	0	598	598	0	591	591	0	672	672
Senaryo 10	9.163	3.747	12.910	5.476	2.732	8.208	9.775	4.076	13.851

Faizlerdeki birim artışları ifade eden senaryolar incelendiğinde, 1 aylık dönemde 1 puanlık YTL faiz oranı artışını temsil eden Senaryo 1'de ortaya çıkan kayıp tutarı, Aralık 2006 dönemi için 940 milyon YTL iken Mart 2007 dönemi için 1,006 milyon YTL olarak hesaplanmıştır. Benzer şekilde 1 aylık dönemde 1 puanlık USD faiz oranı artışını temsil eden Senaryo 2'de ortaya çıkan kayıp tutarları, Aralık 2006 dönemi için 591 milyon YTL iken Mart 2007 dönemi için 672 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir.

3.4. Likidite Riski

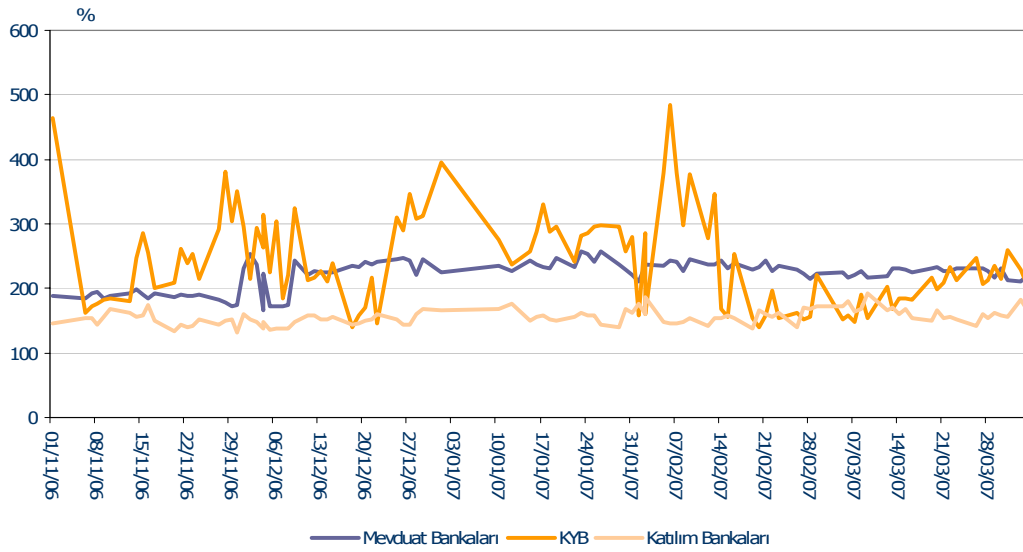
Likidite riski, bir bankanın nakit akışındaki dengesizlik sonucunda nakit çıkışlarını tam olarak ve zamanında karşılayacak düzeyde ve nitelikte nakit mevcuduna veya nakit girişine sahip bulunmaması olarak tanımlanabilir.

Bankaların varlıklarının yükümlülüklerini karşılayabilecek şekilde yeterli likidite düzeyini sağlamaları ve sürdürmelerine ilişkin usul ve esaslar 1 Kasım 2006 tarihinde BDDK tarafından yayımlanarak yürürlüğe giren Bankaların Likidite Yeterliliğinin Ölçülmesine ve

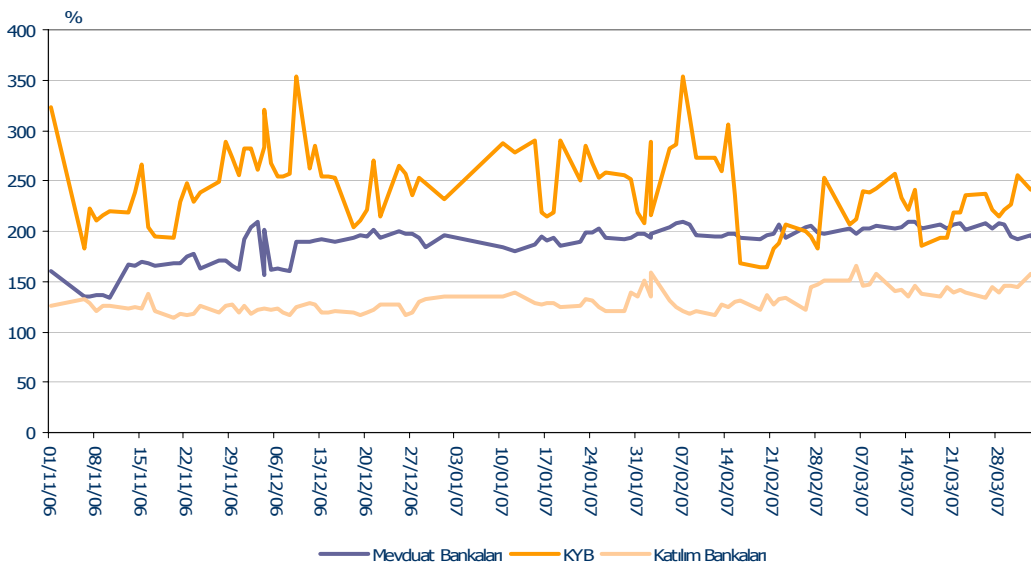
Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik (likidite Yönetmeliği) ile belirlemiştir. Bu bölümde, Türk bankacılık sisteminin maruz kaldığı likidite riskinin söz konusu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Banka grupları bazında günlük yabancı para likidite yeterlilik oranlarının gelişimine Grafik 3.4-1'de ve günlük toplam likidite yeterlilik oranlarının gelişimine Grafik 3.4-2'de yer verilmiştir. Likidite Yönetmeliğinde birinci vade dilimine (0 ila 7 gün) ilişkin olarak yabancı para likidite yeterlilik oranlarının haftalık basit ortalamasının yüzde seksenden; toplam likidite yeterlilik oranlarının haftalık basit ortalamasının ise yüzde yüzden az olamayacağı belirtilmiştir. Bu husus dikkate alındığında, tüm banka gruplarında günlük yabancı para likidite yeterlilik oranlarının ve toplam likidite yeterlilik oranlarının belirtilen alt sınırların hep üstünde gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 3.4-1: Günlük Yabancı Para Likidite Yeterlilik Oranlarının Gelişimi

Grafik 3.4-2: Günlük Toplam Likidite Yeterlilik Oranlarının Gelişimi

Likidite Yönetmeliğinde ikinci vade dilimine (0 ila 31 gün) ilişkin olarak, bankaların yabancı para likidite yeterlilik oranlarının yüzde seksenden, toplam likidite yeterlilik oranlarının ise yüzde yüzden az olamayacağı belirtilmiştir. Tablo 3.4-1 ve 3.4-2’de yer alan veriler söz konusu Yönetmelik hükümlerine paralel olarak ağırlıklandırılmıştır.

Tablo 3.4-1: İkinci Vade Dilimine İlişkin Yabancı Para Likidite Yeterlilik Oranları

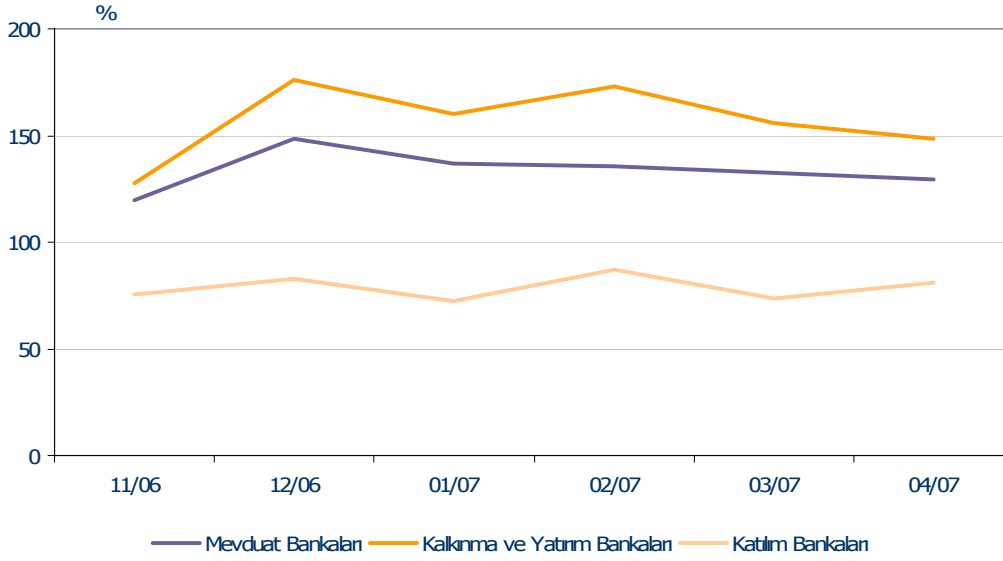
Milyon YTL	Kasım 06	Aralık 06	Ocak 07	Şubat 07	Mart 07
Nakit Değerler ve T.C. Merkez Bankası	4.992	7.414	4.564	4.999	6.322
Alım Satım Amaçlı ve Satılmaya Hazır Mnk. Değerler (Net)	28.491	31.044	32.798	34.150	34.266
Bankalar, Yurtdışı Merkez ve Şubeler	47.226	31.606	31.866	28.662	26.612
Alacaklar	3.829	3.880	4.117	4.028	4.685
Krediler	3.006	3.061	3.044	4.116	3.404
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler (Net)	4.181	7.272	5.290	5.095	5.190
Yatırım Amaçlı Değerler (Net)	16	16	14	18	13
Türev İşlemler	16.824	21.118	18.374	18.318	22.320
TOPLAM VARLIKLAR	108.566	105.410	100.068	99.386	102.812
Mevduat	41.007	43.241	47.223	46.629	48.479
TCMB, Bankalar, Yurtdışı Merkez ve Şubeler Hesapları	27.107	3.873	4.769	4.229	4.477
Diğer Krediler	4.359	1.298	2.449	1.393	1.919
Diğer Kaynaklar	2.011	1.567	1.131	1.118	1.007
Gayrinakdi Krediler ve Taahhütler	1.182	1.029	1.026	983	1.242
Türev İşlemler	16.054	20.954	17.568	19.471	21.571
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	91.719	71.962	74.166	73.823	78.695
İkinci Vade Dilimine İlişkin YP Likidite Yeterlilik Oranı	118,4%	146,5%	134,9%	134,6%	130,6%

Tablo 3.4-2: İkinci Vade Dilimine İlişkin Toplam Likidite Yeterlilik Oranları

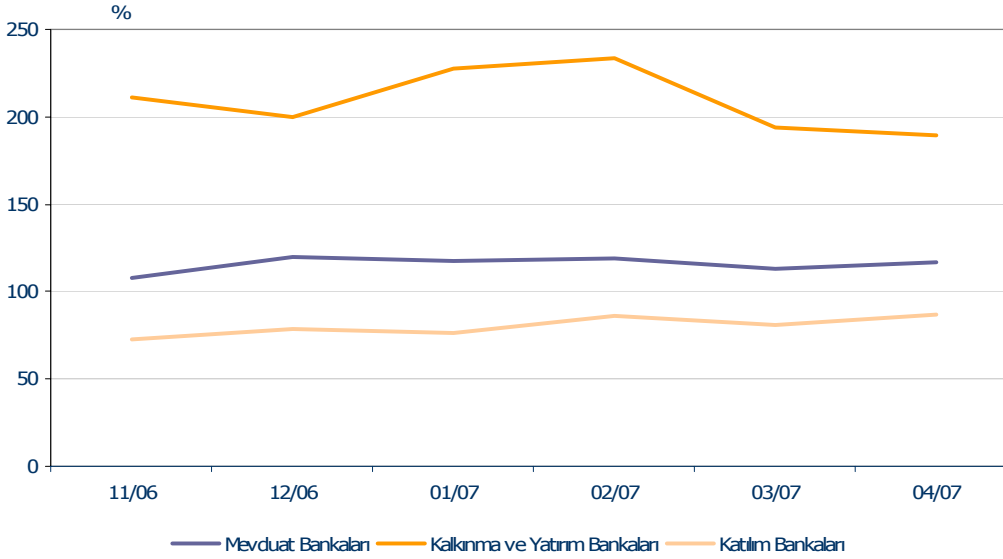
(Milyon YTL)	Kasım 06	Aralık 06	Ocak 07	Şubat 07	Mart 07
Nakit Değerler ve T.C. Merkez Bankası	17.241	23.457	19.884	18.220	23.256
Alım Satım Amaçlı ve Satılmaya Hazır Mnk. Değerler (Net)	95.684	96.126	100.688	104.860	105.642
Bankalar, Yurtdışı Merkez ve Şubeler	80.967	40.397	39.522	32.654	34.715
Alacaklar	7.917	9.021	12.050	9.894	9.188
Krediler	23.922	23.980	24.702	25.727	30.104
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler (Net)	26.711	28.745	24.168	25.246	25.860
Yatırım Amaçlı Değerler (Net)	48	46	43	50	49
Türev İşlemler	23.850	28.235	26.701	27.505	30.429
TOPLAM VARLIKLAR	276.340	250.006	247.757	244.156	259.243
Mevduat	140.053	134.226	142.397	137.917	151.205
TCMB, Bankalar, Yurtdışı Merkez ve Şubeler Hesapları	55.412	10.748	7.659	5.748	8.285
Diğer Krediler	5.031	1.653	3.272	2.200	2.698
Diğer Kaynaklar	22.623	25.625	21.265	22.371	26.547
Gayrinakdi Krediler ve Taahhütler	8.415	8.218	8.488	8.615	9.213
Türev İşlemler	24.009	28.101	26.836	27.366	30.690
TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	255.544	208.572	209.917	204.217	228.637
İkinci Vade Dilimine İlişkin Toplam Likidite Yeterlilik Oranı	108,1%	119,9%	118,0%	119,6%	113,4%

Banka grupları bazında, incelenen dönemde en yüksek likidite oranları kalkınma ve yatırım bankaları tarafından gerçekleştirilmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarını sırasıyla mevduat bankaları ve katılım bankaları takip etmiştir.

Grafik 3.4-3: Banka Grupları Bazında Yabancı Para Likidite Yeterlilik Oranları

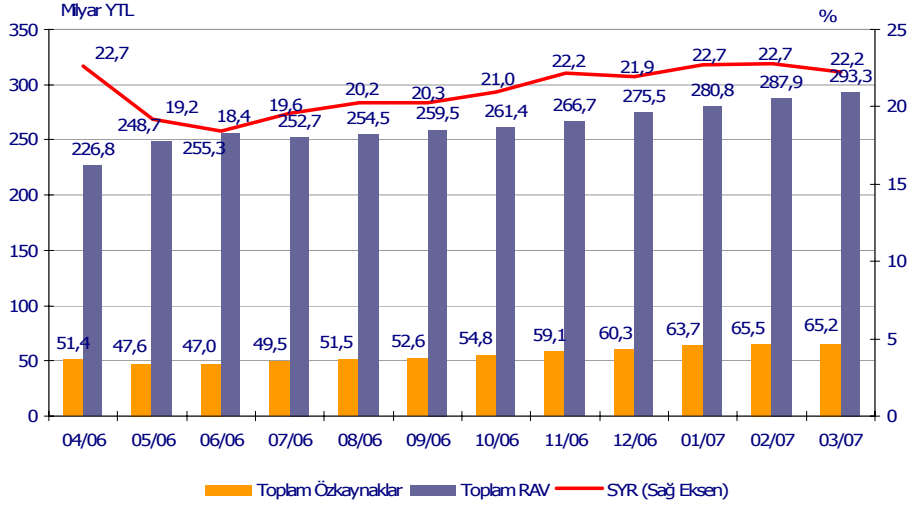
Grafik 3.4-4: Banka Grupları Bazında Toplam Likidite Yeterlilik Oranları

3.5. Sermaye Yeterliliği

Aralık 2006 döneminde %21,9 olarak gerçekleşen Sermaye Yeterlilik Rasyosu (SYR), Mart 2007 dönemi itibariyle %22,2 olarak gerçekleşmiştir. Mayıs-Haziran 2006 dalgalanmasını müteakiben sürekli artan bankacılık sektörü toplam özkaynakları, Mart 2007 döneminde 0,3 milyar YTL azalarak 65,2 milyar YTL olmuş, bununla birlikte risk ağırlıklı varlıklar 293,3 milyar YTL'ye yükselmiştir (Grafik 3.5-1).

Grafik 3.5-1: Özkaynak, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterlilik Rasyosu

Banka grupları bazında sermaye yeterlilik rasyosu incelendiğinde, Mart 2007 döneminde mevduat ve katılım bankalarının sermaye yeterlilik rasyolarının artmasına karşın, kalkınma ve yatırım bankalarının sermaye yeterlilik rasyosunda azalma görülmektedir. Sektör genelinde ise sermaye yeterlilik rasyosu 0,3 puan artış göstermiştir. (Tablo 3.5-1).

Tablo 3.5-1: Özkaynak, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterlilik Rasyosu

	Özkaynak (Milyar YTL)		RAV (Milyar YTL)		SYR (%)	
	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07
Mevduat	51,2	55,6	257,2	273,9	19,9	20,3
KYB	7,6	8,0	8,9	9,5	86,2	84,2
Katılım	1,5	1,6	9,4	10,0	16,5	16,6
Toplam	60,3	65,2	275,5	293,3	21,9	22,2

Tablo 3.5-2: Özkaynak Bileşenleri

	Aralık 06	Mart 07
Ana Sermaye Toplamı	97,1	96,3
Ödenmiş Sermaye	43,4	42,3
Ödenmiş Sermayeye İlişkin Enflasyona Göre Düzeltme Farkı	12,6	11,4
Hisse Senedi İhraç Primleri ve İptal Kârları	1,8	4,3
Yedek Akçeler	49,5	50,3
Yedek Akçelere İlişkin Enflasyona Göre Düzeltme Farkı	0,0	0,0
Muhtemel Riskler İçin Ayrılan Serbest Karşılıkların Ana Sermayenin Yüzde 25'ine Kadar Olan Kısmı	21,0	1,1
Sermayeye Eklenecek İştirak ve Bağlı Ortaklık Hisseleri ile Gayrimenkul Satış Kazançları	1,4	0,0
Net Dönem Kârı ve Geçmiş Yıllar Kârı Toplamı	0,0	34,3
Birincil Sermaye Benzeri Borçların Ana Sermayenin Yüzde 15'ine Kadar Olan Kısmı	0,0	0,0
Dönem Zararı ve Geçmiş Yıllar Zararı Toplamı	32,7	47,5
Kanunun 56 ncı Maddesinin Üçüncü Fıkrasında Belirtilen Aşım Tutarı	0,0	0,0
Katkı Sermaye Toplamı	8,7	9,3
Genel Kredi Karşılığı Tutarı	2,9	2,9
Yeniden Değerleme Fonu/Karşılığı ile Menkul Değer Artış Fonu	1,2	1,4
İştirakler, Bağlı Ortaklıklar ve Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar Bedelsiz Hisseleri	0,1	0,1
Birincil Sermaye Benzeri Borçların Ana Sermaye Hesaplamasında Dikkate Alınmayan Kısmı	0,0	0,0
İkincil Sermaye Benzeri Borçlar	4,4	4,9
Sermaye Yedeklerinin, Kâr Yedeklerinin ve Geçmiş Yıllar Kâr ve Zararının Enflasyona Göre Düzeltme Farkları	0,0	0,0
Üçüncü Kuşak Sermaye	0,0	0,0
Sermayeden İndirilen Değerler	5,8	5,6
Özkaynaklar	100,0	100,0

Özkaynağı oluşturan kalemlerin oransal payları incelendiğinde, sektör genelinde katkı sermaye ve üçüncü kuşak sermaye toplamının sermayeden indirilen değerlerden fazla olması nedeniyle, özkaynakların ana sermayeden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ana sermayenin risk ağırlıklı varlıklara oranının özkaynaklar esas alınarak hesaplanan SYR'den daha düşük olması sonucunu doğurmuştur.

Tablo 3.5-3: Ana Sermaye ve Özkaynak Bazında Farklaştırılmış SYR

	Eylül 06		Aralık 06		Mart 07	
	AS/RAV	ÖK/RAV	AS/RAV	ÖK/RAV	AS/RAV	ÖK/RAV
Mevduat	19,4	18,1	19,2	19,9	19,4	20,3
KYB	100,0	102,9	85,4	86,2	83,5	84,2
Katılım	14,8	14,8	16,6	16,5	16,7	16,6
Toplam	21,4	20,3	21,3	21,9	21,4	22,2

Tablo 3.5-4: Banka Grupları Bazında Solo ve Konsolide SYR

	Eylül 06		Aralık 06		Mart 07	
	Solo	Konsolide	Solo	Konsolide	Solo	Konsolide
Mevduat	18,1	18,6	19,9	19,5	20,3	19,9
KYB	102,9	59,0	86,2	82,2	84,2	76,5
Katılım	14,8	14,9	16,5	16,5	16,6	16,5
Toplam	20,3	19,4	21,9	20,5	22,2	20,8

* Konsolide veriler, sadece konsolide sermaye yükümlülüğü hesaplayan bankalar için geçerlidir.

Eylül 2006-Mart 2007 döneminde sektör genelinde solo ve konsolide SYR'nin arttığı gözlemlenmektedir.

Maruz kalınan piyasa ve kredi riskleri için bulundurulması gereken asgari sermayenin toplam sermaye yükümlülüğü içerisindeki payına ilişkin bilgiler incelendiğinde, sektör genelinde piyasa riskine ilişkin sermaye yükümlülüğünün toplam sermaye içindeki payının, bir önceki değerlendirme dönemine göre arttığı, buna karşın kredi riskine ilişkin sermaye yükümlülüğünün toplam sermaye içindeki payının azaldığı gözlemlenmektedir. (Tablo 3.5-5).

Tablo 3.5-5: Yasal Sermaye Yükümlülüğünün Dağılımı

	Mevduat		KYB		ÖFK		TOPLAM	
	Aralık 06	Mart 07	Aralık 06	Mart 07	Aralık 06	Mart 07	Aralık 06	Mart 07
Kredi Riski Sermaye Yük.	39,0	37,4	8,8	8,6	48,0	48,1	35,5	34,2
Piyasa Riski Sermaye Yük.	1,2	2,0	0,5	0,9	0,4	0,2	1,1	1,8
Serbest Sermaye	59,8	60,6	90,7	90,5	51,5	51,7	63,5	64,0

Kutu 3: Basel 2 İkinci Sayısal Etki Çalışması (QIS-TR2) Sonuçları

Basel 2 hükümlerinin Türk bankacılık sektöründeki bankaların sermaye yeterlilikleri üzerine etkilerini görebilmek amacıyla toplam üç adet Sayısal Etki Çalışması (QIS) gerçekleştirilmiştir. İlk olarak Basel Komitesi tarafından 2003 yılında gerçekleştirilen QIS-3 çalışmasına sektör aktif büyüklüğünün yaklaşık %60'ını oluşturan 6 banka ile katılım sağlanmış, sonrasında ise 2004 yılında sektör payı yaklaşık %95'e ulaşan 23 banka ile ilk yerel sayısal etki çalışması olan QIS-TR1, Eylül 2006 dönemi verileri esas alınarak, sektörün aktif toplamının yaklaşık %97'sini oluşturan 31 bankanın katılımı ile de QIS-TR2 çalışması gerçekleştirilmiştir. QIS-TR1 ve QIS-TR2 çalışmaları sonucu elde edilen sermaye yeterliliği rasyoları ve bileşenleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

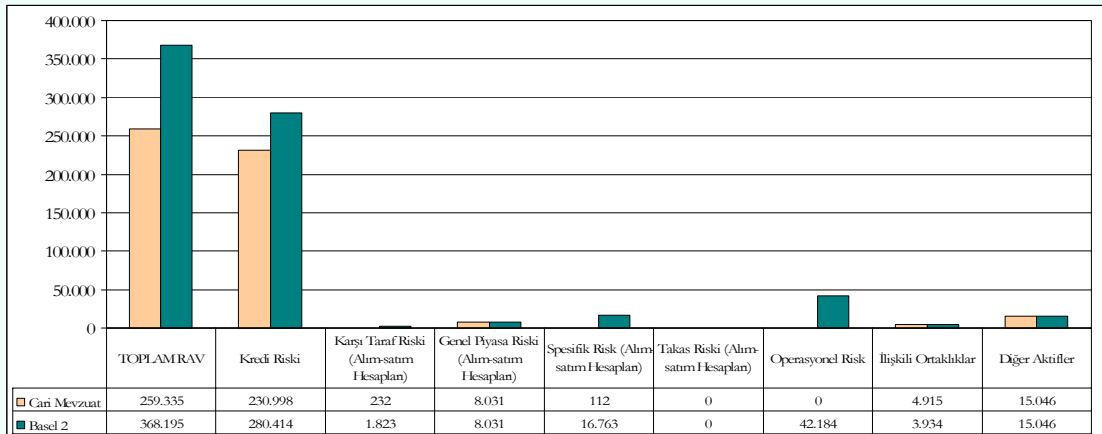
Tablo: QIS-TR1 ve QIS-TR2 Sonuçlarına Göre Sermaye Yeterliliği Rasyoları

	QIS-TR1			QIS-TR2		
	Cari Mevzuat	Basel 2	Değişim (%)	Cari Mevzuat	Basel 2	Değişim (%)
Özkaynaklar	25.128	25.039	-0,35	50.084	50.354	0,54
Risk Ağırlıklı Varlıklar	87.124	148.425	70,36	259.335	368.195	41,98
Sermaye Yeterliliği Rasyosu (SYR)	%28,84	%16,87	-41,50	%19,31	%13,68	-29,16

Tablodan da görüleceği üzere, Basel 2 hükümleri ile cari mevzuatımız arasında özkaynak tanımı açısından önemli bir farklılık bulunmazken, risk ağırlıklı varlıklar toplamı iki mevzuat arasında önemli derecede farklılık göstermektedir. SYR'deki değişim temel olarak risk ağırlıklı varlıklardaki değişimden kaynaklanmaktadır. QIS-TR1 çalışmasında, Basel 2 hükümleri çerçevesinde hesaplanan risk ağırlıklı varlıklar toplamı, çalışmanın yapıldığı dönemde geçerli olan yerel mevzuata göre %70,36 oranında artmıştır. QIS-TR2 çalışmasında ise artış oranı %41,98'e gerilemiştir. Orandaki bu düşüşte, bankacılık sektörü aktifleri içerisinde kredilerin payının artmış olması da etkili olmuştur. Çünkü kurumsal nitelikli kredilerde müşterinin derecelendirme notunun bulunmadığı durumlarda hem cari mevzuata hem de Basel 2'ye göre uygulanacak risk ağırlığı aynıdır. Bunun yanında perakende nitelikli kredilerde Basel 2 kapsamında uygulanacak risk ağırlıkları cari mevzuata göre daha düşüktür. Özkaynaklar ve risk ağırlıklı varlıklardaki bu değişimler neticesinde SYR QIS-TR1 çalışmasında %41,50 oranında, QIS-TR2 ise %29,16 oranında azalmıştır. QIS-TR1 ve QIS-TR2 çalışması sonuçları kıyaslandığında, SYR'de ortaya çıkan azalmalar, QIS-TR2 çalışmasında hem yüzde hem de puan olarak daha düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Bu olumlu sonuca ilave olarak her iki çalışmada da Basel 2 kapsamında hesaplanan SYR, %8'lik asgari oranın oldukça üzerindedir.

QIS-TR2 sonuçlarına göre riskler bazında risk ağırlıklı varlık tutarları aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Grafik: QIS-TR2 Sonuçlarına Göre Riskler Bazında Risk Ağırlıklı Varlıklar

Tutarlar incelendiğinde hem cari mevzuat hem de Basel 2 kapsamında yapılan hesaplamalarda en önemli kalem olan kredi riskinde, Basel 2 ile yapılan hesaplamalar RAV tutarlarını önemli miktarda artırmıştır. Cari mevzuat kapsamında çok küçük bir tutara sahip olan spesifik risk kaleminde de Basel 2

kapsamında önemli artış meydana gelmiştir. RAV tutarlarındaki artışa bir diğer katkı da hesaplamalara yeni eklenen operasyonel riskten kaynaklanmıştır. Diğer RAV kalemlerinde önemli değişiklikler ortaya çıkmamıştır.

Sermaye yeterliliği rasyosundaki değişimleri daha iyi analiz edebilmek için her bir portföyün bahsi geçen değişimlere etkisinin incelenmesi faydalı olacaktır. QIS-TR1 ve QIS-TR2 çalışmalarında elde edilen, risk ağırlıklı varlıklardaki artışa her bir portföyün katkısını gösteren oranlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Katkı oranları, her bir portföy için, aşağıda yer alan iki oranının çarpımı şeklinde hesaplanmaktadır:

- i) İlgili portföy için cari mevzuat kapsamında hesaplanan risk ağırlıklı varlıklar tutarının, cari mevzuat kapsamında tüm portföyler için hesaplanan toplam risk ağırlıklı varlıklar tutarına oranı.
- ii) İlgili portföy için, Basel 2 ve cari mevzuat kapsamında hesaplanan risk ağırlıklı varlık tutarları arasındaki yüzde değişim.

Tablo: QIS-TR1 ve QIS-TR2 Sonuçlarına Göre Portföyler Bazında Katkı Oranları

PORTFÖYLER	KATKILAR (%)	
	QIS-TR1	QIS-TR2
Alım-satım Hesapları	22,0	6,3
Kamu Portföyü	11,8	18,6
Bankalar Portföyü	1,6	2,7
KOBİ Dışı Kurumsal Krediler Portföyü	4,6	4,4
Kurumsal KOBİ Kredileri Portföyü	2,7	1,4
İkamet Amaçlı Gayrimenkul Kredileri Portföyü	-0,2	-1,5
Nitelikli Rotatif Perakende Krediler Portföyü*	—	-3,0
Perakende KOBİ Kredileri Portföyü	-0,1	-1,5
Diğer Perakende Krediler Portföyü	-2,2	-4,1
Hisse Senedi Yatırımları Portföyü	0,0	0,0
İlişkili Ortaklıklara Yapılan Yatırımlar Portföyü	2,6	0,3
Operasyonel Risk	13,9	14,5
TOPLAM	56,7	38,1

*: Sadece QIS-TR2’de kullanılmıştır.

Portföy katkı oranları incelendiğinde, sermaye yeterliliği oranındaki düşüşün temel olarak Hazine tarafından ihraç edilen menkul kıymetlerin yer aldığı alım-satım hesapları ve kamu portföyü ile sermaye yeterliliği mevzuatına yeni eklenen operasyonel riskten kaynaklandığı tespit edilmiştir. Hazine tarafından yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerin, cari mevzuatımız çerçevesinde %0 risk ağırlığına tabi tutulurken, Basel 2’de ülke derecelendirme notuna bağlı olarak %100 risk ağırlığına tabi tutulması, sermaye yeterliliği rasyosu üzerinde en fazla etkiye neden olan husustur.

Diğer taraftan, gerçek kişilere kullanılan tüketici kredileri ile KOBİ’lere kullanılan perakende nitelikli kredileri kapsayan perakende portföyleri (ikamet amaçlı gayrimenkul kredileri, nitelikli rotatif perakende krediler, perakende KOBİ kredileri ve diğer perakende krediler portföyü), sermaye yeterliliği rasyosu üzerinde olumlu etki doğurmaktadır. Söz konusu kredilerin banka bilançolarında artan payları ile birlikte değerlendirildiğinde, perakende portföylerin Basel 2’ye geçişte önemli bir avantaj sağlayabileceği görülmektedir.

Ayrıca, QIS-TR1 çalışmasında ortaya çıkan bulguların aksine, QIS-TR2 çalışmasında, Basel 2 hükümlerinin, KOBİ’lere ve diğer reel sektör firmalarına kullanılan kredilerin yer aldığı portföyler üzerinde toplamda olumlu etkiler doğurduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede, KOBİ’lere kullanılan kredilerin yer aldığı kurumsal ve perakende KOBİ kredileri portföylerinin toplam katkısı QIS-TR1 çalışmasında %2,6 iken, QIS-TR2 çalışmasında -%0,1 olarak gerçekleşmiştir. Benzer şekilde, ağırlıklı olarak reel sektör firmalarına (KOBİ ve büyük ölçekli) kullanılan kredilerin yer aldığı kurumsal portföyler (kurumsal KOBİ kredileri ve KOBİ dışı kurumsal krediler portföyleri) ile perakende portföylerin toplam katkısı da QIS-TR1 çalışmasında %4,8 iken, QIS-TR2 çalışmasında -%4,3 olarak gerçekleşmiştir.

3.5.1. Piyasa Riski Sermaye Yükümlülüğü

Piyasa riski sermaye yükümlülüğünün bileşenleri incelendiğinde, bir önceki dönemde olduğu gibi faiz oranı riski sermaye yükümlülüğünün %65,2 ile en önemli kalem olduğu gözlemlenmektedir. Diğer taraftan, hisse senedi pozisyon riski sermaye yükümlülüğünün %1,2'den %3,4'e yükseldiği, kur riski sermaye yükümlülüğünün ise %51,5'ten %31,4'e düştüğü görülmektedir.

Tablo 3.5-6: Piyasa Riski Sermaye Yükümlülüğü Bileşenleri

	Mevduat		KYB		Katılım		TOPLAM	
	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07	Ara.06	Mar.07
Faiz Oranı Riski	49,5	67,9	20,2	26,4	0,7	0,2	47,3	65,2
-Genel Piyasa Riski	48,2	66,2	20,2	26,3	0,4	0,1	46,1	63,6
-Spesifik Risk	0,5	0,6	0,0	0,0	0,3	0,1	0,4	0,6
-Opsiyon Riski	0,8	1,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,7	1,0
Hisse Senedi Pozisyon Riski	1,2	2,1	0,2	23,9	5,5	8,1	1,2	3,4
-Genel Piyasa Riski	0,5	0,9	0,1	0,1	3,0	4,4	0,5	0,9
-Spesifik Risk	0,7	1,2	0,1	0,1	2,5	3,7	0,7	1,1
-Opsiyon Riski	0,0	0,0	0,0	23,7	0,0	0,0	0,0	1,4
Kur Riski	49,3	30,0	79,6	49,7	93,8	91,7	51,5	31,4
-Genel Piyasa Riski	48,8	28,4	79,5	49,7	93,8	91,7	51,0	29,9
-Opsiyon Riski	0,5	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,5
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.5.2. Kredi Riski Sermaye Yükümlülüğü

Risk ağırlıklı varlıklar kalemleri içerisinde yer alan kredi riskine ilişkin sermaye yükümlülüğü incelendiğinde, Mart 2007 itibarıyla pozisyonların %36,4'ünün %0 risk ağırlığına tabi kalemlerden, %41,1'inin ise %100 risk ağırlığına tabi kalemlerden oluştuğu görülmektedir. %0 risk ağırlığına sahip kalemlerin payının yüksek oluşunda kamu menkul kıymetlerinin %0 risk ağırlığına tabi tutulmasının etkisi büyüktür. Çeşitli kalemlerin risk ağırlıklı varlıklar içerisindeki payları incelendiğinde en yüksek payların sırasıyla nakdi kredilere, menkul kıymetlere ve gayri nakdi kredilere ait olduğu görülmektedir.

Tablo 3.5-7: Kredi Riskine Tabi Kalemlerin Dağılımı

Kalemler	Pozisyonlar İçerisindeki Payı (%)		
	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Risk Ağırlığı % 0 Olanlar	27,4	39,5	36,4
Risk Ağırlığı % 20 Olanlar	12,4	11,4	11,3
Risk Ağırlığı % 50 Olanlar	22,9	10,4	11,2
Risk Ağırlığı %100 Olanlar	37,3	38,7	41,1
TOPLAM	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.5-8: Kredi Riskine Tabi Kalemlerin Risk Ağırlıklı Aktifler İçerisindeki Payları

Kalemler	Risk Ağırlıklı Varlıklardaki Payı		
	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Nakit Kıymetler	0,7	0,8	0,6
Piyasalardan Alacaklar*	13,1	12,5	12,2
Nakdi Krediler	45,3	38,2	40,9
Menkul Kıymetler	7,4	25,0	22,2
İştirakler	0,7	1,5	1,6
Finansal Kiralama Alacakları	0,3	0,0	0,0
Muhtelif Alacaklar	0,3	0,2	0,3
Gayri Nakdi Krediler	23,8	16,1	16,8
Türev İşlemler	0,3	0,2	0,3
Diğer	8,1	5,4	5,1
Toplam	100,0	100,0	100,0

*Piyasalardan alacaklar kavramı; Merkez Bankasından alacaklar, para piyasasından alacaklar, ters repo alacakları, bankalardan alacaklar, menkul kıymet ödünç piyasasından alacaklar kalemlerini içermektedir.

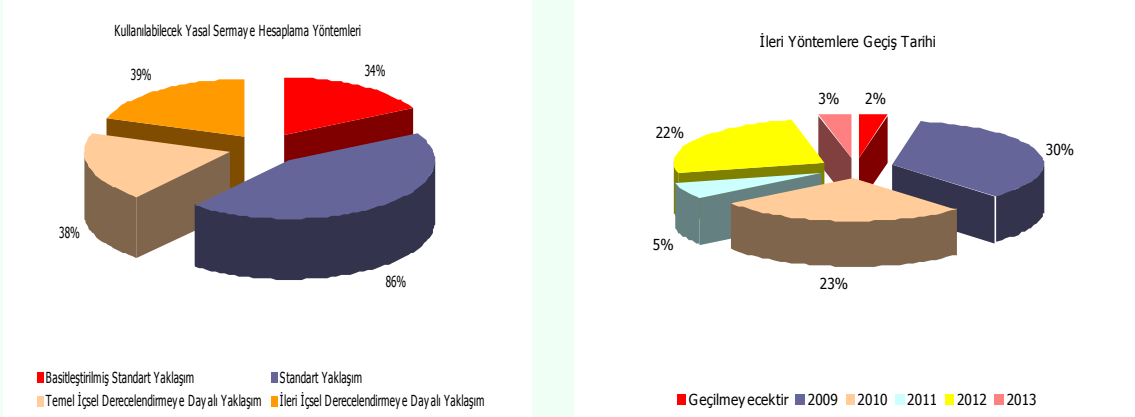
Kutu 4: Bankacılık Sektörü Basel 2 İlerleme Anketi Sonuçları

Bilindiği gibi 23.07.2007 tarihli basın açıklamasında, bankaların sermaye yeterliliğinin ölçümünde esas alınacak kredi riskinin derecelendirmeye dayalı olarak hesaplanmasına ilişkin uygulamanın 2009 yılı başına ertelendiği ve derecelendirme esaslı hesaplanmanın sadece gösterge amaçlı yapılabileceği ifade edilmiştir. Bu çerçevede bankalardan Aralık 2006 itibarıyla alınan Basel 2'ye ilişkin ilerleme anketlerinden aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Bankaların birinci yapısal blok kapsamındaki yöntemlere uyum durumu değerlendirildiğinde, sektör aktif toplamının %92'sini oluşturan bankaların kredi riskinde standart yaklaşıma %50 ile %100 arasında uyum sağlarken, %73'ü içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımda ve menkul kıymetleştirmede %50'den düşük uyum sağladığı görülmüştür. Bankaların %97'si piyasa riskinde standart yöntemle uyum sağladığı ifade edilirken, içsel ölçüm yöntemlerinde ve değerlemeye ilişkin hususlar ile spesifik riske ilişkin hususlarda bu oran %70'lere düştüğü görülmüştür. Operasyonel riskte bankaların %90'ı temel gösterge yaklaşımına %75 ile %100 arasında uyum sağlarken, standart yaklaşımda %75 ile %100 arasında uyum sağlayan bankaların oranı %57'de kalmaktadır. Ayrıca, basın açıklamasında ifade edildiği gibi Haziran 2007'den itibaren operasyonel riske ilişkin sermaye gereksinimi, sermaye yeterliliği hesaplamasına dahil edilecektir. Bu nedenle ilk etapta temel gösterge yaklaşımıyla operasyonel riske esas tutar hesaplanacaktır. İleri ölçüm yaklaşımlarında ise bankaların %74'ü, %0 ile %25 arasında uyum seviyesinde olduğu görülmüştür.

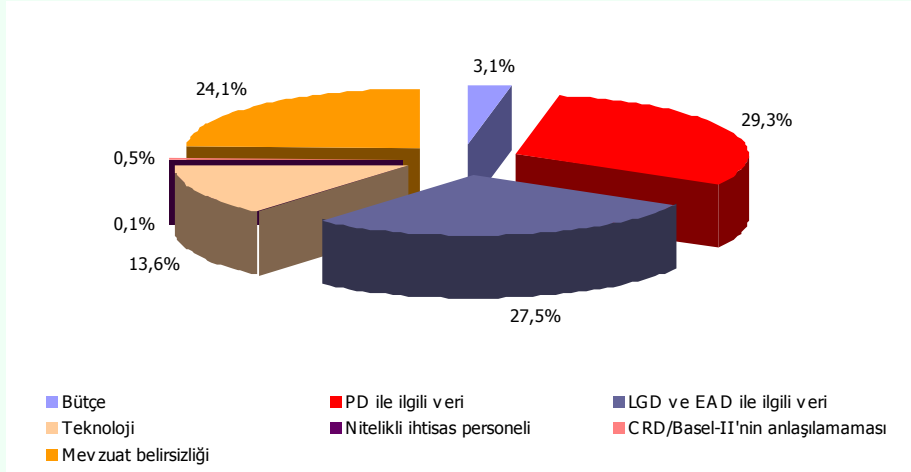
Ayrıca, Sektörün %98'i ileri yöntemlere geçmeyi planlamakta fakat geçiş süreleri farklılık arz etmektedir. Ancak, önümüzdeki 3 yıl içerisinde sektörün %50'sinin ileri yöntemlere geçmeyi planladığı görülmüştür.

Grafik: Kullanılabilecek Yasal Sermaye Yöntemleri ve İleri Yöntemlere Geçiş Tarihi

CRD/Basel 2 ile ilgili karşılaşılan sorunlara ve kısıtlara bakıldığında bankaların öncelikli engelinin veri eksikliği olduğu görülmektedir. Bu kısıtları, mevzuattaki belirsizlikler ve teknolojiye karşılaşılan sorunlar takip etmektedir. Bankaların büyük çoğunluğunun nitelikli personel, bütçe ve CRD/Basel 2'nin anlaşılabilmesi hususlarında sorun yaşamadığı da verilen cevaplardan anlaşılmaktadır.

Grafik:2 CRD/Basel 2 Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar

* PD Temerrüt Olasılığı, LGD Temerrüt Halinde Kayıp, EAD Temerrüt Tutarı olarak kullanılmaktadır.

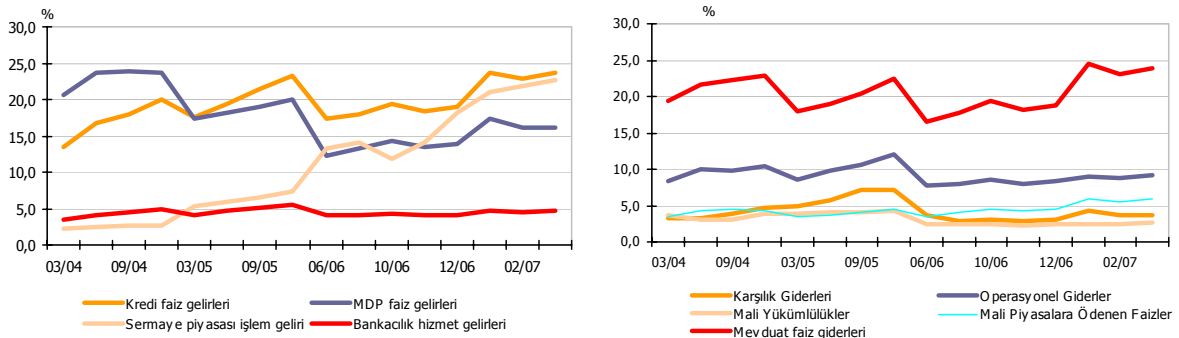
Basın açıklamasında ifade edildiği gibi CRD/Basel 2 uygulamasına geçişin 2009'a ertelenmesinin bankalar açısından ikinci ve üçüncü yapısal blokta açıklanan hususlarının değerlendirilmesine ilişkin daha geniş bir imkan sağladığı göz önüne alınmalıdır. Bu çerçevede, ikinci yapısal blokta ifade edilen hususlara ilişkin olarak, bankacılık sektörü toplam aktif büyüklüğünün %50'si ekonomik sermaye tahsisi uygulamasına geçmeyi planlarken, %44,4'ü ise ekonomik sermaye tahsisi uygulamasını oluşturma aşamasında olduğu ifade edilmektedir. Bankacılık sektörünün toplam aktifinin %80'inden fazlasını temsil eden 32 bankanın yapısal faiz oranı riski analizi sonuçlarını karar alma süreçlerinde kullandığı görülmektedir.

Üçüncü yapısal blok kapsamında bankacılık sektörünün %52,2'sinin yönetim kurulu tarafından onaylanmış kamuya açıklama politikası mevcutken, %45'i konuya ilişkin planlama ve politika oluşturulma aşamasındadır. Bankacılık sektöründe, kamuya açıklama uygulamalarının CRD/Basel 2'de öngörülen kamuya açıklama yükümlülüklerine uygun duruma getirilmesi sürecinde mali, fiziki ve beşeri kaynak yeterliliği konusunda toplam aktif büyüklüğünün yarısından fazlasını temsil eden bankalar, kaynaklarını büyük ölçüde yeterli olarak belirtmişken, %31'i ise kaynaklarının tamamen yeterli olduğunu belirtmiştir.

3.6. Kârlılık Analizi

Bankacılık sektörünün Mart 2007 dönemi net kârı, Mart 2006 dönemine göre nominal bazda %23,6 oranında artarak 3,32 milyar YTL seviyesinde gerçekleşmiştir. Geçmiş dönemde bu oran %23,2 seviyesinde gerçekleştiği için Mayıs-Haziran 2006 dalgalanmasından sonra sektörün, dalgalanmanın negatif etkisini giderdiği görülmektedir. İncelenen dönemde sektörün toplam gelirleri %43 düzeyinde artarken giderlerinde %45,2 düzeyinde bir artış gerçekleşmiştir. Toplam gelir ve gider bileşenleri incelendiğinde, toplam gelirler içinde kredilerden elde edilen faiz gelirlerinin arttığı ve dalgalanmadan önceki Mart 2006 seviyesi olan %22'nin üzerine çıktığı görülmektedir. Ayrıca, sermaye piyasası işlem gelirinin toplam gelirler içindeki payı türev finansal araçlardan elde edilen gelirin etkisiyle %11'den %19'a yükselmiştir. Bu durum; sektörün, sermaye piyasası işlemlerinden finansal koruma faaliyetlerine daha fazla yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır. Ancak, net sermaye piyasası işlem gelirinin toplam gelire oranının artışı türev finansal araçların giderinden dolayı sınırlı düzeyde kalmış ve %1,8'den %2'ye yükselmiştir. Mayıs-Haziran dalgalanmasıyla azalan menkul değer portföyünden elde edilen faiz geliri, faizlerin son dönemde yüksek seyretmesiyle Mart 2006 düzeyine yaklaşmış ve toplam gelirler içindeki payı %16 düzeyinde olmuştur.

Grafik 3.6-1: Seçilmiş Gelir Tablosu Kalemleri ve Payları

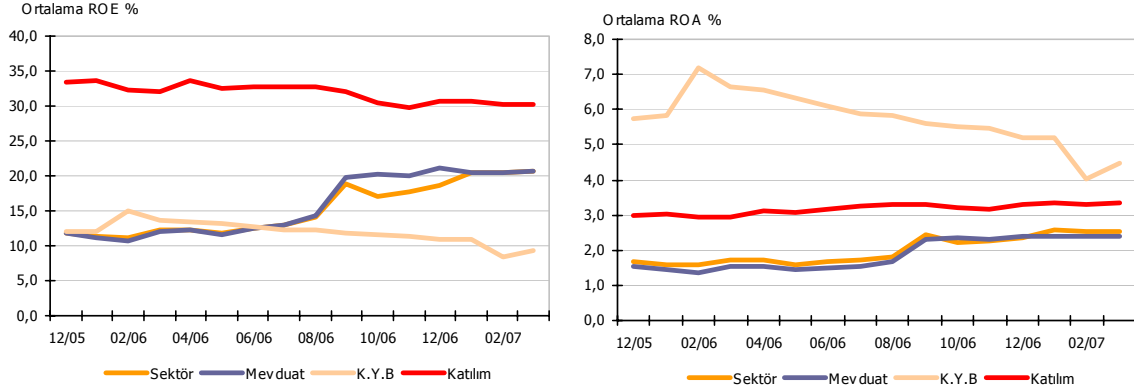

Sektörün gider yapısı incelendiğinde mevduat faiz giderlerinin hacim olarak arttığı görülmektedir. Ancak, toplam gider içindeki payı söz konusu dönemde %24'ten %23'e düşmüştür. Diğer harcama kalemleri olan operasyonel giderlerin, karşılık giderlerinin, mali yükümlülüklerin ve mali piyasalara ödenen faizlerin toplam giderler içindeki payı ise sabit bir seyir izlemiştir. Ancak, sektörün getiri performansındaki artışı olan %43'ten daha fazla oranda gider artışının gerçekleşmiş olması sektörün gelir yaratırken daha fazla oranda gider oluşturduğunu göstermektedir.

Sektörün kârlılık performansı fonksiyon bazında incelendiğinde mevduat bankalarının sektörün aktif (ROA) ve özkaynak (ROE) getiri oranlarına benzer bir eğilim izlediği görülmektedir. Bunun temel sebebi, sektörün aktif toplamının önemli bir kısmını mevduat bankalarının oluşturmasıdır. Katılım bankalarında ise hem aktif kârlılığı hem de özkaynak kârlılığı sektöre ve mevduat bankalarına göre daha yüksek düzeydedir. Öte yandan, kalkınma ve yatırım bankalarının aktif kârlılığının sektöre ve mevduat bankalarına göre daha yüksek, özkaynak kârlılıklarının ise daha düşük olduğu görülmektedir. Ancak 2006'nın son

aylarından itibaren kalkınma ve yatırım bankalarının aktif ve özkaynak getiri oranında düşme olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, kalkınma ve yatırım bankalarında 2006 Mart dönemine göre aktiflerin %21, özkaynakların %25 oranında artması ancak kârlılığın %25 oranında azalmasıdır.

Grafik 3.6-2: Ortalama ROE, ROA

Söz konusu analiz ölçek büyüklüğü itibarıyla yapıldığında ise dönem net karının büyük ölçekli bankalarda %24, küçük ve orta ölçekli bankalarda ise %21 oranında yükseldiği görülmektedir.

Toplam gelirlerin büyük bölümünü oluşturan faiz gelirlerinin ana kaynağı olan kredi ve menkul kıymet faiz gelirleri büyük ölçekli bankalarda ilgili dönemde sırasıyla %50 ve %33 artarken, küçük ve orta ölçekli bankalarda kredi faiz gelirlerinde %36 artış yaşanmış, menkul kıymet faiz gelirlerinde ise %8 artış gerçekleşmiştir. İncelenen dönemde büyük ölçekli bankalar karlılıkta %24 artış gerçekleştirirken küçük ve orta ölçekli bankaların karlılığı %21 oranında artmıştır.

Tablo 3.6-1: Bankacılık Sektörü Özet Gelir Tablosu

	Büyük Ölçekli		Küçük ve Orta Ölçekli	
	Mart 2006	Mart 2007	Mart 2006	Mart 2007
Toplam Faiz Geliri	8.829	12.578	2.765	3.607
Kredi faiz gelirleri	4.029	6.031	1.745	2.381
Menkul kıymet faiz gelirleri	4.061	5.422	654	708
Diğer Faiz gelirleri	737	1.124	365	517
Toplam Faiz Dışı Gelirler	2.222	2.310	962	940
Toplam Faiz Gideri	(5.567)	(8.359)	(1.432)	(1.970)
İşletme Giderleri (Faiz Dışı Giderler)	(2.760)	(3.143)	(1.292)	(1.431)
Karşılıklar	(381)	(519)	(129)	(151)
Vergi	(611)	(629)	(257)	(151)
Net Dönem Kar/Zararı (Milyon YTL)	1.957	2.434	731	891

Tablo 3.6-2: Bankacılık Sektörü Özet Bilançosu

(Milyon YTL)	Büyük Ölçekli		Küçük ve Orta Ölçekli	
	Mart2006	Mart2007	Mart2006	Mart2007
Varlıklar				
Gelir Yaratmayan Varlıklar	16.947	20.395	5.635	5.732
Krediler	112.342	158.211	51.957	61.757
Diğer Gelir Yaratan Varlıklar	166.956	197.478	40.171	40.116
Sabit Varlıklar	13.836	14.124	4.617	2.586
Toplam Varlıklar	310.083	390.209	102.382	110.192
Yükümlülükler ve Özkaynaklar				
Mevduat ve Kısa Vadeli Borçlar	251.926	319.264	74.351	80.382
Diğer Fonlar	7.258	9.607	2.136	3.326
Diğer (Faiz Gideri yaratmayan)	14.561	18.914	6.557	6.351
Özkaynaklar	36.337	42.423	19.335	20.132
Toplam Pasifler	310.083	390.209	102.382	110.192

Kârlılığa ilişkin göstergeler analiz edildiğinde ise ilgili dönemde büyük ölçekli bankaların özkaynak kârlılığında artış yaşandığı ve söz konusu yükselmenin küçük ve orta ölçekli bankalara göre daha yüksek düzeyde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Büyük ölçekli bankaların Mart 2007 döneminde %5,74 olarak gerçekleşen özkaynak getiri oranı yıllık bazda ele alınırsa, ortalama olarak %19,25 düzeyinde olan DİBS faiz getirisine göre daha yüksektir. Dolayısıyla büyük ölçekli bankaların, kârlılık performansının incelenen dönemde iyi seviyede kaldığı görülmektedir. Aynı dönemde küçük ve orta ölçekli bankalar, büyük ölçekli bankalara kıyasla daha düşük bir karlılık performansı göstermiştir. Özkaynak getiri oranı bu bankalar için 1,05 puanlık artışla %4,43 olarak gerçekleşmesine rağmen, DİBS faiz getirisine kıyasla daha düşük düzeyde kalmıştır. Küçük ve orta ölçekli bankaların daha düşük karlılık performansının ana nedeni büyük ölçekli bankaların ölçek ve kapsam ekonomilerini kullanmaları sayesinde sabit maliyetleri daha kolay karşılayabilmeleri ve fon kaynağı başına maliyetlerini azaltabilmeleridir. Nitekim bu gelişme maliyet/gelir rasyosu incelendiğinde daha açık görülebilmektedir. İncelenen dönemde büyük ölçekli bankaların söz konusu rasyosu %21,1 olarak gerçekleşirken küçük ve orta ölçekli bankalarda aynı oran %31,6 düzeyindedir. Ayrıca, işletme giderlerinin toplam aktiflere oranına bakıldığında, büyük ölçekli bankaların aktif başına harcamalarının daha düşük düzeyde %0,8 iken küçük ve orta ölçekli bankalarda bu oranın %1,3 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Bankaların getiri elde etme kapasitelerini yansıtan ve toplam gelirlerin toplam aktiflere oranlanmasıyla hesaplanan varlık kullanım oranı, küçük ve orta ölçekli bankalar için Mart 2006 ve 2007'de sırasıyla %3,6 ve %4,1 iken aynı oran büyük ölçekli bankalar için %3,5 ve %4,8 düzeyinde gerçekleşmiştir. İncelenen dönemde, büyük ölçekli bankaların aktifleri içinde küçük ve orta ölçekli bankalara kıyasla daha yüksek oranda getiri yaratmayan ve sabit varlık tutmaları söz konusu oranın küçük ve orta ölçekli bankalardan daha düşük olmasına neden olduğu değerlendirilmektedir. Getiri yaratmayan kalemlerin, toplam aktiflere oranı büyük ölçekli bankalarda 2007 Mart döneminde %5,4 düzeyinde iken küçük ve orta ölçekli bankalarda %5,2'dir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde küçük ve orta ölçekli bankalar, büyük ölçekli bankalara kıyasla aktiflere yapılan her YTL yatırımı karşılığında daha fazla getiri üretmektedirler. Nitekim her iki grup için net faiz marjı ve aktif getiri oranlarına bakıldığında küçük ve orta ölçekli bankaların daha yüksek rasyolara sahip oldukları göze çarpmaktadır.

Yukarıda ifade edilenlerden hareketle, incelenen dönemde küçük ve orta ölçekli bankaların daha etkin bir gelir üretme kapasitesine sahipken, büyük ölçekli bankaların daha yüksek düzeyde bir maliyet etkinliğine sahip oldukları görülmektedir. Ancak, özkaynak karlılığının büyük ölçekli bankalarda daha yüksek olduğu göz önüne alındığında, büyük ölçekli bankaların maliyet avantajını kullanarak daha karlı çalıştıkları ve maliyet etkinliğinin karlılık açısından daha belirleyici olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 3.6-3: Karlılığa İlişkin Göstergeler

Sermaye	Büyük Ölçekli		Küçük ve Orta Ölçekli	
	Ara.2005	Ara.2006	Ara.2005	Ara.2006
Özkaynak/Toplam Varlıklar	11,7	10,9	18,9	18,3
Özkaynak/Krediler	32,3	26,8	37,2	32,6
Özkaynak/Mevduat ve Kısa Vadeli Borçlanmalar	14,4	13,3	26,0	25,0
Özkaynak/Pasifler	13,3	12,2	23,3	22,4
İçsel Sermaye Devinim Hızı	3,4	0,2	3,2	2,8
Varlık Kalitesi				
TGA/Krediler	5,1	4,3	3,7	2,6
Karşılıklar/Brüt Krediler	4,4	3,8	3,1	2,2
Karşılıklar/Net Faiz Gelirleri	17,8	14,6	8,6	9,0
Karşılıklar/TGA	90,8	90,5	86,1	86,9
Likidite				
Interbank Rasyosu	33,6	44,3	36,0	63,3
Krediler/Varlıklar	36,2	40,5	50,7	56,0
Krediler/ Mevduat ve Kısa Vadeli Borçlar	44,6	49,6	69,9	76,8
Likit Varlıklar/Mevduat ve Kısa Vadeli Borçlar	11,8	11,5	15,8	15,8
Bankacılık Faaliyetlerine İlişkin Rasyolar				
Net Faiz Marjı	1,1	1,1	1,3	1,5
Kâr Marjı				
Net Faiz Geliri/Net Kar	166,6	173,3	240,5	185,9
Diğer Gelirler/Varlıklar	0,8	0,6	1,1	0,9
Faiz Dışı Giderler/Varlıklar	0,9	0,8	1,3	1,3
ROA	0,63	0,62	0,71	0,81
ROE	5,39	5,74	3,78	4,43
Kâr Dağıtım Rasyosu	36,9	96,3	16,5	35,6
Maliyet/Gelir Rasyosu (İşletme Giderleri/Toplam Gelirler)	25,0	21,1	36,2	31,6
İşletme Giderleri/Toplam Gelirler	0,9	0,8	1,3	1,3

Diğer yandan, Mart 2006 ve 2007 döneminde küçük ve orta ölçekli bankalarda finansal kaldıraç oranı sırasıyla %23,3 ve %22,4 iken, büyük ölçekli bankalarda söz konusu oran, %13,3 ve %12,2 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bunun sonucu olarak küçük ve orta ölçekli bankaların büyük ölçekli bankalara kıyasla fonlama işlevini büyük oranda içsel kaynaklar ile yaptıkları görülmektedir. Aynı şekilde, her iki banka grubunun içsel kaynak üretme durumlarını gösteren ve dağıtılmamış karların toplam özkaynaklara oranı olan iç sermaye devinim hızı da küçük ve orta ölçekli bankalarda daha yüksek düzeydedir.

TGA'nın toplam kredilere oranı büyük ölçekli bankalarda Mart 2006 ve 2007'de sırasıyla %5,1 ve %4,3 olarak gerçekleşirken, küçük ve orta ölçekli bankalarda %3,7 ve %2,6 düzeyinde kalmıştır. Ancak, büyük ölçekli bankalar karşılık seviyelerini de yüksek tutarak oluşabilecek ilave zararları da telafi etmektedirler. Karşılıkların brüt kredilere oranı büyük ölçekli bankalarda diğer bankalara kıyasla Mart 2006 ve 2007 döneminde sırasıyla 1,3 ve 1,6

puan daha yukarıda iken karşılıkların TGA'ya oranı diğer bankaların 4,7 ve 3,6 puan üzerindedir.

Likidite riski kapsamında değerlendirildiğinde, interbank rasyosunun (bankalararası piyasalardan alacaklar/bankalara borçlar) küçük ve orta ölçekli bankalarda %63,3 iken diğer bankalarda bu oranın %44,3 olduğu ve bu bankaların oransal olarak borç verici konumunda olduğu görülmektedir. Ancak, küçük ve orta ölçekliler diğer bankalara kıyasla topladıkları fonların daha büyük bir kısmını kredilere yöneltmektedirler. Aynı zamanda büyük ölçekli bankalara kıyasla daha yüksek oranda likit varlık da tutmaktadırlar. Bu çerçevede, küçük ve orta ölçekli bankaların diğer bankalara göre likidite seviyesi açısından daha ihtiyatlı davrandıkları bunun da büyük ölçekli bankaların daha çeşitli fon kaynaklarına ulaşabilmelerinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Faiz değişiminin kârlılık üzerine etkisi analiz edildiğinde, net faiz marjının küçük ve orta ölçekli bankalar için %1,5 seviyesindeyken; bu oranın büyük ölçekli bankalar için %1,1 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede küçük ve orta ölçekli bankaların kaynak toplama ve bu fonları kullandırma faaliyetinden oransal olarak daha fazla kar ettikleri görülmektedir. Bunun sonucu olarak söz konusu bankaların kârlılığının faiz değişimlerinden daha az etkileneceği değerlendirilmektedir.

İncelenen dönemde özkaynakların ve riskli aktiflerin gelişimi sektörel bazda incelendiğinde Mayıs-Haziran dalgalanmasında azalmış olan özkaynak kaleminin artış eğiliminin devam ettiği görülmektedir. Özkaynaklardaki artışın temelini net dönem kârı ile geçmiş yıllar kârı oluşturmaktadır. Özkaynaklardaki artış riskli aktifleri tamamen karşılayacak düzeyde olmasa da Aralık 2006 dönemine göre riski karşılama kapasitesi artmıştır. Sektörün sermaye yeterliliği rasyosu Mart 2007 döneminde %22,43 seviyesinde gerçekleşerek Mart 2006 seviyesi olan %23,51'in altında kalmıştır. Bunun nedeni dalgalanmadan sonra riskli aktiflerin özkaynaklara göre daha fazla artmış olmasıdır. Ancak, riskli aktiflerdeki artış hızı yavaşlayarak Mart 2007 itibarıyla %5,65 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3.6-4: Özkaynaklar-Karlılık-Risk Ağırlıklı Varlıklar-Sermaye Yeterliliği

	Mar.06	Haz.06	Eyl.06	Ara.06	Mar.07
Özkaynaklar	1,25	-0,91	1,31	4,15	4,58
Ana Sermaye	0,74	0,49	2,02	3,02	3,67
Net dönem karı ile geçmiş yıllar karı,	-0,59	-1,35	0,04	1,35	4,76
Net dönem zararı ile geçmiş yıllar zararı					
toplaminin yedek akçelerle karşılanamayan kısmı	1,38	1,27	1,30	0,97	-3,85
Diğer	-0,05	0,57	0,68	0,69	2,76
Katkı Sermaye	0,61	-0,89	-0,01	-0,84	-0,94
Satılmaya hazır menkul değerler ile iştirak ve					
bağlı ortaklıklara ilişkin değer artış fonlarının % 45 ⁹	0,10	-1,97	-1,19	-1,38	-1,29
Diğer	0,51	1,08	1,18	0,54	0,35
Sermayeden İndirilen Değ.	-0,10	-0,51	-0,70	1,98	1,85
Risk Ađ. Var. Top. (RAVT)	-1,90	-4,69	-4,99	-5,99	-5,65
SYR	23,51	18,56	20,47	22,32	22,43

⁹ Söz konusu kalemdaki artış veya azalış sermaye yeterliliği yönetmeliğinin değişmesi sonucunda %55 iskontolandığı için bu kalemin SYR'ye katkısı ,piyasa faizlerinde ani artış olmamasına rağmen Eylül ayna göre yüksek gözükmektedir. Mevzuat değişimi olmaması halinde söz konusu değişimin katkısı - 1,03 düzeyinde olacaktır.

EKLER

Ek Tablo 1.2–1: Bazı Sektörlerde Kapasite Kullanım Oranları

(%)	Gıda-İçecek	Tekstil	Giyim	Metalik Olm. Min.	Taşıt Araçları	Mobilya
01/2002	65,7	76,8	86,0	75,0	45,0	59,8
01/2003	74,3	82,4	85,2	75,7	53,8	74,6
01/2004	69,9	81,2	86,5	67,2	75,9	90,0
01/2005	65,9	81,4	82,9	76,0	73,3	84,4
01/2006	67,1	78,8	82,2	73,6	74,5	84,1
01/2007	69,3	80,9	84,1	76,1	82,8	79,3
02/2007	69,9	80,7	82,5	74,6	86,8	78,1
03/2007	71,3	80,8	83,7	80,1	89,3	82,7
04/2007	72,2	81,4	82,4	82,8	88,8	81,5
05/2007	72,1	83,0	85,1	84,6	91,4	82,2
06/2007	74,1	82,3	84,9	86,7	91,8	82,7

Ek Tablo 2.3-1: Finansal Kiralama Varlıklarının Mal Grubu Bazında Dağılımı*

Milyon YTL Açıklama	Sözleşme Değeri		Dağılım %		% Pay Değ.	Büyüme %
	2006 /12	2007/03	2006 /12	2007/03		
KARA ULAŞIM ARAÇLARI	2.054,1	3.524,6	12,4	16,9	4,5	71,6
a Otomobil	258,0	1.506,3	1,6	7,2	5,7	483,8
b Otobüs	369,0	396,9	2,2	1,9	-0,3	7,6
d Kamyon, Kamyonet	515,1	566,5	3,1	2,7	-0,4	10,0
f Çekici	403,8	463,4	2,4	2,2	-0,2	14,8
g Diğer	483,7	561,0	2,9	2,7	-0,2	16,0
HAVA ULAŞIM ARAÇLARI	53,9	55,9	0,3	0,3	-0,1	3,6
DENİZ ULAŞIM ARAÇLARI	105,9	120,3	0,6	0,6	-0,1	13,6
İŞ VE İNŞAAT MAKİNALARI	3.574,8	4.173,9	21,5	20,0	-1,5	16,8
b Loder	702,8	826,9	4,2	4,0	-0,3	17,7
c Ekskavatör	1.072,4	1.269,6	6,5	6,1	-0,4	18,4
e Forklift	211,9	251,4	1,3	1,2	-0,1	18,6
f Diğer	1.491,1	1.713,2	9,0	8,2	-0,8	14,9
MAKİNA VE EKİPMANLAR	4.238,6	5.088,3	25,5	24,4	-1,2	20,0
a Üretim Makinaları	1.253,3	1.542,0	7,6	7,4	-0,2	23,0
b Paketleme Makinaları	204,7	268,7	1,2	1,3	0,1	31,2
c Gıda Sektöründe Kull. Makinalar	443,1	494,7	2,7	2,4	-0,3	11,7
d Ses ve Görüntü Ekipmanları	80,6	96,4	0,5	0,5	0,0	19,5
e Metal İşleme Makinaları	779,9	966,1	4,7	4,6	-0,1	23,9
f Diğer	1.477,0	1.720,4	8,9	8,2	-0,7	16,5
TIBBİ CİHAZLAR	815,2	939,7	4,9	4,5	-0,4	15,3
a Tanı Cihazları	442,2	499,5	2,7	2,4	-0,3	13,0
e Diğer	249,2	280,2	1,5	1,3	-0,2	12,4
TEKSTİL MAKİNALARI	1.612,5	1.980,8	9,7	9,5	-0,2	22,8
a Dokuma Tezgahları	692,0	858,2	4,2	4,1	-0,1	24,0
b İplik İmalat Makinaları	146,3	187,7	0,9	0,9	0,0	28,3
c Boya Makinaları	110,2	154,5	0,7	0,7	0,1	40,2
d Konfeksiyon Dikiş Makinaları	213,6	261,1	1,3	1,3	0,0	22,3
e Diğer	450,4	519,3	2,7	2,5	-0,2	15,3
TURİZM EKİPMANLARI	366,3	468,3	2,2	2,2	0,0	27,8
a Isıtma ve Soğutma Cihazları	114,5	147,8	0,7	0,7	0,0	29,1
b Mutfak ve Çamaşırhane Donanımları	62,5	71,1	0,4	0,3	0,0	13,8
c Diğer	189,3	249,3	1,1	1,2	0,1	31,7
ELEKTRONİK VE OPTİK CİHAZLAR	579,2	661,1	3,5	3,2	-0,3	14,1
c Elektrik Motorları, Jeneratörler	80,8	86,4	0,5	0,4	-0,1	7,0
e Diğer	411,7	484,2	2,5	2,3	-0,2	17,6
BASIN YAYIN İLE İLGİLİ DONANIMLAR	612,6	745,1	3,7	3,6	-0,1	21,6
a Matbaa Makinaları	494,4	603,8	3,0	2,9	-0,1	22,1
d Diğer	76,5	101,9	0,5	0,5	0,0	33,1
BÜRO EKİPMANLARI	986,3	1.256,8	5,9	6,0	0,1	27,4
a Bilgisayar	425,0	532,3	2,6	2,6	0,0	25,2
b Fotokopi Makinası	81,3	85,8	0,5	0,4	-0,1	5,6
e Büro Malzemesi	262,2	387,9	1,6	1,9	0,3	47,9
f Diğer	195,7	227,5	1,2	1,1	-0,1	16,2
GAYRİMENKULLER	1.270,1	1.498,2	7,7	7,2	-0,5	18,0
a Bina	1.094,8	1.283,2	6,6	6,1	-0,4	17,2
b Arazi	175,3	215,0	1,1	1,0	0,0	22,6
DİĞER	323,8	359,4	2,0	1,7	-0,2	11,0
GENEL TOPLAM Milyon YTL veya %	16.593,4	20.872,3	100,0	100,0	0,0	25,8

*Dağılımdaki Payı %0,2 ve daha az alt kalemler çıkarılmıştır.

Ek Tablo 2.3-2: Finansal Kiralama Mart 2007 Bilançosu

Milyon YTL	Mar.07	Ara.06	Mar.07		Grup Bazında Dağ.%		
			% Pay	Büyüme	Büyük	Orta	Küçük
Kasa	0,3	0,2	0,0	50,6	0,0	0,0	0,0
Bankalar	501,2	520,6	4,8	-3,7	4,1	3,4	14,2
Menkul Kıymetler (Net)	20,6	25,5	0,2	-19,3	0,0	0,6	0,7
Finansal Kiralama Alacakları (Net)	8.968,9	8.476,2	85,2	5,8	87,0	85,9	67,3
a) Finansal Kiralama İşlemlerinden Alac. (Brüt)	10.648,6	10.056,1	101,2	5,9	103,7	101,0	79,4
b) Kazanılmamış Finansal Kiralama Gelirleri (-)	1.679,7	1.579,9	16,0	6,3	16,7	15,1	12,1
Takipteki Alacaklar (Net)	149,9	131,5	1,4	14,0	1,5	1,5	0,3
a) Takipteki Alacaklar (Brüt)	360,7	309,5	3,4	16,5	3,1	3,6	5,8
b) Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	210,8	178,0	2,0	18,4	1,6	2,1	5,5
Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	69,8	75,3	0,7	-7,2	0,6	0,9	0,8
İştirak, Bağlı Ort. ve Birl.te Kont.Edilen Ort,(Net)	140,6	140,4	1,3	0,2	0,9	1,1	5,8
Maddi Duran Varlıklar (Net)	96,1	55,1	0,9	74,6	0,6	1,9	1,6
Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)	7,6	7,6	0,1	0,5	0,0	0,0	0,5
Diğer Aktifler	565,8	535,3	5,4	5,7	5,2	4,7	8,8
TOPLAM AKTİFLER	10.520,9	9.967,6	100,0	5,6	100,0	100,0	100,0
Mali Borçlar	7.758,8	7.319,8	73,7	6,0	74,6	77,2	57,1
Ticari Borçlar	286,4	312,0	2,7	-8,2	2,5	3,4	3,3
Ödenecek Vergi ve Benzeri Yükümlülükler	16,0	5,6	0,2	184,1	0,0	0,5	0,2
Faiz ve Gider Reeskontları	110,2	84,6	1,0	30,2	1,1	1,0	1,2
Borç, Gider ve Diğer Karşılıklar	72,0	76,1	0,7	-5,4	0,7	0,6	0,3
Diğer Pasifler	240,7	180,9	2,3	33,1	2,6	1,2	2,1
Ödenmiş Sermaye	1.288,5	1.283,7	12,2	0,4	11,0	10,6	27,7
Yedek Akçeler	491,2	530,8	4,7	-7,5	2,4	6,9	18,8
Yeniden Değerleme Fonu	50,6	48,6	0,5	4,2	0,1	0,0	5,4
Dönem Karı (Zararı)	111,9	380,8	1,1	-70,6	1,2	0,8	0,7
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	94,5	-255,3	-0,9	-137,0	3,8	-2,2	-16,8
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	2.036,8	1.988,5	19,4	2,4	18,5	16,2	35,8
TOPLAM PASİFLER	10.520,9	9.967,6	100,0	5,6	7.459,1	2.234,8	826,9

Ek Tablo 2.3-3: Finansal Kiralama Aralık 2006 - Mart 2007 Fon Akımları Tablosu

Aralık 2006 - Mart 2007		Fon Akımları		Bin YTL	
	Miktar	%		Miktar	%
Aktiflerdeki Artışlar	583.050	95	Aktiflerdeki Azalışlar	29.778	4,9
Kasa	88	0,0	Bankalar	19.393	3,2
Finansal Kiralama Alacakları (Net) (5-6)	492.654	80,4	Menkul Kıymetler (Net)	4.933	0,8
Takipteki Alacaklar (Net) (16-17)	18.404	3,0	Faiz ve Gelir Tahak. ve Reesk.ları	5.452	0,9
İştirak, Bağlı Ort. ve Birl.te Kont.Edilen Ort,(Net)	286	0,0			
Maddi Duran Varlıklar (Net)	41.065	6,7			
Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)	39	0,0			
Diğer Aktifler	30.514	5,0			
Pasiflerdeki Azalışlar	29.747	4,9	Pasiflerdeki Artışlar	583.019	95,1
Ticari Borçlar	25.658	4,2	Ödenecek Vergi ve Benz. Yüküm.	10.395	1,7
Borç, Gider ve Diğer Karşılıklar	4.089	0,7	Faiz ve Gider Reeskontları	25.597	4,2
			Diğer Pasifler	59.821	9,8
			Mali Borçlar	438.994	71,6
			TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	48.212	7,9
			<i>Ödenmiş Sermaye</i>	<i>4.840</i>	
			<i>Yedek Akçeler</i>	<i>-39.592</i>	
			<i>Yeniden Değerleme Fonu</i>	<i>2.063</i>	
			<i>Dönem Karı (Zararı)</i>	<i>-268.908</i>	
			<i>Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)</i>	<i>349.809</i>	
Toplam	612.797	100,0	Toplam	612.797	100,0

Ek Tablo 2.3-4: Finansal Kiralama Alacakları Mart 2007

Sektörler	Dağılım		Grup Bazında Dağ.%		
	Milyon YTL	Pay %	Büyük	Orta	Küçük
TARIM	626,5	6,9	7,2	5,1	8,7
SANAYİ	4.092,3	44,9	45,3	45,8	36,2
Madencilik	214,2	2,3	2,4	2,3	1,6
Gıda Meşrubat Tütün	544,8	6,0	6,8	4,0	3,7
Tekstil, Deri, Giyim	960,8	10,5	10,2	11,8	10,2
Ağaç,Kağıt, Basım	556,9	6,1	6,1	6,5	4,4
Kimya Plastik ve Petrol Ürün.	434,7	4,8	5,1	3,9	3,8
Metal Dışı Madenler	225,2	2,5	2,6	2,2	1,4
Metal Ana Sanayi	413,8	4,5	3,9	6,8	4,1
Makine ve Techz. San.	261,3	2,9	3,3	1,5	3,0
Elektrikli ve Optik Alet San.	118,3	1,3	1,2	1,4	2,4
Ulaşım Araçları San.	102,1	1,1	1,3	0,5	0,8
Diğer İmalat San.	260,1	2,9	2,4	4,9	0,8
HİZMETLER	4.359,7	47,8	47,0	48,7	53,7
İnşaat	1.753,5	19,2	19,3	17,8	22,7
Toptan, Perekende Tic., Tamir ve Komisyon.	360,3	3,9	4,2	3,8	1,7
Otel ve Restoranlar (Turizm)	168,0	1,8	1,9	1,7	1,1
Taşımacılık ve Haberleşme	807,5	8,9	6,9	13,5	16,1
Finansal Kuruluşlar	372,1	4,1	4,7	2,1	3,3
Emlak Komisyon., Danışma, Reklam	189,7	2,1	2,0	2,4	1,8
Sağlık, Eğitim ve Sosy.Hzmtler	527,6	5,8	5,8	6,1	4,2
Kültür, Eğlence ve Diğer Hzm.	180,9	2,0	2,1	1,3	2,9
DİĞER	42,9	0,5	0,4	0,4	1,3
TOPLAM Milyon YTL veya %	9.121,5	100,0	6.612,1	1.952,1	557,3

Ek Tablo 2.3-4: Finansal Kiralama Alacakları Mart 2007 (Devam)

Sektörler	Vade		Takip	Müşterilere Göre Dağılım %			
	Uzun	Kısa	Oran %	Ticari	Birey.İşlt.	Banka	Diğer
TARIM	6,5	0,3	0,06	2,6	25,4	0,0	0,6
SANAYİ	43,8	1,1	0,49	48,7	38,1	0,0	45,6
Madencilik	2,3	0,1	0,03	2,8	1,5	0,0	2,1
Gıda Meşrubat Tütün	5,8	0,2	0,03	7,6	3,0	0,0	4,3
Tekstil, Deri, Giyim	10,3	0,3	0,28	11,5	9,2	0,0	10,2
Ağaç,Kağıt, Basım	6,0	0,1	0,04	6,4	6,1	0,0	6,1
Kimya Plastik ve Petrol Ürün.	4,7	0,1	0,02	5,0	3,4	0,0	6,6
Metal Dışı Madenler	2,4	0,1	0,01	2,8	2,0	0,0	2,0
Metal Ana Sanayi	4,5	0,0	0,02	4,2	5,0	0,0	6,0
Makine ve Techz. San.	2,8	0,1	0,02	2,5	4,3	0,0	3,0
Elektrikli ve Optik Alet San.	1,2	0,1	0,01	1,4	1,2	0,0	1,4
Ulaşım Araçları San.	1,1	0,0	0,01	1,1	1,1	0,0	1,3
Diğer İmalat San.	2,7	0,1	0,01	3,5	1,4	0,0	2,6
HİZMETLER	45,1	2,0	0,38	48,2	36,2	100,0	52,9
İnşaat	17,6	1,0	0,16	20,2	18,7	0,0	19,2
Toptan, Parekende Tic., Tamir ve Komisy.	3,7	0,2	0,02	4,9	3,3	0,0	1,7
Otel ve Restoranlar (Turizm)	1,8	0,0	0,02	1,8	1,8	0,0	2,3
Taşımacılık ve Haberleşme	8,6	0,2	0,11	9,5	4,1	0,0	14,0
Finansal Kuruluşlar	4,0	0,1	0,00	0,5	1,5	99,9	5,9
Emlak Komisy., Danışma, Reklam	1,9	0,2	0,02	2,7	0,7	0,0	1,8
Sağlık, Eğitim ve Sosy.Hzmtler	5,6	0,2	0,02	6,0	4,2	0,0	7,9
Kültür, Eğlence ve Diğer Hzm.	1,9	0,1	0,03	2,6	1,7	0,0	0,1
DİĞER	0,4	0,1	0,01	0,4	0,3	0,0	0,9
TOPLAM Milyon YTL veya %	95,8	3,5	0,93	5.654,7	1.856,1	232,7	1.378,0

Ek Tablo 2.3-5: Finansal Kiralama Şirketleri Gelir Tablosu Mart 2007

	Grup Bazında Dağ.%						
	Mar.06	Mar.07	Büy. %	Pay Büy.	Büyük	Orta	Küçük
Finansal Kiralama Gelirleri	201	303	51,0	36,8	211,4	56,2	35,2
a) Yurtiçi Kiralamalar	197	302	53,6	36,9	211,1	56,2	27,3
b) Yurtdışı Kiralamalar	4	0	-90,0	23,9	0,3	0,0	0,0
Faiz Giderleri	69	118	72,1	4,6	84,4	27,3	12,2
a) Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	37	71	89,4	1,8	59,1	8,3	2,6
b) Orta ve Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri	31	47	51,5	9,9	25,3	19,0	9,6
Komisyon Giderleri	2	4	120,7	45,0	3,1	0,6	0,2
Personel Giderleri	19	24	25,3	39,6	14,1	6,2	5,9
Amortisman Giderleri	3	2	-37,5	19,2	0,7	0,4	2,2
Diğer Faaliyet Giderleri	17	23	30,5	43,0	13,2	4,8	10,2
Diğer Faaliyetlerden Elde Edilen Faiz Gelirleri	11	8	-25,7	23,6	4,5	1,2	3,4
Kambiyo Karları	146	200	37,1	11,7	155,0	35,6	55,9
Alınan Kar Payları	0	0	-100,0	60,1	0,0	0,0	0,0
Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gelirler	1	1	39,6	57,7	0,6	0,1	0,2
Diğer Çeşitli Gelirler	13	21	60,7	58,3	10,7	4,9	4,1
Diğer Faaliyet Kaynaklanan Kom. Giderleri	1	0	-81,7	-18,3	0,2	0,0	0,0
Kambiyo Zararları	156	209	34,1	19,5	160,3	38,3	48,6
Karşılık Giderleri	10	36	263,7	20,7	13,8	0,9	2,6
a) Takipteki Alacaklar Karşılık Giderleri	5	34	623,2	22,6	13,8	0,8	1,4
b) Diğer Karşılık Giderleri	5	2	-67,7	15,3	0,0	0,0	1,2
Diğer Çeşitli Giderler	7	8	24,9	69,3	4,7	1,7	3,0
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	4	2	-44,8	36,4	1,6	0,0	2,0
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	0	0	-65,7	80,0	0,0	0,0	1,1
VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	92	112	21,6	34,4	89,3	18,0	7,0
Vergi Provizyonu	2	0	-79,8	50,9	1,4	0,0	1,9
DÖNEM NET KARI (ZARARI)	91	112	23,6	34,1	87,8	18,0	5,2
Toplam Gelir milyon YTL veya %	220	327	48,6	20,6	223,5	59,8	44,1

Ek Tablo 2.3-6 Faktoring Şirketlerinin Bilanço Mart 2007

Milyon YTL	2006 Yılı			2007		Ara.-Mar.%		Grup Bazında Dağ.%			
	Eyl.	Ara.	Ara.%	Mart	% Pay	Pay.değ	Büy.	Büyük	Orta	Küçük	
Kasa	34	18	0,3	23	0,4	0,1	30,0	0,0	0,3	1,3	
Bankalar	363	571	9,0	180	3,0	-6,0	-68,5	2,0	2,4	6,7	
Menkul Kıymetler (Net)	5	6	0,1	13	0,2	0,1	126,9	0,0	0,3	0,5	
Faktoring Alacakları (Net)	4.608	5.102	80,6	5.049	85,2	4,6	-1,0	91,1	85,3	73,7	
a) Yurtiçi Faktoring Alacakları	5.136	5.819	91,9	5.646	95,2	3,3	-3,0	85,3	99,3	102,5	
b) Yurtiçi Faktoring Borçları (-)	955	1.094	17,3	989	16,7	-0,6	-9,5	7,4	18,2	29,8	
c) İhracat Faktoring Alacakları	771	779	12,3	791	13,3	1,1	1,6	27,8	7,6	2,3	
d) İhracat Faktoring Borçları (-)	346	408	6,4	407	6,9	0,4	-0,1	14,9	3,4	1,3	
e) İthalat Faktoring Alacakları	25	19	0,3	23	0,4	0,1	19,7	1,0	0,1	0,0	
f) İthalat Faktoring Borçları (-)	24	13	0,2	15	0,3	0,0	15,1	0,6	0,1	0,0	
Takipteki Alacaklar (Net)	11	11	0,2	16	0,3	0,1	41,0	0,0	0,3	0,6	
a) Takipteki Alacaklar (Brüt)	123	150	2,4	165	2,8	0,4	9,7	0,3	3,2	6,2	
b) Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	112	139	2,2	149	2,5	0,3	7,1	0,3	2,9	5,5	
Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskont.	40	34	0,5	25	0,4	-0,1	-27,6	0,3	0,3	1,1	
İşt. Bağ. Ort. ve Bir. Kont. Ed. Ort.	401	403	6,4	449	7,6	1,2	11,3	5,9	9,3	6,2	
Maddi Duran Varlıklar (Net)	72	70	1,1	76	1,3	0,2	8,2	0,1	0,8	4,9	
Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)	15	15	0,2	15	0,3	0,0	-1,2	0,2	0,1	0,7	
Diğer Aktifler	124	100	1,6	82	1,4	-0,2	-17,9	0,5	0,9	4,3	
TOPLAM AKTİFLER	5.672	6.332	100,0	5.928	100,0	0,0	-6,4	100,0	100,0	100,0	
Mali Borçlar	3.688	4.210	66,5	3.718	62,7	-3,8	-11,7	77,5	57,4	49,9	
Ticari Borçlar	29	50	0,8	54	0,9	0,1	6,7	0,0	1,0	2,2	
Ödenecek Vergi ve Benzeri Yük.	20	33	0,5	27	0,5	-0,1	-16,9	0,6	0,4	0,5	
Faiz ve Gider Reeskontları	84	98	1,5	92	1,6	0,0	-5,5	1,5	1,6	1,6	
Borç, Gider ve Diğer Karşılıklar	27	57	0,9	59	1,0	0,1	4,5	1,2	0,5	1,8	
Diğer Pasifler	153	119	1,9	152	2,6	0,7	27,6	1,7	2,8	3,4	
Ödenmiş Sermaye	731	753	11,9	761	12,8	0,9	1,0	3,7	12,3	31,2	
Yedek Akçeler	502	507	8,0	721	12,2	4,2	42,3	11,7	13,9	8,3	
Yeniden Değerleme Fonu	34	29	0,5	29	0,5	0,0	0,1	0,4	0,5	0,8	
Dönem Karı (Zararı)	421	494	7,8	131	2,2	-5,6	-73,5	1,5	3,1	1,2	
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	-17	-18	-0,3	185	3,1	3,4	-1.143,3	0,2	6,5	-0,9	
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	1.671	1.765	27,9	1.827	30,8	2,9	3,5	17,5	36,3	40,6	
TOPLAM PASİFLER	5.672	6.332	100,0	5.928	100,0	0,0	-6,4	1.966	2.898	1.064	

Ek Tablo 2.3-7 Faktoring Şirketlerinin Fon Akım Tablosu Mart 2007

Aralık 2006 - Mart 2007 Fon Akımları Bin YTL					
	Miktar	%		Miktar	%
Aktiflerdeki artışlar	68.864	12,0	Aktiflerdeki azalışlar	472.371	82,5
Kasa	5.393	0,9	Bankalar	391.374	68,4
Menkul Kıymetler (Net)	7.461	1,3	Faktoring Alacakları (Net)	53.363	9,3
Takipteki Alacaklar (Net)	4.635	0,8	Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	9.485	1,7
İşt. Bağlı Ort.ve Brl. Kont. Ed. Ort.(Net)	45.630	8,0	Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)	180	0,0
Maddi Duran Varlıklar (Net)	5.745	1,0	Diğer Aktifler	17.969	3,1
Pasiflerdeki azalışlar	503.615	88,0	Pasiflerdeki artışlar	100.108	17,5
Mali Borçlar	492.658	86,1	Ticari Borçlar	3.375	0,6
Ödenecek Vergi ve Benzeri Yükümlülükler	5.561	1,0	Borç, Gider ve Diğer Karşılıklar	2.539	0,4
Faiz ve Gider Reeskontları	5.396	0,9	Diğer Pasifler	32.804	5,7
			TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	61.390	10,7
			<i>Ödenmiş Sermaye</i>	<i>7.540</i>	
			<i>Yedek Akçeler</i>	<i>214.384</i>	
			<i>Yeniden Değerleme Fonu</i>	<i>38</i>	
			<i>Dönem Karı (Zararı)</i>	<i>-362.998</i>	
			<i>Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)</i>	<i>202.426</i>	
Toplam	572.479	100,0	Toplam	572.479	100,0

Ek Tablo 2.3-8 Faktoring Şirketlerinin Alacaklarının Dağılımı Mart 2007

	Mar.07		Grup Bazında Dağ.%		
	Krediler	% Pay	Büyük	Orta	Küçük
TARIM	72	1,4	0,6	1,6	2,3
SANAYİ	3.760	72,7	74,5	73,8	65,9
Madencilik	51	1,0	0,4	1,5	0,8
Gıda Meşrubat Tütün	438	8,5	10,0	7,3	8,6
Tekstil Deri Giyim	884	17,1	10,9	23,0	13,3
Ağaç Kağıt Basım	330	6,4	6,3	6,5	6,2
Kimya, Plastik ve Petrol Ürünleri	498	9,6	6,8	11,4	10,4
Metal Dışı Madenler	258	5,0	3,8	5,8	5,0
Metal Ana Sanayi	530	10,2	17,7	6,0	7,0
Makine ve Teçizat San.	250	4,8	5,5	4,1	5,6
Elektrikli ve Optik Aletler San.	231	4,5	5,5	3,6	4,7
Ulaşım Araçları San.	182	3,5	6,1	2,3	1,7
Diğer İmalat San.	107	2,1	1,5	2,3	2,6
HİZMETLER	1.294	25,0	22,9	24,3	31,2
İnşaat	424	8,2	6,2	8,4	11,4
Toptan Perekende Tic. Tamir, Komisyonculuk	379	7,3	9,9	5,5	7,2
Otel ve Restoranlar (Turizm)	40	0,8	0,5	1,1	0,5
Taşımacılık ve Haberleşme	123	2,4	1,3	2,5	4,2
Finansal Kuruluşlar	79	1,5	0,5	2,0	2,3
Emlak Komsy. Danışmanlık Reklam	112	2,2	2,0	2,0	2,8
Sağlık Eğitim ve Sosyal Hizmetler	38	0,7	0,7	0,7	1,0
Kültür Eğlence ve Diğer Hizmetler	99	1,9	1,7	2,1	1,8
DİĞER	49	0,9	2,0	0,3	0,5
Toplam Milyon YTL veya %	5.175	100	1.798	2.464	913,1

Ek Tablo 2.3-8 Faktoring Şirketlerinin Alacaklarının Dağılımı Mart 2007(Devam)

	Vadeye Göre %		Takibe	Müşterilerine Göre Dağılım %			
	Kısa	Uzun	Alınma %	Bireysel İ.	Ticari	KOBİ	Diğer
TARIM	1,6	0,0	1,7	1,6	1,4	1,6	0,0
SANAYİ	69,9	89,4	69,5	67,5	73,0	76,5	9,8
Madencilik	0,9	1,5	0,3	0,3	1,1	0,6	0,0
Gıda Meşrubat Tütün	6,5	19,7	9,9	17,3	8,6	7,2	0,5
Tekstil Deri Giyim	18,6	8,2	18,5	12,2	16,0	25,3	1,6
Ağaç Kağıt Basım	7,2	1,5	6,2	5,3	6,7	5,2	0,1
Kimya, Plastik ve Petrol Ürünleri	9,9	8,2	14,2	9,3	9,5	10,8	4,8
Metal Dışı Madenler	5,6	1,5	4,8	4,6	4,4	8,5	2,2
Metal Ana Sanayi	6,4	32,8	4,6	6,2	11,0	7,0	0,0
Makine ve Teçhizat San.	5,7	0,0	5,9	7,2	5,0	3,8	0,4
Elektrikli ve Optik Aletler San.	4,5	4,2	3,1	1,8	5,0	2,4	0,0
Ulaşım Araçları San.	2,1	11,7	0,6	1,6	3,8	2,7	0,1
Diğer İmalat San.	2,4	0,0	1,2	1,7	1,9	3,0	0,2
HİZMETLER	27,4	10,6	28,2	30,7	24,6	21,5	90,2
İnşaat	9,3	1,7	11,9	7,2	7,8	8,7	35,5
Toptan Perekende Tic. Tamir, Komisyonculuk	7,6	5,8	9,1	14,2	7,4	6,5	0,2
Otel ve Restoranlar (Turizm)	0,8	0,5	0,3	0,1	0,9	0,4	0,0
Taşımacılık ve Haberleşme	2,7	0,4	3,4	3,3	2,3	2,8	0,1
Finansal Kuruluşlar	1,7	0,4	0,4	1,4	1,5	0,0	20,1
Emlak Komsy. Danışmanlık Reklam	2,3	1,5	1,9	2,5	1,9	0,8	34,2
Sağlık Eğitim ve Sosyal Hizmetler	0,9	0,0	0,2	1,2	0,8	0,3	0,0
Kültür Eğlence ve Diğer Hizmetler	2,1	0,2	1,1	0,8	2,0	1,9	0,0
DİĞER	1,1	0,0	0,6	0,2	1,1	0,4	0,0
Toplam Milyon YTL	4.413	753	111	102,6	4268,1	744,3	59,7

Ek Tablo 2.3-9 Faktoring Şirketleri Gelir Tablosu Mart 2007

Milyon YTL	2006 Yılı	2007 Yılı	Mar.06 - Mar.07 %		Grup Bazında Dağ. %			
	Mart	Mar t	% pay	Pay Değ.	Büy.	Büyük	Orta	Küçük
Faktoring Gelirleri	186	316	67	5,3	70,2	55,8	69,8	80,6
a) Yurtiçi Faktoring Faiz Gelirleri	181	310	66	5,4	70,9	53,1	69,1	80,3
b) İhracat Faktoring Faiz Gelirleri	4	6	1	-0,1	41,0	2,6	0,7	0,3
c) İthalat Faktoring Faiz Gelirleri	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Faktoring ve Finansman Komisyon Gel.	21	30	6	-0,5	45,4	4,5	7,1	7,8
a) Yurtiçi Faktoring Komisyon Gelirleri	17	26	5	-0,2	50,7	2,5	6,5	7,5
b) İhracat Faktoring Komisyon Gelirleri	4	4	1	-0,3	19,0	1,9	0,5	0,3
c) İthalat Faktoring Komisyon Gelirleri	0	0	0	0,0	100,0	0,1	0,0	0,0
Toplam Faaliyet Gelirleri	206	346	74	4,8	67,8	60,3	76,9	88,4
Faiz Giderleri	85	135	29	0,4	59,2	23,9	29,3	36,4
a) Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	80	127	27	0,2	57,8	20,3	28,8	33,9
b) Orta ve Uzun Vadeli Borçlanma Gid.	4	8	2	0,3	86,1	3,6	0,5	2,6
Komisyon Giderleri	3	3	1	-0,3	1,6	1,1	0,4	0,2
Personel Giderleri	23	29	6	-1,3	29,9	3,1	6,3	12,0
Amortisman Giderleri	2	3	1	-0,1	32,2	0,2	0,5	1,5
Diğer Faaliyet Giderleri	17	27	6	0,0	57,6	1,9	4,5	16,4
Toplam Faaliyet Giderleri	129	197	42	-1,3	52,3	30,3	40,9	66,6
Diğer Faal. Elde Edilen Faiz Gel.	10	7	1	-1,9	-31,9	2,5	0,8	1,9
Kambiyo Karları	70	93	20	-3,6	32,6	36,0	16,5	1,9
Alınan Kar Payları	0	7	1	1,3	1.308,3	0,1	2,6	0,0
Aktiflerimizin Satışından Elde Edilen Gel.	0	0	0	0,0	-14,2	0,0	0,0	0,0
Diğer Çeşitli Gelirler	9	15	3	0,2	69,9	1,1	3,1	7,4
Toplam Diğer Faal. Gelir ve Karlar	90	122	26	-4,0	35,8	39,7	23,0	11,3
Diğer Faal. Kaynaklanan Komisyon Gid.	0	0	0	0,0	133,3	0,1	0,0	0,1
Kambiyo Zararları	79	103	22	-4,6	29,6	44,5	15,5	2,4
Karşılık Giderleri	17	15	3	-2,5	-11,7	0,2	3,9	6,3
a) Takipteki Alacaklar Karşılık Giderleri	16	12	3	-2,7	-23,7	0,0	3,6	3,7
b) Diğer Karşılık Giderleri	1	3	1	0,3	192,8	0,1	0,2	2,6
Diğer Çeşitli Giderler	3	5	1	-0,1	46,5	0,2	0,5	4,1
Toplam Diğer Faal. Gider ve Zararlar	99	123	26	-7,1	23,3	44,9	19,8	12,8
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	3	0	0	-0,7	-82,4	0,0	0,1	0,3
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	1	6	1	0,9	462,3	3,1	0,1	1,9
VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	69	148	32	8,5	114,6	24,8	39,1	18,8
Vergi Provizyonu	12	17	4	-0,4	41,1	3,5	4,0	2,1
DÖNEM NET KARI (ZARARI) (33-34)	57	131	28	8,9	129,7	21,3	35,2	16,6
Toplam Milyon YTL veya %	299	469	100	0,0	56,9	139,5	252,4	76,6

Ek Tablo 2.3-10 Faktoring İşlemlerinin Sektörel Dağılımı Mart 2007

Açıklama	YURT İÇİ (Yİ) %			YURT DIŞI			İth	TOP.
	YİKR*	YİGKR*	YİTopl	İHRKR*	İHRGKR	İHRTopl		
Tarım, Hayvancılık, Ormancılık	1,0	0,0	1,0	0,1	0,0	0,1	0,0	1,0
Balıkçılık	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Tarım Toplamı (1+2)	1,0	0,0	1,0	0,1	0,1	0,1	0,0	1,1
Enerji Üreten Madenlerin Çıkarılması	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Enerji Üretmeyen Madenlerin Çıkarılması	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Gıda, Meşrubat ve Tütün Sanayi	6,0	0,3	6,3	0,0	0,2	0,2	0,0	6,5
Tekstil ve Tekstil Ürünleri Sanayi	9,4	0,4	9,9	1,6	4,5	6,1	0,0	15,9
Deri ve Deri Ürünleri Sanayi	0,6	0,0	0,6	0,0	0,1	0,1	0,0	0,7
Ağaç ve Ağaç Ürünleri Sanayi	2,8	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8
Kağıt Ham. ve Kağıt Ürünleri Basım Sanayi	4,8	0,0	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	4,8
Nük. Yakıt, Petrol Ür.Kömür Ürünleri San.	1,5	0,1	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6
Kimya ve Kimya Ürünleri ile Sent. Lif. San.	4,0	0,2	4,2	0,3	0,0	0,3	0,0	4,5
Kauçuk ve Plastik Ürünleri Sanayi	1,9	0,0	1,9	0,1	0,4	0,5	0,0	2,4
Diğer Metal Dışı Madenler Sanayi	2,7	0,5	3,2	0,3	0,3	0,6	0,0	3,7
Metal Ana San. ve İşlenmiş Madde Üretimi	7,3	0,8	8,1	0,9	1,6	2,5	0,1	10,7
Makine ve Teçhizat Sanayi	3,9	0,1	4,1	0,0	0,1	0,1	0,0	4,2
Elektrikli ve Optik Aletler Sanayi	1,7	0,0	1,7	0,0	0,6	0,7	0,0	2,4
Ulaşım Araçları Sanayi	2,5	2,7	5,2	0,1	0,6	0,7	0,0	5,8
Sınıflandırılmamış İmalat Sanayi	2,7	0,1	2,8	0,0	0,1	0,1	0,0	2,8
Elektrikli Gaz ve Su Kaynakları	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
İmalat Sanayi Toplamı	52,8	5,4	58,1	3,5	8,5	11,9	0,2	69,9
İnşaat	7,7	0,3	7,9	0,2	0,3	0,4	0,0	8,2
Top. ve Perak.Tic. Mot. Ar. Servis Hiz.	5,6	0,3	5,9	0,1	0,1	0,3	0,0	6,0
Otel ve Restorantlar (Turizm)	0,7	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Taşımacılık, Depolama ve Haberleşme	3,4	0,4	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
Finansal Aracılık	2,6	0,0	2,6	0,1	0,0	0,1	0,0	2,8
a) Parasal Kurumlar	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8
b) Diğer Finansal Araçlar	0,8	0,0	0,8	0,1	0,0	0,1	0,0	0,9
Emlak Komisyon, Kiralama ve İşlet.Faal.	0,9	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Savunma ve Kamu Yön.Sosyal Güv.Kur.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	1,2	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
Diğer Toplumsal Sosy.ve Kişisel Hiz.	1,1	0,3	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3
İşçi Çalıştıran Özel Kişiler	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Uluslararası Örgüt ve Kuruluşlar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hizmet Toplamı	23,6	1,4	25,0	0,4	0,4	0,8	0,0	25,5
DİĞER	3,3	0,0	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4
GENEL TOPLAM	80,9	6,8	87,6	3,9	8,9	12,9	0,3	100,0
Genel Toplam Milyon YTL	5.491	461	5.952	267	607	875	17	6.791

*Yİ=Yurt içi; KR=Kabil-i Rücu; GKR=Gayri Kabil-i Rücu; İHR=İhracat; İth=İthalat

Ek Tablo 2.3-11: Finansman Şirketlerinin Bilançosu Mart 2007

Milyon YTL	2006 Yılı			2007		Ara.06-Mar.07 %		Grup Bazında Dağ. %			
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mart	% Pay	Pay Değ.	Büy.	Büyük	Orta	Küçük	
Kasa	0	0	0	0	0,0	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0	
Bankalar	51	72	70	85	2,6	0,5	22,5	1,8	0,6	0,1	
Menkul Kıymetler (Net)	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Krediler	2.912	3.013	3.212	3.091	93,5	-1,4	-3,8	81,6	11,9	0,0	
Takipteki Alacaklar (Net)	35	38	41	63	1,9	0,7	51,0	1,5	0,4	0,0	
a) Takipteki Alacaklar (Brüt)	46	50	77	105	3,2	0,9	35,7	2,6	0,5	0,0	
b) Takipteki Alacaklar Karşılığı (-)	12	13	36	42	1,3	0,2	18,0	1,2	0,1	0,0	
Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Rees.	60	30	33	32	1,0	0,0	-2,3	0,8	0,1	0,0	
İşt., Bağlı. ve Kont. Ed. Ort.(Net)	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Maddi Duran Varlıklar (Net)	4	4	3	3	0,1	0,0	8,4	0,1	0,0	0,0	
Md. Olmayan Duran Varlı.B (Net)	3	3	3	3	0,1	0,0	3,5	0,1	0,0	0,0	
Diğer Aktifler	20	22	22	28	0,8	0,2	28,5	0,7	0,1	0,1	
TOPLAM AKTİFLER	3.085	3.181	3.384	3.305	100,0	0,0	-2,3	86,5	13,2	0,3	
Mali Borçlar	2.577	2.639	2.791	2.673	80,9	-1,6	-4,2	70,1	10,8	0,0	
Ticari Borçlar	70	68	79	66	2,0	-0,3	-16,0	2,0	0,0	0,0	
Ödenecek Vergi ve Benzeri Yük.	7	7	14	17	0,5	0,1	23,4	0,5	0,0	0,0	
Faiz ve Gider Reeskontları	146	157	193	219	6,6	0,9	13,5	6,3	0,4	0,0	
Borç, Gider ve Diğer Karşılıklar	61	66	52	49	1,5	-0,1	-5,9	1,4	0,1	0,0	
Diğer Pasifler	19	19	17	29	0,9	0,4	67,1	0,4	0,4	0,0	
Ödenmiş Sermaye	197	202	205	213	6,5	0,4	4,0	4,2	2,0	0,3	
Yedek Akçeler	32	32	32	36	1,1	0,1	11,7	0,9	0,0	0,1	
Yeniden Değerleme Fonu	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dönem Karı (Zararı)	21	37	46	14	0,4	-0,9	-69,1	0,4	0,0	0,0	
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	-45	-45	-45	-11	-0,3	1,0	-74,9	0,3	-0,5	-0,1	
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	205	226	238	252	7,6	0,6	5,8	5,8	1,5	0,2	
TOPLAM PASİFLER Mily.YTL /%	3.085	3.181	3.384	3.305	100,0	0,0	-2,3	86,5	13,2	0,3	

Ek Tablo 2.3-12: Finansman Şirketleri Fon Akım Tablosu Mart 2007

Aralık 2006 - Mart 2007 Fon Akımları Bin YTL					
	Miktar	%		Miktar	%
Aktiflerdeki artışlar	43.293	24,5	Aktiflerdeki azalışlar	122.293	69,1
Kasa	1	0,0	Krediler	121.553	68,7
Bankalar	15.633	8,8	Faiz ve Gelir Tahakkuk ve Reeskontları	740	0,4
Takipteki Alacaklar (Net)	21129	11,9	Pasiflerdeki artışlar	54.715	30,9
Maddi Duran Varlıklar (Net)	269	0,2	Ödenecek Vergi ve Benzeri Yükümlülükler	3.219	1,8
Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)	106	0,1	Faiz ve Gider Reeskontları	26.084	14,7
Diğer Aktifler	6.155	3,5	Diğer Pasifler	11.563	6,5
Pasiflerdeki azalışlar	133.715	75,5	TOPLAM ÖZKAYNAKLAR (31+...+35)	13.849	7,8
Mali Borçlar	117.981	66,7	Ödenmiş Sermaye	8.156	4,6
Ticari Borçlar	12.668	7,2	Yedek Akçeler	3.726	2,1
Borç, Gider ve Diğer Karşılıklar	3.066	1,7	Yeniden Değerleme Fonu	0	0,0
			Dönem Karı (Zararı)	-31.909	-18,0
			Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	33.876	19,1
					0,0
Toplam	177.008	100,0	Toplam	177.008	100,0

Ek Tablo 2.3-13 Finansman Şirketleri Kredilerinin Dağılımı Mart 2007

	Mar.07		Grup Bazında Dağ.%		
	Krediler	% Pay	Büyük	Orta	Küçük
TARIM	13	0,4	0,5	0,0	0,0
SANAYİ	2.093	65,5	72,9	15,4	56,5
Madencilik	1	0,0	0,0	0,0	0,0
Gıda Meşrubat Tütün	9	0,3	0,3	0,0	0,0
Tekstil Deri Giyim	11	0,4	0,4	0,0	0,0
Ağaç Kağıt Basım	3	0,1	0,1	0,0	0,0
Kimya, Plastik ve Petrol Ürünleri	35	1,1	1,3	0,0	0,0
Metal Dışı Madenler	5	0,1	0,2	0,0	0,0
Metal Ana Sanayi	7	0,2	0,3	0,0	0,0
Makine ve Teçhizat San.	4	0,1	0,1	0,0	0,0
Elektrikli ve Optik Aletler San.	2	0,1	0,1	0,0	0,0
Ulaşım Araçları San.	2.011	62,9	70,0	15,4	56,5
Diğer İmalat San.	5	0,2	0,2	0,0	0,0
HİZMETLER	553	17,3	15,9	27,0	0,0
İnşaat	63	2,0	2,3	0,0	0,0
Toptan Perekende Tic. Tamir, Komisyonculuk	16	0,5	0,6	0,0	0,0
Otel ve Restoranlar (Turizm)	10	0,3	0,3	0,0	0,0
Taşımacılık ve Haberleşme	375	11,7	9,5	27,0	0,0
Finansal Kuruluşlar	2	0,1	0,1	0,0	0,0
Emlak Komsy. Danışmanlık Reklam	3	0,1	0,1	0,0	0,0
Sağlık Eğitim ve Sosyal Hizmetler	12	0,4	0,4	0,0	0,0
Kültür Eğlence ve Diğer Hizmetler	72	2,3	2,6	0,0	0,0
DİĞER	536	16,8	10,7	57,6	43,5
Toplam Milyon YTL	3.196	100	2.782	413	0,8

Ek Tablo 2.3-13 Finansman Şirketleri Kredilerinin Dağılımı Mart 2007(Devam)

	Vadeye Göre %		Takibe Alınma %	Müşterilerine Göre Dağılım %			
	Kısa	Uzun		Hanehlk.	Ticari	KOBİ	Diğer
TARIM	1,0	0,5	0,9	0,1	0,0	2,5	0,0
SANAYİ	64,8	69,0	71,5	92,7	64,6	15,9	71,4
Madencilik	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0
Gıda Meşrubat Tütün	0,8	0,3	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0
Tekstil Deri Giyim	1,2	0,4	0,5	0,2	0,0	2,0	0,0
Ağaç Kağıt Basım	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
Kimya, Plastik ve Petrol Ürünleri	2,7	1,3	6,4	0,1	0,0	6,9	0,0
Metal Dışı Madenler	0,7	0,1	0,6	0,0	0,0	1,0	0,0
Metal Ana Sanayi	0,5	0,3	0,0	0,1	0,0	1,1	0,0
Makine ve Teçhizat San.	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,8	0,0
Elektrikli ve Optik Aletler San.	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
Ulaşım Araçları San.	57,2	66,1	63,6	92,2	64,6	0,6	71,4
Diğer İmalat San.	0,6	0,2	0,2	0,1	0,0	0,9	0,0
HİZMETLER	23,7	22,9	12,9	1,6	15,3	81,3	0,4
İnşaat	3,7	2,5	0,7	0,2	0,0	11,2	0,0
Toptan Parakende Tic. Tamir, Komisy.	1,6	0,5	0,1	0,1	0,0	2,9	0,0
Otel ve Restoranlar (Turizm)	0,6	0,4	0,0	0,1	0,0	1,7	0,0
Taşımacılık ve Haberleşme	10,8	16,3	8,4	0,1	15,3	50,4	0,4
Finansal Kuruluşlar	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0
Emlak Komisy. Danışmanlık Reklam	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,5	0,0
Sağlık Eğitim ve Sosyal Hizmetler	1,0	0,4	0,6	0,3	0,0	1,9	0,0
Kültür Eğlence ve Diğer Hizmetler	5,3	2,7	2,9	0,8	0,0	12,5	0,0
DİĞER	10,5	7,6	14,7	5,5	20,1	0,3	28,2
Toplam Milyon YTL	274	2.126	51	1.152	630	530	976

Ek Tablo 2.3-14: Finansman Şirketleri Gelir Tablosu Mart 2007

Milyon YTL	2006	2007		Mar.06 - Mar.07 %		Grup Bazında Pay %		
	Mart	Mart	% pay	Pay Değ.	Büyüme	Büyük	Orta	Küçük
Finansman Faiz Gelirleri	102	132	66	-10,1	28,9	64,5	81,0	98,8
Finansman Komisyon Gelirleri	1	2	1	0,4	146,4	0,1	10,9	0,0
Faiz Giderleri (11+12)	71	113	56	3,3	58,0	56,5	55,2	1,7
a) Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	37	106	53	25,8	190,1	56,5	14,6	1,7
b) Orta ve Uzun Vadeli Borçlanma Gid.	37	7	3	-24,3	-82,4	0,0	40,5	0,0
Komisyon Giderleri	2	3	1	-0,3	19,1	1,4	0,8	0,0
Personel Giderleri	7	9	4	-1,1	18,2	3,1	17,5	3,8
Amortisman Giderleri	1	1	0	-0,1	24,1	0,3	0,6	7,6
Diğer Faaliyet Giderleri	6	8	4	-0,4	33,6	3,6	6,1	21,6
Diğer Faaliyet Elde Edilen Faiz Gelirleri	2	18	9	7,6	845,6	9,5	4,1	0,0
Kambiyo Karları	20	38	19	4,0	88,7	20,4	1,9	0,0
Alınan Kar Payları	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktif Satışından Elde Edilen Gelirler	0	0	0	0,0	-7,8	0,0	0,0	0,0
Diğer Çeşitli Gelirler	9	10	5	-1,9	8,9	5,4	2,2	1,2
Diğer Faaliyet Kaynakl. Kom. Gid.leri	0	0	0	-0,1	-100,0	0,0	0,0	0,0
Kambiyo Zararları	24	37	19	0,9	56,5	20,3	0,7	0,0
Karşılık Giderleri (27+28)	4	4	2	-1,3	-10,0	2,0	2,0	0,0
a) Takipteki Alacaklar Karşılık Gid.leri	3	3	2	-0,3	27,9	1,8	1,0	0,0
b) Diğer Karşılık Giderleri	2	0	0	-1,0	-72,4	0,1	1,0	0,0
Diğer Çeşitli Giderler	1	3	2	0,7	157,1	1,2	7,3	6,9
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	0	0	0	-0,1	-100,0	0,0	0,0	0,0
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARAR	0	2	1	0,8		0,9	0,0	0,0
VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR)	16	22	11	-0,9	37,3	10,8	9,8	58,5
Vergi Provizyonu	8	7	4	-2,6	-12,5	4,0	0,0	0,0
DÖNEM NET KARI (ZARARI)	7	14	7	1,7	94,4	6,8	9,8	58,5
Toplam Gelirler Milyon YTL veya %	134,8	200,4	100,0	0,0	48,6	183,8	16,1	0,4

